¶ Libellus Sophistarū ad vsū Oxonien.
Impressus londoniis per Wynandum de
Worde: hac i vrbe i parrochia sctē Brigide
(in the fletestrete) ad signū solis cōmorañ.

¶ Ad subtilissimorum ingeniorum sophistas

QUonia persona quã ꝗs gerere velit (vt ait Cicero) a voluntate proficiscitur. Vobis adolescentes (quibus inest maxima consilij imbecillitas) consulo. si aliquã do adipisci voluerit is virtutis premium (quod honos est) refrenate libidines/spernite voluptates/cetera ꝙ animi labes repellite/mores depravatos insolentiamq; restringite. Ingenuissimis animis et virtuti et bonarum artium litteris incumbite. quarum radices et si amare sint: fructus tamen earum dulces/nec prius fructus ꝙ radices gustare licebit: quem iam non meruit dulcia qui non gustavit amara. Et quacunq; scientis quis excellere mauult: principio opus est (si ad altas structuras progredi voluerit) logicalia principia in animo suo pro stabili iacere fundamento ad omnem namq; scientiam logica viam habet. atq; veluti lynceis oculis verum a falso singulis discernit. Hec enim est omnium scientiarum clauis referãs et aperiens oia sapientie secreta. In omnibus scientijs militat/illas ab inimicis defendens/eius gnes instruit/ꝛ sermone egentes ditat/torpentes excitat/armataq; inermes. Hãc igitur adolescentes diligite et colite omni nectare suauiorem/omni serico splẽdidiorem/omni auro gemmisq; preciosiorem. Ar(ne pluribus agam) logica singulis scientijs splendorem confert: tantoq; ceteris scientijs omnibus prestat: quanto singule alie scientie illa vtuntur. Et huius tante laudis/logice/nolo ꝯꝯ existimare ꝙ sophistria sit expers: quoniam tam inter se congruentes sunt logica ꝛ sophistria: vt qui logicam laudat/sophistriam bonũ logice seminarium laudet necesse sit. Hec enim tractat subtilissima sophismata: que si quis bene docteq; intelexerit: videbitur apud omnes mirabilis sapientie et discipline. Hec etiam tam omnibus vtilis tamq; preclara est: vt vir interior sit logica/nec mediocri laude sit digna. Hanc igitur vobis emite: qui aliquando docti esse velitis: nec pluris sit apud vos pecunia ꝯꝯ scientia. libros iam venales habetis: omni cura ac diligentia emẽdatos. Valete.

BODLEIAN LIBRARY 6 JUL 1949

De propositionibus:

Propositio est oratio indicatiua/congrua/et perfecta/verum vel falsum significans.

¶ Propositionum. Alia cathegorica/alia hypothetica. ¶ Cathegorica est illa que habet vnicum subiectum/vnicum predicatum/vnicam copulā. exemplum: vt homo est animal. ly homo est subiectum: quia precedit principale verbum. ly est/est copula: quia copulat siue ligat subiectum cum predicato. ly animal est predicatum: quia sequitur principale verbum. et subiectum est totum illud quod precedit principale verbum. preter signum et negationem.

¶ Quero q̄ est illa hō currit. Dico q̄ est cathegorica

¶ Contra. Illa est cathegorica que habet vnicum subiectum/vnicum predicatū et vnicam copulam. sed hic deficit predicatum: ergo non est cathegorica. Dico q̄ huius non habeat predicatum expresse positum. tamen habet subintellectum. scilicet currens: quia omne verbum adiectiuum potest resolui in participium eiusdē temporis. et in hoc verbum Sum es fui: vt currit. id est est currens. et hoc verbū Sum es fui/resoluitur in seipsum et in participium suum: vt homo est. id est homo est ens.

¶ Item propositionum alia affirmatiua/alia negatiua. ¶ Affirmatiua est illa in qua principale verbū affirmatur: vt homo currit. ¶ Negatiua est illa in qua principale verbum negatur: vt homo non currit.

¶ Propositionum alia vniuersalis/alia particularis/alia indefinita/alia singularis.

¶ Uniuersalis est illa in qua subijcitur terminus communis signo vniuersali determinatus: vt omnis homo currit. Et ista sūt signa vniuersalia. Omnis/nullus/quilibet/neuter/nemo/nichil/vterq̄/vnusquisq̄: et similia.

¶ Particularis est illa in qua subijcitur terminus communis cum signo particulari determinatus: vt aliquis homo currit. Et hec sunt signa particularia. Aliqs/quidam/alter/alius/vnus/solus: et similia.

¶ Indefinita est illa in qua subijcitur terminus cōmunis siue signo vt hō currit.

¶ Singularis est illa in qua subijcitur terminus discretus vel pronomen demōstratiuum: vt iohannes currit. vel ille homo currit. Et nota q̄ terminus discretus est omne nomen proprium: vt iohānes/plato/sortes. Et terminus communis est oē nomen appellatiuum quod est commune multorum: vt homo/animal/asin⁹.

Que ca/vel pp/qualis ne/vel af. v. quāta per. i. lin.

Uersus.

¶ Exponitur sic. Ad questionem factam per que. respondendum est cathegorice vel hypothetica. Ad questionem factam per qualis respondendum est affirmatiua vel negatiua. Ad questionem factam per quanta. respondendum est vniuersalis/particularis/indefinita/vel singularis.

¶ Nota q̄ vniuersalis affirmatiua/et vniuersalis negatiua. de consimilibus subiectis predicatis et copulis. et terminis precise supponentibus pro eisdem contrarie stant in figura.

¶ Uniuersalis affirmatiua et particularis siue indefinita negatiua. cum eisdē cōditionibus contradictorie stant in figura.

¶ Uniuersalis negatiua et particularis siue indefinita affirmatiua. cum eisdem conditionibus stant contradictorie in figura.

¶ Uniuersalis negatiua q̄ particularis siue indefinita negatiua cum eisdem conditionibus subalterne stant in figura.

¶ Uniuersalis affirmatiua et particularis siue indefinita affirmatiua cum eisdē conditionibus subalterne stant in figura. Et particularis siue indefinita affirmatiua et particularis siue indefinita negatiua. subcontrarie stant in figura.

¶ Et nota q̄ propositio singularis non habet locum in figura.

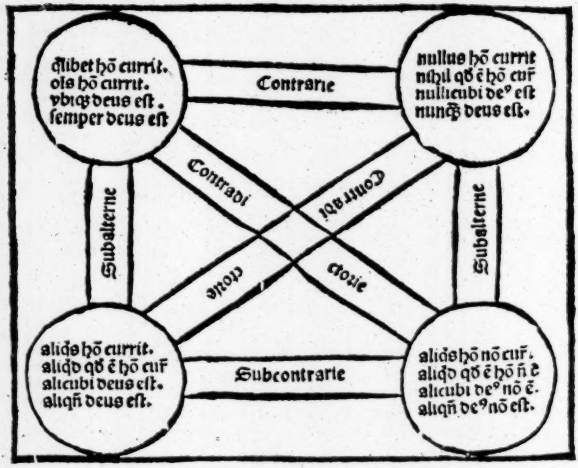

Ex et natura contrariarū talis est q; si vna sit vera reliqua erit falsa in terminis substātialibus et in predicatione directa. vt si hec sit vera.

Quilibet homo est animal. hec erit falsa. nullus homo est animal. Sed in predicatione indirecta et in terminis accidētalibus possunt simul esse false: et nunq; vere. Exēplum primi. vt omne animal est homo. et nullum animal est homo. Exemplum secundi. Quilibet homo est albus. et nullus homo est albus.

¶ Predicatio dicitur duobus modis. directa et indirecta. ¶ Predicatio directa est quando superius predicatur ꝛ inferius subijcitur vt homo est animal. ¶ Predicatio indirecta est quando inferius predicatur ꝛ superius subijcitur: vt animal est homo. ¶ Terminus dicitur dupliciter. scz substātialis et accidentalis. Terminus substantialis est ille terminus qui si semel dicatur de vna re requiritur q; semper dicatur de eadem re dum illa res manet: vt homo/lapis/lignū: et hmūsmodi. ¶ Terminus accidentalis est ille terminus qui si semel dicatur de vna re non requiritur q; semper dicatur de eadem re dū illa res manet: vt ambulās/currens. Et omnia nomina officiotum. vt cocus/mancipiū/ et huiusmodi. ¶ Similiter superius est illud quod significat omne illud quod sub vno inferius significat et plura vltra. vt animal: quia iste terminus animal est superius ad istum terminū homo. quia animal significat omne illud quod homo significat: ꝛ plura vltra. vt hominem ꝛ leonem. ꝛc̄. ¶ Sed inferius est illud quod significat aliquod quod suum superius. sed non tot nec tanta. Ut homo respectu animalis. et sic patet q; homo est inferius ad animal.

¶ Lex et natura contradictoziaꝝ talis est/ꝙ ſ. vnā ſit vera/reliqua erit falſa in oibus terminis q̄n omni predicatione: vt ſi hec ſit vera. Omnis homo eſt aial/hec erit falſa. aliquod quod eſt homo non erit animal.

¶ Lex et natura ſubalternatarū talis eſt/ꝙ ſi vniuerſalis ſit vera/ſua particularis ſiue indefinita erit vera. generaliter in ombus terminis: et in omni predicatione/vt ſi hec ſit vera. quilibet homo eſt aial: hec erit vera aliq̄s hō eſt aial. ſed ſi particularis ſiue indefinita ſit vera non requiritur ex neceſſitate ꝙ ſua vniuerſalis ſit vera: vt ſi hec ſit vera. aliquis homo currit: non requiritur ꝙ hec ſit vera. quilibet homo currit. Sed in terminis ſubſtantialibus et in predicatione directa ſi particularis ſit vera neceſſe eſt et ſua vniuerſalis ſit vera: vt in his/hō eſt aial ꝙ oīs homo eſt aial: que eſt ſua vniuerſalis.

¶ Lex et natura ſubcōtrariarum talis eſt/ꝙ ſi vna ſit vera/reliqua erit falſa in terminis ſubſtantialibus et in predicatione directa: vt ſi hec ſit vera/ꝺoam hō eſt aial hec erit falſa/quidā hō non eſt aial. Sed ſi in terminis accītalibus et i predicatione indirecta pñt ſimul eſſe vere: vt quoꝺꝺ aial nō eſt hō/et quoꝺꝺ aial eſt hō/et quidā hō eſt albus/et quidā hō non albus. Et due propōnes q̄ ſubcōtrarie ſtant in figura nunc̄ poſſunt ſimul eſſe falſe.

¶ Propoſitio hypothetica eſt illa que habet duas propoſitiones cathegoricas in ſe incluſas cum aliqua nota coniunctionis vel aduerbij. ¶ Et quinq̄ ſunt ſpecies hypothetice. ſcz Copulatiua. Diſiunctiua. Cōditionalis. Cauſalis. et Tēporalis. ¶ Copulatiua eſt illa que habet duas ꝓpōes cathegoricas in ſe incluſas p iſtam notā. (et) Ut tu es hō et tu es aial. et copulatiua eſt ꝑa q̄n vtraq̄ eius ps eſt vera. et eſt falſa q̄n eius vna pars eſt falſa. ¶ Diſiunctiua eſt illa que habet duas propoſitiones cathegoricas in ſe incluſas p hanc notā. vel) vt tu es homo vel tu es aſinus. et eſt diſiunctiua vera: q̄n vna pars eſt vera. et eſt falſa q̄n vtraq̄ pars eſt falſa. ¶ Conditionalis eſt illa. in qua ſunt due ꝓpōes cathegorice conunctim: vt p iſtā notā (ſi) vt ſi tu es hō tu es animal. Et eſt ꝯditionalis bona q̄n ꝑs formaliter intelligitur in añte. Et nota q̄ añs in conditionali eſt illud quod immediate ſequitur hāc notam (ſi) ſiue ſit prior ſiue ſit poſterior. et reliqua propoſitio eſt cōſequens. Cauſalis eſt illa. in qua due propoſitiones cathegorice coniunguntur per hāc notam (quia) vt quia tu es homo tu es animal. et eſt cauſalis bona. quando illud quod precedit eſt cauſa illius quod ſubſequitur. ¶ Temporalis eſt in qua due propoſitiones cathegorice coniunguntur. per iſtam notam (dum) vel quādo. Ut dum tu curris tu moueris. Et eſt temporalis vera. quando ambe partes ſunt vere. et hoc pro eodem inſtāti. ¶ Inſtās eſt vnum indiuiſibile in tempore q̄n non eſt tempus nec pars temporis. ad quod tamen partes temporis copulantur. ¶ Nota ꝙ propoſitio hypothetica non eſt alicuius qualitatis neq̄ quantitatis.

Regula notāda

¶ Conuerſio eſt tranſpoſitio terminorum: quādo de ſubiecto fit predicatum et econtra.

¶ Nota q̄ tripliciter ꝺ̄ conuerſio. ſcz ſimpler. et per accīs. et p contrapoſitionē. ¶ Conuerſio ſimpler eſt: quando de ſubiecto fit predicatū et econtra. manēte eadem qualitate et quantitate. Et hoc mō conuertit vniuerſalis negatiua et particularis ſiue indefinita affirmatiua. ſic nullus hō eſt lapis: ſic cōuertitur. nullus lapis eſt homo maſculus/et quidā hō eſt aial conuertit quoꝺꝺ aial eſt homo maſculus. ¶ Cōuerſio per accīs eſt q̄n de ſubiecto fit p[redi]catum et econtra. manēte eadem qualitate. ſed mutata quantitate. et ſic cō[ver]titur vniuerſalis affirmatiua et vniuerſalis negatiua. Vniuerſalis affirmati[va] ſic. quilibet hō eſt aial. ſic conuertit aliquod aial eſt hō maſculus. Vniuerſalis negatiua: vt nullꝰ homo eſt

De equipollentiis.

animal:sic conuertitur. aliquod animal non est homo masculus. ¶ Cõuersio per contrapositionem/est quando de subiecto sit predicatum et econtra. manente eadem qualitate et quantitate: sed mutatis terminis finitis in terminos infinitos/ et sic conuertitur vniuersalis affirmatiua. et particularis negatiua. vniuersalis affirmatiua sic. vt omnis homo est animal/sic conuertitur. omne non animal est non homo. Et particularis negatiua sic. Aliquod animal non est homo: sic conuertit. aliquod quod est non homo non est non animal. ¶ Terminus finitus. est ille terminus cui non preponitur negatio. vt homo/animal: et consimiles. ¶ Terminus infinitus est ille cui preponitur negatio. vt non homo non animal.

Simpliciter fecit conuertitur eua per acci. Cato per contra/sic fit conuersio tota.

¶ Nota q̃ A/in istis versibus notat vniuersalem affirmatiuam. E/ vniuersalem negatiuam. et I particularem affirmatiuam. O/particularem siue indefinitam negatiuam. Sed videtur q̃ vniuersalis negatiua non habet conuerti simpliciter.

Obiectio. Vt ista nulla domus facit hominem quia tunc sic esset conuersa nichil quod est homo facit domum. sed sic non certe conuertitur quia si conuertens sit vera/ sua conuersio erit vera. sed tua conuertens est vera. q̃ sua conuersio falsa: ergo non debet sic conuerti.

Responsio. Ad hoc dicendum est q̃ si fuerit aliqua propositio enũciata cum verbo adiectiuo de presenti/de preterito vel futuro. vel quicũq; obliquus modus sequitur verbum principale ista q̃ illa propositio non potest habere rectam conversionem. tunc principale verbum debet mutare in participium eiusdem temporis. et in hoc verbum Sum es est. et tunc patebit recta conuersio: vt nulla domus facit hominem: sic conuertitur. nullum faciens hominem est domus. Similiter ista. nullus murus est in lapide: sic conuertitur. nullum ens in lapide est murus. De preterito sic. nullus puer fuit senex: sic conuertitur. nullus preteritus senex est vel fuit puer. Eodem modo de futuro: vt nulla corrupta erit virgo: sic conuertitur nullum futurum corruptum est vel erit virgo.

Regula notãda.

¶ De equipollentiis.

Equipollentia est equiualẽtia duarum propositionum adinuicem conunctarum/ita q̃ tantum valet vna quantum et reliqua. Versus. Pre contradic post contrar/pre postq; subalter.

¶ Iste versus sic exponitur. Pre contradic. hoc est quando negatio preponitur signo et subiecto propositionis tunc facit propositionem equipollere illi propositioni que ante aduentum illius negationis fuit eius contradictorium. Ut non quilibet homo currit. equipollet huic quidam homo non currit.

¶ Post contrar. hoc est quando negatio postponitur signo subiecto alicuius propositionis. tunc facit illam equipollere illi propositioni que ante aduentum illius negationis fuit suum contrarium. Ut quilibet homo non currit equipollet huic. nullus homo currit.

¶ Pre postq; subalter. hoc est quando negatio preponitur et postponitur signo et subiecto tunc facit illam equipollere illi que ante aduentum illarum negationum fuit suum subalternans. Ut nõ omnis homo currit/equipollet huic aliquid quod est homo currit.

Regula notãda. ¶ Nota q̃ propositiones equipollentes sunt eiusdem qualitatis et quantitatis cũ propositionibus quibus equipollent.

¶ De propositionibus modalibus.

De propositionibus modalibus:

Propositionum alia modalis / alia de ine sse.

¶ Propositio modalis est illa in qua predica
tum inest subiecto cum modo modali: vt possibile est hominem currere. huius p
positionis predicatum est ly currens et subiectum ly homo equualet ista pro=
positio huic possibiliter homo currit. et hec impossibile est hominem esse asinum
equualet huic impossibiliter. homo est asinus. sic in his patet q predicatum dici
tur de subiecto cum modo modali precedente subiectum: ꝛ sic dicendū est de om
nibus modalibus.

¶ Propositio de inesse est illa in qua predicatum inest subiecto sine modo moda
li. vt homo currit. ¶ Et sciendum q quattuor sunt termini faciētes propositionē
modalem: scilicet possibile/impossibile/contingens/ꝛ necessarium cum eorum ad
uerbijs. scilicet possibiliter/impossibiliter/contingenter/et necessarie.

¶ Et notandum est q est differentia inter propositionem necessariā/ꝛ propositurnē de necessario. Propositio necessaria est illa que est vera et non pōt esse falsa: vt deus est. Propositio de necessario est illa i qua ponitur ille termin⁹ necesse necessarii/ vel de necessario: vt de necessario celū mouet

¶ Necessarium dicitur duobus modis. scilicet per se et per accidens. Necessariū per se est illud quod est verum et nō potest/ nec potuit/nec poterit esse falsum. vt deus est. Necessarium per accidens est illud quod est verum: ꝛ non potest/nec potuit esse falsum: potuit tamen fuisse falsum/ vt ista. ego fui natus. ¶ Impossibile dicitur duobus modis. per se et per accidens. Impossibile per se est illud quod est falsum et non potest/nec potuit/nec poterit esse verum. vt homo est asinus. vt nullus deus est. ¶ Impossibile per accidens est illud quod est falsum ꝛ nō potest nec poterit esse verum. potuit tamen fuisse verum: vt ista. ego non fui natus.

¶ Possibile dicitur tripliciter/ scilicet cum re ꝛ cum actu/ cum re et ante actum/ et ante rem et ante actum. Possibile cum re ꝛ cū actu vt ego sedeo: si actualiter sedeam. cū re ꝛ ante actum: vt ego canescam in senectute. Ante re et ante actum: vt antichristus predicat.

¶ Similiter contingens dicitur duobus modis. scilicet contingens natum/ et cōtingens ad vtrūlibet. Cōtingens natum est illud quod euenit aliquando ex natura: vt hominem canescere in senectute sua. Contingens ad vtrūlibet est cuius vtraq; pars potest indifferenter esse vera vel falsa. vt homo currit.

¶ Nota q propositiones modales habent conuerti eodem modo sicut propositiones de inesse ratione sui dicti. exceptis propositionibus de contingenti ad vtrūlibet que conuertuntur per oppositas qualitates. vt si vna sit affirmatiua/ altera erit negatiua. vt contingit hominem currere: sic conuertitur. contingit hominem non currere. Exemplum de alijs ꝓpositionibus modalibus: vt contingit hominem esse animal: sic conuertitur. contingit animal esse hominem. ¶ Notandum q in modalibus propositionibus aliqua est vniuersalis ratione sui dicti/ aliqua particularis ratione sui dicti/ aliqua indefinita ratiōe dicti/et aliqua singularis ratione dicti. Etiam in modalibus propositionibus ratione signi modalis. aliqua vocatur vniuersalis/ aliqua particularis.

¶ Propositio vniuersalis modalis rōne dicti est qñ terminus cōis determinatur signo vniuersali et cū modo modali. vt possibile est omnem hominem currere.

¶ Particularis modalis rōne dicti est qñ termin⁹ cōis determinatur signo particulari et cū modo modali. vt possibile est aliquem hoiem currere. ¶ Indefinita modalis rōne dicti est illa in qua subijcitur terminus cōis sine signo et cum modo modali. vt possibile est hominē currere. ¶ Singularis modalis ratione dicti est quando subijcitur terminus discretus vel pronomen demōstratiuum cum modo modali: vt possibile est te currere. ¶ Vniuersalis modalis affirmatiua rōne signi vel modi est illa i qua ponit ille terminus necesse necessarium vel de necessario.

De ꝓpositionibus modalibus.

¶ Uniuersalis modalis negatiua ratione signi vel modi est illa in qua ponit ille terminus impossibile. ¶ Particularꝫ modalis affirmatiua est illa in qua ponitur ille terminus possibile vel contingens. ¶ Particularis modalis negatiua est illa in qua ponitur ille terminus possibile non vel contingens nō. ¶ Propositio modalis affirmatiua rōne signi est qñ modus affirmaᷓ. Et negatiua est qñ modus negatur. ¶ Propositio modalis ratione dicti affirmatiua qñ dictū affirmaᷓ. Et negatiua: qñ dictū negaᷓ. ¶ Ista figura ꝓfertur tribus modis. Primo in dictis tm̄. Scdo in modis tm̄. Tertio tam in modis q̄ in dictis. Exemplum primi: vt necessariū est quēlibet hoiem esse. necessariū est nullū hoiem eē. necessariū est aliquē hoiem esse. ꝫ necessariū est aliquē hoiem non esse. Exemplum scdi. necessariū est quēlibet hoiem esse. impossibile est quēlibet hoiem esse. possibile est quēlibet hoiem esse. possibile nō est quēlibet hoiem esse. Exemplum tertij. necessariū est oēm hoiem esse aial. impossibile est nullū hoiem esse aial. possibile est aliquē hoiez esse animal. contingit aliquem hoiem non esse animal. et sic de similibus.

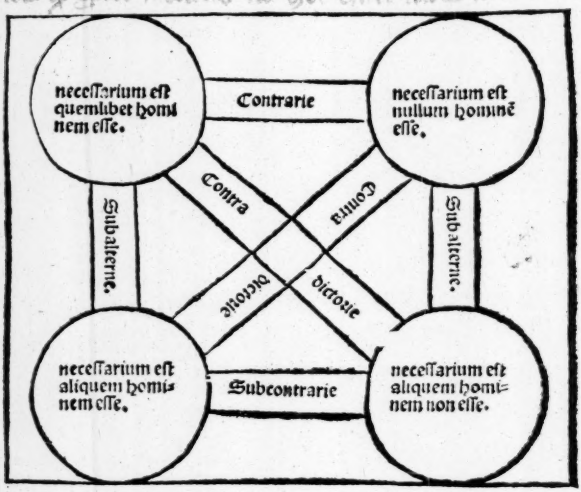

Tdicit boetius Argumētū est rō rei dubie

faciens fidē ꝫ certitudinē de re dubia. ¶ Et sciēdū. q̄ quattuor sunt spēs argumēti. s. enthymema/ exēplum/ inductio/ ꝫ syllogismus. Enthymema est curtaꝰ syllogismꝰ hns vnicā ꝓmissam: ꝫ vnicā cōclusionē: vt vos estis hō. q̄ vos estis aial. Exēplum est qñ vnū simile ꝓbaᷓ p aliud simile. vt sicut se habet magister in scholis circa suos scholares. sic se habet rector in nauicircas suos subditos. Inductio est qñ vniuersale ꝓbaᷓ per sua singularia. vt ille hō currit: et ille ꝫ illa. et sic de singulis. ergo ois homo currit. ¶ Syllogismus est oratio in qua quibusdam positis et concessis necesse est ad aliud euenire p ea que posita sunt et concessa: vt omnis homo currit. ille est homo. erg ille currit.

¶ Sciendum q̄ omnis ſyllogiſmus conſtat ex tri⸗
bus terminis.ſ.ex maiore extremitate/ex minore extremitate/⁊ ex medio termio.
Maior extremitas eſt ille terminus qui ſumitur in maiori cū medio termino.hoc
eſt in p̄ma ꝓpoſitione cū medio termino. Minor extremitas eſt ille terminus qui
ſumitur in minori propoſitione:hoc eſt in ſcā ꝓpoſitione cū medio termino. Me
dius terminus eſt ille qui ſumitur bis ante concluſionē:etnō ingredit illā. vt omis
hō eſt riſibilis/oē aial rōnale eſt hō.ergo omne aial rationale eſt riſibilis.vl ſic.oē
aial rationale eſt riſibile/omis hō eſt aial rationale/ergo omnis homo eſt riſibilis.
in hoc ſecundo ſyllogiſmo ly animal rationale eſt medius terminus.ly riſibile eſt
maior extremitas.ly homo eſt minor extremitas. ¶ Figura eſt debita diſpoſitio
terminorum. Et modus eſt debita diſpoſitio propoſitionum.

¶ Et nota q̄ tres ſunt figure. ſcz p̄ma/ſecunda/
et tertia. In prima figura medius terminus erit ſubiectum in maiori:et predica⸗
tum in minori. In ſecunda figura medius terminus erit bis predicatum.hoc eſt
ſemel in maiori:et ſemel in minori. In tertia figura medius terminus erit bis ſub
iectum.ſemel in maiori:et ſemel in minori.

¶ Sub p̄te p̄ma.bis p̄te.ſecūda.tertia bis ſub.

¶ Et nota q̄ nouemdecim ſunt modi,ſcilicet nouem in p̄ma figura/⁊ quattuor
in ſecunda/et in tertia ſex.

Prima nouem/ſecunda tetras/et tertia bis tres.

¶ Nota q̄ duplex eſt concluſio.ſ.directa:et indirecta. Concluſio directa eſt quan
do maior extremitas predicatur de minore extremitate. Concluſio indirecta eſt
quando minor extremitas predicatur de maiore extremitate.

Predico maiorem dum ſit concluſio recta.
Eſt indirecta dum predicat ipſe minorem

¶ Inſuper nota q̄ omnes modi concludunt directe exceptis quinq̄ vltimis p̄⸗
me figure que patent in verſibus ſequentibus.

Omnes directe concludunt excipe quinq̄
Nomina ſunt quorum.bara.ce.da.fa.friſeſomorum.

¶ Et notandum eſt.q̄ in verſibus ſequentibus continentur omnes modi in qui⸗
bus fiunt ſyllogiſmi/et tot ſunt modi quot ſunt dictiones. et in omni dictione per
a/intelligitur vniuerſalis affirmatiua.per e/vniuerſalis negatiua.per i/particula
ris affirmatiua.per o/particularis negatiua.

Barbara/celarent/darij/ferio/baralipton.
Celantes/dabitis/fapeſmo/friſeſomorum
Cesare/campeſtres/feſtino/baraco/darapti.
Felapton/diſamis/datiſi/bocardo/ferison.

¶ Et notandum eſt.q̄ ſi omnes propoſitiones ſint negatiue.vel ſi omnes propo
ſitiones ſunt particulares nunq̄ erit bonus ſyllogiſmus.neq̄ in hypotheticis ex
cluſiuis:nec exceptiuis.

Syllogiſari non eſt ex particulari.
Neq̄ negatiuis:recte concludere ſi vis.

¶ Et ſciendum. q̄ omnis ſyllogiſmus tam ſecūde
q̄ tertie figure pōt reduci in quattuor p̄mos modos.qt ois modus incipiēs p b/
pōt reduci in barba.et p c/in celarēt.p d/in darij/et p f/in ferison. Uñ. S/ſimpliꝫ
p/p ac.m/trāſpoſ.c/facit impoſ. Sic exponitur ille verſus. S/notat ſimplicē quer
ſionē:qñ vocalis precedit aliā:tūc propoſitio debet conuerti ſimpliciter. Et qñ vo
calis precedit p/tunc propoſitio debet cōuerti per accidēs. M/notat tranſpoſitio
nem:vt patet in fapeſmo.et fiat ille ſyllogiſmus.ois homo eſt animal.nullus la⸗
pis eſt homo/ergo quoddam animal non eſt animal.et concluſio erit indirecta.
Maior debet conuerti per accidens.quia a precedit p/ſic.ergo quoddam animal
non eſt homo.⁊ minor debet conuerti ſimpliciter.quia illa vocalis e/precedit.S/
ſic.ergo nullus homo eſt lapis. Et propoſitiones debent tranſponi:quia illa lute

ra m/est in fapesmo,fiat ergo sic syllogismus. Nullus homo est lapis,quoddam animal est homo. ergo quoddam animal non est lapis. Et sic reducitur in ferio simpliciter.patet de alijs duobus modis.quia debent reduci per impossibile.scilicet in baroco et bocardo. ¶ Et est reducere per impossibile sumere oppositum conclusionis:et vide si maior est vniuersalis:vel minor.si maior debes ponere oppositum conclusionis loco minoris:et oppositum minoris loco conclusionis. Si minor debes ponere oppositum cōclusionis loco minoris. Fiat ergo syllogismus in baroco sic. Omnis homo est animal.quidam lapis non est animal ergo quidam lapis non est homo.oppositum conclusionis est.omnis lapis est homo.oppositum minoris est.omnis lapis est animal.reducatur ergo sic. omnis homo est animal.omnis lapis est homo.ergo omnis lapis est animal. Et sic debet bocardo reduci in barbara. Uel sic exponatur predictus versus.S/simplex.hoc est quando S/sequitur vocalem:tunc propositio facta per illam vocalem debet conuerti simpliciter.vt patet in Celantes.p/per ac.hoc est qñ p/sequit vocalem:tunc propositio facta per illam vocalem debet conuerti per accidens.vt patet in baralipton.m/transpos.hoc est quando hec littera m/ponitur in aliquo modo siue in prima syllaba/siue secunda/vel tertia/siue quarta.semper caus at transpositionē propositionū:vt patet in fapesmo.C/facit impos.hoc est qñ C/habetur in aliquo modo:oportet sumere oppositum conclusionis. Et si maior sit vniuersalis vt in baroco.tunc ponatur oppositum conclusionis in loco minoris: et oppositū minoris in loco conclusionis. Et si minor sit vniuersalis:vt in bocardo.tunc ponitur oppositum conclusionis in loco maioris.et oppositum maioris in loco cōclusionis:vt patet supra.

¶ Onsequentia est quoddā aggregatū ex ān; tecedente ⁊ ꝯsequente cū nota consequentie.

Uel consequentia est quedam sequela inter antecedens et consequens cum nota consequentie. ¶ Et note consequentie sunt iste:ergo/adeo/igitur/si/quia. ¶ Antecedens est illud quod immediate precedit notā consequentie. Et consequens est illud quod immediate sequitur notam consequentie:nisi in conditionali et causali.quia in illis propositio que immediate sequitur si/vel quia/vocatur antecedēs; et altera vocatur consequens. ¶ Item ꝑa dicitur duobus modis scilicet bona:⁊ non bona. ¶ Consequentia bona dicitur duobus modis scz bona et formalis:et bona materialis. ¶ Consequentia bona et materialis dicitur tripliciter. Uno mō quando añs est impossibile:et ꝑs sibi impertinens.vt homo est asinus.ꝙ baculus stat in angulo. Alio mō qñ ꝑs est necessaria:et añs sibi impertinens.vt vos currites.ergo deus est. Tertio modo quando tenet gratia terminorum.hoc est qñ tenet in vno et nō omni sibi simili.vt omnis sol lucet.ergo ille sol lucet.vel sic.vos non estis ille homo.demonstrando vos.ergo vos non estis homo.

¶ Ad cognoscendum que consequentie sunt bone ⁊ formales dantur regule generales.quarum prima

est.Quelibet consequentia est bona et formalis.qñ consequens formaliter intelligitur in añte:vt homo currit.ergo animal currit. ¶ Alia regula est ista.quelibet consequentia est bona et formalis:quando ex opposito consequentis sequitur oppositum antecedentis.et hoc formaliter.vt ex opposito istius.animal currit.sequitur oppositum istius.homo currit.quia sequitur nullum animal currit.ergo nihil quod est homo currit.

¶ Alia regula est. Quelibet consequentia est bona

et formalis:quando oppositum consequentis formaliter repugnat antecedenti: vt ista consequentia est bona et formalis.homo currit.ergo animal currit. quia oppositum consequentis scilicet.nullum animal currit.repugnat huic antecedē

et homo currit. ¶ Et dicuntur propositiones repugnare quando non possunt simul stare in veritate. Uel quando ex opposito vnius sequitur oppositum alterius

¶ Alia regula est ista. in omni consequentia bona & formali. Quicquid antecedit ad antecedens/antecedit ad consequens. vt homo currit. ergo animal currit. quia quicquid antecedit ad hoc antecedens homo currit. antecedit ad hoc consequens animal currit. quia sequitur homo albus currit ergo animal currit. ¶ Item in omni bona consequentia et formali. quicquid sequitur ad consequens sequitur ad antecedens. vt homo currit. ergo animal currit. quicquid sequitur ad hoc consequens animal currit. sequitur ad hoc antecedens. homo currit. ergo sequitur. homo currit. ergo corpus currit.

¶ Alia regula est ista si in nullo casu possibili posito añs potest esse verꝝ & ꝓña falsum. illa ꝓña est bona: vt ille homo currit. ergo aliꝯ homo currit. Itē si in aliꝯ casu possibili posito añs pōt esse verꝝ & ꝓña falsum. illa consequentia non valet. vt vos mouemini. ergo vos curritis.

¶ Alia regula est ista. arguēdo a primo ad vltimum

vbi omnes consequentie intermedie sunt bone et formales: et non variate est cōsequentia bona. & arguitur a primo ad vltimum qñ illud qđ est ꝓñ vnius ꝓñe est añs alterius ꝓñe: etiam maius necꝫ minus: et sic generaliter quousqꝫ perueniat ad vltimū ꝓñs: & tūc ex primo añte: et vltimo ꝓñte est ꝓña bona. vt homo currit. ḡ animal currit. animal currit. ergo corpus currit. corpus currit. ḡ substantia currit. substantia currit. ergo res currit. res currit. ergo ens currit. et sic a primo ad vltimum homo currit. ergo ens currit. ¶ Contra istam regulam arguitur sic. Si illa regula esset vera ista consequentia esset bona scilicet nullum tempus est. ergo aliquod tempus est. quia potest argumentari a primo ad vltimum consequentiꝰ intermediꝰ sic. nullum tempus est. ergo dies non est. dies non est. et aliquod tempus est. ergo nox est. nox est. ergo aliquod tempus est. & a primo ad vltimum nullum tempus est. ergo aliquod tempus est. et q̄ ista consequentia non valet ꝓbatur. quia arguitur ab vno contradictorio ad reliquum. Ideo dicendū est q̄ ista consequentia non valet. nec hic arguitur per regulam. quia cōsequentie sunt variate. quia plus additur in antecedente secunde consequentie qꝫ in consequente primꝰ consequentie. Obiectio. Responsio.

¶ Alia regula est ista. quādo arguitur ab vniuersali ad suā particularē/siue indefinitā/siue subalternantē affirmatiue siue negatiue est consequentia bona. vt quilibet homo currit. ergo aliquis homo currit. nullus homo currit. ergo aliquis homo non currit. ¶ Alia regula est ista. ab vniuersali affirmatiua ad suam singularem affirmatiuam cū debito medio est consequentia bona. vt omnis homo currit/ille est homo/ergo ille homo currit. sed sine debito medio non valet consequentia. quia non sequitur. quilibet homo currit. ergo ille homo currit. quodcūqꝫ demonstratur. sed aliqñ tenet gratia terminorum: vt in terminis significantibus res incorruptibiles. vt omnis sol lucet. ergo iste sol lucet. Et aliqñ in nobis partitiuis. vt vterqꝫ istorꝫ currit. ergo iste istorum currit. & qñ añs est impossibile. vt omnis homo est lapis. ergo iste homo est lapis. ¶ Alia regula est ista. A particulari ad suam indefinitam est ꝓña bona et econtra. vt aliqs homo currit. ergo homo masculus currit. homo currit. ergo aliquid quod est homo currit. ¶ Alia regula est ista. ab vniuersali negatiua ad suam singularem negatiuam est consequentia bona. vt nullus homo currit. ergo iste homo nō currit. ¶ Alia regula. In omni ꝓña bona et formali si añs sit verū ꝓñs erit verū. qt ex veris nichil sequitur nisi verꝝ. et si añs sit falsum nō sequitur q̄ ꝓñs erit falsum. Uñ. Ex falsis verꝝ: ex veris nil nisi verū. ¶ Alia regula est ista. ex impossibile sequitur quodlibet. vt vos estis asinus. ergo vos curritis. ¶ Item necessarium sequitur ad quodlibet. vt vos curritis. ergo deus est. ¶ Alia regula est ista. Ex contingenti nunqꝫ sequitur impossibile. vt homo currit. ergo nullus deus est. Uersus.

Regule consequentiarum.

¶ Item ex necessario nunq̃ sequitur contingens: vt ista consequentia non valet. deus est: ergo vos currit⁹. ¶ Alia regula est ista. quando arguit ab inferiori ad suū superius cū negatione postposita et cum debito medio est consequēta bona vt hō non currit: et hō est asal: ergo asal non currit. ¶ Notandū q̄ inferius dicit duobus modis. s. inferius p se: et inferius per accīs. Inferius per se est vt iste terminus homo: ad istū terminū asal: et asal ad corpus: et corpus ad substantiā. Inferius per accīs est quilibet terminus qui cū addito sumit respectu alterius termini: vt iste terminus hō albus est inferi⁹ ad istū terminū hō propter hanc rām. Oē se hñs per modū appositionis vel additionis respectu alterius est inferius eo Et hoc notādo sequit hec regula. ¶ Qñ arguitur ab inferiori ad suū superius sine negatione: sine distributione: et sine aliqua dictione habente vim negatiōis vel distributionis est consequentia bona. tam per se ēs per accidens. per se. vt homo currit: ergo animal currit. per accidens. homo albus currit: ergo homo currit.

¶ Et notandum q̄ tripliciter contingit arguere ab

inferiore ad suum superius a parte subiecti. a parte predicati: et a parte vtriusq̄. ¶ A parte subiecti qñ subiectū in añe est inferius ad subiectū in consequente: vt homo currit: ergo asal currit. ¶ A parte predicati quando predicatum in añe est inferius ad predicatum in consequente. vt homo currit: ergo homo mouetur. ¶ A parte vtriusq̄ qñ subiectū et predicatū in añe sunt inferius ad subiectum et predicatum in consequente. vt homo currit: ergo animal mouetur.

¶ Nota quinq̄ modis fallit hec regula. Arguendo

ab inferiori ad suū superius. ¶ Primo modo cū arguit ab inferiori ad suū superius a parte subiecti cū negatione prepositā. vt nullus homo currit: ergo nullū asal currit. ¶ Secō modo qñ arguit ab inferiori ad suū superius a parte predicati dictione exclusiua addita subiectis. vt tantū homo currit: ergo tantum hō mouetur ¶ Tertio modo qñ arguit cū nota alietatis vel differētie prepositā. vt hō est aliō ab asino: ergo hō est aliud ab asali. ¶ Quarto modo qñ arguit cuz distributione vel cum aliqua dictione habente vim negationis vel distributionis. vt omnis homo currit: ergo omne asal currit. ¶ Quinto modo qñ arguitur ab inferiori ad suū superius cum aliqua istarum dictionum q̄s vel sicut vel cum comparatiuo vel superlatiuo gradu. tunc non valet consequentia. vt vos estis ita fortis sicut ille hō: ergo vos estis ita fortis sicut homo. vos estis fortior isto homine: ergo vos estis fortior homine. Vos estis fortissimus istorum hominum: ergo vos estis fortissimi hominum. Sed quando arguitur a superiore ad suum inferius cū aliqua istarū dictionum: tunc est consequētia bona. vt vos estis ita fortis sicut homo: ergo vos estis ita fortis sicut ille homo. vos estis fortissimus hominum: ergo vos estis fortissimus istorum hoim. ¶ Alia regula est ista: arguendo a superiori ad suū inferius sine negatione: sine distributione vel aliqua dictione habente vim negationis vel distributione non valet consequentia de forma. vt animal currit: ergo homo currit. licet aliquando tenet de materia. vt animal ridet: ergo homo ridet.

Regla notāda.

¶ Alia regula est ista. In oi ppōne bona et formali quādo arguitur ab inferiori ad suum superius distributo consequēte sequit añs distributum si consequens sit distributibile et añs similiter. vt homo currit: ergo animal currit: ideo sequitur. omne animal currit: ergo omnis homo currit. ¶ Sed contra istam regulam arguit sic ista ppōne est bona. hō currit: ergo hō mouet. et tñ non sequit. ista homo mouetur: ergo omnis homo currit. ergo regula nō valet.

Obiectio.

Responsio.

¶ Hinc dicitur q̄ quis non tenet a parte predicati in affirmatiuis: tamen tenet in negatiuis. vt nullus homo mouetur: ergo nullus homo currit. Similiter arguendo a superiori ad suū inferius in terminis accidentalibus sine debito medio cum distributione affirmatiua prepositā non valet consequentia de forma. vt omne coloratum est: ergo omne album est. sed cum debito medio est consequentia bona. vt omne coloratum est. omne album est coloratum: ergo omne album est.

¶ Alia regula. ab actiua ad passiuam est cōsequētia bona. et ecōtra: vt ego amo vos. ergo vos amamini a me. et vos amamini a me. ergo. ego.

Sequitur de dictionibus exclusiuis et sūt iste

tantum/ꝙ tantūmodo/solum/solummodo/precise:ꝙ dūtaxat. Et quelibet propositio in qua ponit aliqua istarū a parte subiecti debet exponi p suas exponentes:siue sit affirmatiua/siue negatiua:quarū prima erit eius pretacens. Sed̄a erit vniuersalis de subiecto ꝙ qualitate oppositis:subiecto et qualitati pretacentis. Exēplum:vt tantū homo currit:sic exponit.homo currit:ꝙ nichil nō homo currit. Tm̄ homo nō currit.sic exponitur.homo nō currit:sed quodlibet nō homo currit:vel quodlibet aliud ab hoie currit. Prima regula est hec.ab exclusiua ad suū pretacēs est ꝓña bona.sed non econtra.vt tantū homo currit:ergo homo currit. Et pretacens exclusiue est illud quod remanet dempta dictione exclusiua:vt homo currit.est pretacens istius homo currit.

Alia regula est illa. Ab exclusiua affirmatiua et

nō negatiua ad suum vniuersale in terminis transpositis:in terminis rectis in singulari nūero cuz verbo de pñti:ꝙ non ampliatiuo:est ꝓña bona. vt tm̄ hō currit. ḡ omne currens est homo.et ecōtra.omne est currens homo.ergo tm̄ homo currit. Uerba ampliatiua sunt ista.incipit/desinit/potest/et apparet.et omnia verba de preterito ꝙ futuro que possunt predicare de re existente et non existente.vt homo non existens potest esse rome. Simuliter antichristus potest esse qui nondum est.sed in obliquis et in hypotheticis.non valet ꝓña.vt cuiuslibet hominis asinus currit.ergo tantum currens est hominis asinus. quia antecedens potest esse verum et consequens falsum.posito ꝙ quilibet homo habeat duos asinos:vnum currētem et alterum iacentem.iam antecedens est verum:et consequens falsum. Nota de verbis ampliatiuis.

Alia regula est ista.ab vna exponēte exclusiue ad

exclusiuam non valet consequentia.vt homo currit.ergo tantum homo currit. Alia regula est ista.ab exclusiua ad vnam eius exponentem est consequentia bona.vt tantum homo currit.ergo nichil aliud ab homine currit.

Et notandum ꝙ oppositum exclusiue debet da-

ri per negationem prepositam toti:vt tm̄ homo currit.oppositū huius est hoc.nō tm̄ homo currit.quod debet probari per duas causas veritatis que debent dari per vnam disiunctiuam factam ex oppositis partium exponentium exclusiue affirmatiue.vt non tantum homo currit.habet pro causis veritatis istas duas propositiones. Nichil quod est homo currit.vel aliquid non homo currit. Et oppositum exclusiue affirmatiue equivalet vni disiunctiue facte ex oppositis partiū exponentium exclusiue affirmatiue.vt nō tm̄ homo currit.equivalet huic.nichil qō est homo currit.vel aliquid nō homo currit.et debet probari per illas.

Item quādo arguitur a ꝓpōne habente plures

causas veritatis ad vnā illarū nō valet ꝓña.vt hic. nō tm̄ homo currit.ḡ aliqō nō homo currit. Uel sic.nō tm̄ homo currit.ḡ nichil qō est homo currit.qz añs potest esse verum et ꝓñs falsum.posito ꝙ homo et asinus currant.vel ponendo ꝙ nichil currat.iam añs est verū sez ꝙ non tantum homo non currit.quia habet vnā causam veritatis veram.et ꝓñs est falsum.sez nichil qō est homo currit.qz eius oppositum est verum.sez aliquid quod est homo currit.

Alia regula est ista.quando arguit ab vna cā ve

ritatis ad propositionem habentem illam.tunc illa ꝓña est bona. Ut nichil qō est hō currit.ergo nō tm̄ hō currit. Et qñ arguit ab vtra p causa veritatis ad ꝓpōnē habentē illā.tūc ꝓña illa est bona.et econtra. Ut nichil quod est homo currit.vel aliquid nō homo currit.ergo non tm̄ homo currit.et econtra.non tantum homo currit.ergo nichil quod est homo currit.vel aliquid non homo currit.

Alia regula est ista.quando arguitur ab inferio-

ad suū superius a pte subiecti dictione exclusiua addita subiectis est ꝓña bons. vt tm̄ homo currit.ergo tm̄ animal currit.Sed a parte predicati nō valet ꝓña.vt tm̄ tum homo currit.ergo tantum homo mouetur. Sed aliquando tenet gratia terminoꝝ:vt tantū vos differtis ab hole.ꝫ tm̄ vos differtis ab animali.

¶ Alia regula est ista,quando dictio exclusiua addi

tur dictioni signū nūer vltra nūer binariū:tūc dupliciter hz exponi.s.rōne pluralitatis/et ratione alietatis.Rōne pluralitatꝭ sic exponit.tm̄ quattuor homines currunt ꝯtuor holes currūt et nō plures ꝫ quattuor holes currunt.Rōne alietatis sic exponitur.quattuor homines currunt et nulli alij homines ꝫ quattuor.

¶ Alia regula est ista. Ab exclusiua affirmatiua ad

suam exceptiuam negatiuam est consequēna bona:in consimilibus terminis:nō in terminis transcendentibus est consequentia bona:et ecōtra.vt tantum homo currit.ergo nichil preter hominem currit. ¶ Notādum q̄ quattuor sunt ordines exclusiue. Primus est.quando dictio exclusiua preponitur subiecto.vt tantū homo currit.Secundus est.quando dictio exclusiua immediate sequitur subiectū. vt homo tantum est currens. Tertius est quādo dictio exclusiua postponit p̄m cipali verbo:vt homo est tantum currens.Quartus est quādo ponitur inter partes predicati:vt tu es videns tantū hominem. ¶ Et notandū.q̄ secundum aliam et aliam situationem dictionis exclusiue in propositione exclusiua propositio debet aliter et aliter exponi exemplum . Aliquando enim precedit totaliter in propositione.Vt tantum vides hominem. Et sic exponitur. Tu vides hominem et nichil nō tu vides hominem. Aliquando immediate preponitur verbo. vt tu tantū vides hominem.sic exponitur . Tu vides hominem et nichil aliud facis ꝫ vides hominem. Aliquando preponitur totaliter predicato:vt tu es tantum videns hominem.sic exponitur. Tu es videns hominem,et non es aliud ꝫ videns hominē Aliquando ponitur inter partes predicati:vt tu es videns tantum hominem. et tunc sic habet exponi.tu vides hominem:et non vides aliud ꝫ hominem. Et eodem modo exponitur illa.hic tantū hominem vides. ¶ Item.tu es similis solum sorti.sic exponitur.tu es similis sorti:et non es similis alij ꝫ sorti. ergo tu es similis solum sorti.nē.

Sequitur de dictionibus exceptiuis. Et sunt iste.preter/preterq̄/et nisi/a his consimiles

Et quelibet propositio in qua ponitur aliqua istaꝝ a parte subiecti debet exponi per duas exponētes.sed prius ꝫ dicatur de eius expositionibus. ¶ Nota q̄ pars extra captā vocatur illud qđ immediate sequitur dictionē exceptiuā. Et prelacēs est illud quod remanet dempta dictione exceptiua cū parte extra capta:vt in ista ꝓpositione.Ois homo preter sortē currit ip sortes est pars extra capta et hec ꝓpositio.ois homo currit.est prelacens. ¶ Et notādum.q̄ si exceptiua sit affirmatiua:prima eius exponens erit negatiua:cuius subiectum erit pars extra capta:a predicatum et copula erunt eadem que erant exceptiue:sed a erit vniuersalis affirmatiua:in qua primo sumit signū vniuersale affirmatiū cum subiecto prelacētis. cū ista dictione alius/a/ud.in eodē casu/gñe/et numero:cuꝫ parte extra capta in ablatiuo casu.vt ista ois homo preter sortem currit,sic exponit.sortes nō currit.sed ois homo alius vel alia a sorte currit.ꝫ ois homo preter sortē currit. ¶ Et si exceptiua sit negatiua,prima exponens erit affirmatiua:et reliqua erit illa que dabitur sicut prius.preterꝫ in loco signi vniuersalis affirmatiue.ponitur signum vniuersalis negatiue.vt nullus homo preter sortem currit.sic exponitur.sortes currit:sed nullus alius vel alia a sorte currit.ergo.nē. Iste exponentes tenētur generaliter in exceptiuis propriis. ¶ Pro quo notandum est.q̄ nulla exceptiua dicitur propria nisi eius prelacens sit propositio vniuersalis affirmatiua vel negatiua a qua dicitur exceptiua constitui. Unde ista exceptiua non est propria. Alia

quis homo preter sortem currit.

¶ Alia regula est ista: Omnis exceptiua propria re
pugnat suo preiacenti: vt ille repugnant. ois homo currit. et omnis homo preter sortem currit. Nam dicuntur propositiones repugnare. qñ nō possunt simul stare in veritate: vel cum ex vna sequitur oppositum alterius: sicut est in propositis. ¶ Et nota q̄ ad omnem exceptiuam propositionem quattuor requiruntur. scilicet preiacens exceptiue, subiectum preiacentis/pars extra capta: & illud respectu cuius fit exceptio.

¶ Alia regula. ab exceptiua ad eius exponētes tam
diuisim q̄ coniunctim est ꝓba bona: et ecōtra coniunctim. vt sequit. ois hō preter sortē currit. q̄ sortes nō currit. Et similit. ois homo p̄ter sortē currit. q̄ ois homo alius vel alia a sorte currit. Et sic diuisim & coniunctim ois homo preter sortē currit. q̄ sortes non currit. sed omnis homo alius vel alia a sorte currit. Et sequitur econtra coniunctim. Ut sortes non currit: sed ois homo alius vel alia a sorte currit. q̄ omnis homo preter sortem currit. ¶ Nota differentia est inter istos tres terminos. preter/preterq̄/et nisi. Nam preter et preterq̄ sumuntur indifferenter tam in affirmatiuis q̄ negatiuis: et nisi solum in negatiuis.

¶ Alia regula est ista. Propositio in parte vera & in
parte falsa potest verificari per exceptionē partis falsę: vel partium falsarum. Et propositio in parte vera & in parte falsa habet aliquas propositiones singulares veras. et aliquas falsas. vel aliam veram et aliam falsam. Unde posito q̄ sortes sedeat. & omnis homo non sortes currat, tunc hec propositio omnis homo currit est in parte vera et in parte falsa. et habet verificari per exceptionem partis falsę. scz sortes currit. sic omnis homo preter sortem currit. Et si sortes et plato sedeant. Et omnis homo nō alter istorum currit: tunc habet verificari per exceptionē partium falsarum sic. Dio homo preter alterū istorum currit demonstrando sortē et platonem. Unde semper si exceptio fiat pro pluribus habet dari per terminus partinuum vel cum disiunctione: vt patet in istis exceptiuis predictis.

¶ Alia regula est ista. Si exceptiua sit propria re
quiritur q̄ pars extra capta sit inferior ad subiectum preiacētis. vt omnis homo preter sortem currit.

¶ Alia regula est ista. Si tot excipiuntur quot sup
ponuntur: tunc exceptiua est impropria: vt patet per eius diffinitionem. Quia exceptio est extra captio partis a suo toto. Unde ista exceptiua est impropria. Omnis homo preter hominem currit. quia tot excipiuntur quot supponuntur.

¶ Cōtra. ista est satis propria. nullus sol preter istū lucet. Et hic tot excipiuntur quot supponuntur. ergo regula nulla. Dico q̄ regula predicta est satis bona. et habet intelligi quando illud quod supponitur: et illud quod excipitur eodem modo excipitur quo supponitur. sed sic non est hic. q̄ vnus terminus supponit discrete et alius confuse et distributiue. Obiectio. Responsio.

¶ Alia regula est ista. In omni exceptiua vera & af
firmatiua predicatum dicitur de subiecto preiacentis et remouetur a parte extra capta. Ut ois homo preter sortem currit. currens remouetur a sorte. et dr de ly homine. Sed in exceptiua negatiua predicatum dicitur a parte extra capta et remouetur a subiecto preiacentis. vt nullus homo preter sortem currit. currens dicitur de parte extra capta. et remouetur a ly homine: quod est subiectum preiacētis.

¶ Alia regula est ista. oppositum exceptiue dr dari

per negationē prepositā totī:sicut oppositū exclusiue.et habet duas causas veritatis. ¶Et nota q̄ non est verum dari oppositū alicuius propositionis cathecorice ꝯ preponere negationem toti.vel delere eam si prepolita fuerit.ꝛc.

¶De copulatiuis regule.

¶Prima regula est ista. Si vna pars copulatiue est falsa.tota copulatiua est falsa.et si vtraq̄ pars copulatiue est vera.tota copulatiua est vera.

¶Alia regula est ista:arguendo a tota copulatiua ad alteram eⁱ⁹ partē est ꝓba bona et formalis:vt vos curritis/et vos estis homo:ergo vos curritis.

¶Alia regula est. A toto copulato ad alteram eius partem est consequentia bona.vt sortes et plato currūt:ergo plato currit.nisi cū verbis significantibus diuisionem.vt sortes et plato trahunt lapidem:ergo plato trahit lapidem.non valet consequentia.

¶Alia regula est. A parte copulatiue ad totam co pulatiuam non valet ꝓba de forma.Sed quinq̄ modis tenet de materia. Primo modo q̄n copulatiua fit ex parte inferiori et superiori:tunc arguendo a parte inferiori ad totā copulatiuā est ꝓba bona.vt vos estis homo:ergo vos estis homo/et vos estis animal. ¶Secundo modo quando copulatiua fit ex parte contingēti/ꝛ ex parte necessaria:tunc arguendo a parte contingenti ad totam copulatiuā est consequētia bona.vt vos curritis:ergo vos curritis/et deus est. ¶Tertio modo quando copulatiua fit ex propositione possibili/et ex propositione impossibili:tunc arguendo a parte copulatiue que est impossibilis ad totam copulatiuam est consequentia bona.vt vos estis asinus:ergo vos estis asinus/et vos curritis. ¶Quarto quando copulatiua fit ex partibus conuertibilibus.tunc arguendo a parte copulatiue/ad totam copulatiuam est consequentia bona.vt vos estis homo.ergo vos estis homo/et vos estis animal rationale. ¶Quinto q̄n copulatiua est facta ex duabus partibus quarū vna non pōt esse vera sine altera.tunc arguēdo ab illa parte copulatiue que non potest esse vera sine altera/ad totā copulatiuam est cōsequentia bona.vt vos sedetis:ergo vos sedetis/et vos estis homo.

¶Alia regula. Ista dictio et/quandoq̄ tenetur co pulatiue/et aliquando copulatiue. Tenet copulatiue q̄n copulat iter ꝓpones:vt vos estis asal/ꝛ vos estis substāna. Tenet copulatiue q̄n copulat inter terminū et propositionem:vt tu es asal et asinus. ¶Item q̄n ille terminus et/tenetur copulatiue.tūc talis pro pō est distinguenda penes sensum cōpositū ꝛ sensum diuisum. Quādo est sensus cōpositus oportet q̄ manet idē subiectum:vt tu es homo animal/et tu es asinus:et hec est falsa. Quādo sensus diuisus est:tunc oportet q̄ manet idem predicatum.vt tu es animal et asinus et animal.et hec est vera.

¶Alia regula/oppositum copulatiue est vna disiū ctiua facta ex oppositis partiū copulatiue illius:vt homo currit/ꝛ animal currit. Oppositum eius est hoc/michil quod est hō currit/vel nullum animal currit.

¶Sequitur de disiunctiuis.

¶Prima regula est hec; Si vna pars disiunctiue sit vera/tota disiūctiua est vera:et si ambe partes sint false/illa disiunctiua est falsa.vt vos estis asinus/vel vos estis capra. ¶Alia regula est hec:arguēdo a parte disiunctiue ad totam disiunctiuam est consequentia bona.vt homo currit:ergo homo currit/vel asinus sedet. ¶Alia regula est ista.a tota disiunctiua ad alteram eius partem non valet consequentia de forma.vt vos curritis/vel vos sedetis:ergo vos curritis.Sed quinq̄ modis tenet gratia terminorum.

De disiúctiuis et cõditionalibu..

¶ Primo modo quando est aliqua disiunctiua facta ex parte inferiori/et ex parte superiori.tunc arguendo a tota disiunctiua ad partem superiorẽ est consequẽtia bona:vt vos estis homo/vel vos estis asal:ergo vos estis asal. ¶ Scõo modo qñ disiunctiua fit ex parte contingenti/et ex parte necessaria.tũc arguendo a tota disiunctiua ad partem necessariam est consequentia bona:vt vos curritis.vl deus est:ergo deus est. ¶ Tercio modo quando disiunctiua fit ex parte impossibili/et ex parte possibili.tunc arguendo a tota disiunctiua ad partem possibilem est consequentia bona.vt vos sedetis/vel vos estis asinus:ergo vos sedetis. ¶ Quarto modo quando disiunctiua est facta ex terminis conuertibilibus. tũc est consequentia bona: vt vos estis risibilis/vel vos estis homo: ergo vos estis risibilis. ¶ Quinto modo quando disiunctiua fit ex duabus partibus:quarum non potest esse vera nisi altera sit vera.tunc arguendo a tota disiũctiua ad illam partem sine qua altera non potest esse vera est cõsequẽtia bona:vt vos estis mouens/vel vos estis currens:ergo vos estis mouens.

¶ Alia regula est hec. arguendo a tota disiunctiua/ ad alteram eius partem cum opposito vnius partis:uta'q; oppositum consequentis non sumitur in minore est consequẽtia bona:vt vos estis homo/vel vos estis asinus.sed vos non estis homo:ergo vos estis asinus.

¶ Item ille terminus vel potest tenere disiunctiue vel disiunctim.tenetur disiũctiue quãdo disiũgit inter propositiões:vt vos estis homo/vel vos estis animal. et tenetur disiunctim quando ponitur inter propositionem et terminum.et tunc est distinguenda penes sensum compositum/et sensum diuisum. Sensus compositus est quando subiectum in prima ꝓpõne est subiectum in scõa ꝓpositionis .S. vel .P. currit. Sensus diuisus est qñ predicatum in prima propositione est predicatũ in secunda propõne.vt .S. currit.vel .P. currit. ¶ Et sciẽdum est q; cõtradictorium disiunctiue est vna copulatiua facta ex oppositis partium illi⁹ disiunctiue:vt vos curritis/vel vos mouemini.oppositũ eius est hoc.vos nõ curritis. et vos nõ mouemini.

¶ De conditionalibus.

¶ Prima regula est hec. conditionalis dicitur bona qñ ꝓpõ formaliter intelligit in antecedẽte:vt ista est bona si vos curritis vos mouemini. ¶ Alia regula est illa. Omis conditionalis bona conuertit cum ꝓpõa que est bona et est necessaria:vt ista est bona .Si hõ currit/asal currit.qz cõuertit cum hac ꝓpõa que est bona.si homo currit:ergo asal currit.et ois cõditionalis que non valet conuertit cũ ꝓpõa que non valet:et est impossibilis. vt hec.si deus est hõ est leo. ¶ Alia regula est ista. Ois conditionalis bona õuertit cum consequẽtia que est bona que conuertit cũ ista ꝓpõa deus est:ergo hõ est leo que non valet.et sine termino relatiuo immediate sequẽte hãc conditionem .s. tantũ valet sicut consequentia facta ex antecedente et consequente eiusdem cõditionalis:vt si vos curritis vos mouemini.tantum valet sicut ista.vos curritis ergo vos mouemini. Sed si terminus relatiuus immediate sequatur si.tunc consequentia non valet tantum sicut consequentia facta ex antecedente et consequente.vt alia ꝓpositio est.et si illa sit vera.tu es asinus.

¶ Alia regula est ista. ad cognoscendũ quãdo cõsequens formaliter intelligitur in antecedente fiat vna consequentia ex antecedẽte et consequente cõditionalis/et si ꝓpõa facta sit bona et formalis:tunc in cõditionali consequens erat intellectum in antecedente.

¶ Alia regula est ista. oppositũ cõditionalis debet dari per negationem prepositam toti. Ut oppositũ istius. Si sortes currit.P. currit.est hoc.non si sortes currit.P. currit.que formaliter repugnant. Et tunc illud equipollet vni exceptiue facte ex antecedente conditionalis et predicato ꝓpõis,

De regulis omissis.

vt illa. Non si vos estis homo vos estis animal. equivalet hnic. vos estis homo licet vos non estis animal.

¶ Alia regula est ista. a tota conditionali cū suo an

tecedente ad consequens eiusdem est ꝓña bona: vt si ego sum homo ego sū aial. sed ego sum homo. ergo ego sum animal.

¶ Alia regula est. a tota cōditionali cū oppolito cō

sequentis ad oppositum antecedentis est consequentia bona: vt si tu curris tu sedes. sed tu non sedes: ergo tu non curris. Et nota q̄ antecedens in cōditionali est illud quod immediate sequitur hanc notam si. sive sit prius sive sit posterius. prius: vt si homo currit animal currit. posterius: vt animal movetur si homo currit.

¶ Alia regula est ista. quedā est cōditionalis bona

et simpliciter. et quedā est conditionalis bona vt nūc. Cōditionalis bona vt nūc est cuius antecedens non potest iam esse verū: vt si vos estis londonijs vos estis homo. Bona simpliciter est talis cuius antecedens non modo potest esse verum nisi consequens fuerit verum: vt si tu es homo. tu es animal.

¶ De regulis omissis

¶ Prima regula hec est. subiectis et copulis existen

tibus eisdem et predicatis variatis secundum sub ⁊ supra/ sine negatione sine distributione et sine aliqua dictione habente vim negationis vel distributionis est consequentia bona. Sub. idem est quod inferius. Supra idem est quod superius. Unde ista consequentia est bona. Sortes fuit albus heri. ergo sortes fuit albus. quia iste terminus albus heri est inferius ad istum terminum albus. per regulā omne se habens per modum appositionis. ꝛc.

¶ Alia regula. vbi in aliqua consequentia sunt plu

res premisse si ex opposito consequentis cum altera premissarum sequitur oppositum alterius premisse. tunc est consequentia bona. Ut omis homo currit. tu es homo. ergo tu curris: quia ex opposito consequentis cum minore sequitur oppositum maioris. q̄ sequitur tu non curris et tu es homo: ergo aliquid quod est homo non currit. Similiter ex opposito consequentis cum maiore sequitur oppositum minoris: quia sequitur. tu non curris. et omnis homo currit: ergo tu non es homo.

¶ Alia regula est. quando subiecta aliquarum ꝓ

positionum sunt eadem vel convertibilia. et copule sunt eedem. et predicata convertuntur. et propositiones sunt eiusdem qualitatis et quantitatis/ et terminꝰ ꝑcise ꝓ eisdem supponunt. est consequentia bona. tanꝫ ab vno cōvertibili ad reliquum vt ista cōsequēa est bona. Sortes est homo. ergo sortes est animal rationale et mortale. Sed ista cōsequēa non valet. Quilibet hō est masculus. ergo oīs hō est masculus. q̄ termini precise ꝑ eisdē non supponūt ¶ Nota q̄ termini dīr convertibles qñ mutuo se inferunt respectu cuiuscunq; verbi.

Alia regula est. De qualibet re singulari in mundo

dicit alterū contradictoriorꝫ incōplexorꝫ et de nulla re dicuntur ambo quia nulla res est in mundo que simul est homo et non homo. Contradictoria complexa sunt propositiones contradicentes. vt quidam homo currit. et nullus homo currit. Et contradictoria incomplexa sunt termini contradicentes: vt homo non homo. Unde de qualibet re in mundo dicitur vnum istorum incomplexorꝫ: et de nulla re dicūtur ambo. scilicet homo ⁊ non homo. quia omnis res in mundo aut est homo aut non homo. Et de nulla re dicuntur ambo: quia nulla res est in mundo que simul est homo et non homo.

De regulis omissis.

¶ Alia regula est ista. Jn omni cõsequentia bóna ex formali qñ arguit ab inferiori ad suũ supius. tũc ad aliquatẽ ꝓñtis sequit aliquas ãtis: vt hõ currit/ergo aial currit. vñ bñ sequit. aliud ab aiali currit: ergo aliud ab hoie currit. ¶ Sed ꝓtra istã regulã arguit sic. Jsta ꝓña est bona. hõ est hõ: ergo hõ est aial. et tñ non sequit cõtra aliud ab hoie est aial: ergo aliud ab hoie est homo. ¶ Ad hoc dicendũ est. q̃ ille terminus aliud in antecedente debet immediate precedere terminum inferiorem et superiorem: sed sic non est in proposito. ideo non arguitur secundum regulam. Obiectio. Responsio.

¶ Alia regula est ista ad quãcunq; ꝓpõnem verã sequit suũ dictũ fore verũ. oẽ enĩ dictũ ꝓpõnis debet dari. vertendo nominatiuũ in accusatiuũ et verbum indicatiuum in verbum infinitiuum vel ꝓponẽdo istã coniunctionem q̃. toti. Unde sequitur deus est. est verum. ergo deum esse est verum vel q̃ deus est. est verum.

¶ Alia regula est. Jn singularibus non refert ꝓponere vel postponere negationẽ ad dandũ contradictoriũ. Ut sortes currit. cõtradictoriũ cius est hec. non sortes currit. vel sortes non currit.

¶ Alia regula est ista. ab affirmatiua de predicato infinito ad negatiuã de predicato finito: est ꝓña bona: vt vos estis nõ asinus. ergo vos nõ estis asinus. ¶ Sed ista regula hz intelligi in terminis rectis cũ verbo de ꝓsenti non ampliatiuo cũ verbo substantiuo et nõ adiectiuo: vt sequit formaliter. tu es nõ hõ: ergo tu nõ es hõ. Sed non tenet in verbis adiectiuis: vt tu amas non hominẽ: ergo tu nõ amas hominẽ. Exemplũ de preterito. vt tu fuisti non iustus: ergo tu non fuisti iustus. quia ãs põt esse verũ et ꝓñs falsũ/posito q̃ in aliquo tẽ pore fuisti iustus. et in aliquo tpe nõ. tunc ãs est verũ et ꝓñs falsũ. q̃ nõ fuisti iustus: q̃ equivalet huic. in nullo tpe ante hoc fuisti iustus. Nec cum verbo de futuro. propter eandẽ rationẽ. Exemplũ in terminis relatiuis. Ut non sequitur. Sortes est non pater: ergo sortes non est pater.

¶ Alia regula est ista. a negatiua de predicato finito ad affirmatiuã de ꝑdicato infinito cũ cõstãtia subiecti est ꝓña bona. Ut tu nõ es albus/et tu es: ergo tu es non albus. Jn plurali numero nõ valet/nec in obliquis vt in ista domo tu non es homo/et tu es: ergo in illa domo tu es non homo.

¶ Alia regula est ab affirmatiua de predicato priuato ad negatiuam de predicato finito est consequentia bona. Ut tu es iniustus ergo tu non es iustus.

¶ Alia regula. Nomia et verba trãspolita idem significãt. Ut hõ est aial: ergo aial est hõ. ¶ Sed cõtra istã regulã arguit sic. Stulta sit ꝓña. sequit q̃ ista ꝓña est bona. Dis hõ est aial: ergo oẽ aial est hõ. et tñ ꝓña ẽ falsa: ergo. ꝛc. ¶ Hinc dr q̃ illius dicti eandẽ rẽ significat in vna ꝓpõe sicut i alia non tamẽ ꝓpões eodẽ modo significãt quia in transmutatione terminorũ multum variantur significationes propositionum.

¶ Alia regula est a diuisis ad coniuncta raro tenet ꝓsequẽtia. Ut tu es bon⁹. et tu es carpẽtari⁹: ergo tu es bonus carpentarius.

¶ Alia regula est ista. dis ꝓpõ vera de preterito non est vniuersalis de simplici subiecto et de simplici predicato. cuius veritas nõ dependet a futuro: est necessaria. Ut tu fuisti.

¶ Alia regula est ista. Dis ꝓpõ vera de preterito

relinquit vnam veram de presenti. Ut si hec sit vera: tu sedisti/aliquando erat verum dicere tu sedes. Eodem modo de futuro. vt si hec sit vera tu sedebis: aliquando erit verum dicere tu sedes.

¶ Alia regula Quādo arguitur ab inferiori ad superius a parte predicati cum hoc verbo incipit vel desinit prepositionē valet ꝓña sed aliquando tenet gratia terminoꝝ in substantialibus. vt sortes incipit esse homo: ergo sortes incipit esse animal. Sed non sequitur. vos incipitis videre hominem. ergo vos incipitis videre animal. qz hoc predicatū incipiens videre animal est terminus accidētalis: et similiter incipiens videre hoiem. Sed ab inferiori ad suū superius a parte subiecti cū hoc verbo incipit vel desinit postposito. est consequentia bona. vt homo incipit currere: ergo animal incipit currere.

¶ Alia regula est ista. Jn necessarijs non refert annunciare vniuersaliter. Ut homo est animal: ergo omnis homo est animal. Et cōtra. omnis homo est animal: ergo homo est animal.

De suppositionibus.

Quoniam ignorātes suppositiones terminorum veritates propositionum latent. Jdo circa suppositiones plura oportet scire. Primo quid sit suppositio. Secōo qui termini supponunt: et qui non. Tertio vbi supponunt: et vbi non. ¶ Et sciendum est q nullus terminus extra orationem potest supponere: sed solum in oratione: vt ille terminus homo extra orationem nō supponit: sed solum in oratione: vt homo currit. ¶ Et sciendum est q nullus terminus supponit nisi subiectum et predicatum: signum vniuersale nō supponit: sed facit subiectum et predicatum supponere: et sic facit ista dictio non: et alie negationes. et differt aliud non idem comparatiuus gradus superlatiuus et termini modales.

De tertio

De secundo.

¶ Et sciendum est. q nulla pars extremi supponit sed toti extremo detur suppositio.

De primo

¶ Sppositio est quedam proprietas extremi ad extremum secundum q vnum extremum ordinatur ad aliud. Uel est significatio termini cathegoreumatici positi in oratione. Uel suppositio est virtus et prietas in termino categoreumatico posito in oratione: et sunt ternum cathegoreumatici omnia nota aliquid per se significantia: vt homo/lignum/lapis: et similia. ¶ Et extrema in propositione sunt subiectum et predicatum.

¶ Terminus syncategoreumaticus est ille qui p se positus nichil significat: vt dictiones negatiue/signa vniuersalia/et aduerbia numeralia: vt semel/bis/ter/quater. ¶ Item arguendo ab inferiori ad suum superius in partibus extremiorum non valet consequentia. et arguitur ab inferiori ad suum superius in partibus extremorum quando vna pars in antecedente est inferius ad aliā partē in ꝓñte: et nō totū subiectū in añte est inferius ad totū subiectū in consequente: vt sortes albus currit: ergo. p coloratus currit.

¶ Nota q suppositio est duplex scz ꝓpria et impropria. Suppositio impropria est qñ dictio sigt aliꝝ ex cōiusu loquendi & exptumaria institutione: vt anglia pugnat/bibo cyphum. ¶ Suppositio propria est quando terminus supponit pro illa re in propositione & significat extra propositionē. et ꝺr triplex scz materialis/simplex/personalis. ¶ Suppositio materialis est quādo dictio supponit pro solavoce et nō p suo significato: vt asno est verbum/ego est pronomē. ¶ Suppositio simplex est qñ terminus cōis supponit p quadam natura communi: vel quodam conceptu in anima per quem comprehendimus rem extra animam: vt homo est species: animal est genus. ¶ Suppositio personalis

eſt quando terminus ſupponit pro ſuo ſignificato: vt homo eſt animal. ¶ Suppoſitio perſonalis dicitur dupliciter. ſcilicet diſcreta ⁊ communis. ¶ Diſcreta eſt quando terminus diſcretus ſupponit per ſe: vel pronomen demonſtratiuum: vt ſortes currit vel iſte currit. Et illa dicitur dupliciter, ſcilicet diſcreta ſimplex: et diſcreta compoſita. ¶ Suppoſitio diſcreta ſimplex eſt in termino diſcreto ſimplici: vt in hoc termino. S. vt hic ſortes currit: plato currit. ¶ Suppoſitio diſcreta cõpoſita eſt propietas in termino diſcreto compoſito: vt hic ſortes albus currit. ¶ Suppoſitio communis eſt quando terminus communis ſupponit. Et dicitur dupliciter. ſcilicet ſuppoſitio determinata ⁊ ſuppoſitio confuſa. ¶ Suppoſitio determinata eſt quando terminus communis ſupponit pro ſuis ſuppoſitis ſcz inferioribus ad quodlibet eorum contingit deſcendere diſiunctiue: et non copulatiue, vt quidam homo currit: ergo ille vel illa: vel ille vel illa: et ſic de ſingulis. ¶ Suppoſitio confuſa dicitur dupliciter. ſcz confuſa et diſtributiua: et confuſa tantum. ¶ Confuſa et diſtributiua eſt quãdo terminus communis ſupponit pro ſuis ſuppoſitis: et ad quodlibet eorum contingit deſcendere copulatiue, vt omnis homo currit: ergo ille et illa: et ſic de ſingulis.

¶ Et ſciendum ꝙ terminus ſyncategoꝛeumaticus

affirmatiuus ſiue ſignum vniuerſale affirmatiuum facit terminũ immediate ſequentem ſtare confuſe et diſtributiue et omnis terminus communis mediate ſequẽs ſignum categoꝛeumaticum: ſiue ſignum vniuerſale affirmatiuum ſtat confuſe tantum. ¶ Suppoſitio confuſa tantum eſt quando terminus ſupponit pro ſuis ſuppoſitis: et non poteſt deſcendere ad ea nec copulatiue/ nec diſiunctiue: et ſic ſtat predicatum huius propoſitionis omnis homo currit: ergo omnis homo eſt hoccurrens: n eꝛ hoc currens vel hoc: et ſic de ſingulis.

¶ Suppoſitio diuiditur ſic.

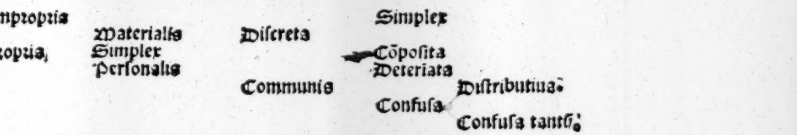

¶ Et ſciendum ꝙ ſyncategoꝛeumatica ſunt dictiones numeꝛũ vel multitudinem ſignificantes: vt ſigna vniuerſalia: et aduerbia numeralia: vt ſemel/bis/ter/quater. Unde in illa propoſitione bis comedi panẽ: iſte terminus panẽ ſtat confuſe tm̃: qz nõ, conuenit deſcendere ad ſua ſingularia nec copulatiue nec diſiunctiue: quia non ſequitur bis comedi panem: ergo bis comedi iſtum et illum: et ſic de ſingulis. Sed in iſta propoſitione: bis panem comedi. ly panem ſtat confuſe et diſtributiue: quia immediate ſequitur ſignum ſyncathegoreumaticum: et ſic propoſitio eſt falſa: quia ſequitur bis panem comedi: ergo bis iſtum panem comedi: et iſtum: et ſic de ſingulis.

¶ Alia regula eſt iſta. Quando duo paria officialia

cadunt ſup ynũ terminũ cõem quoꝛ vtrumq; habet vim confundendi terminum ſic ille terminus ſtabit cõfuſe tantũ vel determinate: vt vos differtis ab omni homine. ly hoie ſtat confuſe tm̃. ¶ Alia regula eſt iſta. terminus cõis vel diſcretus ſupponẽs verbo de p̃ſenti nõ ampliatiuo a pte ſubiecti ſupponit ſolũmodo p iſtis q̃ ſunt: vt ille homo currit. ſic ſupponit homo q̃ eſt currit. ¶ Item terminus cõis vel diſcretus ſupponẽs verbo de preterito a parte ſubiecti ſi non diſtribuatur ſupponit diſiunctiue pro illo qõ eſt: vel p illo qõ fuit: vt homo fuit rome. ſic ſupponit homo qui eſt fuit rome: vel hõ qui fuit fuit rome: a ſi diſtribuatur ſupponit copulati

ne ꝓ illo quod eſt: ꝛ ꝓ illo qđ fuit. vt ois homo fuit rome. ſic ſupponit ois homo qui eſt fuit rome: et ois homo q̄ fuit fuit rome. ¶ Itē terminus cōis vel diſcretus ſupponens verbo de futuro a parte ſubiecti ſi nō diſtribuat ſupponit d ſiunctiue ꝓ illo qđ eſt: vel ꝓ illo qđ erit. vt homo erit rome ſic ſupponit: homo qui eſt erit rome: vel homo q̄ erit erit rome. et ſi diſtribuatur ſupponit copulatiue ꝓ illo qđ eſt et ꝓ illo quod erit. vt omnis homo erit rome: ſic ſupponit omnis homo qui eſt erit rome: et omnis homo qui erit erit rome.

¶ Item terminus cōis ſupponens huic verbo pōt a parte ſubiecti ſi nō diſtribuatur ſupponit diſiūctiue ꝓ illo quod eſt vel ꝓ illo qđ poteſt eſſe: vt aliquis homo poteſt eſſe rome: ſic ſupponit. aliquis homo q̄ eſt poteſt eſſe rome: vel aliquis homo qui poteſt eſſe poteſt eſſe rome. et ſi diſtribuat ſupponit copulatiue: vt omnis homo poteſt eſſe rome: ſic ſupponit. omnis homo qui eſt poteſt eſſe rome: et omnis homo qui poteſt eſſe poteſt eſſe rome. Et ſic dicendum eſt de iſtis verbis incipit et deſinit. ¶ Et notandum q̄ verbum ampliatiuum ſunt omnia verba de preterito et futuro: ſed maxime iſta verba incipit, deſinit, poteſt: et apparet. Et verbum ampliatiuum eſt illud quod ponitur in aliqua propoſitione vera et affirmatiua in qua predicatum predicatur de ſubiecto ſignificante rem nō exiſtem vel exiſtem. Exemplū de termino ſignante rem nō exiſtem. vt antixp̄s poteſt predicare. Exemplū de termino ſignante rem exiſtem: vt homo pt currere. ¶ Terminus cōis ſupponēs a pte ſubiecti ſi nō diſtribuat ſupponit reſpectu ſui ampliati ꝓ illis q̄ ſunt et ꝓ q̄bus verbū ampliat diſiunctiue: ſi diſtribuat: tunc ſupponit pro illis q̄ ſunt et ꝓ q̄bus verbum ampliat copulatiue.

¶ Nota q̄ in omni vniuerſali affirmatiua ſubiectū ſupponit confuſe et diſtributiue: et predicatum confuſe tantum. Vt omnis homo eſt animal. ¶ Item in omni vniuerſali negatiua tam ſubiectum q̄ predicatum ſupponunt confuſe et diſtributiue. vt nullus homo currit: ergo nec ille nec illa: et ſic de ſingulis. ¶ Et nota etiam. q̄ ſicut hec dictio et eſt copulatiua in affirmatiuis: ita hec dictio nec eſt copulatiua in negatiuis. ¶ Item in omni particulari affirmatiua tam ſubiectum q̄ predicatum ſupponunt determinate: vt quidam homo eſt animal: ergo ille homo eſt animal vel ille: et ſic de ſingulis. ¶ Item in omni particulari negatiua ſubiectum ſupponit determinate: et predicatum confuſe et diſtributiue. Unde ſequitur. quidē homo non eſt animal: ergo quidam homo non eſt hoc animal: nec hoc: et ſic de ſingulis. ¶ Item in indefinita tam affirmatiua q̄ negatiua ſubiecta et predicata ſupponunt ſicut in particulari affirmatiua: et in particulari negatiua.

¶ Item in omni ſingulari affirmatiua ſi predicatum ſit terminus diſcretus: vel pronomen demonſtratiuum tam ſubiectum q̄ predicatum ſupponunt diſcrete: ſed ſi predicatum fuerit terminus communis: tunc ſtat determinate: et ſubiectum diſcrete. vnde ſequitur. wylhelmus eſt animal: ergo wylhelmus eſt hoc animal: vel hoc: et ſic de ſingulis. ¶ Item in omni ſingulari negatiua ſi predicatum ſit terminus communis ſubiectum ſupponit diſcrete: et predicatum confuſe et diſtributiue: vt wylhelmus non eſt homo. ſed ſi predicatū ſit terminus diſcretus: tunc diſcrete ſupponit.

A ſubiec. con. diſ. pre. con. tantum ſtare debet.
E ſubiec. et pre. ſtant confu. diſtributiue.
I ſubiec. et pre. tib: ſtant determinate.
O ſubiec. deter. pre. con. ſtat diſtributiue.
Sin. ſub ſupponit ſemper diſcrete. q̄. deter.
Pre. ſi commune. ſi non diſcrete. teneatur.
Sm. ne commune. pre. confu. diſtributiue.
Si ſit diſcretus diſcrete ſemper habetur.

¶ A ſignificat vniuerſalem affirmatiuam. E vniuerſalem negatiuā. I particulare affirmatiuā. O particulare negatiuā. Sin. ſingulare affirmatiuā. Sin. ne.

singularem negatiuam. Subic. i. subiectum. Con. dis. id est confuse et distributiue. Pre. i. predicatum: de. determinate. con. i. confuse tantum.

¶ Sequitur de dictionibus que habent vim cõfundendi terminos / et tales sunt multe scilicet omnia signa vniuersalia: et ista dictio non: et hoc verbum differt / aliud / et nõ idem: et hec dictio scientiꝰ cõparatiuus superlatiuus dictiones exclusiue et exceptiue signa modalia incipit / desinit: et omnes dictiones habentes vim negationis. ¶ Confundere terminum dicitur dupliciter. scilicet mobiliter et immobiliter. Confundere terminum mobiliter est facere terminum stare confuse et distributiue: sic q̃ conuenit cũ descendere ad sua singularia copulatiue, et sic supponit subiectum huius propositionis omnis homo currit: virtute istius signi omis: quia sequitur omnis homo currit: ergo ille homo currit et ille et illa. et sic de singulis. Similiter differtis ab homine. ille est homo: ergo vos differtis ab isto hoie quia a termino stante confuse et distributiue ad aliquod eius suppositum cũ debito medio est consequentia bona: et confundere terminum immobiliter est facere terminum stare confuse tantum sic q̃ non cõuenit cum descendere ad sua singularia nec copulatiue, nec disiunctiue: et sic supponit predicatum istius propositionis: omnis homo est animal: et sic non sequitur, omnis homo est animal: ergo omnis homo est hoc animal: et hoc neq̃ hoc vel hoc: et sic de singulis. ¶ Et nota q̃ quando aliquis terminus supponit confuse et distributiue ratione alicuius dictionis: dempta dictione virtute cuius sic supponit: tunc stabit determinate. Et est stare determinate quando terminus sic supponit et potest descendere ad sua suppposita disiunctiue: vt homo currit: ergo ille vel illa: et sic de singulis.

¶ Alia regula est ista a termino stante immobiliter ad terminum stantẽ mobiliter non valet consequentia: vt vos differtis ab omni homine: ergo vos differtis ab homine.

¶ Alia regula est ista. ab inferiori ad suũ superius cum aliqua istarum dictionũ immediate precedentium terminum inferiorẽ / superiorẽ non valet ꝓpõ: vt vos differtis ab illo homine: ergo vos differtis ab homine. Sed a superiori ad suum inferius cũ cõstantia subiecti et est ꝓpõ bona: vt vos differtis ab hoie: ille est homo: ergo vos differtis ab isto hoie. ¶ Alia regula est ista quicquid immobiliter mobiliter stans mobiliter immobiliter stans. i. quando aliquis terminus per suam appositionem facit terminum stare determinate vel confuse tantum: qui prius stetit confuse et distributiue: et tunc ille terminus per suam remotionem facit eum stare confuse et distributiue: vt in ista propositione. nõ oia homo currit: iste terminus homo per suam suppositionem supponit determinate propter istum terminum non: et si removetur ille terminus non: tunc supponit cõfuse et distributiue. et sic de consimilibus terminis.

¶ De resolubilibus.

Terminus in quem resoluitur propositio vt in subiectum et predicatum et de quo predicatur compositio vel diuisio esse vel non esse.

¶ Terminus est illud in quod diuiditur propositio: vt in subiectum et predicatũ siue propositio sit affirmatiua siue negatiua: et sic subiectum et predicatum dicũtur termini et copula. Nam predicatum dupliciter accipitur. Uno modo pro toto illo quod predicatur de subiecto: et sic verbum est predicatum vel pars predicati. Alio modo pro toto illo quod specificat copulam: et sic dicitur predicatum nominatiuus apponens: vt ait Boetius in primo topicoꝝ. capi. ij. Terminos aũt voco nomina et verba: ex quibus propositio annectitur.

Duplex est terminus.

¶ Duplex est terminus. Mediatus et imediatus.

¶ Terminus mediatus est ille terminus qui habet aliquod medium per quod potest probari. ſ. terminū ſuperiorē vel inferiorē. Terminus immediatus est ille terminus qui nō habet aliquod medium per quod potest probari. Et hoc dupliciter. ¶ Primo modo dicitur terminus immediatus: quia nō habet medium inferius per quod potest probari. et sic sunt oia pronoia demonſtratiua in singulari numero: et omnes termini discreti: et discrete tenti. et aduerbia numeralia. Item aliquando terminus discretus potest impropie resolui: vt robertus sedet. hoc sedet. et hoc est robertus: ergo robertus sedet. Sed pronomē non potest resolui ne q3 proprie neq3 impropie: qr pronomen est ſimplicius nomie/eo q3 ſignificat ſubſtantiam meram et non ſubſtantiam cum qualitate. ¶ Alio modo dicitur terminus immediatus: quia nō habet medium ſuperius per quod potest probari. Et illo modo verba ſubſtantiua ſunt termini immediati: quia non habent medium ſuperius per quod poſſunt probari: vt ſum es fui. Unde omnis propoſitio i qua omnes termini ſunt immediati: dicitur propoſitio immediata que debet probari per ſenſum vel per intellectum. vt ille homo est sortes. ſic probatur: ego ſcio vel intelligo q3 ille homo est sortes. ergo ille homo est sortes.

Terminus mediatus est triplex.

¶ Terminus mediatus est triplex. ſcz aliquis est resolubilis/aliquis expombilis/et aliquis officialis.

¶ Terminus resolubilis est omnis terminus ſupponens determinate que ſunt nomina appellatiua et nomina adiectiua in neutro genere ſubſtantiuata. et oia propoſitio cuius primus terminus mediatus est terminus resolubilis dicitur p̄ poſitio resolubilis: que habet resolui per duas resoluentes/isto modo. demantur terminus resolubilis: et in loco eius ponatur hoc pronomen demonſtratiuū hoc. omnibus aliis manentibus: ſalua congruitate. et ſic habebit prima resoluens.

In ſecunda resoluente hoc pronomen demonſtratiuum hoc. erit ſubiectum ſynonymum cum priori ſubiecto. id est conſimile in voce et ſignificatione et predicatum erit terminus resolubilis. et copula erit hoc verbum sum es fui. cū verbo proportionabili. Exemplum. homo sedet. ſic resoluitur. hoc sedet. et hoc est homo: ergo homo sedet. ſic de ſimilibus. Et additur in ista regula cum verbo proportionabili: quia ſi verbum ſit ampliatiuum debet addere ipſum verbum cum diſiunctione ad hoc verbum sum es fui. Et ſi verbum ſit de preterito/dicendum est in ſecunda reſoluente est vel fuit: vt homo cucurrit: ſic reſoluitur hoc cucurrit et hoc est vel fuit homo. et ſi verbum ſit de futuro: tunc dicendum est in ſecunda reſoluente est vel erit: vt aſinus curret: ſic reſoluitur. hoc curret. et hoc est vel erit aſinus. Sed ſi verbum principale ſit hoc verbum potest vel aliquod verbum q3 ampliat in ſecunda reſoluente. proprium ampliatiuum debet addi ad hoc verbum sum es fui. cum diſiunctione: vt homo claudus potest ambulare. ſic reſoluitur. hoc potest ambulare. et hoc est vel potest esse homo claudus. homo mortuꝰ pōt celebrare miſſā. ſic reſoluit. hoc pōt celebrare miſſā et hoc est. vel pōt homo mortuus. hora incipit esse. ſic reſoluit. hoc icipit esse. et hoc est vel incipit cē hora.

¶ Obſeruetur hec regula ſiue terminꝰ resolubilis ponatur a parte ſubiecti vel a parte predicati. dummodo nullus terminus alius diſtribuatur a termino resolubili. nam ſi terminus diſtribuatur a termino resolubili. tunc additur ſignum vniuerſale ad terminum diſtributiuum in ſecunda reſoluente a parte ſubiecti et terminus resolubilis erit predicatum. et hec est cauſa: vt terminus eodem modo ſupponat in ſecunda reſoluente ſicut in reſoluto vt differens a currente erit sortes. ſic reſoluitur. hoc erit. S. et hoc ab omni currente est vel erit differens. Similiter aliud ab cpo potest esse iſte homo. ſic reſoluitur, hoc potest esse ille homo. et hoc ab omni cpo est vel potest esse aliud.

¶ De expombilibus

De exponibilibus

Termini exponibiles sunt isti. Dia signa uniuersalia/dictiões exclusiue et exceptiue/termini modales: vt possibile/impossibile/contingens/et necessarium. Differt aliud nonidem/positiuus/comparatiuus/superlatiuus gradus: et aduerbia numeralia: vt semel/bis/ter/quater. Incipit/desinit infinitum/inquantum/et immediate et multa alia de quibus per ordinem est dicendum.

¶ Uniuersalis affirmatiua exponit per duas exponentes. Prima exponēs vniuersalis erit sua subalterna. Secūda erit vniuersalis negatiua de cōsimili subiecto et cōtradictorio predicato vel et equiualente: vt ista. omis hō currit: sic exponit. aliq̄s qō est hō. currit. et nichil est hō quin ille vel illa currit. vel sic: et nemo est nō currens. vel sic. nichil est hō qui vel que non currit. In secunda exponente relatiuum debet poni immediate post terminum distributum in eodem casu/genere/et numero cum termino distributo et verbum relatiui debet negari: vt in exemplo priori. et obseruatur eadem regula in secunda exponente que data fuit in secunda resoluente. de verbo ampliatiuo. scilicet qualiter debet ampliari. Rla notanda

¶ Sed quia vniuersalis multipliciter variat. Nā aliqua est vniuersalis i recto/aliā in obliquo: alia de simplici subiecto/alia de simplici predicato: et alia de disiuncto subiecto: et alia de copulato subiecto. ideo ponitur exemplū primo de vniuersali in recto: vt omis hō currit/q̄ prius exposita est. Exemplū in obliquo et hoc dupliciter. vel quia rectus precedit obliquum quem regit vel econtra. Si rectus precedat obliquū quem regit: tunc vterq; terminus distribuitur. et vterq; terminus erit subiectum in vniuersali negatiua: vt hic. quilibet singularis alicuius vniuersalis est vera: sic exponitur. aliqua singularis alicuius vniuersalis est vera. et nulla est singularis alicuius vniuersalis quin illa est vera. Si obliquus non regitur a recto/tunc rectus distribuitur: et obliquus nō. Vel si obliquus precedit rectū vbi obliquus distribuit et rectus non. tunc terminus distributus ponitur a parte subiecti in scūda exponente. et termin⁹ non distributus vel supponens cōfuse tm̄ ponit a parte relatiui. Exemplū primi: vt omis hō homem diligit: sic exponit. hō homem diligit. et nichil est hō quin ille vel illa hominem diligit. Exemplū secūdi. cuiuslibet hois asinus currit: sic exponitur. alicui⁹ hois asinus currit: et nichil est hō q̄n asinus currit. Exemplū de vniuersali de copulato subiecto: vt omnis homo et asinus currunt: sic exponitur. homo et asinus currunt: et nulla sunt homo et asinus que non currunt. Exemplum de disiuncto subiecto: vt omnis propositio vel eius contrarium est verum. sic exponitur. Aliqua propositio vel eius contrarium est verum. et nulla propositio vel eius contrarium quin illud est verum. Uniuersalis multipliciter variat

¶ Pro quo notandum est q̄ omnis propositio vniuersalis affirmatiua in qua subiectum est disiunctum ex duobus terminis est distinguenda penes hoc q̄ totum disiunctum distribuatur. vel prima pars disiuncti. Nam secundum distributionem diuersam illa propositio diuersimode habet exponi. quia relatiuum debet immediate sequi terminum distributum: vt prius dictum est. Exemplum: vt omnis homo vel asinus est asinus. Si totum disiunctum distribuatur: sic habet exponi. homo vel asinus. et a⁹: et nichil est homo vel asinus quod non est asinus. ergo omnis homo vel asinus est asinus. et hic est falsa.

¶ Si prima pars disiuncti distribuatur: sic exponitur. homo vel asinus est asinus et nichil est homo quin ille vel asinus est asinus. et sic illa propositio est vera. Hic conformiter dicendum est de similibus. Exemplum quando relatiuum i vniuersali ponitur a parte subiecti: vt omne quod erit est: sic exponitur. aliquid quod erit est. et nichil est quod erit quin illud est.

De exclusiuis/et Exceptiuis.

¶ Omne qđ fuit est:sic exponit. Aliquod quod fuit est.ꝛ nichil est qđ fuit ḋn illud est. ¶ Dis hō qui primus fuit est:sic exponit hō qui primus fuit est:et nichil est hō qui primus fuit ḋn ille est. Exemplū qñ relatiuū ponit a parte predicati. Dis propositio est vera cuius cōtrariū est falsum:sic exponitur Aliqua propositio est vera cuius contrarium est falsum. et nulla est propositio q̄ non est vera/cuius contrarium est falsum.

¶ Nota q̄ quando relatiuum ponitur in vniuersa li affirmatiua a parte subiecti/sic relatiuū cū verbo erit distributū: vt omnis homo qui est albus currit.vbi hoc totum homo qui est albus distribuitur.

¶ Et nota q̄ vniuersalis affirmatiua in qua relatiuum ponitur a parte predicati equualet vni copulatiue facte ex eisdem terminis:sic q̄ antecedens relatiui distributum ponatur in loco relatiui: vt omnis homo est pater qui habet filium equualet huic.omnis homo est pater.ꝛ omnis homo habet filium.

¶ Exemplum vbi hoc verbum potest est principale verbum:vt omne animal potest currere/sic exponitur.aliquod animal potest currere.et nullum est animal vel potest esse animal quod non potest currere.

¶ Exemplum vbi hoc verbum incipit est principale verbum:vt omis homo incipit esse.aliquid quod est homo incipit esse et nihil est homo vel incipit esse hō qui vel q̄ non incipit esse.ꝛ similiter cū hoc verbo desinit.

De exclusiuis.

Exclusiua exponitur per duas exponentes. Prima exponens erit precedens exclusiue.

¶ Secunda erit vniuersalis de subiecto et qualitate oppositis subiecto.et qualitati precedentis:vt tm̄ homo nō currit.sic exponitur. homo nō currit.sed quodlz non homo currit.Sed notandum est q̄ in hac propositione tm̄ non omnis homo currit.iste terminus nō potest teneri infinite vel negatiue.Si negatiue sic debet exponi.homo non currit.sed quodlibet non homo currit.Sed tenendo non infinite sic debet exponi.ens non omnis homo currit.ꝛ nichil non ens non omis homo currit.vel nichil quod est non omnis homo currit.

¶ Item ille terminus non tenet solum infinite quādo cadit sup predicatum propositionis:vt sortes est non homo.et ista dictio non solum negatiue tenet quando immediate precedit verbum principale propōne.vel quando totam precedit propositionem.s.ꝛ subiectum et signum:vt hic nō dis homo currit.sed ista dictio non posita inter signum et subiectum vel inter partes subiecti potest indifferenter sumi.scilicet vel negatiue vel infinite: vt hic tantū nō omnis homo currit.

De exceptiuis.

¶ Exceptiua exponitur per duas exponentes. In prima exponente.pars extracapta erit subiectū cū predicato exceptiue.et copula erit oppositę qualitatis ad exceptiuam. vel si exceptiua sit affirmatiua.neget eius predicatum de parte extracapta.et sic habetur eius prima exponens.Secūda exponens erit precedens exceptiue cū opposito partis extracapte. pro qua habenda nichil aliud fiat nisi mutet exceptiua in istū terminū non.et actū in nominatiuū. Exemplū. Dis homo preter sortē currit:sic exponit. sortes nō currit

sed ois homo non sortes currit. Exemplum negatiue. nichil preter sortem currit sic exponitur. sortes currit. et nichil non sortes currit.

¶ Differt aliud/ꝛ nōidem: debent exponi per tres

De differt.

exponentes. quarū due prime erunt affirmatiue implicātes extrema esse ꝛ tertia erit negatiua negās scōm extremū a primo. vt ptz in exēplo sequenti subiectū pri mi exponentis erit termin⁹ synonymus cū subiecto ppōnis exponende. Subiectū scde exponētis erit obliqu⁹ imediate sequēs aliqua istarū dictionū differt aliud et nōidē. mutatus in rectū. et ille erit ppōnes affirmatiue. et in illis hoc verbū Sū cs fui. predicat scōm adiacēs. Tercia exponens erit negatiua de subiecto synonymo cū subiecto prie exponēnis ꝛ predicatū erit terminus synonymus cū subiecto scde exponētis. Ut ego differo ab hoie sic exponit. ego sū et ois hō est ꝛ ego nō sū hō. Ego sū aliud ab asino. sic exponit. Ego sū et ois asinus est. et ego non sū asinus. Ego sū nōidē leoni. sic exponit. Ego sū ꝛ ois leo est. et ego nō sum leo.

¶ Notandū ꝙ tria sunt adiacentia in ꝓpositione

Scz subiectū/predicatū/et copula. Et hoc verbū Sū predicat secundū adiacens quando ipsum est principale verbum et non habet predicatum expresse positum vt homo est. et idem verbum predicat tercium adiacens. quando habet predicatum expresse positum: vt homo est currens.

¶ Incipit exponitur duobus modis. Primo modo

De incipit.

ꝑ positionē de ꝓsenti. i. ꝑ affirmationē ꝓsitis tꝑis et per remotionē de preterito. hoc est per negationē preteriti tꝑis. Alio modo ꝑ remotionē de ꝓsenti et ꝑ positionē de futuro. et subiectū in exponētibus erit subiectū ꝓpōnis exponende. ꝛ verbum erit verbū indicatiui modi cuius infinitiuus sequitur incipit. Exemplum. Incipio scire ꝓpōnem de ꝓsenti ꝑ positionē. sic exponit. Ego iam scio propositionem. sed immediate ante hoc instans quod est ꝓsens ego non scivi propositionem. Aliter exponitur eadem propō ꝑ remotionē de ꝓsenti. ego iā sū non scio propōnem. ꝫ immediate post hoc instans quod est ꝓsens ego sciam propōnem.

Incipit esse duas exponentes sibi claudit.
T preterinim remouens tempus ponendoq; ꝓsens.
Ast ꝓsens remouet tempus ponendo futurum.

¶ Desinit exponitur duobus modis. scz per positionem de ꝓsenti. i. ꝑ affirmationē ꝓsitis tꝑis. et remotionē de futuro. i. ꝑ negationē futuri. Vel per remotionē de ꝓsenti. et positionē de preterito. Et quo ad subiectū predicatū et copulā. obseruē eadem regula que data fuit de hoc verbo incipit. vt sortes desinit esse. sic exponit per positionē de ꝓsēn. Sortes iam est. sed immediate post hoc instans. quod est ꝓsens. sortes non erit. Vel per remotionem de ꝓsenti isto modo. Sortes iam non est. sed imediate ante hoc instans. quod est ꝓsens sortes fuit. Similiter sortes desinit currere. ꝛc.

De desinit.

¶ Sequitur de ista dictione immediate:

¶ Pro quo notandū est ꝙ ꝓpō in qua ponit ille terminus imediate hz exponi ꝑ duas exponentes. prīa erit illud quod remanet dēpto illo termino imediate. Et scēa hz dari si propō sit de futuro. preponēdo hoc totū. nullum est vel erit instans. post hoc quin interr illud et hoc. et tūc sequit totū residuū propōnis q̄s sequebat illū terminū hoc in ꝓpōne exponenda. Et si ꝓpō sit de preterito: tūc in scēa exponente primo sumet hoc totū. nullū est vel fuit instans. ante hoc quin inter illud ꝛ hoc. Unde illa ꝓpositio Immediate post hoc sortes curret. sic exponit. sortes curret et nullum est vel erit instans. post hoc quin inter illud et hoc sortes currit.

Immediate.

¶ Et ista propō immediate ante hoc. sortes cucurrit. sic exponitur. ante hoc sortes cucurrit. et nullum est vel fuit instans. ante hoc quin inter illud et hoc sortes cucurrit. et sic de omnibus similibus.

Infinitum

¶ Sequitur de illo termino infinitum.

¶ Pro quo notandū est q ꝑpō exponēda rōne illius termini infinitū: habet exponi per duas exponētes. Primo debet dari demendo illum terminū infinitū: et in loco eius ponendo illum terminum aliqualiter. Et in scōa exponente primo ponatur hoc totū. nō est dare gradū: ꝛ tunc sequaꝝ ille terminus q sequebaꝝ istū terminum infinitum: cū gtō casu: et tunc ponaꝝ ille terminꝰ finitum: cū illo termino qui est hoc verbū excedit: cū toto residuo ꝑpōnis: qō sequebaꝝ principale verbū: et cū illo tertio in ablō casu: q sequebaꝝ illū terminū infinitū. Ūñ ista ꝑpō. infinitū magnū est a. sic exponiꝝ. aliqualiter magnū est a: ꝛ nō est dare gradū magnitudinis finitū: qui illū excedit a/in magnitudine. ¶ Et illa ꝑpō. Infinitū paruū est hoc a. sic exponiꝝ. aliqualiter paruū est hoc a. ꝛ non est dare gradū puitatis finitū quin illum excedit hoc a/in paruitate. ¶ Infinitū bonus est deus. sic exponiꝝ: aliqualiter bonus est deus: et non est dare gradum bonitatis finitū qui melior sit deus. ¶ Infinitū velox erit hoc a sic exponiꝝ: aliqualiter velox erit hoc a. et nō est dare gradū velocitatis finitū quin illum excedit hoc a/in velocitate. ¶ Infinitum cito erit hoc a. sic exponitur. aliqualiter cito erit hoc a. ꝛ non est dare gradum citoritatis finitum quin illum excedit hoc a/in citoritate: et sic de alijs.

Necessarium

¶ Necessarium sic exponitur. necessarium est deus

Impossibile

esse: deus est: et nō potest esse quin deus sit. ergo. ꝛc.

¶ Impossibile sic exponitur. Impossibile est homi-

Contingēs possibile.

nem esse asinum: hominem esse asinum non est nec potest. ꝛc.

¶ Contingit sic exponitur. Contingit hominē currere: homo currit et potest esse q homo non currit. ergo. ꝛc. Et sic de illo termino possibile.

Positiuꝰ gradꝰ

¶ Omnis ꝓpositio de positiuo gradu exponitur

per duas exponentes affirmatiuas in ḡdus mediū cōparandi affirmaꝝ de vtroq; comparatoꝝ: et tertia exponēs erit negatiua excludēs excessum inter scōm comparatū et primū. Ut sortes est ita sapiens sicut plato. sic exponitur. Sortes est sapiēs: et plato est sapiēs: ꝛ plato nō est sapientior sorte. ḡ. ¶ Ūñ in oi cōparatione sunt tria. s. duo ꝑparata inter q fit ꝑparatio: et mediū ꝑparandi. Mediū cōparandi est illud in quo fit ꝑparatio sicut in exēplo priori. sortes est ita sapiens sicut plato: et sortes et plato sunt comparata: et sapiens est mediū comparandi.

Cōparatiuus

¶ Omnis ꝓpositio de comparatiuo gradu expo

nit per duas exponētes affirmatiuas sicut positiuꝰ: et ꝑ tertiā negatiuā excludēdo paritatē ꝛ eqlitatē in mediō ꝑparādi. vt ego sū sapiētior hoie: sic exponiꝝ. ego sum sapiēs: ꝛ oīs homo est sapiēs: et nemo est ita sapiens sicut ego sum. ḡ. ꝛc.

Superlatiuus.

¶ Omnis ꝓpositio de superlatiuo gradu exponi-

tur per duas exponentes affirmatiuas sicut positiuus: et per tertiā negatiuam de cōparatiuo gradu comparationis eiusdē: et per quartā affirmatiuā de cōparatiuo gradu comparationis oppositē. Ut sortes est sapientissimus hoim: sic exponiꝝ sortes est sapiens: et oēs homines sunt sapiētes: et nemo est sapiētior sorte: sed aliqs insipiētior sorte: ergo vel apponat in scōa exponēte ille terminus gradatim. ad declarationē randū diuersitatē in mediō ꝑparandi sic. Sortes est sapiēs: ꝛ oēs homines sūt gradatim sapientes: et nemo est sapientior sorte: sed aliqs insipiētior sorte.

Primum

¶ De istis terminis primum/maximū/ꝛ minimū.

Exemplum primi. Sortes est primus qui venit ad villam. sic exponitur. Sortes est aliqualiter prudens qui venit ad villam: et nullus prior sorte venit ad villam. sed aliquis posterior sorte venit ad villam.

Maximum.

¶ Hoc est maximum quod sortes potest portare/sic

exponitur. Hoc sortes potest portare.et nullum maius illo sortes potest portare. sed aliquid minus illo sortes potest portare.

¶Hoc est minimum quod plato potest videre.sic ex Minimum. ponitur. Hoc plato potest videre.et nullū minus hoc plato potest videre.sed aliquid maius illo.vel aliquid equale plato potest videre.

¶Sed si verbū relatiuū in propōne exponenda rōe istorū terminorū sit negatū.tūc debet exponi per exponētes contrarie qualitatis. Ut illa. Nullus est primus qui non venit ad villam.sic exponitur. Sortes est aliqualiter pridem qui non venit ad villam.sed quilibet prior sorte venit ad villam. et nullus posterior sorte venit ad villam.

¶B est minimum quod sortes non potest videre.sic exponitur. B.sortes non potest videre nec aliquid maius B. sed quodlibet minꝰ b.sortes potest videre.

¶A est maximum quod sortes non potest portare A.sortes non potest portare.nec aliquid tantum nec maius A.quodlibet minus A.sortes potest portare.

¶Relatiuum debet exponi per et/et per illud. Relatiuum.

Quod sic intelligit. Ois ꝓpō affir.in qua ponit relatiuū a pte ꝓdicati relatū ad terminū stantē discrete vel determinate a parte subiecti.dz exponi p copulatiuā vbi in loco relatiui ponitur hec cōiuncto et.et hoc ꝓnomē ille illa illud.qđ debet poni in eodē casu/genere/et numero.sicut positum erat relatiuū. Exemplum.sortes currit qui est albus:sic exponitur.sortes currit et ille est albus.

¶Tribus modis impeditur relatiuū a sua prȝbatione. ¶Primo mō qñ relatiuū refert ad terminū stantē confuse et distributiue. Ut sortes differt ab aliquo asino qz illa propō debet exponi ratione istiꝰ verbi differt. ¶Secundo modo qñ relatiuū refertur ad terminum stantem confuse tantum. Ut hic omnis homo est animal quod est rationale.que debet exponi ratione significnuersalis.et non ratione relatiui. ¶Tertio quando relatiuum ponitur in propositione negatiua:vt hic aliquis homo nō est asinus q est asinus. que debet probari per suum oppositum.

¶Item aliqui termini sunt exponibiles secundum Apparere. suas descriptiones:vt hoc verbū apparet/et hoc verbū significat. Unde apparere.id est sentire vel intelligere. Ut hoc apparet michi.sic exponitur. Hoc sentitur vel intelligitur a me. Unde apparere.i.sentire vel intelligere. ¶Et duplex est apparentia.scilicet sensualis et intellectualis.

¶Significare est aliquid vel aliqua virtute cogno Significare. scitiue reprehensare vel manifestare. Uñ iste terminꝰ hō signt hoiem.sic dz exponi.ille terminꝰ hō repñtat vel manifestat virtuti cognitiue hoiez. Uñ ois cognitio ret fit ꝓ suā intentionē vel speciē. ¶Uñ intētio rei est similitudo rei.et illud idē vocatur species rei.vt si ego cognoscā sortem per sensum vel per intellectum.nunc habeo veram similitudinem.scz in sensu et intellectu.ꝛc.

¶Sequitur de resolubilibus aduerbiorum.

¶Item notandū qꝫ quis regula prius posita/data sit de terminis resolubilibus vel expondibilibus nobis et verbis aliqua tamē adverbia pñt resolui et aliqua exponi. Resolui vt ista aliquando/ante/post/alicubi. Exemplum primi.aliquando sortes erit eps:sic exponitur.tunc sortes erit eps.et

tunc est vel erit aliquando. Ante hysternum diem sortes cucurrit: sic exponit. tunc sortes cucurrit/et tunc est vel fuit ante hysternū diem. Post crastinum diem sortes erit ēps/tunc sortes erit ēps. et tunc est vel erit post crastinum diem. ¶ Exemplum de aduerbijs que dicunt exponi sic. Semper sortes erit. aliquando sortes erit et nullum est vel erit aliquando quin sortes non erit. Ubiq; deus est. Alicubi deus est: et non est dare alicubi vbi deus non est.

¶ Item omnis propositio negatiua debet probari per suū contradictoriū vt si ponat propō negatiua recurratur ad suum contradictoriū. et si eius contradictoriū sit falsum. tunc illa propositio est vera et ecōtra vt hec est vera/nullus homo est asinus: quia hec est falsa. aliquis homo est asin⁹. ¶ Item particularis negatiua potest resolui quando subiectum supponit pro re existente: vt ista. aliquis homo non currit: sic resolvitur. homo non currit: et hoc ē aliquis homo. Alio modo particularis negatiua potest probari per suam subalternam: vt illa aliquis homo qui est asinus nō est asinus. Probatur sic. nullus homo qui est asinus est asinus. ¶ Similiter vniuersalis negatiua potest probari inducendo per sua singularia: vt nullus homo currit. vt nec ille homo nec ille. & sic de singulis. sed prima probatio vniuersalis negatiue. s. per suū contradictoriū est optima probatio.

Terminus officialis est omnis terminus faciens sensum cōpositum et solum talis ppō in sensu oppositio est officialis. ¶ Pro quo notandū est q; termini facientes sensū compositū sunt ota signa modalia: vt possibile/impossibile/contingens et necessarium. et omnia verba significantia actū mentis sicut illa. scire/nolle/velle/imaginare. percipere/credere/hesitare/dubitare. et similia. q̄ faciunt sensus compositū: vt scio deū esse. possibile est hominē esse aial. Sed q̄n alīs istorū totaliter precedit dictum propōnis. tunc illa propō est officialis: quia facit sensū compositū. vt possibile est hoiem currere. Sed q̄n aliquis istorum intermediat dictū ppōnis. scz inter accusatiuum et modum infinitum. tunc facit sensum diuisum. vt hominem possibile est cē aial. Sed q̄n aliquis istorū terminoz finaliter seqt totū dictū ppositionis. tunc illa potest indifferenter sumi. scilicet in sensu composito vel in sensu diuiso: vt hic hominē currere est possibile. Omnis enim propositio in sensu composito est officialis: vt illa. necessarium est deum esse. sic officiatur/talis propositio est necessaria. deus est ꝓpter eius primarū significatū deū esse. possibile est hoiem esse rome: sic officiat. hec propō est possibilis/hō est rome propter eius primarius significatum hominem esse rome. Ego scio deum esse. sic officiatur. hec propositio est scita a me. deus est propter eius primarium significatum deum esse.

Termini facientes sensū ppositū

¶ Dictum propositionis debet dari/vertendo ntīm in actīm/et verbum indicatum in verbū infinitū. Uel preponendo hanc cōiunctionē q̄/toti. Ut deus est. dictū cuius est hoc. deū esse/vel q̄ deus est. ¶ Sed propō in sensu diuiso est resolubilis. si primus terminus sit resolubilis. vel exponibilis. Si primus terminus sit exponibilis. exemplum primi. hominem possibile est currere sic resolui. hoc possibile est currere. et hoc est homo. Exemplum secūdi. omnem hominē possibile est currere: sic exponitur. aliquē hoiem possibile est currere. et nichil est homo quem vel quam possibile non est currere. Unde propō in sensu diuiso debet probari scōm primum terminum mediatum in illa propōne. ¶ Item si ambe resolutentes propōnis resoluende sunt vere primarie significando tunc illa propō est vera. aliter non. Similiter propō exponibilis est vera si omnes eius exponentes sint vere. et aliter non. Et si vna exponens sit falsa. tunc illa propositio exponibilis est falsa. et sic de resolubili et officiali.

Dictū ppōnis.

¶ Alia regula est quando proponitur aliqua propō et volueris scire an illa sit vera vel falsa. videas si illa propō sit resolubilis/expe-

Regla notāda

mbilis/vel officialis. ℞ scire potes q primũ terminũ mediatũ in illa ppõne. dem de exponatur/si sit exponibilis. et si oẽs exponentes sint vere. tunc illa propositio est vera. Et sic generaliter sciatur veritas vel falsitas cuiuscunq; propõnis. Uel re soluitur si sit resolubilis. et si eius resolutentes sunt vere. tunc propõ dicitur vera. Uel si sit officialis officiatur si illius officiantes. et si sint vere tunc illa propõ est vera. et si non sint vere. tunc illa est falsa. Et propõ est vera quãdo significat primarie sicut est. et est falsa quando significat primarie sicut non est.

¶ Primarium significatum propositionis est illud q̃ propositio significat precise ex communi institutione terminorum. et apprehẽditur principaliter per totam propositionem et per nullam eius partem. Ut deus esse. est significatum istius. deus est.

Primarium significatum.

¶ Significatum secundarium propõnis est triplex

Secundarium significatus est triplex.

¶ Uno modo q̃n imponit propositioni ex noua impõne: vt ista. deꝰ est significaret hoiem esse asinũ. et hoc secundarie. Secundo modo q̃n propõ significat secundarie quicquid sua singularis significat primarie. et sic omnis vniuersalis significat sua singularia: vt illa omnis homo est animal. Tertio propõ significat secundarie quicquid sua pars significat primarie. vt illa homo est animal significat secundarie hominem esse.

¶ Ulterius nota differentiam / inter propositionẽ

Dignũ nota.

resolubilem/exponibilem/et officialẽ: q̃ est hec. Propositio exponibilis conuertitur cum vna copulatiua facta ex omnibus suis exponentibus sic q̃ est bonum argumentum arguendo a propositione exponibili ad omnes eius exponẽtes. q eccõtra. Uel bene sequitur. Deus est. et non potest esse quin deus sit: ergo necessarium est deum esse. et econtra necessarium est deum esse. ergo deus est. q non potest eẽ quin deus sit. ¶ Sed propõ resolubilis non conuertitur cum suis resolutentibus/ nec officialis cum suis officiabilibus. Licet bene sequitur. hoc currit/et hoc est homo: ergo homo currit. Sed econtra non valet argumentum: quia non sequitur. homo currit: ergo hoc currit. et hoc est homo quia antecedens potest esse verum et consequens falsum. ¶ Similiter ab officiantibus ad officiatum est ꝓña bona. sed non econtra. Ut sequitur. hec propositio est necessaria. deus est propter eius primarium significatum deum esse. ergo necessarium est deum esse. sed non econtra. vt necessarium deum esse: ergo hec propositio est necessaria. deꝰ est/ propter eius primarium significatum. quia antecedens potest esse verum et consequens falsum: quia si nulla propositio foret. adhuc deus esset.

¶ Insuper nota q̃ q̃n est aliquod dictum propõnis

in sensu composito. quod potest descendere de duabus propositionibus diuersis tunc illa est distinguenda penes hoc q̃ illud dictum potest descendere de vna illarum propõnum vel ab alia. Et hoc generaliter accidit q̃n in propõne fũt duo modi infinitui. primus infinituus põt mutari in modũ indicatiuũ stante secundo. vt econtra secundus infinituus potest mutari in indicatiuum stante primo. vt i hoc exemplo. Possibile est vos scire necessariũ esse nõ necessariũ. ista põt officiari mutando primũ infinituũ stãte scõ: vt sic talis ꝓpõ est possibilis. vos scitis necessarium esse non necessarium. ꝓpter eius primarium significatum. vos scire necessarium esse non necessarium. et sic propositio est falsa.

¶ Alio modo põt officiari mutãdo scõm infinitiuũ

stante primo. hoc modo. hec ꝓpõ est possibilis. Uos scire necessarium est non necessarium propter eius primarium significatum. vos scire necessarium esse nõ necessarium. et sic est ꝓpõ vera. q̃ eius officiantes sunt vere. Et ita faciendum est i omni propositione in sensu cõposito. vbi in dicto sunt duo modi infinitui.

¶ Similiter distinctio accidit si i dicto propositiõis

sit vnus infinitus et duo acti: q vel primus actus pōt mutari in ntm̄ stante scōo Vel scōs actus potest mutari in ntm̄ stante primo: vt hic. Possibile est canem comedere panem sic officiatur. si primus actus mutetur in ntm̄ stante scōo: illa propositio est possibilis. canis comedit panem. propter eius primarium significatū canem comedere panem. et sic est vera. ¶ Alio modo officiatur predicta propositio: mutando scōm actm̄ stante primo: et sic hec propositio est impossibilis. quia sic officiatur hec propositio possibilis. canem comedit panis. propter eius primarium significatum. canem comedere panem.

¶ Similiter. Possibile est vos scire A.

Et sit A ista ppō deus est mutādo primū actm̄ in ntm̄ sic est vera. ⁊ sic officiatur hec ppō est possibilis. vos scitis a. ppter eius primariū significatū. vos scire a. ⁊c mutando scōm actm̄ stante primo. ista propositio est falsa sic officiando. hec propositio est possibilis. Vos sc.t a. propter eius primarium significatum vos scire a ergo. ⁊c. capiendo illum terminum vos in accusatiuo casu. et illum terminum seu litteram a. in nominatiuo casu. ⁊c̄.

¶ Insuper notādum est. q illa trimembris diuisio

termini mediati in terminum resolubilem. exponibilem. et officialem. non est ex opposito assignata. sed membra coincidunt: q diuisio datur ex opposito: quando nichil quod continetur sub vno membro continetur sub reliquo: vt diuisio propositionis in cathegoricā. et hypothecā. q nulla cathegorica est hypotheca: nec ecōtra. Diuisio non datur ex opposito qñ aliquid quod continetur sub vno membro continetur sub reliquo. sicut est in diuisione termini mediati. Nam idē est terminus resolubilis. exponibilis. et officialis. et eadē propositione. ⁊ sic idem terminus continetur sub quolibet membro diuisionis: vt patet de isto termino necessarium. vt in illa propositione. necessarium est deum esse. que resolubitur hoc est deū esse. et hoc est necessariū. ¶ Illa etiam potest exponi sic. deus est. et non potest esse quin deus sit. Item potest officiari. hec propositio est necessaria. deus est. propter eius primarium significatum deum esse. ¶ Similiter de illa. possibile est hominem currere. et sic de consimilibus.

¶ Item cauendum est probando propositiones q

non sit saltus vltra terminos mediatos. sic q secūdus terminus mediatus nō probetur ante primū: sed primus terminus mediatus in ppositione debet ꝓmo probari. Vñ non valet argumētū. Ois homo incipit esse: ergo ois homo iam est. ⁊ immediate ante hoc instans: qđ est pñs. ois homo nō fuit: vel ecōtra. omnis homo iam est. ⁊c̄. ergo omnis homo incipit esse. quia ille est saltus probando istum terminum incipit ante illud signum omnis. Sed sic debet hec propositio probari. homo incipit esse: et nichil est homo vel incipit esse homo quin ille vel illa incipit esse: ergo omnis homo incipit esse.

¶ Item nota q ab ista regula à primo termino pro

babili mediato debet fieri propositionis probatio. Excipiunt hypothetice propositiones: vt animal currit si homo currit. Secōo propositiones in sensu cōposito: vt animal esse holem est necessariū. Tertio exceptiue. vt omnis homo preter sortem currit. Quarto in plurali numero: vt duo iohannes habent duo capita. Quinto exclusiue: vt homo tantum currit. Sexto relatiue. vt quando relatiuum ponitur a parte predicati: et refertur ad terminū stantem discrete vel determinate a parte subiecti. Vt homo currit qui est albus. ⁊c̄. Versus.

¶ Hypo. relaq. modal. excep. exclu. quoq; plural.

¶ Sequitur de obligationibus tractatus.

¶ De obligationibus.

Obligatio est quedam ars mediante qua quis opponēs potest ligare respondentē vt ad placitū suū rndeat affirmatiue vel negatiue ad propositionē sibi positam vel deposi-

Regula notanda.

tam. ¶ Et notandū q̄ due sunt species obligationis. s. positio et depositio. Positio est quedā spēs obligationis mediāte q̄ ds obligat⁹ tenet rndere affirmatiue ad propositionē sibi positā vel ad se admissā. ¶ Positio ꝺr duobus modis. s. simpler et ꝓposita. Positio simplex est illa q̄ cadit sup ꝓpōē categoricā: vt pono vobis. vos currit⁹. Positio cōposita est illa que cadit sup ꝓpōē hypothecā: vt pono vobis. vos currit⁹: et vos estis rome. Et in ista specie solū possibile est admittendum/et impossibile est reijciendum atq; negandum.

¶ Prima regula est hec. Omne vobis positum et a vobis admissum sub forma positi propositum scitum a vobis fore tale quale fuit vobis positum vbi positum non repugnat positioni durante tempore eiusdē obligationis est a vobis concedendum: vt pono vobis istum casum. hoc est risibilis. admittat. tūc ꝓpono vobis dicere ꝓcedat illud: q̄ cūq; ista vel alia ꝓsimilis ꝓponit durante tpe eiusdem obligationis est vobis concedenda.

¶ Secunda regula est hec. Omne formaliter sequēs ex posito est ꝓcedendū: vt pono vobis istū casū. vos estis hō. admittat: q̄ nō ꝓponit ꝓcedat idē. Deinꝺ ꝓponat. vos estis asal. ꝓcedat: q̄ sequit formaliter ex posito vt sequit vos estis hō. ḡ vos estis asal. ¶ Tertia regula est hec. Dē repugnās posito est negandū: vt pono istū casū. aliqs hō est risibilis. admittat q̄ ꝓcedat idem: tunc ꝓponit nullus homo est risibilis. negat: q̄ est repugnans posito.

¶ Quarta regula est hec. Omne formaliter sequēs ex posito vel ꝓcesso vel ꝓcessis/est a vobis ꝓcedendū: vt pono casū. Omis hō est rome. admittat: q̄ nō ꝓponit concedatur idem. tunc proponitur. vos estis homo cōcedatur: quia est verum et impertinens. Deinde propono. vos estis rome. concedatur: q̄ sequitur formaliter cū concesso. omnis homo est rome. vos estis homo/ergo vos estis rome. Uel si ponatur. vos currit⁹. admittat q̄ concedatur idē tunc proponatur. vos moueminī. concedatur: quia sequitur ex posito formaliter sic. vos currit⁹. ergo vos mouemini.

¶ Alia regula est illa. Omne formaliter sequens ex posito cum opposito bene negat vel cum opposito bene negatorum durāte tempore eiusdem obligationis est a vobis concedendum. vt pono istum casum. Omnis homo currit. admittatur et concedatur idem. tunc proponatur. vos currit⁹. negetur: quia falsum est et impertinens: tunc proponatur. vos nō estis homo: cōcedetur: q̄ ex posito cū opposito bene negat: quia sequitur. Omnis homo currit: vos non currit⁹: ergo vos non estis homo.

¶ Alia regula est illa semp ad impertinens respondendum est scōm suam qualitatem: hoc est si sit verum et impertinens est concedendum/si sit falsum et impertinēs est negandum/et si sit dubium q̄ impertinēs est dubitandū. ¶ Et sciendū q̄ impertinens est illud quod non sequit ex casu nec; repugnat casui. vt pono istū casum. Omnis homo currit. admittat et concedatur. tūc proponitur. Uos estis homo. ꝓcedetur. q̄ est verū q̄ impertinēs q̄ sit verum. q̄ sit impertinens. ꝓbatur. nō sequit nec; repugnat. q̄ nō sequit. ꝓbat: q̄ hoc argumētū nō valet. Omis hō currit: ergo vos estis homo: nec; repugnat: q̄ possunt simul stare q̄ omis homo currit: et q̄ vos estis homo. ¶ Et pertinēs est illud qō sequitur ex casu vel repugnat casui.

¶ Alia regula est ista. Propter possibile positum nō

Regula notanda.

est impossibile cõcedẽdũ: neq; necessariũ negandũ. ¶ Alia regula est ista. duo cõtradictoria intra se contradicentia: nunq; sunt simul concedenda: neq; neganda infra tdẽ tempus obligationis. vt si a/sit contradictoriũ b/& ecõuerso. et vnũ a/sit omne a. et vnum b/sit omne b. tunc a/et b/nunq; sunt simul concedenda neq; neganda. ¶ Item differentia est inter positum & positionem. Posito est illud quod componit ex verbo designante actũ ponendi cũ toto residuo: vt pono vobis. vos currtis. hoc totum pono vobis. vos currtis est positio. Et positum est illud quod remanet dempto verbo significante actum ponendi: vt pono vobis. vos currtis solum hoc. vos currtis est positum. Duplex est positio vt in precedentibus patet scilicet simplex et composita.

¶ Sed iam videndu est qualiter faciendum est ex

parte opponentis et ex parte rñdentis. Opus opponẽtis est arte ponere et ppo nere propositiones quousq; videat rñdentẽ male rñdere vel ad aliquod inconue niens deduci. ¶ Opus respondentis est sustinere posita & proposita ac proinde si pieterq; circũspicere ne videat deduci ad aliqđ inconueniẽs. hoc est si positũ sit pos sibile admittat. et si impossibile neget. ¶ Primũ sophisma. Pono vobis istũ ca sum. vos nõ estis positũ est possibile: qr põ esse sicut illud sigr. ad admittat. deinde pponit idẽ. si neget. ptra. oẽ vobis positũ et a vobis admissum. cõ. est pcedendũ: sed vos negatis illud: g̃ male rñdetis. Huic dr admittendo positum: et qñ propo natur neget. et qñ arguitur sic. vos negatis vobis positũ. cõ. ergo male respon detis. Dico q illa regula habet intelligi vbi positũ nõ repugnat positioni. Pro quo nota q ex omni positione sequit tertia esse. s. illũ esse q ponit: qr sequit ego pono ca sum. p ego sum. scio illũ esse cui ponit casus: qr sequit ego pono vobis casum pro vos estis. tertio positũ esse: qr sequit ego pono vobis casum. ergo casus vel aliqđ positũ est. propterea qñ positũ est illũ nõ esse qui ponit vel illũ nõ esse cui ponitur: vel illud non esse quod ponitur: tunc positum repugnat positioni.

¶ Secundũ sophisma. Pono vobis istũ casum om

nis hõ est rome. admittat. et pcedat. idẽ tũc. ppona. vos estis rome. neget. quia est falsum et impertinens. si pcedat. ptra. est falsum et impertinẽs. ergo negãdũ. q sit falsum ptz. et q sit impertinẽs probat. nõ sequit. neq; repugnat. ergo. cõ. nõ se quit. ois hõ est rome. ergo vos estis rome. neq; repugnat. qr pñt simul stare. deinde ponit. vos estis hõ. neget. qr eius oppositũ est sequẽs ex posito cũ opposito be ne negati. Ña sequit. ois hõ est rome. vos nõ estis rome. ergo vos nõ estis homo Responsio. huic dr admittẽdo positũ. et qñ ponit. vos estis rome. neget: qr est falsum: & im pertinens. et qñ proponitur. vos estis homo. negetur. qr eius oppositum sequit ex posito cum opposito bene negati.

¶ Aliud sophisma. Pono vobis istum casum. nulla

ppõ est vobis posita. admitto casũ nego eundẽ. Propono aliq̃ ppõ est vobis po sita: neget: qr repugnat posito. ptra. hec est vobis posita: et hec est aliq̃ ppõ. ergo aliqua ppõ est vobis posita. huic dicat admittẽdo positũ: et qñ ponit neget: & qñ vlterius arguitur concedatur ña. et neget añs pro vtraq; eius parte.

¶ Aliud sophisma. pono vobis istum casum omnis

homo currit. admittat et pcedat idẽ. tũc ponitur. hec est falsa. ois homo currit. si neget. ptra. Quos negatis vere et impertinẽs. ergo. cõ. Añs sic q sit vera. ptz: qr rei veritas est q aliqs qõ est homo nõ currit. et q sit impertinens. pbat. qr nõ sequit ois hõ currit. ergo hec est falsa. ois hõ currit neq; repugnat qr pñt simul stare. ois hõ currit. et hec est falsa. ois hõ currit. tũc sic. hec est falsa. ois hõ currit. ergo non ois homo currit. Si concedat. tũc illa est vera. nõ ois hõ currit. q̃ precise et prima rie et adeq̃te sigr q nõ ois hõ currit. ergo nõ ois hõ currit illa ña est dona: & añs est vera: & ña est a te pcedẽdũ: & ña est oppositũ positi. g̃ oppositũ positi est pce Responsio. dendũ. & ña est vera. ergo duo ptraria sunt simul vera. huic dicat ad nuttendo positũ. & qñ ponat hec est falsa. ois hõ currit. pcedat. et qñ arguitur sic. Hec est

ver:non ois homo currit que precise et primarie sigt q̄ omnis homo currit. ergo non omnis homo currit. concedatur ꝓñ: et negetur añs pro minore.

¶ Aliud sophisma ponatur. q̄ homo est asinus. negetur positū: q̄ est impossibile. ideo ponat hoc modo. hō est asinus est vobis positum. admittat. q̄ est possibilis et concedat idē. deinde ꝓponat. homo est asin⁹ est a vobis concedendū. Si negetur. Contra. Formaliter sequit ex posito. ergo concedendum, quia sequitur. homo est asinus est vobis positum. ergo homo est asinus est a vobis concedendum. Si concedatur. Contra. Casus est impossibilis et propter possibile positum nō est impossibile concedendū. ergo nō est concedendum. Huic dicatur. admittēdo positum: q̄ quando ꝓponatur. homo est asinus est a vobis concedendum. negetur: et tunc negetur argumentum sez homo est asinus est vobis positum. ergo homo est asinus est a vobis concedendum. q̄ nō debite arguitur. sed sic debet argui. homo est asinus est vobis positum. ergo homo est asinus est vobis positum est a vobis concedendum. Responsio

¶ Aliud sophisma. Ponо vobis istum casum. Vos estis rome. admittat. q̄ ꝓcedat idē. Deinde ꝓponat. vos estis rome in hoc instāti. Si ꝓcedat. ptra. est falsū q̄ impertinēs. ergo negandū. q̄ sit falsū ptz: et q̄ sit impertinēs. ꝓbat. q̄ nō sequit neq; repugnat. nō sequit. vos estis rome. ergo vos estis rome in hoc instāti. q̄ posito q̄ in fine istius hore vos sitis rome: et q̄ in hoc instāti vos nō sitis rome. iā añs est vera. et ꝓñs falsum. q̄ vos estis rome in hoc instanti. q̄ hoc instans nō est. Si neget. ptra. vos negatis formaliter sequens per positū. ergo male respondetis. añs sic. Nam sequit formaliter. vos estis rome. ergo vos estis rome in hoc instanti. Huic dicat. admittēdo positū. q̄ q̄ ꝓponat. vos estis rome in hoc instanti. neget. q̄ est falsū q̄ impertinēs. et q̄ñ arguitur sic. Omne quod est rome est rome in hoc instanti. vos estis rome. ergo vos estis rome in hoc instanti. concedetur consequentia. et negetur maior. quia hoc instans nō est quia repugnat posito. ¶ Aliud sophisma. Ponо vobis illum, omnis homo est rome. admittatur et concedatur. Tunc quero. vbi estis vos modo? Respondeatur in loco vbi non repugnat me esse. tunc propono. vos estis rome. cōcedatur. quia sequitur ex posito cum concessо: quia sequitur. omnis homo est rome: et vos estis in loco vbi non repugnat vos esse. ergo vos estis rome. Responsio

¶ Aliud sophisma. Ponо istū casum. q̄ aliquis istorum currit. demonstrando per ly istorum vos et me. admittatur: q̄ sic cōcedatur idem. tunc ꝓpono aliqs istoꝝ nō currit. cōcedatur. q̄ est vera et impertinēs. deinde ꝓponatur. vnus istoꝝ currit. concedatur. deinde ꝓponatur. alter istoꝝ currit. cōcedatur vt apparet. q̄ est positū. Deinde ꝓponatur. vterq; istoꝝ currit. si concedatur. cōtra. Vos concedistis et⁹ oppositū. sed duo opposita nunqs simul sunt concedenda. ergo male rñdetis. Si neget. cōtra. sequitur formaliter ex posito cum concessis. ergo ꝓcedendū. q̄ sequit. vnus istoꝝ currit: et alter istoꝝ currit. ergo vterq; istoꝝ currit. ¶ Huic dicat. admittendo positū. et q̄ñ ꝓponit q̄ aliqs istoꝝ nō currit. cōcedatur: q̄ est vera et impertinēs. et q̄ñ ꝓponitur. vnus istoꝝ currit. cōcedatur. et q̄ñ ꝓponat q̄ alter istoꝝ currit. negetur pro ista cā. q̄ ponit sub alia forma q̄ fuit prius posita: vel negetur argumentū: cū sic arguitur. vnus illoꝝ currit et alter illoꝝ currit. ergo vterq; istoꝝ currit. ¶ Aliud sophisma. Ponо vobis istū aliqua res nō est hoc est possibile vt apparet. Si admittat. ꝓponat idē. cōcedat. deinde ꝓponat. ois res est. Si neget. cōtra. impossibile positū nō est necessariū negādi, sed hec est necessaria. ois res est. ergo negādo illā male rñdetis. Si negetur q̄ est necessariū. ꝓbat sic. aliqua res est: q̄ ois res est. ꝓbo ꝓñam. q̄ si aliq; res est. q̄ tm̄ vna est vel plures res sunt. et si tm̄ vna res est. q̄ ois res est. et si plures res sūt. ergo omnis res est. ergo a primo ad vltimū aliqua res est. ergo omnis res est illa ꝓñs est bona. et añs est necessaria. ergo et ꝓñs. Huic dicatur. negando positū: quia est impossibile. ¶ Et nota regulam q̄ quelibet particularis et indefinita in qua ponitur hoc verbum Sum, es, fui. Et predicat secundum adiacens. et in Responsio

De exclusiuis.

qua subiectum est terminus trãscendẽs cõpollet suo vniuersali subalterno et arguendo ab vno ad aliam est ꝓna bona: vt aliqua res est: ergo omnis res est. aliq̃ res non est: ergo nulla res est. Et isti sunt termini transcendentes. ens vnum. res et aliq̃d. Quot modis fallit hec regl'a. a particulari ad suũ vniuersale. vbi hoc verbum est predicat secundum adiacens quattuor modis. scilicet i terminis ampliatus. vt alicuius quãtitatis vos fuistis: ergo cuiuslibet quãtitatis vos fuistis. In obliquis: vt in aliquo loco vos fuistis. ergo in omi loco vos fuistis. In aduerbijs loci: vt alicui vos fuistis. ergo vbiq̃vos fuistis. et in predicatione indirecta: vt aliquod animal estis: ergo omne animal estis:

Termini transcendentes:

¶ Aliud sophisma. Pono vobis istã. Vos differtis a chymera. Si admittat. ꝓponat idẽ: si concedat. tunc propono vobis. Chymera est. Si negetur. contra. formaliter sequitur. vos differtis a chymera. ergo iter vos et chymerã est aliqua differentia. Tunc sic. inter vos et chymerã est aliqua differentia: ergo chymera est. ergo a primo ad vltimum vos differtis a chymera: ergo chymera est. ¶ Huic dicatur. negetur positum: quia ex eo sequitur q̃ chymera est. quod est impossibile.

Responsio:

¶ Unde notandum est q̃ quando aliqua differẽtia vel alietas ponit inter duo extrema. videndũ est vtrũ illa duo extrema ꝑnt simul esse in rerũ natura vel non. Si ꝑnt. tunc bene põt admitti: vt vos differtis ab antichristo. que bene potest admitti: q; vos et antixps potestis simul esse in rerũ natura. Sed ista vos differtis a chymera non potest admitti: quia vos et chymera nõ potestis simul esse in rerum natura. Et nota q̃ quelibet talis propõ est impossibilis. Vos differtis a non ente. et vos differtis a chymera. ꝛc.

¶ Sequitur de exclusiuis.

¶ Primum sophisma est istud. Pono callũ tantum homo est leo est vobis positũ. et maneat hec vobis posita et nulla alia. admittatur et cõcedat idẽ. Tũc ꝓponat. hõ est leo. est vobis positum. Si concedatur. cõtra. est repugnãs posito: ergo negandum. Si negetur. cõtra. formaliter sequitur ex posito. Tm̃ homo est leo est vobis positum: ergo homo est leo. est vobis positum. ista ꝑna est bona. et añs est verum. q ꝓns sequitur ex añte: quia hec arguitur ab exclusiua ad suum preiacens: ergo ꝑns est concedendum. Huic dicatur. admittendo positum. quia hoc totũ tantum homo est leo: est subiectum in illa propõne tantum. homo est leo est vobis positum. Et quando proponitur homo est leo est vobis positum. negetur. et negetur quod sequitur: quia repugnat posito. quia nõ arguitur ab exclusiua ad suum preiacens: quia ille terminus tantum. nõ tenetur exclusiue sed materialiter. quia est pars subiecti.

¶ Aliud sophisma. Pono q̃ ꝛoztes credat vnã ꝓpositionẽ esse verã et p. eadẽ. et nemo credit. ꝓpõnem esse verã nisi alter istorum. Admittat et concedat idẽ. ꝓpono tm̃ alter istorũ credit propõnem esse verã. Si neget. contra. alter istoꝝ credit. ꝓpõnem esse verã. et nichil non alter credit propõnem esse verã. ergo tm̃ alter istorũ credit. ꝓpõnem esse verã. ptz ꝑna ab exponẽtibus ad expositũ. Si concedatur. cõtra. aliq̃d aliud ꝙ alter istoꝝ credit. ꝓpõnẽ esse: q; vterq̃ istoꝝ credit. ꝓpõnẽ esse verã. et vterq̃ istoꝝ est aliq̃d aliud ꝙ alter istorũ: ergo non tantũ alter istorũ credit. ꝓpõnem esse veram. ¶ Huic dicatur. admittendo positum. Et q̃n. ꝓponit. tm̃ alter istorũ credit propõnem esse veram. cõcedatur. et q̃n arguit cõtra hoc sic. vterq̃ istorũ credit propõnem esse verã. vterq̃ istoꝝ est aliquid aliud ꝙ alter istoꝝ: ergo non tantũ alter istoꝝ. ꝛc. concedatur. ꝑna et negat añs. ꝓ minore. et causa est: q; vterq̃ istorum est alter istorum. ideo stant bñ simul. tm̃ alter istorũ credit. ꝓpõnem esse veram. et vterq̃ istorum credit ꝓpõnem esse verã: vt ptz ꝑ eius exponẽtes. sicut. alter istorum est alter istorum. ꝛ tenetur istorum est quia est alter istorum: ergo vterq̃ istorum est alter istorũ. ꝛc.

De copulatiuis et diſiunctiuis

¶Sequitur de copulatiuis.

¶Et nota q̄ licet vtraq̄ pars copulatiue ſit concedenda per ſe: non tñ ſequitur q̄ copulatiua ſit concedēda anteqū apponantur ambe partes: vt pono iſtam. vos eſtis rome: admittatur: tūc propono eandē. ꝓcedatur: q̄ eſt poſitum ⁊ admiſſum. et iſta: vos ſedetis in caſu q̄ ſedeatis. eſt concedē da: q̄ verū eſt et impertinēs: tñ copulatiua facta ex illis ante cōceſſionē vtriuſq̄ partis eſt negāda tanq̄ falſum ⁊ impertinēs: ⁊ iō ſi primo ⁊ immediate poſt caſū apponat vos eſtis rome ⁊ vos ſedetis: negeť tanq̄ falſum ⁊ impertinens: ⁊ q̄ñ ponit vos ſedetis negeť. q̄ repugnat poſito cū oppoſito bene negati. Ideo videndum eſt q̄ñ proponit copulatiua vtrū vtraq̄ pars ſit poſſibile vel nō. vel ſi aliquis pars repugnat alteri vel non/vel ſint compoſſibiles vel non. vñ ſi pñt eſſe cōpoſſibiles admittať: ſi nō negeť: vt ille poſſunt eſſe compoſſibiles. vos eſtis homo ⁊ vos ſedetis. ſed ille non. vos eſtis homo: et vos n eſtis homo. vtraq̄ pars eſt poſſibilis: et tñ partes ille non ſunt compoſſibiles: et ideo negetur. ¶Et nota q̄ omnis copulatiua ex qua ſequitur oppoſitum poſiti eſt neganda: vt pono vobis: vos curritis. ⁊ nulla copulatiua eſt vobis poſita: et maneat hec vobis poſita: ⁊ nulla alia ſi admittatur. deinde proponatur. nulla copulatiua eſt vobis poſita. Si negetur contra ſequitur formaliter. nulla copulatiua eſt vobis poſita: et vos curritis. ergo nulla copulatiua eſt vobis poſita. Hunc dicatur admittendo poſitum: et quando proponitur negetur: q̄ poſitum repugnat poſitoni.

¶Aliud ſophiſma pono vobis. Aliquis homo eſt rome: et nullus homo alius vel alia a vobis eſt rome. admittať: ſi proponať cōcedatur: tunc propono: vos eſtis rome. Si concedatur. Cōtra illa eſt falſa ⁊ non ſequitur ex poſito: ergo eſt neganda: q̄ non ſequitur aliquis homo eſt rome: et nullus hō alius vel alia a vobis eſt rome: q̄ vos eſtis rome: q̄ in caſu poſito q̄ vos nō ſitis añs eſt verū: et pñs falſum: q̄ pm̄ apars añs eſt vera: et q̄ ſcōa ſit vera probať. videlicet nullus hō alius vel alia a vobis eſt rome: q̄ ſi aliq̄s alius a vobis eſt rome. ergo aliq̄s alius a vobis eſt: et vltra ergo vos eſtis: ſed hoc repugnat caſui. ergo. tē. Si negeť q̄ vos eſtis rome. vltra ſequiť aliq̄s homo eſt rome: et nullus alius a vobis eſt rome: q̄ vos eſtis rome. ¶Hunc dr admittendo poſitum: et q̄ñ proponitur. vos eſtis rome: negeť: q̄ eſt falſum et impertinens. et negeť iſta pñs. aliq̄s hō eſt rome: et nullus hō alius vel alia a vobis eſt rome: q̄ vos eſtis rome qui totum añs eſt verum: ⁊ pñs falſum in caſu poſito q̄ vos non ſitis. Rñſio.

¶Sequitur de diſiunctiuis.

¶Et notandum q̄ quādo ponitur aliqua diſiuncti ua videndum eſt vtrum vna pars illius ſit poſſibilis vel non. ſi ſit poſſibilis bene poteſt admitti. et ſi vtraq̄ pars ſit impoſſibilis: tunc non poteſt admitti.

¶Alia regula eſt iſta. quando ponitur aliqua diſiunctiua: cuius vtraq̄ pars eſt vera: quandocunq̄ et vbicunq̄ proponitur prima pars eſt concedenda: vt pono illum caſum. Vos eſtis homo: vel vos ſedetis.

¶Alia regula eſt iſta. quādo ponitur aliqua diſiunctiua cuius vna pars eſt vera: et altera dubia: quandocūq̄ proponit pars dubia eſt dubitanda: eſt pars vera eſt concedenda. Similiter quandocūq̄ ponit aliqua diſiunctiua: cuius vna pars eſt falſa: et altera dubia: tunc pars dubia eſt dubitanda: et pars falſa eſt neganda. Et ſi iterum proponatur pars dubia eſt concedenda: q̄ ſequitur ex poſito cum oppoſito bene negati: et pono iſtam. rex ſedet: ⁊ vos eſtis rome. Admittať. deinde proponitur rex ſedet. dubitatur. q̄ eſt dubia: et impertinens. Deinde proponitur. rex ſedet. concedatur: quia ſequitur ex poſito cum oppoſito bene negati: quia ſequitur: vos eſtis rome: vel rex ſedet: ſed non eſt ita. q̄ vos eſtis rome. ergo rex ſedet.

De conuertibilibus.

¶ Alia regula est illa. quãdo ponitur aliqua disiũctiua cuius vtraq; pars est falsa: et contingens quecũq; pars primo proponit est negãda: q; est falsa q impertinens: a alia est pcedẽda: q; sequit ex posito: vt si ponatur vos curritis: vel vos nõ mouemini: admittat. deinde si proponit vos curritis negat q; est falsum q impertinẽs: et tũc si proponit vos nõ mouemini: pcedat: q; sequit. vos curritis: vel vos nõ mouemini: sed vos non curritis: g vos nõ mouemini. ¶ Aliud sophisma. Pono vobis istam. vos curritis: vel vos mouemini. admittatur. deinde ꝓponitur. vos curritis. negat. deinde proponit. vos mouemini: cõcedetur. deinde proponitur. vos mouemini localiter. Si concedatur. cõtra. Vos concedits falsum et impertinens: ergo male respondens. Si negetur ꝓra. Vos negatis formaliter sequens ex posito: ergo male respondetis: q; sequitur vos mouemini: ergo vos mouemini localiter. huic dicitur, admittatur. et qñ proponitur vos curritis. negetur: q; est falsum et impertinens. et qñ proponitur. vos mouemini concedatur: q; est sequens ex posito: et qñ proponitur. vos mouemini localiter. negetur: q; nõ sequit. vos mouemini: ergo vos mouemini localiter.

¶ Alia regula est ista. quãdocq; ponitur aliqua disiunctiua: cuius vna pars est inferior: et altera superior: tunc superior est concedẽda: et ad aliam partem respondendum est secundum istam qualitatem: vt pono istum casum. sortes est homo: vel sortes est animal. admittatur. deinde proponatur. sortes est animal. concedatur. q; est superior. tunc ꝓponitur. sortes est homo concedatur: quia est verum et impertinens.

¶ Nota q; quando ponit aliqua disiunctiua cuius vna pars est sequẽs ad aliã illa pars que est sequens est cõcedẽda: vt si ponit talis disiũctiua q; antrũs est albus/vel antrũs est coloratus. et antrũs est coloratus est concedenda. q; est sequens ex posito. q; sequitur. antrũs est albus. vel antrũs est coloratus. ergo antrũs est coloratus. Et si proponatur anticht. istus est albus dubitetur: quia est dubium et impertinens. Et quando proponit antichristus est coloratus. concedatur quia sequitur ex posito.

¶ Sequitur de conuertibilibus.

Regula notanda.

¶ Notanduz q; quidam terminꝰ vel ꝓpositiones conuertuntur simpliciter, et quidẽ vt nunc conuertunt vt nunc: qñ conuertuntur ex noua impositione: vt ille terminus hõ et asinus conuertunt vt nũc, si ly asinus imponatur ad signãdũ risibile. Simpliciter quando conuertuntur ex primaria significatione: vt homo et risibilis: a est ꝑa bona ab vno ad reliquũ q cõtra: vt hõ currit. g risibile currit. Sed ꝓra. posito q; isti duo termini puertunt homo et asinus: tũc facio vobis hoc argumentũ. vos estis hõ: ergo vos estis asinus. Si negetur ꝑa. ꝓbat ab vno puertibili ad reliquũ. g bona. Dicẽdũ. q; hec regula habet intelligi. in his terminis qui conuertuntur simpliciter et non vt nunc siue per accidens quodcunq; idem est. ¶ Et notandũ est q; ad hoc q; termini vel propositiones conuertuntur simpliciter requiritur q; tantum valet vna ꝑtium et reliqua: et cõtra. et q; termini eodẽ modo supponãt in vna sicut in alia. Ut pono q; ille propositiones conuertuntur. vos estis homo/et vos estis asinus. Si admittatur proponat idẽ. si pcedat tũc proponatur. hec est vera vos estis homo. pcedat: q; est vtrũ et impertinens: tunc proponat hec est vera. vos estis asinus. Si neget, cõtra. sequitur ex posito cũ concesso. g concedendũ q; sequitur ille due propositiones conuertuntur. sed hec est vera vos estis homo: ergo hec est vera vos estis asinus. Si primo ponatur. vos estis asinus. negetur. quia est falsa et impertinens. Deinde si proponatur hec est vera. vos estis homo. negetur: quia est repugnãs. quia sequitur ille due propositiones conuertunt. vos estis homo: a vos estis asinus: sed hec non est vera. vos estis asinus. ergo hec non est vera. vos estis homo. et sic de similibus. Huic dicitur admittendo positum. Et quando proponitur hec est vera.

Obiectio.

Responsio

Notandum.

Responsio.

vos estis homo concedatur.et quando proponitur hec est vera.vos estis asinus negetur.et quando arguitur sic.iste due propositiones vos estis homo. ergo hec est vera vos estis asinus.negetur cõsequentia.Et nota q̃ propter nouam impositionem non est responsio variãda.

Dignũ notatu.

¶ Nunc determinandũ est qualiter respondendum est q̃n ꝓpositiones ponuntur esse similes vel dissimiles:et fm istum modũ loquendi propositiones sunt similes q̃n simul sunt vere vel simul false.Et sunt dissimiles quando vna est vera et alia falsa.

¶ Notãdum est q̃ quando ponuntur alique propositiones esse similes ꝓmarie signãdo que non possunt esse similes:nisi solum in veritate ꝓmarie signãdo admittendus est casus:et tunc vtraq̃ pars debet concedi q̃n proponitur:vt pono vobis istas esse similes ꝓmarie signãdo.deus est:et vos currimus.admittat ꝙ̃ pceda vtraq̃ pars q̃n proponit.Et q̃n ponitur q̃ alique propositiones sunt similes que non possunt esse similes nisi solum in falsitate admittendus est casus.et negetur vtraq̃ pars quãdo proponitur.vt pono vobis istum casum. q̃ iste propositiones sunt similes vos estis homo:et vos estis asinus.admittatur casus:et negetur vtraq̃ pars q̃n proponit.¶ Sed q̃n ponunt propositiones esse similes ꝓmarie signãdo que ꝑnt esse similes in veritate et falsitate.admittẽdus est casus.Et tunc ad primum respondendũ est secũdum suam qualitatem.Et ad aliam sicut sicut ad primam.Ut pono q̃ ille due propositiones sunt similes.omnis homo currit:ꝙ homo est rome. Si primo ponatur omnis homo currit.negetur:quia est falsum et impertinens.Et respondendum est ad aliam sicut ad primam.Sed si primo ponat ista.homo est rome.cõcedatur:quia est verum et impertinens. Et respondendũ est ad aliam sicut ad istam.¶ Et quando ponuntur alique propositiones esse similes:que nõ possunt esse similes in veritate:nec in falsitate.negandus est casus. vt pono q̃ille due propositiones sint similes.deus est:et homo est asinus.negat casus:quia est impossibilis.

¶ Pono q̃ ille due ꝓpositiones sint similes primarie significãdo.Vobis concludit:et vos nescitis vobis concludi.admittatur ꝙ̃ cõceditur illud. Tunc propono.vobis concluditur. Si negetur.tunc propono.vos nescitis vobis concludi. Si concedatur.Contra iste due propositiones sunt similes.vobis concludit:et vos nescitis vobis concludi:sed hec est falsa et negata.vobis ꝓcludit.ergo hec est falsa et neganda.vos nescitis vobis ꝓcludi:sed vos concluditis illã.ergo male respondetis. Sed negat.vos nescitis vobis ꝓcludi.ꝓpat̃ eius oppositũ.vos scitis vos ꝓcludi. Si ꝓcedat.Tũc sic.vos scitis vos ꝓcludi.ꝙ nichil scitur nisi verũ.ergo vobis concluditur:quod fuit negatum a vobis in principio.ꝙ ꝛc.

¶ Huic dicitur admittendo positum.et quando ꝓponitur vobis concluditur.cõcedatur.quia est vera sequitur ex posito.q̃ sit vera probo:quia ille due propositiones sunt similes.vobis concluditur:et vos nescitis vobis concludi:ergo ille sunt simul vere vel false:sed non possunt esse simul false: ergo sunt simul vere.q̃ non possunt simul esse false probo.quia si possunt simul esse false.tunc hec esset falsa.vos nescitis vobis concludi: ergo suum oppositũ est verũ.vos scitis vobis concludi:tunc arguitur sic.hec est vera vos scitis vos concludi.et nichil scit nisi verũ.ergo hec est vera:vobis concluditur:et primo dicũ est q̃ sit falsa.ergo eadem propositio est vera et falsa.Ideo patet q̃ ille propositiones non possunt esse similes nisi in veritate.adeo vtraq̃ pars est concedenda.

¶ Pro quo nota.q̃ quãdo ponũtur alique ꝓpositiones esse similes:quarũ vna est affirmatia et alia negatia. Si ex opposito negatiue formaliter sequit affirmatiua:tũc nõ ꝑnt esse sũles:nisi in veritate:vt in exemplo ꝓdicto.Et si ex affirmatiua formaliter sequit oppositũ negatiue:tũc nõ ꝑnt esse sũles nisi in falsitate:vt ꝓz in isto exẽplo.vos currimus:et vos non movemini.

¶ Et nota q̄ q̄ñcūq; ponunt aliquæ propositiones esse ſimiles admittendus est casus. ſi non ponatur ille terminus primarie ſignificando: quia quecunq; propoſitiones poſſunt eſſe vere ſignificando ſecundarie.

¶ Aliud ſophiſma. Pono vobis q̄ ille due pꝛopoſitiones. Deus eſt. et homo eſt animal ſunt diſſimiles primarie ſignificando. Si admittatur ponatur idem. Si concedeꝫ tunc ꝓpono deus eſt ſi concedaꝫ tunc ꝓpono homo eſt aial. Si cõcedaꝫ. cõtra. iſte due propõnes ſunt diſſimiles primarie ſignificando ergo ſi vna eſt concedenda. reliqua erit neganda. ſed vos concedetis vtrãq; ergo male reſpondentis. Si neget hõ eſt aial. cõtra. propter poſſibile poſitum non eſt neceſſarium negendum. ſed vos negatis neceſſarium: ergo male reſpondentis. hinc dicatur negando poſitum quia eſt impoſſibile.

Reſpoñſio.

¶ Sophiſma. Pono iſtas duas pꝛopõnes eſſe diſſimiles homo eſt aſinus. et quelibet pꝛopõ eſt ſimilis illi. demonſtrando per ly iſtã ꝓpoſitionẽ hõ eſt aſinus. Si admittaꝫ ꝓponaꝫ idem. tunc proponatur. hõ eſt aſinus: negetur. tunc proponaꝫ quelibet propoſitio eſt ſilis illi ſi negeꝫ. Contra. ille due propoſitiones ſunt diſſimiles. ſed iſta eſt negata. homo eſt aſinus: ergo altera illarũ eſt cõcedẽda. ſed vos negatis vtrãq;: ergo male reſpondentis. ſi concedatur q̄ quelibet propõ eſt ſimilis illi. iſta eſt propoſitio: ergo illa eſt ſimilis illi. et ſic eadẽ erit ſilis ⁊ diſſilis et vera et falſa. hinc dicaꝫ negando poſitũ q̄ eſt impoſſibile

Reſpoñſio.

¶ Sophiſma. pono q̄ ille pꝛopõnes ſunt diſſimiles Omnis homo currit. et quelibet iſtarũ eſt vera: demonſtrãdo per ly iſtarũ omis ſingularis iſtius vniuerſalis: ſi admittatur. et ſic propono. Omnis hõ currit. negetur: quia eſt falſũ et impertinens. tunc propono quelibet iſtarũ eſt vera demonſtrando per ly iſtarũ ſicut ꝓmus. ſi negetur contra eſt concedẽda ꝓbaꝫ: quia ſequitur ille propõnes ſũt diſſimiles: ſed hec eſt falſa. omis homo currit: ergo hec eſt vera. quelibet iſtarũ eſt vera: ſed vos negatis illã. ergo male reſpondentis. ſi cõcedatur q̄ quelibet iſtarum eſt vera: ergo illa vniuerſalis eſt vera. et per cõſequens hec propoſitio eſt falſa. ſ. quelibet iſtarũ eſt vera. hinc dꝫ admittendo caſũ et q̄ꝫ pꝛopoſitur omis homo currit: negeꝫ. quia eſt falſũ et impertinens: et concedaꝫ iſtaſcz quelibet iſtarũ eſt vera. et cũ arguitꝫ ſic. quelibet iſtarũ eſt verũ: ergo ſi illa vniuerſalis eſt vera. negetur ꝑa: q̄ añs poteſt eſſe verũ in caſu poſito et ꝓñs falſũ. vt ſi ponaꝫ q̄ oẽs ſingulares illius vniuerſalis ſignificent ſecundarie q̄ deus eſt vel q̄ hõ ſedet. tunc añs eſt verũ. ſ. q̄ quelibet iſtarũ eſt vera. hinc dꝫ admittendo omis ſingulares illius vniuerſalis. et ꝓñs eſt falſũ. ſ. q̄ omis homo currit: quia ſuũ cõtradictorij eſt verũ. ſ. aliquid quod eſt hõ non currit. Uel ponaꝫ iſte caſus q̄ nõ currunt plures homines ꝙ Plotinus et plato. et q̄ illa vniuerſalis non habeat plures ſingulares. tam añs eſt verũ q̄ quelibet illarũ eſt vera demonſtrando omis ſingulares illius vniuerſalis. ꝓñs eſt falſũ. ſ. omis homo currit: quia aliquis nõ currit per caſũ. Igit ad hoc q̄ argumentũ illud ſit bonũ oportet ſic arguere. quelz iſtarũ eſt vera. demendo oẽs ſingulares illius vniuerſalis. et ille ſingulares ſignificant precise et primarie. et ille ſunt oẽs ſingulares quas illa vniuerſalis apta nata eſt habere. et ſo illa vniuerſalis eſt vera. Si ſic arguitur concedaꝫ ꝓñs. et negetur añs ꝓ minori. Nota q̄ vniuerſalis dicitur habere tot ſingulares quot apta nata eſt habere. quando quilibet ſuppoſito contento ſub ſubiecto vnius vniuerſalis correſpondet vna propoſitio ſingularis. Et hec de poſitione.

Depoſitio eſt quedam ſpecies obligatiõis mediante qua quis obligatus tenetur reſpõdere negatiue ad propoſitionem ſibi depoſitam. Et notandum eſt q̄ illa propoſitio eſt ſolum admittenda in depoſitione cuius oppoſitum eſt admittendum in poſitione. Et primo ſunt regule ponende quibus quilibet reſpondens poteſt defendere ſe ne ducatur ad aliquod inconueniens.

Regle notãda

¶ Prima regula est ista. Omne michi depositum et

a me admissū sub forma depositi propositum scitum a me forte tale quale fuit mi
chi depositum infra idem tempus obligationis est a me negandum: vt depono
istum. vos sedetis. admittatur. deinde proponatur negetur: quia omne michi de
positum et a me admissum. &c. est a me negandum.

¶ Alia regula est ista. omne repugnans aut forma

liter cōtradicens deposito infra idē tempus obligationis est cōcedendū: vt depo
no casū. rex sedet. admittat. ppō eundē negek tunc propō nullus rex sedet. ꝓcedo:
quia omne formaliter contradicens depositō est concedendum.

¶ Alia regula est ista. Omne antecedens ad depositū cū concesso vel cū concessis cū opposito bene negati vel cū oppositis bene negatorū est neganduꝫ: vt depono istū. Aliquis hō non currit. admittat proponat idē negek. tunc propono. vos estis aliquis homo. concedat qz est verū et impertinens. deinde propono. vos non currit. negek qz ista cum concesso pōt esse añs ad depositū: sic arguendo. vos non curritis. et vos estis aliq⁹ homo: ergo aliqs homo non currit/quod est depositum.

¶ Alia regula est ista. Omnis propō cuius cōtradictorium antecedit ad depositū cum concesso vel cum concessis cum opposito bene negati. vel oppositis bñ negatoꝫ est ꝓcedāda: vt depono vobis istā. Aliqs hō nō currit. admittat. ꝓponat idē. negek deinde ꝓpono. vos estis aliqs hō. ꝓcedat tūc ꝓpono. vos curritis. ꝓcedek: qz oppositū ei⁹ cū ꝓcesso añcedit ad depositū. sic arguēdo. vos nō curritis. & vos estis aliqs hō: ergo aliqs hō nō currit. ¶ Et notā dū q⁹ illud est impertinēs in depositiōe qđ nec est depositū nec contradictoriū depositi. nec añs ad depositū. nec cuius contradictorium est añs ad depositum. Regŭ notāda

Sophilma. Depono vobis istam. Aliquis homo nō

est rome. admittat. qz eius oppositū est admittendū in positione. deinde ꝓpono vos estis aliqs hō. ꝓcedat/qz est verū et imptinens. propono. vos estis rome. concedatur qz eius oppositū cū concesso antecedit ad depositū. deinde ꝓpono. q⁹ hō est rome. hoc est concedendū qz est contradictoriū depositi. deinde propono. vos estis rome. si negek contra. vos negetis sequēs ex cōcessis: ergo male rñdetis/qz sequit. quilibet hō est rome. vos estis aliquis hō. ergo vos estis rome. huic dicat admittendo depositū et qñ ꝓponit negetur. & si i primo loco proponit. vos estis aliquis homo/concedat: qz est verū et imptinens. et si tunc ꝓponat. vos estis rome. si primo proponatur. vos estis rome: negetur. qz est falsū et impertinens. et si ꝓme. ꝓcedat: qz eius oppositū cū cōcesso añcedit ad depositū. Sed si ꝓmo. ꝓponat ponatur. vos estis aliquis homo. negek: quia illud cum opposito bene negati est antecedens ad depositum: sic arguendo. vos estis aliquis homo. et vos nō estis rome: ergo aliquis homo non est rome.

¶ Sophilma. Depono vobis istam. Alique ꝓpositiones non sunt similes. admittat. deinde ꝓponat idē. negek. tunc propono oēs propōnes sunt similes. hoc est contradictoriū depositi. ergo concedendum. deinde proponit. alique propōnes sunt vere. hoc est verū et imptinens: ergo concedē dum. deinde ꝓponit. aliq propōnes sunt falſe. si cōcedat cōtra. illa cū cōcesso antecedit ad depositū. ergo est negāda. qz sedet. aliq propōes sūt vere et aliq sūt falſe. ergo non oēs propōes sunt similes. ¶ Huic dicat admittendo depositū et qñ proponit. oēs propōnes sunt similes. concedat. et qñ ꝓponat. aliq propōes sūt vere. concedat. et qñ ꝓponat. alique propōes sunt falſe. negetur. quia ista cuꝫ concesso potest esse añs ad depositum. Si in primo proponatur. alique propōes sunt falſe. concedatur. et sic tunc proponatur. alique propōnes sunt vere. negetur quia est añs ad depositum cum cōcesso. Responsio.

De obiectionibus cõsequentiaꝝ.

¶ Sophisma. Depono vobis istã. Antichristus nõ est albus. vel antichristus est coloratus. Si admittaꝫ tunc ꝓpono/antixps nõ est albus. negeꝫ: qz potest esse añs ad depositũ. quia q̃cunq; aliqua disiunctiua est deposita si aliqua eius pars ꝓponitur diuisim/illa pars est negãda: qz vtraq; catheçorica est: añs ad depositũ. deinde ꝓpono. antichristus est coloratus. negetur. qz est añs ad depositũ: tunc ꝓpono. antixps est albus. concedaꝫ: qz est cõtrarium bene negati. tunc ꝓpono. antixps est coloratus: si negetur. contra. sequitur ex pcesso: ergo est cõcedendũ. añs ne ꝓbatur: hec est cõcessa. antichristus est albus: et hec ꝓña est bona. antixps est albus: ergo antixps est coloratus. arguitur ab inferiori ad suũ supius. ergo. ꝛc. Si cõcedaꝫ: cõtra. vos concedetis añs ad depositũ ergo male rñdetis. et sic rñ cõcedetis: et negatis infra idem tempus obiectis. ergo male rñdetis. qz sequit formaliter. antixps est albus/ vel antixps est coloratus. sed antixps non est albus: ergo antixps non est coloratus. ꝓña patz: qz a tota disiunctiua ad alteram eius partẽ ita q̃ oppositũ cõsequentis nõ sumitur immore. est cõsequẽtia bona. huic dicaꝫ negando depositũ. quia eius oppositũ est vna copulatiua impossibilis que non potest admitti in positione: ergo illa non est admittenda in depositione. Et cõtradictorium illius est vna copulatiua facta ex oppositis illarum partium. scilicet omnis antichristus est alb⁹. et nullus antixps est coloratus. quod est impossibile.

¶ Aliud sophisma. Depono vobis istam. Rex sedet et aliquis hõ sedet. et quelibet istarũ est vobis deposita. demonstrãdo q̃lr istarũ istas tres ꝓpõnes. tunc proponatur/ quelibet istarũ est vobis deposita. Si concedatur/ cõtra. vos cõceditis depositũ: ergo male rñdetis. Si negetur: contra. alle tres ꝓpõnes sunt vobis depositẽ: ergo quelibet istarũ est vobis deposita. ptz ꝓña et añs est verũ: ergo et ꝓño. huic dicaꝫ admittendo depositũ et distinguendo de ista propõne/ quelz istaꝝ est multi deposita. vtrũ sumaꝫ in sensu collectiuo vel in sensu diuiso. sensus collectiuus est q̃ oĩa iste ꝓpões simul sũpte sint vnũ depositũ sensus diuisiuus est q̃ q̃lz illaꝝ propõnũ diuisiuũ sũpta sit deposita. Si deponatur in sensu collectiuo: tunc q̃ ꝓponiꝫ aliqua illarũ propõnum. s. vel ista rex sedet. vel aliqs hõ sedet. vel q̃libet istarum est vobis deposita. rñdendũ est ad quãlibet istarũ sicut extra casum: qz nulla illarũ est deposita/ sed aggregatum ex illis omnibus. Sed si deponaꝫ in sensu diuiso/ admittatur casus ⁊ negetur ista. rex sedet: quando proponatur. Similiter negetur ista. aliqs hõ sedet: et negetur q̃ quelibet istarum est vobis deposita: quia diuisum deponitur quelibet istarum est vobis deposita primarie. ideo quelibet istarum est negãda. Et q̃ arguiꝫ sic. vos cõcedetis depositum: ergo vos male respondetis. negeꝫ ꝓña. et dicatur q̃ hec regula habet intelligi quando ex casu non sequitur hoc fore positum.

¶ Aliud sophisma. Depono vobis istũ. Aliquis homo currit. vel nullus homo qui est fortes currit. Si admittatur/ tũc propono. aliquis homo qui est fortes currit. hoc est oppositum depositi: ergo cõcedendũ. tũc arguitur sic. Aliquis homo qui est fortes currit: ergo aliqs hõ currit. ꝓño est añs ad depositũ: ergo negandũ. huic dicatur negando depositũ. oppositum depositi est impossibile et non admittendum in positione. Notandũ est q̃ nichil est admittendum in depositione nisi impossibile et contingens ad vtrũlibet.

¶ De obiectionibus consequentiarum.

Onsequentiaꝝ obiectiões quedã sũt mouendo de ꝛ soluẽde. Unde ꝓmo supponiꝫ hec regula. Arguendo ab inferiori ad suũ superius cum negatione preposita non valet cõsequẽtia: sed ꝓtra illã regulã arguiꝫ sic. Si illa regula esset vera eadem ꝓña esset bona/ et non bona: probaꝫ/ et assigno istam consequentiam. Nullus homo risibilis

est:ergo nullus homo est.hec est bona:quia ex opposito consequentis sequit oppositum antecedentis. Et q̃ non valet probatur:q̃ arguit ab inferiori ad suũ superius cum negatione prepposita:ergo non valet. Antecedens sic probatur:quia oẽ se hñs p modũ appositionis vel additionis respectu alterius iferius est eo cui apponitur.sed subiectum añs se habet per modum appositionis respectu subiecti consequentis:ergo subiectum antecedentis est inferius ad subiectum ꝓñtis. et per ꝓñs/hic arguit ab inferiori ad suum superius cum negatione prepposita:ergo regula prius supposita non valet quia hec est bona.

¶ Item arguitur ab inferiori ad suum superius cũ negatione prepposita.non nullus hõ currit:ergo non nullũ aial currit.& tamen illa ꝓña est bona:ergo regula supposita nõ valet. Et q̃ illa ꝓña sit bona/probat:quia equivalet isti ꝓñti.aliquis hõ currit:ergo aliquod aial currit/que est bona vt pz. Huic dicat q̃ illud allegatũ non est regula:sed illa est regula arguẽdo ab inferiori ad suũ superius vna negatione prepposita/non valet consequẽtia de forma. Et ꝓña dicitur valere de forma q̃n tenet in vno exemplo et i omni sibi simili.sed si aliqua sit bona/et non ois sibi silis est bona.tunc illa nõ valet de forma. Unde ꝑticularis ista ꝓña sit bona.nullus hõ est:ergo nullũ aial est.tñ non valet de forma:q̃ ꝓña sibi similis non valet.nullus homo currit:ergo nullũ aial currit.& tunc ad argumẽtum.nullus homo risibilis currit:ergo nullus homo currit. concedatur consequẽtia/et negetur q̃ hic arguitur secundum regulam ab inferiori ad suum superius. Et cum dicitur.omne se habens p modũ appositionis inferius est eo cui apponitur.vbi illud appositiꝫ nõ est terminus conuertibilis/nec terminus distrahens/nec terminus diminuens/nec terminus ampliatiuus:sed in proposito illud appositum est terminus conuertibilis:et sic patet pro prima particula. Et pro secũda particula negetur q̃ hic arguitur ab iferiori ad suum superius.ille est homo mortuus:ergo ille est homo.quia ille terminus mortuus est terminus distrahens. Et vocatur terminus distrahẽs qui positus a parte predicati impedit subiectuꝫ supponere ꝓ re existente. Pro tertia particula negetur q̃ hic arguitur ab inferiori ad suũ superius.ille ethiops est albus secundũ dentes:ergo ille ethiops est albus. Pro quarta particula ista consequentia non valet.filius tuus est contingens homo:ergo filius tuus est homo/nec illa.ille est apparens asinus:ergo ille est asinus.nam hic terminus appositus est terminus ampliatiuus. Et dicitur terminus ampliatiuus qui potest predicare indifferenter de re existente/siue de re non existente.

¶ Item supponitur hec regula. Arguẽdo ab exclusiua ad suũ vniuersale in terminis rectis/in terminis transpositis cum verbo de presenti non ampliatiuo:et in singulari numero/est consequentia bona. Sed contra.si illa regula esset vera/eadẽ ꝓña esset bona et non bona.et assigno vobis istũ argumentũ. Tantũ duodecim sunt apostoli dei:ergo omnes apostoli dei sũt duodecim:q̃ hec sit bona patet per regulã. Et q̃ non valet pz simpliciter/quia totũ añs est verum:vt patet probando illud pluraliter.et ꝓñs est falsum vt patet per eius exponẽtes.nam secunda exponens est falsa. Huic dicatur q̃ non arguit secundũ regulã:quia regula non tenet nisi in singulari numero.sed hic arguitur in nũero plurali:et iõ negek ꝓña/et distinguak tã de añte/ꝫ de ꝓñte simpliciter.nã añs potest probari rõne pluralitatis/et ratione alietatis. Si probatur i õne alietatis est verum sic probando. Duodecim sunt apostoli dei et non plures ꝫ duodecim sunt apostoli dei:ergo tantum duodecim sunt apostoli dei. Si probat rõne pluralitatis.añs est falsũ:sic probando.duodecim sũt apli dei:et nulli alij ꝫ duodecim sunt apostoli dei:ergo.&c.nã secunda exponens est falsa. consequens simpliciter est distinguendum.eo q̃ ly ois in ꝓñte pot teneri diuisiue vel collective. Si diuisiue ꝓña est falsum. et hz exponi sicut dictũ est. Si collective intelligik.ꝓña est verũ:et hz resolui sic.isti sunt duodecim:et illi sũt oẽs apostoli dei/demõstrando oẽs simul.et tñ valent ille due resoluentes quantũ ille due propositiões.aliꝫ sũt

apostoli dei: ꝛ nichil est de numero apostoloꝝ dei: quin illud includitur in hoc aggregato. Et tunc ꝓbando añs ratione pluralitatis: ac tenendo ly oēs in cōsequẽte diuisiue non valet ꝟña. Sed si añs ꝓbatur ratione pluralitatis: et ly oēs tenetur collective ꝟña est bona: qui consequens est ita verum sicut ꝛ añs. Similiter si antecedens probatur ratione alietatis qualitercunq; ly omnis tenetur. consequentia est bona: qz sic añs est impossibile. Et sic patet responsio.

¶ Jtē arguendo a superiori ad suū inferius cū negatione prepositā est ꝟña bona. Sed ꝓtra. Illa ꝟña nō valet. Tantū aial currit. ergo tm̄ homo currit. et hic arguitur sm̄ regulā. ğ regula nō valet. Maior ꝓbatꝫ sic: cū ly tm̄ est dictio habens vim negationis. huic ꝺr. q ꝟña nō valet. nec arguit sm̄ regulam cum negatione prepositā: quia ly tantum non est mera negatio: sed dictio habens in se vim negationis. de quibus non intelligitur regula. sed cū mera negatione: et tunc patet q regula est sana.

¶ Jtē regula est q in omni exclusiua affirmatiua prędicatū stat ꝟfuse ꝛ distributiue si sit terminꝰ cōis. Sed ꝓtra. tūc valet ista ꝟña tm̄ sortes videt aial/asinus est aial. ğ tm̄ sortes videt asinū. Et q sit bona ꝓbatur qz arguitur a termino stante confuse et distributiue ad aliqđ eius suppositū cum debito medio. ğ. ꝛc. Et q n̄ valet ꝓbatꝫ. ꝛ pono istū casum q sortes videat equū et nichil aliud: ꝛ nichil in mundo videat animal nisi sortem. tam añs est ver. ꝛ ꝟña falsum: vt ptz per exponentes. huic dicaꝫ q regula est sana. et negatur ꝟña. nec arguit a termino stante confuse et distributiue: nec debitū medium bene datur. sed sic habet dari. tantū sortes videt animal: hoc est vidēs animal. ğ tm̄ sortes est hoc videns animal. quocūq; demonstrato. qz debitū mediū debet dari. vt hoc pronomen hoc sit subiectū/et hoc verbū est erit copula: et terminus distributus erit prędicatum quod est ly videns animal: cum sit prędicatum in exclusiua.

¶ In omni exclusiua affirmatiua subiectum stat cōfuse tm̄ si sit terminus cōis. Sed ꝓtra. sequitur bñ tm̄ hō currit: ꝛ illi sunt homines: ğ ille currit vel ille vel illa. et sic de singulis. ğ ly hō qđ hic est subiectū stat determinate et nō cōfuse. qz ptingit eū descēdere ad sua singularia disiunctiue. huic dicitur q regula est bona. et ꝓcedaꝫ ꝟña facta. Ubi nota q dictio nō ꝺr supponere determinate ꝓpter hoc q ptingit eū descēdere ad sua singularia disiunctiue. sed qz ptingit eū descēdere et ascēdere sillter. qđ nō est verū in ꝓposito: qz nō sequit. ille homo currit/vel ille: et illi sunt homines. ergo tantum homo currit.

¶ Preterea regula est. q omnis exceptiua propria repugnat suo prędicātī. Sed ꝓtra. nā ex illo sequit q duo repugnantia pñt simul esse falsa. nullū aial preter equū est homo. et nullum aial est homo. ista sunt simul falsa: et ista repugnant: vt patet per regulam. huic dicaꝫ ꝓcedendo regulam. et similiter ꝓcedēdo q ista duo repugnantia pñt simul esse falsa. Ut illa duo vos statis et vos sedetis. sed duo repugnantia nō pñt simul esse vera. ¶ Sed contra vltimam particulam. ista sunt simul vera. Uos differtis ab omni hoīe preterꝯ a vobis. et vos differtis ab omni hoīe. et illa duo repugnāt. vt patet p regulam. ğ duo repugnantia pñt simul esse vera. huic dicaꝫ q illa non repugnant. nec est ipsa exceptiua propria nisi cuius subiectum prędicatis stat confuse et distributiue: sed subiectum eius assignati stat discrete. ergo. ꝛc.

¶ Item ab exceptiua negatiua ad suam exclusiuā affirmatiuā semp est ꝟña bona et econtra. Sed ꝓtra. tūc valet ista ꝟña. nullus hō preter sortē currit. ğ tm̄ sortes currit. Sed q illa ꝟña nō valet ꝓbatur. et pono q sortes currat. ita q nullus hō alius vel alia a sorte currit. cū hoc q asinus currat. sic añs est verum et ꝟñs falsum. huic dicatur concedendo regulam negando cōsequentiam: et dicendo q illa non est exclusiua illius exceptiue: sed ista tantū sortes est homo masculus currens.

¶ Item supponatur pro regula q si antecedens po
test esse verū sine ꝓñte. illa ꝓña nō valet. Sed contra. qr tunc ista ꝓña nō valet. hō
currit. ergo animal currit. Probatur et volo q illa propositio homo currit qō est
añs pmaneat per totā horā: & q ꝓñs corrūpatur ante finē hums horę. sic añs est
verum sine ꝓñte. huic dicatur q illud suppositum non est regula: sed illa est regu
la: quando illud quod primarie et adequate significat añs potest esse sine illo qō
primarie et adequate significatur per consequens. non valet consequentia. Et di
citur adequatū sigtū cū cuilibet termino in ꝓpone correspondet aliquid in sigto.

¶ Preterea supponitur. q arguendo ab actiua ad
passiuā est ꝓña bona. Sed ꝑra. tūc nō valet ista ꝓña. olis hō videt hoiem. ꝯ hō vi
det ab hoie. Sed q nō valet ꝓbatur. et pono istū casū q sint plures hoies. et olis
hō videat seipm solū. sic añs est verę et ꝓñs falsum. vt ptz ꝑ exponētes. huic dicatur
admittēdo regulā. dicēdo q nō est sua passiua. sed illa. ab oi hoie videt homo
qr termini hñt eodē mō supponere in actiua sicut in passiua. Sed in argumento
ly hoie in añte ratione verbi stat cōfuse tm: sed in ꝓñte determinate. ¶ Uñ passiua
istius. ꝓmitto tibi denariū. et ista. a me promittitur tibi denarius. et similiter pas
siua istius. olis homo videt hoiem. est hec. ab omni homine videtur homo.

¶ Item supponit hec regula. Arguendo a tota co
pulatiua ad alterā eius partē est ꝓña bona. Sed ꝑra. tūc valet ista ꝓña. vos dif
fertis ab hoie ⁊ ab asino. ꝯ vos differtis ab hoie. sed ista ꝓña nō valet: qr añs est ve
rū ⁊ ꝓñs falsū. huic dr concedēdo regulā ⁊ negat ꝓña. et distinguat de añte. vtr
ly et tenetur copulative vel copulatiue. Si tenetur copulative añs est impossibi
le: et tunc est ꝓña bona. Si tenetur copulatiue: tunc ꝓña nō valet. nā añs est verū
vt patet per exponentes sic vos estis et homo et asinus sunt. et vos nō estis homo
⁊ asinus. ergo. ꝛc. Nā hec nō est regula. a toto copulato ad alteram eius partem
sed a tota copulatiua ad alteram eius partem.

¶ Item arguendo a parte disiunctiue ad totā dis
iunctiuā est ꝓña bona. Sed illa ꝓña nō valet. vos differtis ab asino. ꝯ vos differtis
ab hoie vel ab asino. Sed q nō valet ꝓbat: qr añs est verū et ꝓñs falsum. huic di
cat admittendo regulā. ⁊ negat ꝓña facta et distinguat de ꝓñte. Eo q ly vel te
netur disiunctiue vel disiunctim. Si tenet disiunctiue ꝓñs est ita verę sicut et añs il
lo mō. Uos differtis ab hoie. vel vos differtis ab asino. et sic ꝓñs habet ꝓbari per
partes. et non ratione huius verbi differt. Si tenet disiunctim. ꝓña non valet. sed
añs est verum et ꝓñs falsum. vt patet per exponentes: et sic habet probari ratio
ne primi termini probabilis: sed hec regula non tenet generaliter a parte disiun
cti ad totum disiunctum. Nā aliquando tenet sic argumentum. vos estis homo.
ergo vos estis homo vel asinus. et aliquando non tenet: vt hic. vos non estis asi
nus. ꝯ vos nō estis homo vel asinus. Nota q arguendo a parte disiuncti ad totū
disiunctum vbi distributio vel negatio precedit non valet consequentia.

¶ Ab vniuersali ad suā singularem sine debito me
dio non valet ꝓña. Sed ꝑra. hec est bona. olis sol lucet. ꝯ ille sol lucet. ⁊ tñ hic ar
guitur fm regulam. ergo regula nō valet. huic dicat q illud allegatū nō est regu
la. sed hec est regula. arguendo ab vniuersali affirmatiua ad suā singularē affir
matiuam sine debito medio. non valet consequentia de forma. Unde pōt conce
di q predicta ꝓña non valet de forma: ꝯ bene valet de materia.

¶ Item omnis ꝓpositio vera et affirmatiua con
uertitur cum ipsa dictione exclusiua addita totali predicato. Sed cōtra. tūc ista
ꝓña valet. homo est asinus. sigt sicut est. ꝯ homo est asinus. sigt precise sicut est.
Et q ista ꝓña non valet patet. qr añs est verę et ꝓñs falsum. q añs sit verę. proba
tur ista. homo est asinus significat sicut est. nā ista sigt hoiem esse. et sic est. ergo si

gnificat sicut est. sic añs est ver. Et q̄ ꝑs sit falsum. ptz per eius exponẽtes. sic homo est asinus. sigt sicut est. et nõ aliter ꝯ̃ est. qđ est falsum. huic dicat admittẽdo regulaz. ⁊ negẽt ꝑa facta. nec arguitur fm rām. sed hic argueretur. homo est asinus. sigt sicut est. ꝯ̃ hõ est asin⁹. est precise sīgns sicut est. Aliꝫ pot hunc rñdere. cõcedẽdo ꝑam. nõ tñ ꝓpter regulã: qz nõ arguit fm illã. sed qz tres termini: sicut est/precise sicut est/et nõ aliter ꝯ̃ est: cõuertũtur. et cõcedẽdo q̄ ista ꝓpõ. homo est asinus. sigt precise sicut est: et nõ aliter ꝯ̃ sicut est. sed non adequate. et cõcedatur q̄ hec ꝓpõ sigt precise sicut est. et hoc sic probatur. hec significat sicut est: et non aliter ꝯ̃ sicut est. et ipsa probans sic probatur. qz significat hominem esse. et sic est: et non aliter ꝯ̃ est. ergo. ꝛc. Unde hec duo possunt concedi sicut non repugnantes. hec significat sicut est. et hec significat aliter ꝯ̃ est. vt tlle concedũtur. vos amatis hominem. et vos amatis non hominem.

¶ Similiter illa regula. Arguendo ab inferiori ad suũ superi⁹ sine negatione. sine distributione. et sine aliq̄ dictione hñte vim negationis vel distributionis ꝓposita est ꝑa bona. sed cõtra. et hoc sequitur. q̄ necessariũ est impossibile. sic aial esse hoiem est necessariũ. ⁊ aial esse hoiem est impossibile. ergo necessariũ est impossibile. qz aial esse hoiem est necessariũ. ptz p eius officiãtes: qz asinũ esse hoiem est impossibile. ergo aial esse hoiem est impossibile. ptz ꝑa. qz arguit ab inferiori ad suũ superi⁹ sine negatione siue distributiõe. ꝛc. añs ptz de se. huic dicat admittẽdo rām. et negetur argumentũ. et distinguatur de añte tam pro maiori ꝯ̃ pro minori. vtz tenetur in sensu composito vel in sensu diuiso. si vtraq̄ tenet in sensu cõposito. sic minor est falsa ⁊ impossibile. vt ptz p ei⁹ officiãtes. si vtraq̄ tenetur in sensu diuiso. sic maior est falsa: vt patet p relatiuum ⁊ maior tenetur in sensu cõposito: ⁊ minor in sensu diuiso. nõ valet ꝑa. sed añs est ver. et ꝑs falsũ. et cũ arguitur sic. asinus esse hoiem est impossibile. ergo aial esse hoiem est impossibile. negatur ꝑa. et distinguatur vtz ꝑs tenetur in sensu composito: vel in sensu diuiso. Si tenet in sensu diuiso. ꝓcedatur ꝑa. qz tũc arguit fm rām. Si tũc arguitur sic. et ꝑs tenetur in sensu cõposito nõ valet ꝑa. nec arguitur fm rām. qz arguitur cũ impedimẽto. s. cũ negatione ꝓposita quo ad debitũ intellectũ. vñ cõcedatur ista in sensu cõposito. animal esse hoiem est necessarium et concedatur q̄ animal esse hominem est impossibile in sensu diuiso.

¶ Item regula est. in omni consequentia bona ꝛ formalit quicq̄ sequitur ad ꝑs sequitur ad añs. Sed contra. hec ꝑa est bona. quadrupedale est. ꝯ̃ bipedale est. sed hic aliq̄d sequitur ad ꝑs: qđ nõ sequitur ad añs. ergo regula nõ valet. Minor sic. ad ꝑs sequitur ista ꝓpõ. pedale est maxima ei⁹ medietas. qz sequitur. bipedale est. ergo pedale est maxima ei⁹ medietas. sed illa ꝓpositio nõ sequitur ad añs. Nã illa ꝑa nõ valet. quadrupedale est. ergo pedale est maxima eius medietas. huic dicatur cõcedendo regulam et ꝑam factã et negetur q̄ aliquid sequitur ad ꝑs: quod non sequitur ad añs. Et dicitur q̄ hec propositio. pedale est maxima eius medietas. sequitur eodem modo ad añs quo sequitur ad consequens. nam sequitur ad consequens secũduz q̄ ly eius refertur ad ly bipedale. et sic sequitur ad añs: quia hec ꝑa est bona. quadrupedale est. ergo pedale est maxima eius medietas. i. bipedalis.

¶ Item contra istam regulam. in omni consequentia bona et formali quicquid ad añs antecedit et consequens. Nam illa ꝑa est bona. pat est. ergo suus filius est. et tñ aliquid antecedit ad añs: quod nõ antecedit ꝑs. quia illa propositio. filius est. antecedit ad añs. ⁊ non ad ꝑs. nam sequitur. filius est: ergo pater est. sed non sequitur. filius est: ergo suus filius est. huic dicatur concedendo regulam et ꝑam factam. et dicitur q̄ illa propositio filius est. antecedit ad consequens ipso modo quo illa: pater est. antecedit ad consequens. nã illa antecedit ad consequens secundum q̄ ly suus refert ad ly pater. etiam sic. suus est antecedens ad consequens. Nam sequitur. filius est. ergo suus filius est. is est patris filius.

¶ Alia regula. A negatiua de predicato finito ad affirmatiuã de predicato infinito cũ cõstantia subiecti est ꝓña bona. Sed cõtra illa ꝓña non valet. Aliqua propositio nõ est vera cui⁹ cõtrarii⁹ est falsum: et aliqua ꝓpositio est. ergo aliqua propõ est nõ vera cui⁹ cõtrarii⁹ est falsũ. nã añs est verũ ꝑ maiorẽ: qz ei⁹ oppositi⁹ est falsũ. et ꝓña est falsũ: vt ptz. ꝫ rña nõ valet. vel nõ arguitur ꝑ regulã. huic dicat. qz idẽ allegatũ nõ est regula. sed illa est regula. A negatiua de predicato finito ad affirmatiuã de predicato infinito cũ debitis circũstãtijs. vt si predicatũ nõ sit terminus multũ compositus et specialiter ex termino relatiuo est ꝓña bona: sed sic non est in proposito. Similiter ista ꝓña nõ valet. Aliquis homo non est pater qui genuit filium. et aliquis homo est. ergo aliquis homo est non pater qui genuit filium. añs est verum. et ꝓña falsum.

¶ Similiter supponitur hec regula. qꝫ negatio postponit signo et subiecto tũc facit illã. ꝓpõẽ cẽpollente illi qõ añ aduentũ ulli⁹ negationis fuit ei⁹ ptrariũ. Sed cõtra illã arguit. ex illa sequeret qꝫ nullũ aial est probat sic. nullũ aial aial est. ergo nullũ aial est. Añs ꝓbat. oẽ aial aial nõ est. ergo nullũ aial aial est. ptz ꝓña. qz hic arguit ab eẽpollente ad suũ cẽpollens. huic dicat. qꝫ negatio postposita signo et subiecto si immediate postponatur termino distributo: tũc facit illã propõẽ cẽpollere illi propositioni q̃ ante aduentũ illi⁹ negatiõis fuit ei⁹ cõtrariũ. ꝛ tũc negat. qꝫ nullũ aial est. et etiã qꝫ nullũ aial aial est. et tũc negetur ꝓña. cũ arguitur. oẽ aial aial no est. ergo nullũ aial aial est. qz nõ arguitur ab eẽpollente ad suũ eẽpollens. qz negatio nõ postponitur immediate termino distributo. sed sic argueretur. oẽ aial nõ aial est. ergo. ꝛẽ. sed tũc añs est falsum. Sz cõtra istã correctionẽ regule ꝓbando. qꝫ añs est ille hõ. sic tñ aial est ille hõ. ergo nichil nõ aial est ille hõ. ptz ꝓña. qz arguit ab exponẽte ad sẽbam eius exponentẽ. et vltra. nichil nõ aial est ille hõ. ergo nichil idẽ aiali est ille hõ. et vltra nichil nõ idẽ aiali est ille hõ. ergo oẽ idẽ aiali est ille hõ. ꝓña ptz per rñam ꝓpe positã. et vltra. oẽ idẽ aiali est ille hõ. asinus est idẽ aiali. ergo asinus est ille hõ. qõ fuit intentũ. huic dicatur. cõcedendo ꝓmã ꝓñam et sẽbam. et negãdo terñam: et dr. qꝫ nõ arguitur ab eẽpollente ad suũ eẽpollens cum negatione postposita signo ꝛ subiecto: sed solũ interponitur signo et subiecto et est pars subiecti. et ideo nõ facit eqpollentiã. sed sic arguitur. nichil idẽ aiali est ille hõ. ergo oẽ idẽ aiali est ille homo. sed iam añs est falsum sicut et ꝓña. ꝛ ꝓña est bona. ¶ Item propositio de cõtingẽti ad vtrũlibet habet cõuerti ꝑ oppositas qualitates. Sed cõtra. tunc valet illa ꝓña. cõtingit nullũ motũ esse hoiem. q̃ cõtingit oẽm motũ esse hoiem. qz hic arguitur a conuertente ad suam conuersam. sed illa ꝓña nõ valet. nã añs est verũ: vt ptz per eius officiantes. et ꝓña est falsũ. huic dicatur concedendo regulã et tñ non est regula. qꝫ omnis propositio contingens ad vtrũlibet habet conuerti per oppositas qualitates: quia tunc esset illa bona. Tu curris. ergo tu non curris. Unde in proposito sic argueretur. contingit nullum motum esse hominem. ergo contingit aliquod motum esse hominem. et sic est ꝓña bona: et ad particulare ẽ dicitur qꝫ sufficit vniuersalem negatiuam conuerti in particularem affirmatiuam / et non semper in vniuersalem affirmatiuam.

¶ Item a conuertente ad suam conuersam est consequentia bona. Sed contra. tunc valet illa consequentia. Omne A erit verum. q̃ quoddam verum erit A. sed ista cõsequentia non valet. probatur. et pono qꝫ a fiat illa propositio. deus est. que iam est vera: ꝛ post hoc erit vera: ꝛ a post hoc erit A. iam antecedens est verum: vt patet per exponentes. ꝛ consequens est falsum: vt patet per resolucntes. ¶ Huic dicatur concedendo regulam. Et negando consequentiam factam: quia nec arguitur a conuertente ad suam conuersam. sed sic habet argui. Omne verum erit A. ergo quoddam futurum verũ est vel erit A. quod est verum.

¶ Item regula est qꝫ vniuersalis uegatiua habet

conuerti simpliciter. Sed cõtra tũ valet illa ꝑa. nullus hõ est mulier: ergo nulla mulier est homo. sed añs est verũ et ꝑs falsũ. Huic dicak. cõcedẽdo regulã: ne gando ꝑam factã: quia non arguit debite. sed sic debet argui. nullus hõ est mulier: ergo nulla mulier est homo masculus. ¶ Item illa ꝑa non valet. nullus sortes fuit albus: ergo nullũ albũ fuit sortes. improbak in casu: q sortes per aliquod tempus preteritũ fuit niger cũ hoc q iam sit albus. sic añs est verũ et ꝑs falsum vt ptz per eorũ opposita. et ibi cum dicitur q arguitur per regulam vt apparet. Dicitur tamen q ꝑa non valet nec debite arguitur. sed sic debet argui. Nullus sortes fuit albus: ergo nullum preteritum album est vel fuit sortes. et iam consequens est verum in casu posito sicut et antecedens.

¶ Nota q arguendo a conuertente ad suam cõuer

sã est ꝑa bona i cõuersione ꝑ accñs/ sed nõ ecõtra nisi aliqñ forte gr̃a terminorũ et materie. Vñ illa ꝑa est bona. ois hõ est albus: ergo aliq̃s albũ est hõ: sed econtra nõ valet. sic arguendo q̃dã albũ est hõ: ergo ois hõ est albus. mã improbatur i casu q sor. fit alb⁹/ et null⁹ hõ alius a sorte fit albus. ergo ꝛc. Sz dr q sufficit vniuersalẽ conuerti i particularẽ affirmatiuã et nõ sẽp̃ticularẽ affir. in vniuersali.

¶ Similiter arguendo ab inferiori ad suum superi

us sine aliquo impedimẽto est ꝑa bona. Sed cõtra. tunc valet illa ꝑa. a differẽs ab hoie est: ergo differẽs ab illo hoie est demonstrando vos. q arguit scõm regulã. mã subiectũ in añte est inferi⁹ ad subiectũ in ꝑte: q quicq̃ est differẽs ab hoie est differẽs ab illo hoie. sed nõ ecõtra: et tñ ista ꝑa non valet vt ptz. posito q ille hõ demõstrat⁹ in añte nõ sit. huic dicak q idẽ suppositũ non est regula gñalis: sed fallit vbi termin⁹ habẽs vim negatiõis est po terminũ inferiorẽ a superiorẽ. Sz sic est in proposito. nam ly differens ab hoie est inferius ad ly differens ab illo hoie per regulam. Quando terminus inferior et superior componuntur cũ illo termino differens vel aliud. tunc compositum ex termino inferiori et differens vel aliõ est superius ad compositum ex termino superiori et differens vel aliud. ex quare gula patet q differens ab homine est interior ad ly differens ab illo hoie. Et tũc dicitur q arguendo ab inferiori ad suum superius vbi terminus habens vim negationis non est pars termini inferioris et superioris deductis aliis impedimentis est consequentia bona.

¶ Similiter regula est a superiori ad suuz inferius

cum negatione proposita aliqñ non tenet ꝑa/ qr impedit qñ dictio habens in se vim negationis est pars termini interioris et superioris. Unde dr q vtraq; regla est gñalis cum debito medio vt sic arguendo. differens ab hoie est. omne differẽs ab hoie est differens ab isto homine: ergo differens ab illo homine est. Debitum medium autẽ voco propõnem vniuersalẽ in qua terminus superior affirmatur de inferiori. In scõo argumento sic arguit. nullus differens ab hoie est. et omne differe ab hoie est differens ab illo homine: ergo nullum differens ab illo homie est

¶ Similiter a superiori ad suum inferius cũ nega

tione vel distributione preposita est ꝑa bona cũ debito medio sumendo debitũ medium vt prius. Exemplum. omnis homo currit. omne albũ est hõ: ergo omne album currit. sed sine debito medio non valet ꝑa: vtrũc non valet. Omnis homo currit: ergo omnis sortes currit. Aliter potest dici q primum suppositũ non est regula sed ista. Arguendo ab inferiori ad suũ superius per se sine aliquo impedimẽto est ꝑa bona. sed in ꝓposito arguit ab inferiori ad suũ suꝑius ꝑ accñs. et sic nõ valet cõsequẽtia sine debito medio. vñ inferius per accñs dicitur illud quod stat esse cum hoc q suum superius non sit vt posito q sortes et ꝑ. sint albi. tunc album dicitur illo modo superius ad sortẽ et ꝑ. Sed inferi⁹ per se est tale quod nõ stat esse nisi suum superius sit. et sic homo dicitur inferius ad animal.

¶ Finiunt regule consequentiarum.

¶ De mõ dãdi cõtradictoria/aliqua dãt notabilia

¶ Primo notandũ est q̃ qñ est aliqua ꝓpõ vniuer

salis hñs aliquã particulare sibi ꝓtradicentẽ requirit q̃ termin⁹ in eis supponũt cõtradictorie modo hoc est q̃ ille termin⁹ q̃ stat in vniuersali cõfuse et distributiue in particulari stabit cõfuse tm̃ vel determinate. Et ille termin⁹ q̃ in vniuersali stat cõfuse tm̃ in particulari stat cõfuse et distributiue: sicut hic. Ois hõ est alal. et aliq̃d qđ est hõ nõ est alal. ¶ Ex quo ptz q̃ ille due nõ stant cõtradictorie. Ois hõ hõ est. et aliquid quod est hõ/hõ non est. qz secũdus terminus homo in vtraq; ꝓpositione stat immobiliter. ro est non confuse distributiue.

¶ Item notandum est scđo/ q̃ quãdo est aliqua ꝓ

positio vniuersalis affirmatiua in qua sunt duo termini cões ante principale ꝟbũ si primus distribuat/ et scđs non. tunc in eius opposito negatio debet poni inter illos duos terminos vel signũ vniuersale negatiuũ: vt oppositũ illius. ois homo/ hõ est. est hoc aliquid qđ est homo non homo est. ¶ Sed si sint duo terminini cõmunes ante ꝓncipale ꝟbũ. quor; vteriq; distribuit ꝑ signũ ꝟre affirmatiuũ. tũc in eius opposito dz negatio poni post illos duos terminos. vñ oppositus illius. Ois homo/ois homo est. est hoc. aliquid quod est homo homo non est.

¶ Tertio notandum est/ q̃ si sint duo termini cões

ante principale ꝟbũ. quor; vteriq; distribuit ꝑ signũ vniuersale negatiuũ. tunc in eius opposito signũ vniuersale dz poni inter illos duos terminos: vt oppositũ istius. Nullus homo nullus homo est. est hoc. aliquis homo nullus homo est.

¶ Item nota q̃ si sit aliqua ꝓpositio non vniuers

salis cuius subiectũ est disiunctũ ex duobus terminis. tunc eius oppositum debet dari per negationem ꝓpositã totã. vt oppositus istius. Sortes vel Plato currit. est hoc. Non sortes vel plato currit. et sic de aliis.

¶ Sequit regule modales. ¶ De cãpollentia.

Ad cognoscendũ earum equipollentias/ que dam dãtur regule. Quarum prima est hec.

¶ Negatio precedẽs modũ necessitatis mutat modũ illũ in modũ possibilitatis. et dictũ in contradictoriũ. sic est eni equipollentia. Verbi gr̃a. Nõ necesse est oẽm hominem currere. equipollet huic. possibile est aliquã hominem non currere.

¶ Secunda regula est hec. Negatio precedens mo

dum possibilitatis mutat modum possibilitatis in modum necessitatis et dictum in contradictorium. Verbi gratia. Non possibile est omnem hominẽ currere. equipollet huic. Necesse est aliquem hominem non currere.

¶ Tertia regula est hec. Negatio precedens modũ

impossibilitatis mutat modum impossibilitatis in modum possibilitatis. et dictũ cum eodẽ dicto. Verbi gratia. Non impossibile est omnem hominem currere. eq̃pollet huic. Possibile est omnem hominem currere.

¶ Quarta regula est. Negatio subsequens moduz

necessitatis mutat modum necessitatis in modũ impossibilitatis. remanẽte eodẽ dicto/ verbi gratia. Necesse est non omnẽ hominem currere. equipollet huic. Im possibile est omnem hominem currere.

¶ Quinta regula est hec. negatio sequens modum

possibilitatis non mutat modū sed dictū in cōtradictoriū/verbi gra. Possibile est non oēm hoiem currere.eqpollet huic.Possibile est aliquem hominē nō currere.

¶ Sexta regula est.negatio sequens modū impossibilitatis et prepositio dicto mutat modū impossibilitatis i modū necessitatis.manente eodem dicto cum negatione vel sine negatione.vt ipossibile est non omnem hominem currere.equipollet huic.Necesse est non omnem hominem currere.

¶ Septima regula.negatio sequens/tā dictum/q̄ modum necessitatis mutat illum in modum impossibilitatis.et dictum in dictum subalternum.vt necesse est omnē hoiem non currere:equipollet huic. impossibile est aliquē hominē currere.et similiter huic. Necesse est nullū hominem currere.

¶ Octaua regula.negatio sequens modū ꝙ dictum possibilitatis non mutat modū sed dictū in contrariū. vt possibile est omnem hominem non currere.Equipollet huic.possibile est nullum hominem currere.

¶ Nona regula est.negatio sequens modum et dictum impossibilitatis mutat modum impossibilitatis in modum necessitatis et dictum in dictum subalternum. vt impossibile est omnem hominem non currere. equipollet huic.Necesse est aliquem hominem currere.

¶ Nota q̄ figura modalium ponitur i tractatu qui dicitur. Juxta hūc textum scōm equipollentias. et hoc in vndecimo argumento et hic similiter patet.

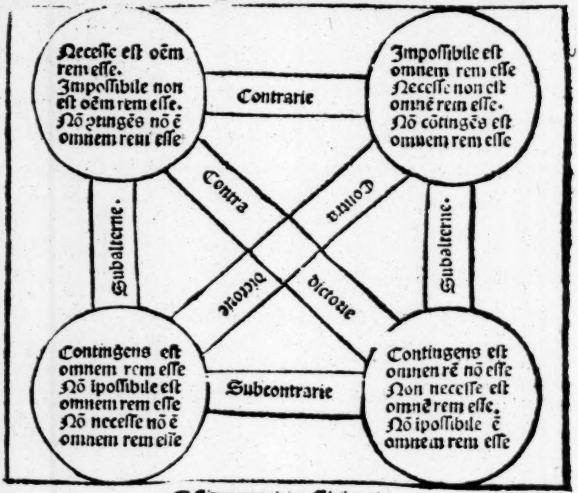

¶ Figura modi possibilitatis.

¶ Figura secūda modalium/in qua similiter plenius patebit negatio precedens et sequens.

¶ Quomodo negatio mutat modū necessitatis.

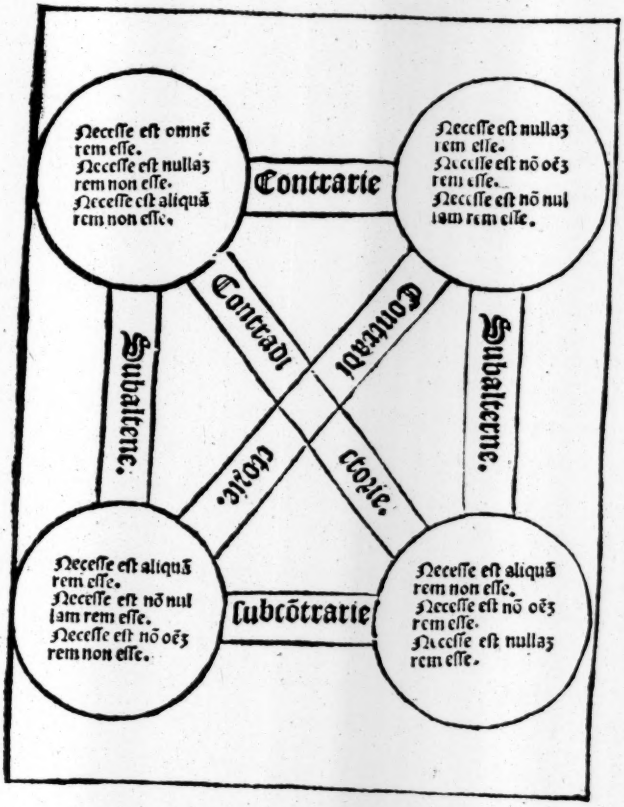

¶ Figura modi necessitatis.

Tertia figura de modalibus demonstrans quos modo negatio mutat modum possibilitatis.

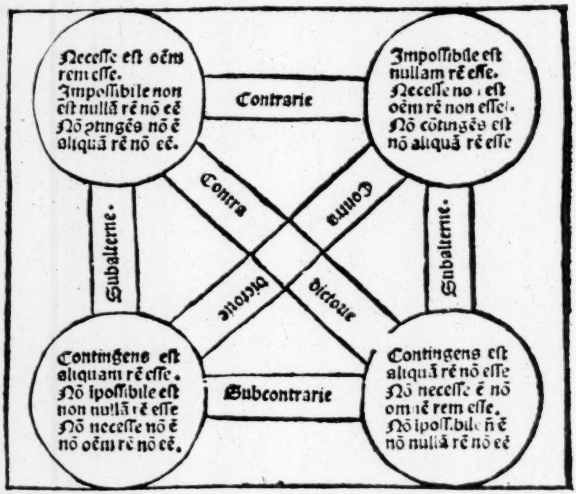

Sequitur tractatus argumentationis.

De conclusionibus consequentiarum.

IVxta hunc textum factum in libro Perihermenias ab aristotele edito. De qualibet re singulari in mundo existente dicitur alterum contradictoriorum: et de nulla re eorum dicuntur ambo. id est affirmatio et negatio. sequitur. q̄ duo contradictoria incōplexa non possunt simul predicare cum eodem.

Sed contra. Aliqua consequētia est bona que nō valet. ꝯ aliqua ꝓña est bona et nō bona. cē. Añs probat sic. hec consequentia est bona. Quoddam album non est coloratum. ergo quoddam non coloratum non est non album. et hec eadem non valet. ergo. cē. Et q̄ sit bona probatur. qz arguitur a conuertente ad suam conuersam per contraposition̄e. ergo bona. Et q̄ non valet probatur. et pono istum casum q̄ nullum album sit. tūc patet q̄ antecedēs est verū scz quoddā albū nō est coloratū. qz cuius oppositum est falsum. scz omne album est coloratum. Et q̄ ꝓña sit falsum. arguitur sic. qz eius oppositū est verū et necessariū. ergo ꝓña est impossibile. Antecedens probatur sic. hoc est necessariū omne non coloratum est non album. vt patet per exponentes.

¶ Ad istud respondetur q̄ conuersio propositionū

particularīū negatiuarū p propositionē nō est generaliter trahēda i p̄am: qr nū q̄ valet p̄a in particularibus negatiuis. arguendo a cōuertēte ad suam cōuersā p cōtrapositionē: nisi q̄n aīa est impossibile vel p̄a necessariū. Vñ non sequit. quidā hō non est currēs: ergo quoddā non currēs non est nō hō masculus. posito q̄ nullus hō masculus sit. iuxta argumentū prius factū. Sequit. tñ hō nō est aial ergo quoddā non aial nō est non hō. tñ non sequit g̃ra conuersionis: sed q: aīa est impossibile. et sic de aliis. ¶ Dicendū tñ in vniuersalibus affirmatiuis conuersio per cōtrapositionē teneri credit g̃naliter argumentū. preter q̄ in terminis trāscendentibus cuiusmodi sunt tales termini. scz ens. vnum res. et aliquid. Ut sequitur bene. omne albū est coloratū: ergo oē non coloratū est non albū. tñ non sequit. oīne ens est oē ens: ergo oē nō ens est nō ens. ppt causā predictā. Et sic ptz isto modo dō g̃naliter est dicendū. Vñ videas decimū argumentū et inuenies plenius dō sit dicendū de talibus argumentis. et quomodo sit respondendum ad illa.

¶ Secundo sic. hec est bona et hec est nō bona. ergo

&c. Demonstrando istā. Exclusū est exclusū. et nichil aliud q̄ exclusū est exclusū. ergo tm̄ exclusū est exclusū. p̄a ptz. ab exponentibus ad expositū. et sīr p̄a est necessariū. sicut sua vniuersalis. scz omne exclusū est exclusū. Et q: nō valet probat. qr in omni exclusiua vera et affirmatiua predicatū vere dicitur de subiecto. et remouetur de opposito subiecti. sed in ista exclusiua predicatum dicitur tam de subiecto q̄ de opposito subiecti: ergo exclusiua falsa. Antecedens probatur pro minori: quia oppositum subiecti est exclusum. ergo hoc predicatum exclusum dicit de opposito subiecti. et istud est predicatum exclusiue: ergo predicatum exclusiue dicitur de opposito subiecti: ergo. &c. Antecedens probatur sic: quia ille terminus non exclusum est exclusum a predicatione istius predicati exclusum. et ille terminus non exclusum est oppositum subiecti: ergo oppositū subiecti est exclusum.

¶ Ad istud dicatur q̄ argumentum est bonum. et

negetur q̄ predicatum istius exclusiue vere dicitur de opposito subiecti. et quando arguitur sic. oppositum subiecti est exclusum: ergo iste terminus exclusum dicitur de oppositō subiecti. negeā argumentū: nam dicto oppositū subiecti est iste terminus non exclusū: qr non dr iste terminus exclusū de illo termino nō exclusō. nec per p̄a de opposito subiecti cū solū ille terminus non exclusū sit oppositū subiecti vel sibi synonymus. sed in ista. ponē data. dr ille termin⁹ exclusū de illo termino oppositū subiecti. et non de opposito subiecti. cum sic dico. ille terminus nō exclusū est exclusum. non dicitur ille terminus exclusum de illo termino nō exclusum: sed de isto termino. ille terminus non exclusum. quod dicitur subiectum.

¶ Et conformiter contingit arguere et respondere de tali exclusiua. Tātum ens est ens. ille terminus non ens. qui est oppositum eiusdem. est ens. cuius sit falsum q̄ non ens est ens. sic falsum est: q̄ non exclusum est exclusum. &c. ¶ Et si arguit sic. q̄ oppositum subiecti est exclusum: et non exclusum est oppositum subiecti. ergo non exclusum est exclusum. ¶ Ad hoc dicatur q̄ si subiectum minoris. scilicet non exclusum: quod est oppositum subiecti sumatur materialiter non valet argumentum: cum in consequente nec sumitur significatiue. et per cōsequens hic mutatur suppositio. Si tamen subiectum minoris sumitur significatiue: tunc minor est falsa. et eius contrarium est verum. videlicet exclusum est oppositum subiecti. Similiter per suam conuersionem. nec est inconueniens concedere q̄ exclusū est oppositum subiecti in suppositione personali vel significatiua. tamen non exclusum est oppositū subiecti in suppositiōe materiali. ita q̄ ille sit sensus. videlicet ille terminus non exclusum est oppositum subiecti. tales enim termini secundē impositionis sunt nomina nominum. que limitant suppositionem materialem. cuiusmodi sunt tales. nomen. verbum. dictio. subiectum et predicatum. et oppositum subiecti. ¶ Et si queratur quid excluditur per dictam exclusiuam aut quid includitur. sicut communiter solet queri. ponendo q̄ nichil excludatur nisi quod excludit

per dictionē exclusiuā:scz tantū exclusū est exclusū.certum est q' casus positus est impossibilis:ꝯtum tamen ad conclusionē dicitur q' excluditur omnis talis predicatio.Non exclusum est exclusum. Sicut quelibet talis includitur:exclusū est exclusum.Unde propter hoc dicitur dictio exclusiua:quia excludit in exclusiua vera et affirmatiua predicationem predicati de oppsito sui subiecti. Sic enim dicto tantum homo currit:excluditur hec predicatio/quod non est homo currit:sicut in hoc.tantum homo non currit:excluditur hec predicatio quod est homo currit.

¶ Tercio ad eandem conclusionem arguitur sic.

¶ Ista consequentia est bona.Sortes currat ⁊ nichil aliud a sorte curret:ergo tm tum sortes curret.et eadem non valet:ergo ꝛc. Et q' sit bona probat:quia arguitur ab exponentibus ad expositum:ergo ꝛc. Et q' non valet probatur.et pono q' sortes cras curret:ita q' nichil quod est in tempore sortis curret.et post corruptionem sortis generātur noui homines:ita q' illi currant in temporibus suis.tūc patet q' prima pars antecedentis est vera. Et q' secunda pars antecedentis sic vera probatur:quia eius oppositum est falsum:videlicet aliquid aliud a sorte curret. vel si aliquid aliud a sorte curret/sic plato. Tunc quero an plato erit in tempore sortis an non.Si erit in tempore sortis:tunc sequitur ex casu q' nunq̄ curret.et p consequens non erit verum,aliud a sorte curret.Et a plato non erit in tēpore sortis:ergo nunq̄ erit aliud a sorte.quia ad omnem alietatem requiritur existēcia extremorum:et per consequens non pōt illo verificatur q' aliud a sorte curret/et p consequens secunda pars antecedentis est vera.et q' consequens sit falsum pōbatur:quia quod non est nec quod erit sortes curret:ergo falsum est q' tātum sortes curret. ¶ Item sequitur tantum sortes curret:ergo oīe cursurum est vel erit sortes.consequentia patet ab exclusiua ad suum vniuersale in terminis ꝛc,est cōsequentia bona.sed consequens est falsum:ergo et anteced. ns.

¶ Ad istud dicatur.q' argumentum p̄mum nō valet:nec arguitur ab exponentibus ad expositum.quia generaliter quelibet exclusiua debet exponi per negationem isto modo.tantum sortes curret:ergo sortes curret.et nichil non sortes curret.Uel in secunda exponente si verbum sit amplatiuum:sic debet exponi.vel quod non est vel erit sortes curret.Sed q' secunda exponens sit falsa patet in casu dato.

¶ Conformiter nō sequitur. hoc instans erit instās ⁊ nichil aliud ab hoc istāti erit istās:ergo tm hoc istās erit istās.deinotādo vnū istās futurū. Sed sed exponēs erit.vel q̄ nō est hoc instās.vel erit hoc instās.vel nō quod non est hoc instans.vel erit hoc instans.quod falsum est sicut exclusiua.

¶ Et conformiter sequitur de talibus.

Tm A/desinit cē p̄ō vera.Et pono q' A/ā sit p̄ō vera:q' nunq̄ ante hoc fuit vera.nec vnq̄ post hoc erit vera:ita q' B iā non sit vera.sed immediate ante hoc fuit vera in casu posito.sequitur dictam propōnem forte falsam. cum tamen sit verū nichil aliud ab A. desinit esse propositio,vera.et hic de aliis.

¶ Nota expositionem talium propositionum. Alii tamen exponunt tales ꝓpositiones sic.sortes curret.et nichil aliud ꝙ quod est vel quod erit sortes curret:q' sit falsum.de multis enim erit verum q' quilibet istorum in casu primo posito est vel erit aliud ꝙ est vel erit sortes quorum nullum est vel q' ille est vel erit aliud a sorte/sic de multis aliis.¶ Sed tertio respondendet alii dicentes q' prima p̄ia et qlibet talis p̄ia est bona.et dicūt q' ista in casu posito est vera.tm sortes curret.negāt istā p̄iam ad qā non est nec erit S.curret.ergo nō tantū S.curret:quia equipollens oppsito exclusiue est hec.sortes non curret vel aliquid aliud a sorte curret quarū vtraq; est falsa in casu dato ⁊ negant ꝓsequentiā istā p̄iam.tm sortes curret:ergo oē cursurū est vel erit sortes:sed hec est sua vniuersalis.omne quod curret cū sorte in tempore sortis per quod sortes erit est vel

erit sortes. et tunc est vera sicut sua exclusiua. ¶ Eligat respondens quam respō sionem. velit suscipere et sustinere.

¶ Quarto ad eandem arguitur sic. Hec consequentia est bona nichil aliud ab homine currit. ergo tm̄ homo currit. et hec eadem nō valet: ergo ꝛc. q̄ sit bona ꝓbat: q̄ sequitur nichil aliud ab hoīe currit: ergo nullū currens est aliud ab hoīe. ꝓña patet a cōuertente ad suā conuersā in conuersione simplici et sequitur nullum currens est aliquid ab hoīe: ergo nullū currēs est non homo. ꝓña patet: q̄ ex opposito consequentis sequitur oppositum antecedentis. quia sequit aliquid currens est non hō: ergo aliquid currens est aliud ab homine. et vltra: nullū currens est non hō. ergo nullū currens nō est hō. ꝓña patet ab affirmatiua de predicato infinito ad negatiuā de predicato finito est ꝓña bona. Tūc vltra. nullū currens non est hō: ergo omne currens est hō. ꝓsequentia patet ab eq̄ pollente ad suū equipollens: ergo ꝛc. Et vltra. omne currens est homo: ergo tantum homo currit. consequentia patet ab vniuersali ad suam exclusiuam. et sic a primo ad vltimum nichil aliud ab homine currit: ergo tantum homo currit.

¶ Ideo pro ista consequentia dicitur q̄ non valet. et pono q̄ nichil currat. tūc antecedens est verum et consequens falsum. Ad idem dicatur negando consequētiam et concedantur omnes consequentie intermedie vsq; ad istam. nullum currens est non homo: ergo nullum currens non est homo. et negetur illa/quia non arguit ſcōz regulā. ſcz ab affirmatiua de predicato infinito ad negatiuam de predicato finito. sed in ꝓposito non arguit sic. et ideo ꝓña non valet: sed arguit a negatiua de predicato infinito ad affirmatiuā de predicato finito: ergo. ꝛc.

¶ Quinto ad eandem arguitur sic. Hec consequentia est bona. Aliquid videns illū hoīem non est asinus. et ille est aliquis homo: ergo aliquid videns aliquē hominē non est asinus. et hec eadē non valet: ergo. ꝛc. q̄ sit bona probat: q̄ arguit ab inferiori ad suum superius cum negatione postposita et cum debito medio: ergo bona. Et q̄ nō valet ꝓbat. et pono q̄ ille homo demonstratus in añte non videat ab aliquo qui gīa argumenti sit P. et q̄ sortes videat ab asino et a nullo alio et q̄ nichil videat hoīem nisi asinus. tam patet q̄ añs est verum videlicet aliquid videns istū hominē non esse asinus/demonstrādo vt primo: quia nichil videns istum hoīem est asinus: q̄ nichil videt istum hominē per casum. et minor patet ex casu et consequens est falsum: quia esset oppositum sequitur ex casu videlicet omne videns hominem esse asinus. et per consequēs nō valet. ¶ Ad istud dicitur negando primum argumentum. quia non arguitur cū debita medio. sed sic debet argui. aliquid videns istum hominem non est asinus et iste est aliquis homo visus ab aliquo. ergo ꝛc.

¶ Et consimiter talis est fallacia per singulos casus vt in genitiuo non sequitur. aliquis asinus illius viri non currit. et iste est aliqs vir. ergo aliquis asinus alicuius viri non currit. quia posito q̄ ille homo monstratus in antecedente non habeat asinum et q̄ omnis asinus currat. ideo oportet addere in minore q̄ ille est aliquis habens asinum. ¶ In datiuo non sequitur aliqs seruus seruiens huic homini non est bonus. et ille est aliquis homo: ergo aliquis seruus seruiens alicui homini non est bonus. posito q̄ quilibet seruus seruiēs alicui homini sit bonus. et q̄ huic demonstrato antecedente non seruit aliquis seruꝰ. ¶ In accusatiuo non sequitur. aliquis seruus odiens istum dñm non odiat a te. et ille est aliqs dñs: ergo aliquis seruus odiēs aliquē dñm non odiat a te. Posito q̄ quilibet seruus odiens aliquē hominē odiat a te. et q̄ illū hominē nō odiat aliqs seruus. ¶ In ablatiuo nō sequit. aliquis hō vtens hoc instrumento nō est prudens. et hoc est istrumētū: ergo aliqs hōvtēs aliq̄ istrumēto nō est prudēs. posito q̄ hoc istrumētū demōstratū i añte fuerit tū. et q̄ oīs vtēs istrumēto sit prudēs. tūc añs est verū. et ꝓña falsum. tō illud erit medium ad hoc q̄ valet ꝓña. et hoc est istrumentū visitatū ab hoīe. et iō addēda sūt talia media sic. aliqs asinꝰ istius viri nō currit. et ille est aliquis vir habens asinū. ergo ꝛc. Aliqs seruus seruiens huic dño nō

est bonus: et iste est dñs cui aliquis seruus seruit. ꝯ. ꝛc. Et ex isto satis patet q̄ nō sequit si particulares conuertant fūt ꝓpones conuertibiles. q̄ vniuersales que eis correspondēt cōuertant: vt si ista cōuertunt. aliquis asinus istius viri currit. et alicuius viri asinus currit. et tamen ista differunt, cuiuslibet viri sinus currit: et q̄libet asin⁹ viri currit. Jn negatiuis tñ ꝓpter negationis violentiā nō refert. vt idem est dicere. nullus asinus viri currit. et nullus viri asinus currit.

¶ Sexto arguitur sic. Jlla consequentia est bona.

Precise sicut est sigt aliq̄ ꝓpō. ꝑ ois ꝓpō est vera. et hec eadē nō valet. ꝑ. ꝛc. q̄ sit na ꝓbat ex opposito ꝑticule sequit oppositū ꝑticule. ergo. ꝛc. q̄ sequitur aliq̄ ꝓpo nō est vera. ergo ꝓcise sicut nō est sigt aliqua ꝓpō: vel nō sicut est sigt aliq̄ ꝓpō. quod est oppositū ꝑticule: cū oppositū exclusiue debet dari per vnā diffinitionē factā ex oppositis partiū exponentiū. Et q̄ nō valet ꝓbatur. et pono q̄ multe sunt ꝓpositiones vere: et multe false tūc patet q̄ ꝑticula est falsum. et ꝑticula verū probo: q̄ precise sicut est sigt ista ꝓpō. deus est. et illa est aliqua propō. ergo. ꝛc. Item sic. omnis ꝓpositio significat sic est cū omnis ꝓpositio significat qualitercūq̄ sequitur ad illam. vt suppono: q̄ ista homo est asinus significat hominem esse. et per ꝑticula significat sicut est. et sic de qualibet alia propositione falsa. ergo precise sicut est significat aliqua propositio. ꝑticula patet ab vniuersali ad suam exclusiuam.

Primo arguit sic. A:

Secōo arguitur B.

Rāsio ad A.

Rāsio ad B.

¶ Ad istud dicatur principale argumentum est bo

nū. et negetur pmū argumentū in oppositū. q̄ arguitur ab inferiori ad sui superius a parte predicati cū dictione ñtē vim negationis. ꝯ. ꝑticula nō valet. ꝛ. similiter negetur scōm argumentū. nec est ista sua vniuersalis. videlicet. ois ꝓpō sigt aliquālterciq̄. ꝛc. sed hec aliquālterciq̄ sigt aliq̄ propō sic est. que est falsa. q̄ ex ista sequitur precise sicut est sigt aliqua. ꝓpō. q̄ est falsum: et ista vniuersalis. ois ꝓpō sigt sicut est conuertitur cū ista exclusiua. precise significans sicut est aliqua propositio. et conuertitur sequitur. precise sicut est significat omnis propositio. ergo omnis propositio est vera. posito. q̄ omnis propositio ratione sue partis significat qualitercūq̄ eius pars significat. sed hoc negato non valet argumentum.

¶ Similiter posito q̄ iste due ꝓpositiones sint om

nes ꝓpones hō est. ꝛ hō est asin⁹. tūc ptz q̄ precise sicut est sigt ois ꝓpō. ꝛ nō aliter q̄ est sigt ois propō. maior: ptz. q̄ hoiem esse sigt ois propō. ꝛ sic est sicut sigt. ergo. ꝛc. minor etiā ptz: cū eius oppositū sit falsū. videlicet sicut nō est sigt ois ꝓpō. q̄ tūc sicut nō est sigt ista. ꝓpō. hō est. q̄ est ꝑa ꝓmā viā. Jsta eni hō est. sigt scdārie ecclesiarem esse corruptū sicut ista. deus est rōne sui veri bi oē sigtbile sigt esse. non tñ ex hoc sunt vere neq̄ false solum ꝓpter ꝓmā: et nō ꝓpter secundā sigtionē verificantur et falsificantur propones. tñ respondens eligat viam plus sibi placentem.

¶ Nota q̄ ille terminus sicut aliquādo stat sub ha

bitudine actiui casus. et sic idē est dicendū. A significat sicut est. i. ens vel veritatē: seu significatū qđ vel que est. et illo modo famose intelligit. Alio mō stat sub habitudine ablatiui casus. ꝛ sic est idē dicere. a significat sicut est. A significat modo quo est. et isto modo pōt ꝓcedi. q̄ eis ꝓpō sigt precise sicut est. q̄ sigt precise eo mō quo est. sicut dicēs. q̄ ego sedeo sicut vos sedetis. i. eo modo quo vos sedetis ego sedeo. Et aliqñ notat idēitatē in modo significandi: vt hoc A significat sicut hoc B significat. i. idē dicere q̄ significat idē sigtū q̄ B significat. Et aliqñ dicit similitudinem in modo significandi. vt hoc A significat sicut B significat. i. simili modo quo B significat. Unde in talibus A significat sicut est. creditur q̄ hoc verbum est stat impersonaliter. cuius grammatici dicunt q̄ non tenet impersonaliter. nisi quando tenetur pro pertinet vel interest. vt patet multociens.

¶ Septimo arguitur sic. Hec consequentia est bona

Omne quod curret incipit incepit vel incipiet currere. sortes albus curret. ergo sortes albus incipit incepit incipiet currere. et hec est dē nō valet. ergo. ꝛc. q̄ sit bo

na ꝓbatur. est syllogismus in darij. ergo. ꝛc. Et q̄ nō valet ꝓbat. et pono q̄ sortes iam currit et ante hoc currebat. et post hoc curret. et q̄ iam non sit albus. nec vnq̄ prius fuit albus. sed post hoc erit albus. et pono q̄ postq̄ cessauerit a cursu nūq̄ currat nec incipiet currere. cū patet q̄ maior est vera per eius exponētes et minor ꝓbatur. q̄ hoc curret demōstrando sortē. et hoc est vel erit sortes alb⁹. ergo. ꝛc. patet ꝑia. a resoluentibus ad resolutū. et q̄ ꝑia sit falsum. ꝓbatur. quia sortes albus nunq̄ incipiet currere. nec qui fuit sortes albus incipiet currere. cum nō sit albus. nec ante hoc fuit albus. sed post hoc erit albus. per casum. ꝛ per istud non incipit. nec incipiet currere. quia per casum. cum semel cessauerit a cursu nunq̄ curret. ergo consequentia non valet.

¶ Ad istud dicitur negando consequentiam. nec est syllogism⁹. sed est ꝓalogism⁹. mutat enim in ꝺ̄o ꝓ hoc adiectiuū albus qō significat qualitatē de qua nō fit mētio in maiori. sed sequitur ex illis ꝑmissis. q̄ aliq̄s qō est sortes albus vel erit sortes albus incipit incepit vel incipiet currere. Et consequenter nō valet hoc argumētū. ꝺc̄o currit currebat ois hō currit. ergo ois homo currebat. Posito q̄ ois hō crās currat. ita q̄ post hoc aliq̄s homo generetur qui nūq̄ currat. hic mutat enim suppositio in minore et in cōsequente sine in ꝯclusione: tm̄ in minore subiectū supponit ꝓ presentibus ad bonū intellectū: et in cōclusione indifferēter ꝓ ꝑntibus et futuris. bene tm̄ sequitur ex ꝑmissis. q̄ omnis homo qui est currebat. et non valet argumentum. Et consequenter. quicquid fuit heri hodie fuit currens fuit heri. ergo currens hodie fuit. ponitur q̄ iam sedeam.

¶ Aliter tamen potest responderi concedendo ꝑmā ꝑiam. nec tūc in casu posito aīa est vera. et ꝑia falsū. immo ꝑia est vera. ꝛ tūc tenet ꝓ vnica cathegorica: et debet verificari cōiunctim modo vnius cathegoricē de diffūcto predicato. vt sic. hoc incipit incepit vel incipiet currere: hoc est vel incipit incepit vel incipiet esse sortes albus. g̃. ꝛc. tenēdo ꝑmā viā sumit ꝑia ꝓ vna disiūctiua facta ex tribus cathegoricis. quibus equipollent. sic ꝑia est falsum.

¶ Octauo arguitur sic. Hec consequentia est bona. Vos creditis ꝑcise q̄ aliq̄s hō decipit. g̃ aliq̄s hō decipit. et hec eadē nō valet. ergo. ꝛc. q̄ sit bona. ꝓbat. oppositū ꝑntis repugnat aīāti. nā ista duo formaliter repugnāt. vos creditis ꝑcise q̄ aliq̄s hō decipit. et tm̄ nullus hō decipitur. q̄ sequitur. vos creditis precise q̄ aliq̄s homo decipit. ꝛ q̄ nullus hō decipitur. g̃ vos creditis ꝑcise sicut nō est. ꝛ ꝓ ꝑia vos decipimini. g̃ vos creditis ꝑcise sicut nō est. ergo aliq̄s hō decipit. et ꝓ ꝑia ꝑma ꝑia est bona. q̄ est oppositū alterius ꝓ⁹. Et q̄ nō valet ꝓbo. ꝛ pono q̄ vos credatis ꝑcise q̄ aliq̄s hō decipit. ita q̄ nullus hō alius a vobis decipiat. tā aīa est vera ꝓ casum. et ꝑia falsū cū eius oppositum sit vera. ꝓbatur sic. nec vos decipimini. nec aliquis alius a vobis decipitur. ꝛ vos estis aliquis homo ergo nullus homo decipitur. Maior ꝓbatur sic. vos creditis precise sicut est. ergo vos non decipimini. Antecedens probatur sic. vos creditis q̄ aliquis homo decipitur. et sic est q̄ aliquis homo decipitur. ergo. ꝛc.

¶ Ad istud dicatur concedendo consequentiā. ꝛ ꝓ improbatione admittatur casus. et negetur. q̄ vos nō decipimini. et cōcedatur q̄ aliq̄s homo decipit. Et ꝙ arguitur sic. Vos creditis precise q̄ aliq̄s decipitur. et sic est. ergo vos creditis precise sicut est. ꝛ ꝓ ꝑia vos nō decipimini. neget ꝑia. sicut nō sequitur. vos creditis q̄ aliq̄s homo decipit. ꝛ sic est. q̄ aliq̄s homo decipitur. ergo vos creditis precise sicut est. q: posito q̄ tm̄ sortes currit. et q̄ vos creditis precise ꝑ. currere. Sed est intelligēdū q̄ ad hoc q̄ argumētū valeret oportet addere istud medium. et sic est q̄ iste ꝺ̄ō hō decipitur quē vos creditis decipi qō nō est vera. ¶ Aliter tm̄ solet rndere magis secure. negando casū. q̄ ego credo precise q̄ aliquis homo decipitur. q: nō stat me credere aliquem hominem decipi nisi credam ipsum aliter credere ꝙ est. et sic cessat efficatia argumenti. nunq̄ tm̄ fiat ꝑia bona et formalis generaliter vel specialiter. ideo non est magna cura.

¶ Nono arguitur sic. Hec consequentia est bona. A

iam nō est verū. sed immediate ante hoc A fuit verū. ergo A desinit esse verū. ⁊ hec eadē nō valet. ergo. cē. Qō sit bona, probatur. qz arguitur ab exponentibus ad exposit̄um. ergo. cē. Et q̄ non valet, pbatur. Et capio horā elapsam cuius hoc instans sit vltimū instans demonstrando instans qō est presens. Et diuido istam horā in partes proportionabiles minores, pportione dupla versus hoc instans qō est presens. ita q̄ prima cuius medietas sit prima pars, pportionalis ⁊ prima medietas secunde medietatis sit secunda eius pars proportionalis. et p̄ma medietas tertie medietatis sit tertia eius pars proportionalis. Et sic de alijs parnbus vsq; ad infinitū. et volo q̄ A in qualibet parte imparī vt in prima. tertia. quinta. sit verū. et in qualibet pte parī: vt in secūda. quarta. sexta. sit falsū. cū hoc q̄ A sit ista, propositio pars impar est fm computationē ⁊ q̄ instans qō est presens sit vltimū instans istius horę in quo nūc A nō sit verū. tūc patet in isto casu añs cē verū et pñs falsū. Et pbo q̄ pñs est falsum. quia A iam non est verum nec immediate ante hoc fuit verum: et immediate post hoc non fuit verum. ergo A non desinit esse verum. consequentia patet. quia si A desinit esse verum. tunc vel nunc est verū: et immediate post hoc nō erit verum. vel nunc non est verum. sed immediate ante hoc fuit verum quoꝝ ambo sunt falsa. probatur q̄ immediate ante hoc fuit falsum. ergo immediate ante hoc nō fuit verū. et vltra. ergo falsum est q̄ immediate ante hoc fuit verū. minor argumenti vltimi arguitur sic. immediate ante hoc fuit pars par. et quandocūq; fuit aliqua pars par A fuit falsum ergo. cē. Minorē probo. quia immediate ante hoc fuit aliqua pars par. ⁊ nullū fuit instans ante hoc quin inter illud ⁊ hoc fuit pars par. ergo. cē. Minorē probo. quocūq; instante demonstrato inter illud instans et instans presens fuit tps medium qō tps cōtinebit̄ partes pares ẽ impares. ergo. cē. ¶ Item sic. si A immediate ante hoc fuerit verū et A immediate ante hoc fuit falsum. ergo duo cōtradictoria sunt simul falsa. qz ista A est verū. ⁊ nullū a est verū. ergo per pñs sunt simul vera. Et q̄ añs prime pñe est verū probo. qz eius p̄ma pars ponitur in casu. et ꝛcām partē probo. qz qñcūq; fuit p̄s ipar fuit verū. et imediate añ hoc fuit ps ipar. cē. ¶ Ad istud dr. pceden do pñam. et pñs in casu posito et qñ arguit sic. si A desinit esse verū sequitur q̄ nūc est verū. et immediate post hoc nō erit verū. vel nunc non est verū. et immediate ante hoc fuit verū. concedatur pña. et pñs pro scda parte. Et qñ obijcitur sic. immediate ante hoc A fuit falsum. ergo falsum est q̄ immediate ante hoc A fuit verū. negetur pña. sicut nō sequitur q̄ hec sit falsa. aliquis homo loquitur propter hoc q̄ aliquis homo non loquitur. nec sunt contradictoria immediate ante hoc a non fuit verum. et immediate ante hoc a fuit verum. sed hoc est cuius contrarium non immediate ante hoc a fuit verum. vbi negatio preponitur quod contradicit huic immediate ante hoc a fuit verum. et ideo cōcedat q̄ immediate ante hoc A fuit verū. et immediate ante hoc A nō fuit verū. negetur tñ. q̄ nō immediate ante hoc A futt falsum. Et pro hoc respondet ad fm argumentum. qñ arguitur sic. immediate añ hoc fuit verū. et imediate añ hoc a fuit falsū. ergo simul est verū ⁊ falsum negando pñam. sed concedatur q̄ duo pradictoria fuerint vera. sed non fuerint simul vera loquēdo de simultate instantanea. Nā sc̄dm aliquos duplex est simultas. scz instantanea: et temporanea. Temporanea est ad quam sufficit existentia pro eodē tpe fm diuisas partes. et isto modo concedo q̄ duo contradictoria sunt simul vera. vel immediate ante hoc fuerint falsa simul. Sim. alia instantanea est ad quam requiruntur coexistentia pro eodem instanti. et isto modo loquendo de simultate negetur q̄ duo contradictoria sunt simul falsa. Et sic patet solutio.

¶ Duodecimo arguitur sic. Hec cōsequentia est bo

na. Contingit vos currere. ergo contingit vos non currere. qz. ppō de contingenti ad vtrūlibet habet conuerti per oppositas qualitates et arguendo a puerten te ad suā puersam est pña bona. ⁊ q̄ nō valet, pbaꝫ sic. ⁊ pono q̄ vos sitis. tūc pz q̄ añs est verū. ⁊ pñs falsum. et q̄ añs sit verū probatur. qz eius oppositum est falsum. scz necesse est vos currere. Item impossibile est vos currere. ergo contingit

vos non currere, patet ꝓña. a subalternante ad suã subalternatã. ⁊ ñs est vez in casu q̃ vos nõ sitis: cũ a pura ꝓuatione ad habitũ ipossibilis est regressio. ⁊ ꝓña est falsum. qz eius oppositũ est vez. scz impossibile est vos currere. ergo. ⁊c. ¶ Pro isto dicatur. distinguendo de illo termino contingit. qz aliqñ intelligitur conuertibilis cũ illo termino possibile. et aliqñ cũ hoc verbo est ꝓ suppleno vicẽ per circũlocutionẽ huius verbi potest. et est idẽ dicere. contingens est. et possibile est. et contingit esse. et põt esse. Et isto mõ omne qđ est possibile est contingens. vt contingit q̃ deus est. impossibile q̃ deus est. ⁊ isto modo ꝓpõ de cõtingenti subalternat ꝓ positioni de necessario cũ eodẽ dicto vel syncopato: vt necesse est deũ esse et cõtingit deũ esse subalternat. et illa contingit deũ esse. ⁊ impossibile est deũ esse contradicit. Et sic contingit deũ esse. ⁊ contingit deũ non esse. subcontrariantur. et ista contingit deũ nõ esse. subalternatur huic. impossibile est deũ esse. et quo ad equipollentias. De prepositione et postpositione negationis in istis modalibus dicendum est sicut in propositionibus de inesse. vt patebit in proximo argumẽto. ⁊ isto modo dici solet. Contingens non valens ad oppositum. quia nec talis propositio de contingenti isto modo debet conuerti per oppositas qualitates. Et quo ad cõuersiones talium propositionum sic stantium in figura debent eedem regule obseruari: que seruantur in propositionibus de inesse. vt contingit nullum hominẽ esse animal. ergo cõtingit nullum animal esse hominẽ masculum. ⁊ sic etiã fit conuersio per accidens. Conuersio per contrapositionem tenet in aliquibus. sed non vniuersaliter. nec est vera credo suppositio approbata a philosopho. In primo enim priorum recitat Aristoteles conuersionem vniuersalis negatiue et particularis affirmatiue simpliciter conuertuntur. ⁊ vniuersalis affirmatiue per accidẽs Sed certe ibidem dicit. q̃ particularis negatiua non conuertitur. et propter hoc q̃dã volunt tenere conuersionẽ per contrapositionem. cuius non habetur a philosopho. Dicunt enim q̃ vniuersalis affirmatiua et particularis affirmatiua debent conuerti per contrapositionem. preterq̃ in terminis transcendentibus. ⁊ hoc generaliter. vt bene sequitur. omnis homo est animal. ergo omne non animal est nõ homo. homo est animal. ergo quoddam non animal est non homo. Non tñ sequitur. ois res est ens. ꝯ omne nõ ens est nõ res. Sed particularis negatiua nullo modo debet cõuerti saltẽ generaliter. et propt̃ hoc dicũt quidam q̃ debet dici. Cati ꝑ contra. et nõ Cato. verũtñ cũ conuersio per contrapositionẽ non sit gãalis nec auctoritate fũdata opz istã ertollere. immo melius est per correctionẽ illius opinionis. dic Cati ꝑ contra. aliter corrigendo sic dicere. sic fit conuersio rara. vel aliter generaliter dicere. Sic fit conuersio nulla. Cuius enim contingit dare tales propositiones conuertibiles: non tñ conuertunt̃ ꝓpter aliquam cõuersionẽ. Et ista est leuior via inter alias. Respõdeo. Ergo dicit q̃ propositio de necessario vel impossibili ⁊ de contingenti dñt conuerti sicut cathegorica ratione ſm dictum patet per Aristotelem ꝓmo priorũ. circa ꝓncipium. vt necesse est deũ esse. sic debet conuerti. ꝯ necesse est ens deũ esse. Impossibile est hoicm esse currens. ergo impossibile est currens esse hoicm. ⁊ sic de aliis. Et sic cathegorica que est dictum in propõne modali nõ potest conuerti: vt pingit de particulari negatiua. tũc nec ipsa ꝓpõ modalis cuius est dictũ. Et sic ꝓpõ de necessario. de contingenti. et impossibili est illa que participat talem terminũ necessarium contingens vel impossibile. Sed voco talẽ propõnẽ necessariã. contingentẽ vel impossibilem illam cuius significatum primarium est necesse. contingens. vel impossibile esse.

¶ Sed alio modo sumitur cõtingens ꝓ re que potest esse et nõ esse indifferenter. Et talis est duplex. contingens naturalis. et contingẽs ad vtrũlibet. Contingẽs natũ est determinate vez. vel falsum. Contingẽs ad vtrũlibet est illud quod est indeterminate verũ: vel indeterminate falsum. Et voco illud determinate verũ ꝓ aliquo instanti. et non potest esse quin sit vel fuit verum ꝓ eodem instanti. vt ista sunt determinate vera. Ego sum. Ego fui. Sol orietur cras. ¶ Determinate falsũ est illud qđ est falsum ꝑ aliquod instanti: et nõ potest quin sit vel fuit falsum ꝓ eodẽ instanti. vt ista. Ego nõ sum. ego non fui Et ista dicũtur contingẽtia nata. qz altera pars est semp determinata a natura.

De conclusionibus consequentiarum

¶ Indeterminate verū est illud quod est verū pro aliquo instanti.et potest esse q̄ non sit verū. nec fuit verū pro eodē instanti. vt ego curram potest esse vera.et potest esse q̄ ista nec est/nec erit vera:ergo curā.ꝛc. ¶ Indeterminata falsum est illud quod est falsū pro aliquo instanti.et pōt esse q̄ nec est/nec fuit falsū.p eodem instanti:vt ista. Ego nō scribā.ego non ero ēps:qz si fuerit falsa est indeterminate falsa.et talia dicunt contingentia ad vtrūlibet:qz vtraq; pars est indeterminate a natura.hoc verbum contingit correspondens contingenti isto modo dicto conuertitur vel equipollet huic verbo potest : vt idem est ad istum sensum.contingit me currere.et potest eē q̄ ego curro.vel ego non curro.

¶ Propositio ergo de contingēti primo modo dicta non habet cōuerti per oppositas qualitates.vnde secundum primum sensum nō sequitur.contingit me non currere:ergo contingit me currere.

¶ Sed propositio de contingenti scdo modo dicta hz conuerti p oppositas qualitates.et secundū istū sensū sequit̄. contingit me nō scribere:ergo contingit me scribere. et tunc potest tam antecedens q̄ consequens falsum in casu posito.nec sequit̄ scōm istū sensum. impossibile est me scribere:ergo contingit me non scribere.quia sic non subalternantur.

¶ Nota q̄ conuersio per oppositas qualitates est q̄n ad ppōem cōuersā sequit̄ aliqua ppō cū modo synonymo et dicto opposito. vt contingit ad vtrūlibet me scribere : ergo cōtingit ad vtrūlibet me nō scribere.

¶ Undecimo sic arguitur. Hec consequentia est bona. Impossibile non est vos eē asinū:ergo necesse est vos eē asinū. q̄ sit bona probatur:qz arguit̄ ab equipollēte ad suū equipollens.et q̄ non valet ꝓbat̄ añs est verū et p̄ns falsū:q̄ p̄ns sit falsum ptz/et q̄ añs sit verū ꝓbatur:qz hoc nō est vos eē asinum.denotando vos eē captam.et hoc est impossibile:ergo impossibile nō est vos eē asinum.patet p̄ña ab inferiori ad suū superius cū negatione postposita/et cū debito medio:ergo.ꝛc. ¶ Et cōformiter improbatur ista consequentia. Impossibile est non vos eē asinum:ergo necesse est vos eē asinū.quia hoc est non vos eē asinū.denotādo vos eē captam/et hoc est impossibile:ergo impossibile est non vos eē asinum.consequentia patet:et maior probatur sic.hoc non est vos eē asinum.denotando homo est capta et hoc est : ergo hoc est non vos esse asinum. Patet hec cōsequentia:quia arguitur a negatiua de predicato finito ad affirmatiuam de predicato infinito cum constantia subiecti:ergo est bona.

¶ Pro isto dicatur q̄ in vtraq; cōsequentia potest ille terminus impossibile sumi dupliciter. Uno modo in nominatiuo casu.et resoluitur ratione istius propōnis in qua ponit iste terminus non esse asinum. demonstrādo aliquā propōnem impossibilem:ergo ꝛc. Secundo circūlocutione vel aduerbialiter:scz ratione illius propōnis in qua officiatur. vt impossibile est vos eē asinum:sic officiatur.talis propositio est impossibilis. Vos estis asin⁹/propter eius primarium significatū.vos eē asinum:ergo.ꝛc. Et sic ponit iste terminꝰ impossibile/pro illo termino nō potest esse. Et iste est sensus. Impossibile est vos eē asinum.i.non potest eē q̄ vos estis asinus. ¶ Si ergo primo modo accipiat̄ vtraq; consequentia potest probabiliter negari tam prima q̄ secunda. vt impossibile non est vos eē asinum. ergo necesse est vos eē asinum. Nec arguitur ab equipollente ad suum equipollens.sed hoc est suum equipollens. Impossibile est vos nō eē asinum. ¶ Si secundo modo sumatur . tunc vtraq; consequentia est bona:qz antecedens vtriusq; est impossibile.saltem si sit congruum:et sic distinctio est valde bona. Et videtur certe melius dicere q̄ vtraq; consequentia est negāda:ita q̄ ly impossibile teneatur nominaliter. nec potest teneri pro eo quod non potest eē: quia antecedens dictarum consequentiarum nō debet officiari ratione incōgruitatis in officiantibus:vt satis patet.

De conclusionibus consequentiarū.

¶ Notandum est q; si dicto: hoc est vos non esse asi
num. potest esse suppositio simplex pro tali veritate. non vos esse asinum. et tunc
ille est sensus. non vos esse asinum. est hoc. q si foret propositio falsa. denotando
quodcūq; non est ista veritas. Uel potest esse suppositio personalis pro quocūq;
quod non est vos esse asinum. et sic foret ista propositio vera. quocunq; existente
demonstrato. nec cōtradicit ista in sensibus equipollentie. nullum impossibile est
me esse asinum. et impossibile est me esse asinum. Unde in equipollentijs debet
negatio vniuersaliter preponi dicto propositionis: vt necesse est omnem rem esse
et impossibile est omnem rem esse. Ista enim nō equipollent. Impossibile est ani-
mal non esse hominem. et necesse est animal esse hominem. cum prima sit falsa ⁊
secunda vera. sed equipollens primo est hoc. necesse est omne animal esse homi-
nem. quod est falsum. Et sic de alijs est dicendum conformiter. ¶ Nota q; quan
do tale determinabile ablatum casus (in illo inst anti: vel in ista hora) venit ad hoc
verbum incipit. tunc illud tale determinabile debet exponi in prima exponente
et non in secunda. Sed quando immediate sequitur: tunc debet exponi in vtraq;
suus exponente. et sic ista propositio est aliquo modo vera: et aliquo modo falsa.

¶ Hec est quarta figurā modalium de qua fuit mentio.

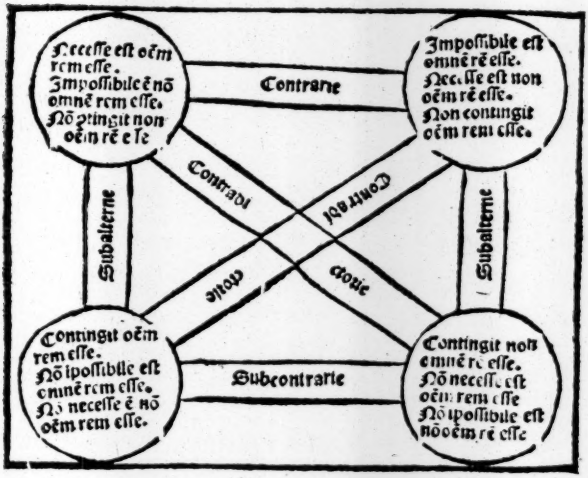

¶ Duodecimo arguitur sic. Ista consequentia est bona. Sortes nō excipit. sed ois hō alius vel alia a sorte excipit. ḡ ois hō preter sortē excipit. qz arguit ab exponētibus ad expositū. Et q nō valet. pbaf. et pono q sortes nō excipit ab actu currendi. ita q ois hō alius vel alia a sorte excipit ab actu currēdi. Jā isto casu posito añs est vera. et ꝑñs falsū. qz ex ꝑñte sequunt duo contradictoria. ergo ꝑñs est falsū. Añs sic. ex ꝑñte sequitur q sortes excipit. et sortes non excipitur. q scōa pars sequitur patet. qz est altera eius exponens. Et q prima pars sequitur probatur: quia in omni exceptiua. ꝓpria pars extra capta excipitur. sed ista exceptiua est propria: et sortes est pars extra capta. ergo sortes excipitur. Exceptio est extra capto partis a suo toto.

¶ Pro illo dicatur concedendo consequentiā: et negādo añs. Et qñ ponit. sortes nō excipit. sed ois hō alius vel alia a sorte excipit. negef casus. ro q si ois hō alius vel alia a sorte excipit. ille sortes excipit. cū tunc oi hoi alij a sorte cōuenirent aliqua denoiatio qualis nō cōpeteret sorti. et per ꝑñs sortes excipit ab illa. Si tñ significef particularis denoiatio: a qua sortes nō excipit. sed ois homo alius vel alia a sorte excipit ab illa denoiatione: sicut supius ponitur. Et in isto casu posito nō sequit añs esse vera. nō seqtur. sortes nō excipit ab isto actu. ḡ sortes nō excipit. Un tñ inuenit in illa exceptiua. q sortes excipitur ab exceptione illi⁹ actus. q nō a tali actu. q sic ꝓz solutio. ¶ Sed notādū est q exceptiua nō dz ḡnaliꝫ exponi p ꝑtū terminū aliud. vt dictū est p ꝑus. sed cū isto termino nō. vt oē alal preter chymierā est. dz sic exponi. chymiera non est. sed oē alal non chymera est. Et sicut est de illa. sic est de similibus.

¶ Tertiodecimo arguitur sic. Hec consequentia est bona. Vos fuistis q asinus fuit. et vos nō fuistis asinus. ergo vos differebatis ab asino. et hec eadē nō valet. ergo. cē. q sit bona. pbaf. qz arguit ab exponētib⁹ ad expositū. ergo. cē. Et q nō valet. pbaf. qz añs est vera. et ꝑñs falsum. añs est vera patet. et q ꝑñs est falsū. pbatur. qz seqtur. vos differebatis ab asino. ille est vel fuit asinus. ergo vos differebatis ab hoc asino. demonstrando aſinum. q corrūpebatur ante esse vīm. tūc ꝑñs est falsum: cū ois differentia vel alietas requirit existē tiam extremoꝝ. ¶ Item si differebatis ab asino. ergo ab omni asino vos differebatis. consequens est falsum: vt patet per exponentes et singulares. Et sic potest argui de ista. vos differebatis ab albo.

Argumentū A

Argumentū B

¶ Pro isto dicatur negando primam consequentiā Sed sic debet argui. ego fui q asin⁹ fuit mecū. cē. ergo. cē. ad dař iste termin⁹ me cū. ad denotandū simultatē instantane ī tpe. et qñ arguitur ad. pbandū q ꝑñs est falsum. negef argumentū. et negef ꝑñs vltimus tactū. ¶ Si dicař. q arguiř a termino stante cōfuse et distributiue ad aliquod ei⁹ suppositū cū debito medio cē. negetur. qz non arguitur cum debito medio quia oportet sic arguere. Ego differabam ab asino. et ille est vel fuit asinus mecum. ergo. cē.

Responsio ad argumentū A.

¶ Et consimiliter negetur secundum argumentum Scz ego differebā ab aſino. ergo ab omni aſino ego differebā. Sed bene sequitur. Ab omni aſino q fuit mecū ego differebā: et hoc est verū. Sed in terminis accidē talibus maior est diff. cultas inueniendi media et exponentes. vt non seqtur. ego differā ab albo. hoc est vel fuit album mecū. ergo ego differebam ab hoc. demōstrando meipsum: qz si p casum possibile in tpe preterito ego fui niger vt heri. q hodie a bus. tūc hec est vera. ego differebam ab albo. et hec similiter hoc est vel fuit albū. sed demonstrando me si ꝑñs est falsum. ergo ego differebā ab hoc demonstrando me. Et cōsiſt cū ꝛbo de futuro tpe. qz si vnqꝫ erit ita ego differo ab albo. tūc ego differā ab albo. Ideo si aliqñ ego ero niger: et postea albus. tūc erit verū q ego differā ab albo: et tñ ego ero albus. q vltra nō sequit q ego differā a me postea sicut nō sequit. ego nō ero sedens. hoc erit sedens. ergo ego nō ero hoc. Sed opor

Responsio ad argumentū B.

ret addere in minore q̄ hoc erit sedens non hoc demonstrando me. Vel hoc erat sedens in instanti in quo ego ero non sedens.

¶ Et cõformiter nõ sequitur. ego differam ab albo hoc erit albũ mecũ. g̃ ego differã ab hoc. Sed opz addere in minore. q̄ hoc erit albũ in hoc instãti q̄ ego nõ ero albus. ꝛ sic sequtur ꝓclusio. et ista debet sic exponi. ego ero: et hoc erit albũ mecũ: qñ ego ero nõ albus. ergo ego differo ab albo.

¶ Quartodecimo ad idem arguitur sic. Differens ab albo erit sortes. hoc est vel erit albũ. ergo differens ab hoc erit sortes. hec ꝓña est bona: et hec cadẽ nõ valet. ergo. cõ. q̄ sit bona ꝓbatur. qz arguit a termino ibi te confuse et distributiue ad aliqđ cuius suppositũ. ergo: cõ. demõstrando ꝑ ly hoc in ꝓñe vnũ albũ: qđ erit post corruptionẽ sortis. Et q̄ non valet probatur. qz añs est verũ et ꝓña falsum. q̄ ꝓña sit falsum patet. et q̄ añs sit verũ probatur. quia hoc erit sortes. et hoc est vel erit differens ab albo. ergo. cõ. ¶ Item sortes differt ab albo. ergo differens ab albo erit sortes. posito q̄ sortes iam sit niger. et q̄ per annum post hoc erit albus. iam patet q̄ antecedens est verum et consequẽs falsum vt primo dictum est.

D

Primum argumẽtum pro improbatione argumenti principalis.

Secũz argumẽtum. C.

¶ Et forte nõdeꝝ negãdo primã consequentiã. pro improbatione huius argumẽti factã. dicẽdo q̄ ista sunt eq̃ resoluẽtes. hoc erit sortes. ꝛ hoc est differens ab illo quod est vel erit albũ. vel erit differẽs ab hoc qđ est vel quod erit albũ. g̃ differẽs ab albo erit sortes. Sed ꝓbat q̄ iste resoluẽtes nõ valẽt in casu. Añs põt cẽ vera ꝛ ꝓña falsa ꝛ impossibile. g̃ ꝓña nõ valet. añs ꝓbatur. ꝛ pono q̄ sortes sit niger. ꝛ erit niger ꝑ totã vitã suã. ꝛã in isto casu añs est vera ꝑ maiorẽ. et minor est vna disiũctiua cui⁹ altera pars est vera. g̃. cõ. ꝓbat sic. nã hoc est vera hoc erit sortes. ꝛ hoc est differẽs ab illo qđ est vel qđ erit albũ. qz hoc est ꝛ illud qđ est vel qđ erit albũ est. et hoc nõ est illud qđ est vel qđ erit albũ. ergo hoc est differens ab illo quod est vel quod erit album.

Responsio ad argumẽtũ D.

¶ Ad idem dicitur. distinguendo de antecedente ꝓme ꝓñe. si ens ly differẽs sit ptecipiũ ꝓñis tpis: ꝛ nõ nomẽ. tũc nõ valet argumentũ cũ illud sit differẽtie differẽs ab albo erit sortes. ꝛ illud qđ diff. et ab illo erit sortes. qz tũc ly albo supponit respectu participij de ꝓñ. et nõ respectu verbi de futuro. Sed scdo mõ põt ly differẽs ꝑ amissionẽ ei⁹ esse nomẽ distribuẽs ly album in ꝓparatione ad ꝙđ de futuro. ꝛ sic est argumentũ bonũ. et añs est impossibile. tũc idẽ est dicere differens ab albo erit sortes ꝛ aliud ab albo erit sortes. et debet isto mõ resolui. hoc erit sortes. ꝛ hoc est differẽs ab illo qđ est vel qđ erit albũ. g̃. cõ. vel breuius sic. hoc erit sortes. et hoc ab omni albo est vel erit differens. g̃. cõ. isto mõ est ꝓña bona. et añs est impossibile. cã aũt quare debet sic resolui est hec. quia ista ꝓpõne differẽs ab albo erit sortes. distribuit ly albo copulatiue. ꝑ tali quod est et qđ erit albũ. Iurta istã regulã. Terminꝰ cõis distribuitus supponẽs verbo de futuro supponit copulatiue. ꝑ his que sunt et q̃ erũt. adeo si sensus illius propositionis exprimat ꝑ suas resoluẽtes opz capere istũ terminũ albo distributũ tam pro albis que sunt q̃m pro albis que erũt. Et viterius ad ꝓbationem añs ꝓme ꝓñe negeꝝ verag ꝓña principalis tam ista hoc erit sortes. et hoc est differens ab albo vel erit differẽs ab albo. cõ. et ista ꝓña sortes differt ab albo. g̃ differens ab albo erit sortes. et si arguit. ꝓbãtur ꝓmã ꝓñam. qz hic arguit a resoluentibꝰ ad resolutũ. dico q̄ nõ sicut ibidẽ ꝛ rñsio posito q̄ de eisdẽ resoluẽtibus q̃s rñsio ponit ibidẽ. ꝛ añ ponitur in casu. q̄ sortes sit niger per totã vitã suã. admittaꝝ casus et negetur q̄ omnes resoluentes sunt vere. et qñ arguitur. sic prima est vera: et secunda est vna disiunctiua cuius vna pars est vera. negetur. Et dicatur q̄ verag pars est falsa. et ad probationem prime partis. negetur ꝓña. sed sic debet resolui hoc est et omne illud quod est vel quod erit album est. et hoc est illud quod est vel quod erit album. ergo hoc est differens ab illo quod est vel quod erit albũ. et tũc secunda resoluens est falsa.

Differẽs põt sumi duplicater.

De conclusionibus consequentiarum.
Et consequiter resoluende sunt tales:

Aliquid a vero potest esse verū. aliud ab episcopo potest esse iste homo: Ex qua consideratione patet veritas talium propositionum tantum laicus est ille homo. tantum clericus fuit ille homo. tantum episcopus potest esse ille homo. tantū impossibile est verum. et sic de multis aliis.

¶ Quintodecimo ad idem sic. Idem erit primū instans esse S. quod erit primum instans esse P. ergo in eodem instanti in quo S. incipit esse P. incipit esse. ista est ꝓña bona. et hec eadem non valet. ergo. ꝛc. q̄ sit bona probatur. quia si illud erit primum instans esse sortis quod erit primum instans esse P. tunc idem erit primum instans in quo sortes incipiet esse. Et idem erit primum instans quo plato incipiet eē. ergo in eodem instanti in quo sortes incipit eē. P. incipit eē. ¶ Et q̄ non valet probatur et pono casum q̄ sortes erit per vnū diem ante platonem. et sit b. primum instans. in quo sortes erit. tūc manifeste patet falsitas consequentis per casum prius positum. Et probo q̄ antecedēs est verum. quia B erit aliqualiter primū instans esse sortis q̄ est primū instans eē platonis: vt expresse manifestat intuenti per ea que prius posita sunt: ergo idem erit primum instans eē S. quod erit primū instās eē platonis. antecedens probo sic. B. erit primū instans eē sortis quod erit primū instās eē platonis. et nullū instās prius b. erit instans eē sortis. quod erit primum instans esse platonis. ergo b. erit primum instans. ꝛc. patet ꝓña ab exponentibus ad expositum.

¶ Ad istud respōdet cōcedendo primā cōsequentiā Et admittat casus. tūc ad argumentū B. erit primū instans eē S. q̄ erit primū instans eē platonis. ergo ꝛc. Distinguat añs/eo q̄ ly quod refert ad ly B. tunc añs est falsū. et ꝓña est bona. Vel ad ly instans ita q̄ sit pars predicati. et tunc nō valet ꝓña propter diuersā relationē. qz in ꝓñte necessario refertur ad ly idem.
¶ Et notandū est q̄ hec est natura huius dictionis. ideo qz semꝑ vbicūq; ponitur requirit aliquod relatiuū ad ipsū relatum. Hec enim equiualet copulatiue. videlicet illud idem erit primum instans eē sortis quod erit primum instans eē platonis. Et sic patet soluto ad illud et ad multa alia similia.

¶ Sextodecimo arguit. Hec est cōsequentia bona In T. instanti futuro sortes non curret. et nullū erit instans post T. instans quin ante illud sortes curret. ergo T. instanti sortes incipiet currere. hec est bona. et hec eadē non valet. ergo. ꝛc. q̄ sit bona. ꝓbat: qz sequit post T. instans. sortes curret. et nullū erit instans post T. instans quin ante illud sortes curret. ergo immediate post T. instans sortes curret. Tunc vltra post T. instans. sortes curret. et in T instanti sortes nō curret. ergo i T instāti sortes incipiet currere. ¶ Et q̄ non valet ꝓbat: et pono q̄ p annū ante T. instās sortes curret. et post T. instās p annū sortes curret. et nō in T. instāti. nec imediate post T. istās curret. In casu posito ptz tā maior q̄ minor. ꝓbo q̄ ante T. instans sortes curret ergo ãte q̄lz instās post T. instans sortes curret. et p ꝓña nullū erit instās post T. instans quin ante illud sortes curret. Et sic ptz veritas añs. et ꝓña ex casu patet esse falsum.

¶ Pro isto dicatur negando consequentiam Et similiter ad ꝓbationē ꝓñe negat ꝓña. vñ. ppō de imediate dz sic exponi. Post T. instās sortes curret. et nullū erit instans post T. instans quin inter illud et T. instans T. curret/ergo immediate post T. instans sortes curret. ¶ Et consimiliter non valet ista consequentia. In hoc instanti sortes non curret. q imediate post hoc sortes curret. ergo in hoc instanti sortes incipiet currere. demonstrando per ly hoc in minori aliquod instans futurum immediate post instans in quo sortes curret. Et sic patet q̄ non valet consequentia.

¶ Unde propositio de incipit sic debet exponi.

De conclusionibus consequentiarum:

Sortes iam non currit.sed immediate post hoc instans quod est presens S.cur ret.ergo S.incipit currere. Uel sic sortes currit.et immediate ante hoc instans, quod est ꝑns S.non currebat:ergo sortes incipit currere.

Septimodecimo sic arguitur/hec est bona. De necessitate homo est aial:ergo de necessitate ille hō est aial et ille et illa.ꝛ sic de singulis.ꝓbatio ꝑne arguit a termino stāte ꝓfuse et distributiue ad eius suppositā copulatiue:ergo bona. Et q̄ sic ꝓbatur.ille terminus de necessitate/hz vim confundēdi terminum cōem sup quem cadit:ergo cū non impedit ita facit i ꝓpositō Añs ꝓbat ꝑ maiorē ille terminus de necessitate hz terminū mobilitādi.ꝛ q̄quid mobilitat mobilitatū/mobilitat immobilitatū:ergo ꝛc.Maior ꝓz. quia sic dico. De necessitate omis hō est aial.ly hō stat immobilitanter. virtute istius termini modalis de necessitate:q̄ nō sequit de necessitate ois hō est aial:ergo de necessitate.q̄ non sequit de necessitate ois hō est aial:ergo de necessitate ille hō est aial. ergo.ꝛc.Añs est verū:vt ꝓz ꝑ exponētes siue officiātes:q̄ ois hō est aial. et non potest cē quin ois hō est aial:ergo.ꝛc.ꝛ ꝑns est falsū:ergo ꝛc.Et q̄ ꝓcipalis ꝑna tion valet probatur:quia añs est verum et consequens falsum.

Ad istud dicatur negando consequentiam. Et negeꝯ q̄ iste terminus de necessitate mobilitat.sicut nec aliqui termini determinati alicuius cōplexi:quales sunt oēs termini modales,tales enī immobilitant non mobilitāt.ō nō est verū.quicqd immobilitat mobilitatū mobilitat mobilitatū sicut nec vniuersaliter q̄libet terminus qui pōt mobilitare potest imobilitare.verbum enī substantiuū ꝓdicās sēm adiacens.mobilitat suū subiectū exns terminū cōem et non pōt imobilitare illud:vt patet.sic dicendo albū est ly albū stat cē mobilitanter:sicut hic omne albū est.Ideo in talibus particularis ꝓpō affirmatiua conuertitur generaliter cū suo vniuersali/istud enī est verū q̄ sit terminus cōmunis in rōne positus ꝓpter appositionē alicuius dictionis stet mobilitanter,qui ꝓius stetit imobilitāter ꝓtingit post ammotionem eiusdē relinquere terminū ita tem cōfuse tm̄ sicut ꝓius vel imobilitanter.et tunc dicitur hmōi terminus imobilitare.sicut Aristoteles dicit gubernatorē nauis esse causā periclitationis nauis in casu quo periclitatur nauis in eius absentia ꝓpter defectum gubernantis.

Octauodecimo sic. Hec est bona consequentia: Tu desinis scire aliquā ꝓpōnem:ergo tu desinis scire istam ꝓpōnem et istam.et sic de singulis.Probat ꝑna.a termino stāte confuse et distributiue et mobilitāter ad eius suppositā:ergo ꝛc. Añs ꝓbatur non ꝓpter aliud confundit aliqs terminus aliū.nisi quia includit negationē in altera eius exponēte.sed eque bene importat ille terminꝰ desinit negationē in eius exponētibus.sicut hec dictio differt. ergo eque confundit sicut hoc verbū differt in eius exponente.et per ꝑns sequit. tu desinis scire istā et istā.ꝛc.Et q̄ non valet ꝓbatur:et pono q̄ sint multe ꝓpōes quas non scuisti. et q̄ tā scias aliquā et q̄ immediate post hoc non scias aliquā. sic patet antecedens fore verum.et ꝑns falsum.et per ꝑns argumentū nō valet.

Ad istud respondeꝯ negando cōsequentiā ꝓncipaliē,et negeꝯ q̄ iste terminus desinit mobilitat terminū sed imobilitat. Pro quo est notandū q̄ aliqui sūt termini exponibiles.quoꝝ actus cadit principaliꝫ super terminū assignatū.et nō principaliter sup ꝓplexū.cuiusmodi sunt signa vniuersalia.et hoc verbū differt.q̄ termini non requnt ſñaliter in suis exponentibus verbū amplatiuū neq; verbū alterius tꝑis q̄ est verbū expositi:vt ꝓz de eisdē.et tales termini ſñaliꝫ mobilitāt. Aliq̄ sūt termini quoꝝ actꝰ ꝓncipaliter cadit sup cōplexū et nō sup terim tolū.qui requrūt in suis exponētibus verbū amplatiuū vel aliter verbū ꝓteriti tꝑis vel futuri.cuiusmodi sunt tales termini necessariū.et de necessitate.incipit,desinit.ꝛ hmōi.ꝛ tales q̄uis immobilitant tamē nō mobilitāt.

Ideo duplex est diuersitas/quare differt confun

dit mobiliter et desinit nō. ¶ Primo q actus hui⁹ verbi differt cadit principaliter sup vnū terminū: et sic nō cadit actus huius verbi desinit. ¶ Secō q hoc verbū differt non includit in se diuersas differentias temporū sicut hoc verbū desinit. actus tñ dictionis exclusiue cadit super totū predicatū principaliter ꝛ raro super subiectū. et econtra de vniuersali affirmatiua. Itē ille terminus immediate secundum aliquos est signum vniuersale includens in se sinum distributum: vt bene sequitur. immediate post hoc instans ero/hoc erit instans post hoc: ergo immediate post hoc ero. et sic de singulis.

¶ Nonodecimo sic arguitur. hec cōsequentia est bona. Aliquantulū sortes est/et tñ plato est: ergo tñ plato est. Arguit a tota copulatiua ad alterā eius partē. Et q nō valet. pbat: et pono istū casū. q sortes sit pedalis quātitatis precise/et plato sit. iam añs est verū et pñs falsū. Primo q añs sit verū ptz sic. pedale S. est/et tantū P. est: q pedale P. est oē pedale aliquantū est: ergo aliquantū sortes est/ꝛ tantū plato est. ¶ Itē quantū est sortes tñ est plato/quia per casum sortes et plato sunt equales ergo aliquantum sortes est/et tñ plato est. Et q pñs sit falsum patet: cum illud consequens est congruum/oportet vt sit exclusiua et falsa. quoniam aliquod aliud ꝙ plato est.

¶ Ad istud dicatur negando consequentiam/q cōsequens non potest sumi nisi exclusiue: et sic est falsa. vel demonstratiue. et sic est impertinens antecedenti. vel tercio modo relatiue: et tunc foret per se consequēs imperfectum/quia tunc habet quantam pro intellectu relatiue.

¶ Notādū q aliqua est copulatiua vera in partib⁹ indepēdentibus: et de talibus intelligit regula. scz a tota copulatiua ad alteram eius partem est consequentia bona. Aliqua est copulatiua de partibus dependētium significationum. et de talibus nō intelligitur regula. ꝛc. ¶ Et sic patet respōsio sicut hic aliquantum sortes est. ꝛc. vt supra.

¶ Vicesimo sic arguit. hec pña est bona. Tñ substātia nō est accñs: ergo tñ aliq̄d nō est accñs. q sit bona. pbat: q arguit ab inferiori ad suū superius cū dictione exclusiua addita subiectis: ergo ꝛc. non pōt dici q negatio postposita impedit medium arguendi/sequit enī formaliter. tñ hō non currit: ergo tñ aial non currit. Item añs est possibile: ergo pña bona cū scōa eius exponēs ē falsa ꝛ impossibilis/q necessariū est q aliq̄d q̄ nō est subā nō est accñs q̄ est eius oppositū et illud. pbat sic. hec est pña bona/chymera non est subā. et chymera nō est accñs: ergo aliq̄d q̄ nō est subā nō est accñs ꝛ totū añs est necessariū: ergo et pñs. et p pñs pña pria est bona. Et q prima pña nō valet. pbatur sic. quia añs est verū et pñs falsū: ergo ꝛc. q añs sit verum arguitur sic sequitur substantia non est accñs. sed oē aliud a substātia est accñs: ergo tantū substantia nō est accñs. ab exponēnibus ad expositū. totum añs est verū: ergo et consequēs. Et q pñs prime pñe sit falsū ptz: quia altera eius exponens est falsa: ergo ꝛc. videlicet illa. omne aliud ab aliquo est accidens: cum nichil sit aliud ab aliquo.

¶ Pro isto respondent aliqui ponentes veritates: De preterito et de futuro concedendo pñam: quia añs est impossibile. cum aliq̄d sit eius quod neq̄ est substantia neq̄ accidens vt talis veritas. non me esse asinum/siue antichristum fore. ¶ Sed aliter respondent aliqui negantes hmōi veritates: qui non ponunt aliquod ens quod non est substantia et accidens negando pñam dicentes q q̄uis valeat in aliis consimilibus. tamen de forma non valet de terminis trāscendentibus: ratio est/quia terminus transcendens propter sui cōitatem non potest excludi: sicut non sequit. tantū iste homo non differt ab illo hoie: ergo tñ ens non differt ab illo hoie. notū est enim per eius exponentes q pña non valet nec est inconueniens q ex tali negatione sequitur affirmatiua cuius ipsa non sit mera negatio sed negatio preiacens. et sic de aliis.

¶ Vicesimo primo sic. Omis hō est aial: ergo omis hō

est asinus:hec est bona.et hec eadē nō valet:ergo ꝛc.q̄ non valet.ptz. Et q̄ sit bona ꝓbatur:qz sequit̄ nullus hō est aial:ergo nullus hō est asinus.et per ꝓns nullus hō est aial.in ista ꝓpōne remouet̄ vniuersaliter aial ab hoie.et quicq̄ ꝛ qualiter remouet̄ in ista ꝓpōne.nullus hō est aial: cōtrarie affirmat̄ de ista quilibet hō est aial:ergo in illa omis hō est aial affirmat̄ quilz asinus de hoie.et per ꝓns sequitur omis hō est aial:ergo omis hō est asinus. ¶ Pro isto dicat̄ negando ꝓnam.ꝛ negetur q̄ quicq̄ ꝛ qualiter cūq̄ negat̄ in ista nullus hō est aial:ꝛ affirmat̄ ista.omnis hō est aial. In negatiua enī ꝓpter vehementiā negationis distribuit̄ tam subiectum q̄ predicatum.vbi in affirmatiua solum distribuitur subiectum. Concedatur tamen q̄ quicq̄ affirmatur primo de subiecto in vna propositione idem vel sibi ſponymum remouetur de subiecto in altera propōne.sed non qualitercūq;.et ratio est q̄ vniuersaliter distributiue remouetur predicatum in negatiua et confuse tantum et non distributiue.affirmatur in affirmatiua.

¶ Vicesimo secundo sic. Tu credis precise q̄ homo

est asinus:ergo tu deciperis.hec est bona et hec eadem nō valet.q̄ sit bona probatur:quia sequit̄.tu credis precise q̄ hō est asinus:ergo precise tu credis sicut nō est et vltra ergo tu deciperis.ptz ꝓna iuxta cōem vsum loquendi de isto termino decipi.Et q̄ nō valet.ꝑbat in casu. Tu credis precise q̄ homo est asinus.q̄n nō deciperis:ergo nō deciperis. Añs probo et pono q̄ tu credis istā:homo est asin⁹ q̄n non deciperis.tūc sequit̄ cū ista ꝑtis significat q̄ hō est asinus q̄n nō deciperis. sequitur q̄ tu credis precise q̄ homo est asinus quando non deciperis.

¶ Ad istud rēspōdent aliqui negando primā ꝓnam factā pro improbatiōe principalis ꝓnē.nō enī iuxta eos sequit̄.tu credis precise q̄ homo est asinus q̄n nō deciperis:ergo tu non deciperis.quia añs non est rēporalis sed cathegorica de tpali predicato cū actus huius verbi credo cadat sup totā compositionē.potest tn̄ esse vna temporalis et in casu q̄ sit.tūc est falsa et impossibilis.et sic diuersis ꝓpōnis sensibus eq̄ocis pōt eadem ꝓpō esse vera ꝛ falsa facta variatiōe in modo signdi.

¶ Sed aliter rēspondet alij concedēdo principalē ꝓnam ꝛ ad quam factam pro eius improbatione cōcedūt illā ꝓnam.ꝛ negant añs.et vlterius negāt casum ꝛ dicunt q̄ non est possibile credere precise aliqualiter qualiter nō est cū corpso:q̄ credo aliter q̄ habeo euidentiā ad credendū sic quod credo.sed quo ad illos oportet demere hanc dictionē precise. Et arguit̄ tunc ꝓformiter sicut prius et stabit argumentū nō eo minus. Et conformiter rēspondet ad tales. Tu scies A fore verum anteq̄ A erit verū:pōt tn̄ actus huius verbi scio cadere sup totū cōplexū et sic est ꝓpositio cathegorica de rēporali predicato falsa:q̄ significat q̄ tu scies talem veritatem A fore verū anteq̄ A erit verum. Nec enī propō A erit verum anteq̄ A erit verum est falsa:vt patet euidenter. Secundo potest actus huius verbi scio cadere super primam propositionem solum / et sic est propositio possibis:posito q̄ hodie sciam verum et scias q̄ erit verum.

¶ Vicesimo tercio sic. Si tu es asinus tu es asinus

et tu es asinus:ergo tu es asin⁹.hec est bona et hec nō valet:ergo ꝛc.q̄ sit bona ꝓbatur.quia arguitur a tota conditionali cum suo antecedente ad cōsequens cuius de:ergo.ꝛc. Et q̄ non valet.probatur.añs est verū et ꝓna falsū:ergo añs.ꝑbat sic Antecedēs est vna ꝯditionalis necessaria/ꝛ ꝑ ꝓnā ipsū est necessariū:ptz.ergo añs esse verū/cū formaliter sequit̄.tu es asinus:ergo tu es asinus.et tu es asin⁹.ꝛ tūc ex oi ꝓna bona pōt fieri cōditionalis bona.sequit̄ enī q̄ cōditionalis bona conuertitur cum consequentia que est bona.et cum antecedens sit huiusmodi conditionalis.sequitur q̄ antecedens principalis cōsequentie sit verum/cuius consequēs sine aliqua probatione patet esse falsum:ergo consequentia non valet.

¶ Ad istam consequentiam rēspōdeo diuersimode:

Vnde⁊ michi probabilius ac leuius sustinendū pro nunc̄ dubitare cōsequētā

qñ proponit ex hoc q̄ nñdens nescit vtr̄ sumat añs copulatiue vel ꝓditionaliť.ꝫ per ꝓñs nescit an sit bona vel non bona. Certificet ergo opponēs vnū sensū: et respondens tunc ad eā respondeat. Si añs sumat copulatiue. cōstat añs forte verū et argumentū bonū: ꝫ añs impossibile. Unde ad hoc inueniendū adiūgitur cōiter iste terminus sed. si totum añs sit conditionalis. non valet argumentum. Et conformiter dicitur ad hoc argumentum. Tu es asinus vel tu non es asinus. et tu es asinus. ergo tu es asinus. dubitanda est ꝓña. si enim añs sit copulatiua vera. patet argumentum esse bonū. Si disiunctiua. patet argumentuz non valere. Aliis aut placet concedere tales ꝓñas. eo q̄ hñt vnū sensū primariū vtr̄. ꝫ dicūt per cōcessionē q̄ limitať añs ad sensū compositū. vñ dicūt q̄ ꝑt at aliquē talem esse verā in sensu tñ alto sensu copulatiue. hec tñ est ibi falsa. Et si ponitur fm diuerlos significat diuersimode. admittit tūc illam esse veram vni et alteri falsam. Uel aliter dicunt ipsam nō esse propōnē. sed dicūt q̄ est plures ꝓpones. Uel tertio dicūt. q̄ est ita ſtr̄ falsa. q̄ sicut nō est illa primarie significat. nec sequit̄ q̄ ista sit vera. ꝯius significat primarie sicut est. hoc est. q̄ precise sicut est significat. ꝫ q̄ non sīgt primarie sicut non est. Multe sunt ergo altercationes in hypotheticis nutus vt hic. quicquid esses si asinus esses illud non esses. sed asinus esses si asinus esses. ꝯ asinus nunc esses. non valet ꝓña: cum añs sit vtr̄. et ꝓñs falsum. Si enim esses asinus esses quodlibet quod iam es. sicut patet cum ex impossibili sequitur quodlibet vel sequi potest. Immo solum hoc esses si asinus esses. et tamen aliud ad hoc esses si asinus eēs. cum ex impossibili sequitur quodlibet pars ꝓtradictionis ista tamen quicquid esses si asinus eēs idem non es. quod equiualet huic. potest esse quod es asinus cū hoc q̄ non sis quicquid nūc eēs est falsū. Si aliqua pōt eē ꝓpositio hypothetica cathegorica de ꝓditionato extremo sit expoſſibile aliq̄ q̄ eēs si asinus eēs nūc es et nichil es q̄ nō eēs si eēs. ꝯ quidꝺ. nē. et nūc nunc est vera qz ei⁹ oppositū est falsa vꝫ aliq̄ds es qñ nō es si asinus eēs. quicq̄ eni ds q̄ nūc eēs idem eēs si asinus eēs. et ideo falsum est q̄ idē nō eēs si asinus eēs. verūtñ vniuer saliter assignata sic supra de ꝓditionato extremo est ꝓcingēs cū illa sit falsa me nō existente ꝯius tam conditionalis in eisdem terminis sit necessaria cuius contrarium debet dari per negationem prepositam toti sicut prius. oportet tūc q̄ equiualet istud contrarium huic. non sum aliquid quod eēm si eēm asinus: que me existē te est falsa. me non existente est verum. cum sit contingens. et sic conformiter de multis aliis. Certum enim est q̄ prioritas vel posterioritas non necessario causat homines. Ad quod contra voluntatem iuam tales propositiones copulatiue vel disiunctiue. vt sic patet responsio.

¶ Uicesimoquarto sic. Hec consequentia est bona.

Uos scitis hoc eē. ergo hoc scitis eē. Et hec eadem non valet. ergo. nē. q̄ sit bona probatur. quia arguitur a sensu composito ad sensum diuisum. vbi hoc pronomē hoc est simpler ſubiectum sine aliquo determinabili. ergo consequentia bona. et q̄ nō valet probatur. et pono q̄ per ly hoc demonstretur animal a remoto quod credas eē lapidem. in illo casu. Antecedens est verum cum talis propositio sit scita a te hoc est hoc: siue hec res sit hec res: que precise significat hoc eē hoc. ergo tu scis hoc esse hoc. Et q̄ ꝓñs sit falsum probatur. quia nichil scitis esse hoc. ergo non hoc scitis eē hoc. Antecedens probatur sic. nichil quod est hoc scitis esse hoc. sicut patet ex casu. nec aliquid quod non est hoc scitis eē hoc. ergo nihil scitis eē hoc. consequentia patet. et maior probatur sic. quia nullum animal scis esse hoc. ꝫ solum animal credis eē hoc. ergo nil quod est hoc scis eē hoc. Antecedens sic. nullum animal credis eē hoc. quia per casum credis hoc eē lapidem. et cum casu nihil scis nisi aliqualiter nisi qualiter credas. sequitur q̄ nullum animal scis hoc eē. ¶ Itē q̄ idē qs credis eē hoc scis eē hoc. quia lapidem credis esse hoc. et nullus lapis est hoc nisi idem quod non credis eē hoc scis eē hoc. tamen ad omne scire requiritur credere. ergo. nē. Scire est credere sine hesitare contraria.

¶ Finis argumentationum.

Sequitur de reduplicationibus.

PRo faciliori iuuenum informatione ostendo viam probabilem de reduplicatiuis et eorum conditionibus de multis pauca colligendo restat pertractandum.

¶ Primo videndum est. quot et que exponentes requiruntur ad propositionem reduplicatiuam. ¶ Secundo qualiter est contradictio accipienda in reduplicatiuis. ¶ Tertio qualiter termini in eisdem supponunt. ¶ Circa primam est notandum. q̄ in propositione reduplicatiua ponitur ille terminus infinitum. vel ei equalens. cuiusmodi sunt isti termini infinitum/secundum/q̄/prout/eo ipse: et hmōi. Non tamen omnis propositio est reduplicatiua in qua ponitur ille terminus infinitum: vel ei equalens.

¶ Ad cuius euidentiam est intelligendum q̄ hec dictio infinitū vel ei equalens potest teneri dupliciter. s. specificatiue/vel reduplicatiue. Qñ tenetur specificatiue. tunc determinat illū terminū cui additur ad certum modū vel rationē vel ad certā speciē alicuius entis accipiendū. Ut cum dr. ens (infinitum mobile) est subiectum libri phisicorum. Motus est actus entis in potentia (fm qđ est in potētia) Et isto mō dicūt grāmatici q̄ syla (infinitū ifa) nō est syllaba. et syllaba infinitū syllaba. nō est dictio. et sic ifa sub qua rōne est ifa nō est syllaba sub eadē rōne. ¶ Itē in istis vero propōnibus ille terminus infinitū tenet specificatiue. qz determinat vel specificat illud cui additur ad specialem modum accipiendi vel considerandi. Qñ ei ille terminus infinitū tenet reduplicatiue vel sibi aliqua equipalens. tūc potest illa propositio in qua ponitur dupliciter reduplicari. Uno mō gra concomitantie. Alio modo gra cause. Si tamen habeat reduplicari gra concomitantie. q̄ñ. sit reduplicatio et principale verbū affirmentur. sufficit adveritatem reduplicatiue q̄ principale predicatum insit termino reduplicato vel subiecto principali. et hoc vniuersaliter sumpto. Sed q̄ inter illud sup qđ cadit reduplicatio et predicatū principale sit concomitātia affirmata de subiecto principali conditionaliter sumpto. et q̄ñ sit necessaria. tunc ille due exponentes sufficiūt ad veritatē. Ut homo infinitum homo est risibilis. reduplicatur sic gra cōcomitātie. Omnis hō est risibilis. et li homo est homo. homo est risibilis. Ista regula est vera. eo q̄ principale predicatum affirmatur de subiecto principali vniuersaliter sumpto. et ipsa de necessario concomitanf se. vt pater. ¶ Sed si reduplicatio gra cause. tunc predicatas exponēdas requirit tertia hypothetica causalis scilicet ista qua homo est homo. homo est risibilis.

¶ Nota q̄ causa dicitur quattuor modis. scz causa materialis/causa formalis/cā efficiēs/et cā finalis. Et sic sunt quattuor gña causarum. ista qua duplicit sumit causalis. Aliqñ a cā materiali. vt hō (infinitū ponitur et quattuor elemēta ptrahūs) est corruptibilis. Ista est vera infinitū sit reduplicatio gra cause materialis. qz hō gra materie est corruptibile. Et hec est vera. hō infinitū hō est rōnalis fm q̄ sit reduplicatio gra cause formalis. qz alia itellectiua est cā formalis propter quam hō est rōnalis. Et hec est vera. Ignis infinitum calidus est calefaciens siue calefactiuus. fm q̄ sit reduplicatio gratia cause efficientis. quia calor est causa effectiua calefactionis. et sic de aliis.

¶ Uterius est notandum q̄ propositio reduplicatiua non est vera gra concomitantie: nisi qñ terminus reduplicatiuus et predicatū necessario concomitantur se. vel qñ predicatū sit superius ad terminum reduplicatum: vt supposito q̄ omnis homo currit. et solum homo currit. hec est falsa uno modo sensu. homo (inquantum homo) est currens. qz homo et currēs nō necessario concomitantur se. sed nec p̄comitanf. nec est currens superius ad hominem.

¶ Ex istis possunt solui huiusmodi sophismata. Ali
qua (nēm tum conueniunt) differunt. vel ecōtra. qr tales propōnes sunt distinguē
de: eo q̄ iste terminus inquantum potest teneri reduplicatiue: vel specificatiue.
Si specificatiue false sunt. cū tunc significant q̄ sub eadē ratione: qua oia cōueni
unt differunt. qō est falsum: et ita de similibus. Si tenet reduplicatiue: adhuc di-
stinguende sunt. eo q̄ potest fieri reduplicatio gr̄a concomitantie vel gr̄a cause.
Primo modo sunt vere. qr cōuenientia et differēta necessario se cōcomitanť ⁊ cō
uertūtur: qr omnia que cōueniūt differūt. similiter econtra. omnia que differūt cō
ueniūt. Nam differēta sup diuersitatē addit conuenientiā. et diuersitas est supe-
rior ad differētiam. nā sequitur. ista differūt. ergo sunt diuersa. sed nō econtra. cū
decē sint predicamenta diuersa. et tñ non differunt. Differentia enim (scōm philo
sophum) sunt que in aliquo cōueniunt scōm se diuersitates habent. Sed tra stri-
cte non loquitur sophista de differentia. Nota q̄ illa cōcomitantur se. quoꝝ vnuꝫ
sequitur ad alterꝫ et econtra. cuiusmodi sunt oēs terminꝰ puertibiles. vt hō ⁊ risibi
le. Et illi termini quoꝝ vnus sequitur ad alterꝫ. et nō econtra. vt homo ⁊ alia comi
tantur se. sed nō cōcomitantur. ⁊ oēs hmōi termini q̄ non cōuertunť. nec alter ad
alterꝫ sequitur. nec cōcomitanť. nec comitantur. vt homo/asinus/lapis ⁊ hmōi.

¶ Istis bilis videndū est quot ⁊ q̄ reduplicates re
quiruntur ad propōnē reduplicatiuā. qñ reduplicatio affirmatur ⁊ principale verbū
negetur. vel quādo principale verbū affirmatur. ⁊ reduplicatio negetur. vel vtrū
q̄ negetur. vel qñ idē super quod cadit reduplicatio negetur. Tot enim diuersita
tes contingit reperire in reduplicatiuis. ⁊c.

¶ Unde notandū est q̄ qñ reduplicatio affirmatur
Et etiā illud affirmatur super qō cadit reduplicatio. ⁊ principale verbum negeť
tūc ad talem reduplicatiuam secundū q̄ reduplicatur gr̄a cōcomitantie sufficit q̄
predicatum remouetur vniuersaliter ab illo super qō cadit reduplicatio Et secō
dō sit quedā cōditionalis in qua sequitur formaliter negatio predicati cum affir-
matione subiecti. Exemplum.

¶ Sortes inquantum homo nō est asinus. sic redu
plicatur. nihil quod est homo est asinus. ⁊ si sortes est homo. sortes non est asinꝰ
Tunc patet q̄ talis reduplicatiua siue sortes sit siue non sit est vera. cum reduplī-
catiua negatiua non implicat partem reduplicatiuam esse. Si tamen in tali redu
plicatiua fiat reduplicatio gratia cause. tūc requirit causalis preter predictas du
as exponentes. in qua denotatur q̄ predicatio termini reduplicati de subiecto est
causa essendi negationis predicati. tūc predicta ꝓpō est vera (sorte existēte) ⁊ tūc
ipsum esse est cā q̄ ipse nō est asinus. sed illo non existente est falsa. qr tūc ipm esse
non est causa alicuius. et sic ista propositio est contingens. Qñ vero reduplicatio
negatur. et principale verbum affirmatur. tunc ad veritatem talis propositionis
sufficit q̄ oppositum alicuius exponentis reduplicatiue sit verū. quia regula ge-
neralis est. q̄ quando multe propositiones exponūt vnam propositionem: ita q̄
enarrent totum intellectum illius: tūc oppositum cuiuslibet exponentis est causa
veritatis contradictorij ꝓpositionis exponende. Ut patet in exclusiuis et excep-
tiuis. Unde ad veritatem istius. sortes non inquantum homo est asinus. sufficit
q̄ oppositum alicuius exponentis affirmatiue sit verum. vi illa. aliquis homo nō
est asinus. Uel sic. non quia sortes est homo ipse est asinus. Uel sic. Non si sortes
est homo ipse est asinus.

¶ Si vero illud super quod cadit reduplicatio ne
getur. et reduplicatio affirmetur et principale verbum. si reduplicatio fiat gratia
concomitantie requiritur vna vniuersalis. in qua predicatum attribuitur illi vni
uersaliter super quod cadit reduplicatio. eodem modo quo reduplicatio cadit su
per illud. et vna conditionalis in qua est conexus tantus inter subiectum sumptū

cum parte reduplicatiua: ꝙ predicatū principale. vt ista. fortes inq̃tum nō asinus est homo. reduplicatur gratia concomitantie. nullus asinus est homo. et si fortes non sit asinus ipse est homo. Gratia cause exponitur cum causalī sic. quia fortes non est asinus ipse est homo. cum aliis dictis. Et ex istis patet qualiter exponēdus sit reduplicatiua. in qua tam illud super quod cadit reduplicatio negetur. q̃s etiā principale verbum. vt illa. Substantia (inq̃tum non est accidens) non est res per se existens. que sic exponitur. Primo modo. Nullum accidens est res per se exīs et si substantia nō est accidēs nō est res per se exīs. Et scdo mō gratia cause. addendo causalem. qz substantia non est accidens non est per se existens.

¶ Ulterius est notandum. ꝙ contradictio est danda in reduplicatiuis per negationē prepositam toti termino reduplicatiuo: vel toti propositioni. Et sic ista habet duas causas veritatis ex contradictorijs exponentium istius reduplicatiue. Unde ista non sunt contradictoria. Asinus (inquantuz animal) est hō. et asinus inquātum animal nō est homo. qz illud formaliter affirmatur in vtraq̃ propositione. sed non asinus inquātum animal est homo. fm qō reduplicatio principaliter negetur et verbum principale ex consequente.

¶ De suppositionibus reduplicatiuorum.

QJrca suppositiones terminorum in reduplicatiuis est sciendum ꝙ subiectum in reduplicatiua eodem modo supponit sicut in suo pretacente. ¶ Illud autem super quod cadit reduplicatio supponit confuse et distributiue: cum sit terminus communis acceptus sine signo. quia contingit descendere sub eo ad quodlibet eius per se inferius. sive sit reduplicatio gratia concomitantie/vel gratia cause. Quicquid enī necessario concomitatur superius: necessario concomitatur inferius cuiuscunq̃ superius est causa eiusdem et quodlibet inferius causa in eodem genere cause aliquo modo Et ratio est. qz bene sequitur. et homo inquantum homo est sensibilis. ergo omnis homo est sensibilis. Et hec est intentio philosophi. ij. priorum. qui dicit. Et bonū inquantū bonuz est iusticia. ergo omne bonum est iusticia. Unde dicitur communiter ꝙ nota in reduplicatiuis reduplicatiue accepta ponit vniuersaliter quod sic est intelligendum. ꝙ reduplicatio facit predicatuz vniuersaliter predicari de termino reduplicato modo quo reduplicatio cadit super ipsum. Si affirmatur: tunc affirmatiue. Si negetur tūc negatiue. Tunc patet. quomodo subiectum ꝙ pars reduplicata in propositione reduplicatiua supponunt. Sed predicatum in reduplicatiua supponit cōfuse tm̄.

¶ Hic nota regulam de reduplicatiuis ꝙ in reduplicatiuis affirmatiuis. Arguendo per se a parte inferiori ad suum superius a parte predicati. est ꝑa bona. vñ sequit. Sortes inq̃tuz risibilis est animal. ergo sortes inq̃tū risibilis est corpus. Sed arguēdo a superiori ad suū inferi⁹ a parte predicati. nō vz ꝑa. Uñ nō sequit. Sortes inq̃tum substātia animata sensibilis est animal. ergo sortes inquantū substantia animata sensibilis est homo. Idco ps. ꝙ predicatum in reduplicatiua affirmatiua supponit confuse tm̄. Quia nō contingit descendere ab eo nec copulatiue/nec disiunctiue ad sua singularia vel inferiora.

¶ Hec de reduplicationibus sufficiūt.

¶ Sequitur tractatus de insolubilibus.

¶ De diuisitionibus propositionum.

De diuisionibus propositionum.

Quattuor sunt diuisiones propōnum/quā; rum prima est hec. Aliqua propositio significat principaliter sicut est. Aliqua significat principaliter aliter q̄ est et aliqua significat nec principaliter sicut est.nec principaliter aliter q̄ est.¶ Propō significans principalr sicut est:est ppō p quā precise et adequate significat sicut est.et illa sic significādo nō est primus mediū ad inferendū scipsā significare aliter q̄ est vt hec. ppō deus est.vel vos sedetis si ita sit. ¶ Propō significās aliter q̄ est:est ppō impossibilis vel ppō adequate signs sicut non est.vt hō est asin⁹/vel vos sedetis si ita nō sit. ¶ Propō signs nec pncipalr sicut est/nec principalr aliter q̄ est: est propō significans aliqualiter esse,et illa sic significando est primus medium ad inferendū seipsā non significare principaliter sicut est/nec principaliter aliter q̄ est:vt hec propositio hec non significat sicut ista eadem demonstrata que principaliter significat q̄ ista non significat sicut est/nec aliter q̄ est: et hec simuliter. omnis propositio significat aliter q̄ est:que principaliter significat q̄ omnis propositio significat aliter q̄ est.et sic de singulis.

¶ Pro isto est sciendum q̄ propositio pertinens medium ad inferendū seipsum nō principaliter significare sicut est/nec aliter q̄ est: est illa ex qua per se sumpta vel cum totaliter sic eē sicut est ex parte rei sequitur vel aptū natū est sequi illā non principalr significare sicut est/nec pricipalr aliter q̄ est.Exemplū hec propositio significat aliter q̄ est:et hec propō principaliter sic significat.scz q̄ illa significat aliter q̄ est eadē demonstrata/tunc sequit.hec propositio significat aliter q̄ est.ꝛ hec propositio principaliter sic significat:ergo hec propositio non principaliter significat sicut est.et ita ex ista eadem cum totaliter sic esse sicut est.sequitur q̄ illa eadem non significat principaliter sicut est.nec principaliter aliter q̄ est/et ideo ista non significat sicut est/nec aliter q̄ est:ꝛ sicut est de ista.sic est de omnibus alijs consimilibus.

¶ Secūda diuisio est hec. Propositionum:aliqua falsificat seipsam aliqua non. ¶ Propō falsificās seipsā est duplex.quedā mediate/et quedā immediate. ¶ Propositio falsificans seipsam mediate est propō significans principaliter sicut est/vel aliter q̄ est que falsificat propōnem aliam a se falsificante se.Exemplū sit A/propō significans principalr q̄ B/est falsum.et sit B/propō significans principaliter q̄ A/est falsum et sit tantum vnū A/et vnum B. hoc posito nō pōt poni vtrūq; illorū esse verū ꝫ alterū esse falsū.ꝛ nō pōt assignare quare A/est magis falsū q̄ B.nec econtra.ergo isto casu posito sequit vtrūq; istorū esse falsū.et sic ex A sequit B/esse falsū.et ex B/sequit A esse falsū.et A falsificat b/imediate.ꝛ seipsā mediate.ꝛ b/falsificat A/imediate ꝛ seipz mediate

¶ Propositio falsificans seipsam immediate est propositio significās principaliter sicut est/vel aliter q̄ est q̄ est primus mediū ad inferendū seipsā esse falsā.et illa est duplex.Quedā est primens sufficiens/ꝛ quedam est pertinens insufficiēs. ¶ Pertinēs sufficiēs est propositio significans principaliter sicut est/vel aliter q̄ est ex qua sic significando immediate sequit vt aptum natum est sequi ipsū esse falsā.Exemplū significet hec propō hoc est falsū significādo pncipalr q̄ hoc est ffm:illa eadē demonstrata.tūc sequit imediate hoc est ffm ergo hoc est falsū:et sic est primus sufficiēs ad inferendū seipsam esse falsam.

¶ Pertinens vero insufficiens est duplex.quedam est primens mediū ad inferendū seipsā esse falsā solū/et quedā primens ad inferēdum seipsā esse falsā et aliā silr. ¶ Pertinēs sufficiens pmo modo est propō significans principaliter sicut est ex qua sic significādo cū totalit sic esse sicut est ex parte rei sequit vel apta nata est sequi ipsā solū esse falsā.et ex illa sequit sic esse sicut nō significat.Exēplū. posito q̄ Sirym⁹ solus sors.et q̄ ille dicat solū ista ꝓpōne S.

dicit falsū:et q̄ illa ex impõne pncipalr̄ sigt̄ q̄ sortes dicit falsū.tunc sequit̄ S.di
at falsū/et solū dicit istā:ergo illa est falsa.et q̄ est falsū ꝓz per casū:et non potest
poni isto casu posito quin significat pncipaliter sicut est.

¶ Sed pertinens insufficiens secundo mõ est perti
nens mediū ad inferendū seipsā fore falsā/et aliā sulr̄. Exemplū ponat̄ ista ,ppõ.
Ois ,ppõ est falsa:et q̄ sigt̄ ꝓncipalr̄ q̄ ois propõ est falsa:et q̄ sint multe ,ppones
vere et multe falsē.et tūc ex ista cū totaliter sic eē sicut est.sequit̄ vel aptū natum
est seq̄ ipsā fore falsā:et alia sulr̄ ab ista.et iō est pnēs insufficiēs ad inferendū se
ipsā fore falsā/et aliter sulr̄ ab ipa . Assumptū ,pbat sic.ois ,ppõ est falsa ipsamet
est ,ppõ/ergo ipsamet est falsa.et sic sequit̄ ipsamet fore falsā:et sulr̄ sequit̄. omis
ppõ est falsa alia ab illa est ,ppõ:ergo alia ab illa ē falsa. et sic sequit̄ alia ab ista
fore falsā. ¶ Propõ nõ falsificās se est ,ppõ hñs cõditiões ꝓtrarias cõditionibus
propõnū falsificātiū se:sicut fūt vniuersalit̄ oēs ,ppones vere ⁊ false sicut est de ta
libus.hõ est asin⁹ pncipalr̄ signdo q̄ hõ est asin⁹ ⁊ vniuersalit̄ de q̄cūq; ,ppõne im
possibili et necessaria. Cõtra istas diuisiões posteri⁹ obiciē.et ideo hic pertrāseo.

¶ Tercia diuisio est hec. Dīne insolubile ,puenit ex
propietate vocis vel ex actu nr̄o vel ex mixtione actus nr̄i cum ,ppietate vocis.
Propietates vocū sunt ille:esse verū/esse falsū/esse necessarium/esse impossibile.
Actus nostri sunt duplices scz interiores et exteriores. Exēplū primi.scire/cogno
scere/intelligere:et similia. Exemplū secundi. vt scribere/audire/legere:et similia
Insolubile prouenies ex mixtione actus nostri cum propietate vocis est:vt pos
sito q̄ sortes dicit falsum.

¶ Quarta diuisio est hec. Aliqua ,ppõ significat cõ
plexe naturaliter:et aliq̄ ꝓplexe artificialr̄ et actualr̄. ¶ Propõ significans ꝓplexe
naturaliter vt ,ppõ in alia si aliq̄ fuerit ibidē. ¶ Propõ significās artificialr̄ et actua
liter est duplex quedā significat artificialr̄ vel actualr̄ ex ipõne vel impõnibus/et
quedā nec ex impõne nec ex ipõnibus. ¶ Propõ significās artificialr̄ ex impõne
est vt si hec ,ppõ deus est iponer̄ ad vno ad significandū hoiem esse asinū pnci
paliter et vtroq; modo simul significat ,ppõ. ¶ Propõ significās artificialr̄ vel
actualiter nec ex impõne nec ex impõnibus est.vt si talis propõ deus est imponit
ad significandū q̄ deus est pncipaliter:et aliqs cōcipit p illā aliter q̄ fuit impo
sita ad significandū:sicut hõ est asinus.tunc illa propõ artificialiter vel actualiter
significat.et nec ex impositione nec ex impositionibus.

¶ Modo sequuntur quattuor diffinitiones siue
descriptiões quarum ꝑma est hec. Propõ
est oratio indicatiua/congrua/⁊ pfecta naturaliter:vt ex impõne vel impõnibus
significatiua qua vel quibus vltimo fuit ipposita ad significandum complexe hoc
patet discurrendo per singulas propositiones. Secunda est hec/propõ vera est
propõ non falsificans se pncipaliter sicut est significatiua naturaliter est ex im=
positione vel bus.qua vel quibus fuit vltimo impposita ad significandum. ¶ Ter
tia est hec.propõ falsa est propõ falsificans se vel non falsificans se pncipaliter
sicut est vel pncipaliter aliter q̄ est significatiua naturaliter vt ex ipõne vel bus
significatiua qua vel quibus vltimo fuit imposita ad significandum. ¶ Quarta
et vltima est hec.Omne insolubile est propositio significās pncipaliter sicut est
vel pncipaliter aliter q̄ est que est pertinens medium ad inferēdum seipsam fo
re falsam vel veram.et sic de ceteris.

¶ Consequenter sequuntur octo suppositiões
quarū ꝑma est hec.Dis ꝓpõ pertinēs me

dium ad inferendū fore falsā/est ꝓpō falsificās se. hoc ptz ex intentione philosophi methaphisice vbi dicit quasdā orones seipsas destruere. Sed planū est q̄ ibi aūt non intendit p orōnē destruentē se nisi orōnem pertinentē ad inferendū seipsam fore falsā. qō signficatur p illū terminū falsificās se. et melius sonat in lingua latina nominare talē orōnē falsificantē se q̄ destruentē se: quia nulla est oratio destructiua sui ipsius in lingua nostra. nec alterius a se. tamen lingua greca melius sonat nominare talem orationem destruentem se q̄ falsificantem se. q̄ ideo translator vtitur tali termino destruens se vbi nos vtimur tali termino falsificans se. eo q̄ verius et pulcrius est.

¶ Secūa suppō est hec. Dis ꝓpō falsificans se est falsa. pbaī sic. q̄cūq; propō falsificat si illa significat sicut est vel aliter q̄ est. si aliter q̄ est: ergo est falsa sicut ptz p diffinitionē tertiā. si significat sicut est: cū ex illa et tota aliter sic esse sicut est ex parte rei sequit q̄ illa est falsa. ita est q̄ illa est falsa.

¶ Tertia suppō est hec. ꝓpō verificās se est pertinens medīū ad inferendū seipsam fore verā. hoc patet per probationē prime suppositionis. Nam sicut propositio pertinens medium ad inferendum seipsam fore falsam dicitur propositio falsificans se. sic propō pertinens medium ad inferendum seipsam fore veram dicitur propositio verificans se.

¶ Quarta suppō est hec Non ois ꝓpositio verificās se est vera. hoc pbaī sic et pono q̄ multe sunt propōnes vere et multe false. et q̄ ista propō ois propō est vera significat principaliter q̄ ois propō est vera. sic nō tum est q̄ ista propositio est falsa per tertiā descriptionē: quia significat principaliter aliter q̄ est. et q̄ ipsa verificat se. probatur. nam ipsa est pertinens medium ad inferendum seipsam fore veram. quia sequitur omnis propositio est vera. ipsamet est propopositio: ergo ipsamet est vera.

¶ Quinta suppositio est hec. q̄ nulla propositio est sue partes. hoc ptz p Aristo. vū mathaphisice versus finē. vbi declarat q̄ ista syllaba ba. non est iste uttere b. et a. ideo q̄ iste littere possunt esse ꝑtes istius ista syllaba nō sit. ideo ista syllaba non est iste littere: nec ille sunt illa syllaba. et consimili ratione probatur q̄ propositio non est sue partes.

¶ Sexta suppositio est illa. q̄ nulla propositio vera est propositio falsa: nec econtra. hoc patet de se.

¶ Septima suppositio est hec. qualitercūq; concipiens concipit p propōnem illa sibi sic significat vt ptz p descriptionē istius verbi significare. Nam significare nichil aliud est q̄ mentis conceptum representare. sz qualitercūq; concipiens concipit per propōnem sic in conceptu suo representat. ergo sic sibi significat.

¶ Octaua et vltima suppositio est hec. q̄ propositiones in scripto vel in voce ꝓpter taliter esse qualiter exprimūnt vel ipositionibus significant non sunt vere vel false. Nā si propō in voce vel in scripto foret vera vel falsa ꝓpter hoc q̄ aliquis concipit sic esse vel aliter esse per illā. tunc purus latinus sciret plures propōnes grecales q̄ purus grecus. probaī sic. et capiaī purus latinus q̄ per omne scriptū q̄ videat. et per omne q̄ audit quod audit solū accipit q̄ deus est. capiaī et perfectus grecus qui concipit taliter esse p propōnes qualiter exprimūnt vel impositionibus significant et pono q̄ ille latinus audiat et videat omnes propositiones grecales quas audit et vidit iste grecus. tunc iste latinus scit omnes propositiones istas fore veras. eo q̄ per omnes istas concipit sicut est. sed iste grecus non. eo q̄ per aliquas concipit sicut est. et per aliquas aliter q̄ est. Et ideo pauciores sit.

Conclusiones suppositionum:

EX istis suppositionibus/ sequũtur tres conclusiões/quarũ pzima est hec. Aliqua propositio que significat principaliter sicut est:est falsa

Probatur sic. Aliqua propõ significãs principaliter sicut est falsificat se/et omnis propositio falsificans se est falsa:ergo aliqua propõ significãs principaliter sicut est.est falsa. 2Maior patet per dicta in secunda diuisione: 7 minor patet per secundam suppositionem/ex quibus sequitur conclusio probanda.

¶ Scõa conclusio est hec. Jn aliqua ꝓña bona 7 formali ex vero sequit falsũ: pbatur sic.in aliqua ꝓña bona 7 formali ex vero sequit propõ falsificans se:et qlibet talis propõ est falsa/per suppõnem scõam:ergo. 7c. Añs sic. illa ꝓña est bona et formalis. ꝓns istius ꝓne est falsũ:ergo istius ꝓne est falsũ.et añs illius ꝓne est verũ/et ꝓns falsũ.et q̃ sit ita/probat:et pono q̃ illa ꝓña sit et nulla alia:et q̃ añs illi⁹ ꝓne significat principaliter q̃ consequẽs est falsũ eadem semper demonstrata.et q̃ ꝓns illius ꝓne significat principaliter q̃ ꝓns ẽ falsum. Jsto posito probatur q̃ consequẽs falsificat se/quod sic patet. Nam ꝓña est pertinens medium ad inferendum seipsã forte falsã:ergo falsificat se.ꝓña patet ꝑ primam suppositionẽ. Antecedens probatur sic. ex consequente cum toraliter hic esse sicut est omnino/sequitur ꝓns forte falsũ:ergo falsificat se. ꝓña ꝓz per primã suppositionẽ:ergo ꝓns est primus medius ad inferendũ seipsum forte falsum. consequentia patet per dicta in secunda diuisione.et añs probatur:quia sequitur cõsequens est falsũ et totum hoc est ꝓns:ergo totũ hoc est falsũ. et q̃ añs sit verum probatur.significat principaliter sicut est et non falsificat se:ergo antecedens est verum. 2Maior et minor patent intuentibus.

¶ Tertia conclusio est ista. Duo contradictoria in ista se. cõtradictoria sunt simul falsa. pbaꝫ sic.aliq̃ sunt duo cõtradictoria quorum vnũ significat aliter q̃s est et aliud principaliꝫ sicut est falsificãs se:ergo est conclusio vera. ꝓña ꝓz ꝓ suppõnẽ scõam 7 tertiã diffinitionẽ. Assumptum pbaꝫ sic. ista sunt ẽmõi: hoc est falsũ.et hoc non est ſm̃. et volo q̃ per vtrũq; hoc demõstret primũ istarũ et ista hoc est falsũ significat principaliter q̃ hoc est falsũ.7 hoc non est falsũ significat principaliter q̃ hoc non est falsũ. tunc primũ istorũ est falsũ eo q̃ falsificat se.et secundum est falsum:eo q̃ significat principaliter aliter q̃s est.

¶ Contra istas conclusiones multipliciter arguit/ et primo sic. Una istarũ ponit ꝓpõnem nec ẽ verã vel falsã quod est ꝓtra phm̃ in predicamentis vbi dicit. Videt autem omnis affirmatio esse vera vel falsa.et si hoc sit verũ de affirmatiuis erit verũ de negatiuis ex qua auctoritate sequitur q̃ omis propõ est vera vel falsa. Jtẽ in predicto libro dicit alibi. Jn eo q̃ res est vel nõ est quã propõ significat dicitur ꝓpõ vera vel falsa.sed quecũq; propõ demõstret vel est ita ex parte rei sicut illa significat.vel non est ita ex parte rei sicut illa significat:ergo q̃cũq; propõ demõstret illa est vera vel falsa. ¶ Ad primũ dicendũ est q̃ phũs cũ dicit.videt autẽ 7c.intendit ponere differentia inter ꝓpõnes 7 incompleta.ex qbus incompleta cõponunt propõnes. Differẽtia ergo ista est hec. Omne verũ vel falsũ est propõ affirmatiua vel negatiua.sed istud incompletũ est verum vel falsum:ergo 7c.et sic saluatur auctoritas. ¶ Ad secundum dicẽdum est q̃ illa textus sic intelligitur quando est ita ex parte rei sicut propositio significat et non falsificat se ex vera.et in eo q̃ aliter est ex parte rei q̃ propositio principaliter significat est falsa.

¶ Pzo quo notandũ est q̃ omis propõ significãs sicut est vel aliter q̃s est principaliter.si sit de ꝓsenti/de preterito vel futuro necessario vel de futuro cõtingenti cui⁹ virtus est dependere a ꝓsenti 7 nulla alia est ẽa vel falsa.

G.ii.

¶ Ex quo sequit. q multe sunt propositiones: que neq; sunt vere: vel falle. cuiusmodi sunt ille. hec propositio significat aliter q̃ est. ista eadē demonstrata. et sic principaliter significante: ⁊ tales sunt sicut tu moueberis cras. tu moueberis cras. ⁊ similiter omnes propositiones de futuro contingenti: quarum veritates non dependent a presenti non sunt vere neq; false. vt ego curram cras.

¶ Contra istam partem arguitur sic. Ista positio ponit aliquā propōnem fore falsaz: que sigt pncipalit sicut est. ḡ eadē rōne hz ponere aliquā ꝓpōnē esse verā: que sigt pncipaliter aliq̃ est. sed hoc negat. ḡ. male ¶ Item ista positio asserit omnem propositionē falsificantem se fore falsam. ergo consimili ratione habet asserere omnē propositionē verificantem se esse verā. quod tamen ista positio negat. ergo male.

¶ Ad primum argumentū dicendum est q̃ ꝓña nō valet. Añs est vez. p tanto q̃ si ex aliquibus ꝓpōnibus quaz quelibet sigt pncipaliter sicut est. sequit aliqua ꝓpō illa sigbit principalit sicut est. sed iz ex aliquibus ꝓpositionibus quaz vna sigbit principalit alit q̃ est. ⁊ oēs alie ꝓpōnes significent sicut est sequaf aliqua ꝓpō nō sequit q̃ illa ꝓpō sigt sicut est. cū quelibet ꝓpō sigt q̃ ꝓpō falsificās se est falsa. sequit q̃ ex aliquib⁹ ꝓpōnibus quaz quelibet sigt sicut est. sequit q̃ illa cōclusio sequēs ex illa sigt sicut est. iz sic nō pōt ꝓduci de ꝓpōne vtrificāte se. Nā si capiaf ꝓpō verificās se ⁊ arguerek sic. illa sigt sicut est sigt illa est ✠a. dato q̃ illa precederet sibi tūc argueret ex alia pte. illa significat pncipaliter aliq̃ est. ḡ illa est ✠a. ista ꝓña est mere impossibilis. nā tūc nō sequit q̃ illa sit vera. iz sequit q̃ illa sit vera. ex ipsamet significante aliter q̃ est. ⁊ sic de aliis precise significantibus sicut est. quia aliqua istarum significat pncipaliter aliter q̃ est ex hoc sequitur: vt patet. q̃ hec est consequentia bona. hec propositio falsificat se ergo hec est falsa. Sed non sequitur. hec propositio verificat se. ergo est vera. ⁊ sic soluit tam prima obiectio q̃ secunda.

¶ Contra secundā conclusionē obiicit sic. Ista conclusio est ꝑtra Aristotelē in libro priox. vbi vult talibus regulis. ꝓñs est falsum ḡ et añs. Añs est vez. ḡ ⁊ ꝓñs. ḡ nō pōt poni q̃ aliqua sit ꝓña bona ⁊ formalis. vbi añs est vez. ⁊ ꝓñs falsum. cuius oppositū ponit ſcda ꝙclusio. ¶ Ad solutionē istius dicēdū est. q̃ intētio philosophi. p ꝓma regula est hec. Si ꝓñs no significat sicut est. nec añs: nec ꝓñs est pnēs mediū ad inferendū seipsam nō significare pncipaliter sicut est. tunc añs nō significat sicut est. ¶ Secunda regula sic intelligit. si añs significat sicut est. ⁊ nec añs nec ꝓñs est pnens medium ad inferendum seipsam non significare sicut est. tunc consequens significat sicut est.

¶ Contra vltimā cōclusionem arguitur sic. In ꝓmo Posteriorum: ⁊ in multis alijs locis videtur q̃ Aristoteles. non innuit. q̃ duo contradictoria sint simul vera: vel simul falsa. Et ista positio ponit sic ibidem. ergo ista positio est falsa. ¶ Pro solutione dicendum est. q̃ ista cōclusio est vera. sicut ibi declaratur. sed intellectus Aristotelis est iste. q̃ nulla cōtradictoria infra se contradicentia quorum vnum significat principaliter sicut est. ⁊ quorum alterz significat principaliter aliter q̃ est. sunt simul vera. vel falsa. ⁊ hoc ꝓpinue loquitur Aristo. dicit illud fore verum quod significat sicut est. ⁊ illud fore falsum quod significat aliter q̃ est. nisi in materia insolubilica vbi intendit per falsa nō solum tale quod significat principaliter aliter q̃ est. sed etiam tale quod est destruens se et falsificans se sicut patet per eum. iij. metha. vbi dicit textus sic. Accidit aūt omnibus oratonibus destruere seipsas: sicut est de tali oratōne. omnia sunt falsa. vbi intendit Aristo. q̃ talis oratio que est pertinens medium ad inferendum seipsam fore falsam destruit se. id est falsificat se. Et quelibet talis est falsa: sicut dictum est prius.

¶ De insolubilibus.

His igitur intellectis iuxta sententiã Aristote
lis qualiter restat insolubilia simplicia solue
re et inter illa. Primo de insolubilibus ex ꝓpietate vocis generatis/et inter insolubilia simplicia: facilliora principia multi sumã sit ergo hec ꝓpõ in scripto falsa et est. et nõ sit alia ꝑter ipsã et significat principaliꝝ q falsũ est. Deinde ꝓponit falsũ est. si neget vel dubitat: cõtra. propõ vera est/vel propõ falsa est. sed nulla propõ vera est: ergo propõ falsa est. et vltra: ergo falsũ est. Maior est manifesta et minor ptz ex casu/ꝓbat sic. oppositũ minoris repugnat casui: ergo illud sequit ex casu. añs sic. nã si oppositũ minoris nõ repugnat casui et illud est possibile. ponatur cũ casu. s. q aliqua propõ vera sit: tũc arguit sic. Aliqua ꝓpõ vera est: et nulla est propositio nisi ista. falsũ est: ergo illa est vera/ergo significat principaliꝝ sicut est ꝑa ptz ꝑ diffinitionẽ scõam sed ꝑ casũ ista principaliꝝ significat q falsũ est: ergo ista est q falsũ est. et nulla est propõ nisi ista: ergo ista est falsa. et sic sequit idẽ ꝙ verũ et falsũ qõ est impossibile. Si cõcedat q falsũ est: tũc arguit sic. falsũ est. et hec est ois propõ eadẽ demõstrata falsũ est: ergo ista est falsa. et vltra: ergo illa significat ꝑticipaliꝝ aliꝙ ꝙ est. et ista ꝓncipaliꝝ significat q falsũ est: ergo non est ita q falsũ est. cui⁹ oppositũ vos cõcedistis. Itẽ vos cõcedistis falsũ scitũ A. vobis forte falsũ. et nõ sequẽs ex casu i q̃ re fuit falsũ. et ꝙos hoc fuit falsũ: ergo male rñdetis. Itẽ falsum est et illa principaliter significat q falsum est: ergo ita est sicut illa significat. et vltra: ergo hec est vera.

Huic forte rñdet negãdo casũ tanq̃ impossibilem
oẽs cõsimiles propões. Cõtra. si tñ ista foret ꝓpõ: et nulla alia adhuc eẽt possibile q aliqs videret istã/et sili si multe propões forẽt cũ ista et q ista ꝓncipaliꝝ significaret q falsũ est ex ipõne: et ponat q fortes sit vn⁹ hõ q ꝑ totã vitã suã fuit instructus ad cõcipiendũ ꝙ quãlz propõem quã videret q falsũ est. hoc posito ponat q fortes videat istũ in scripto et cõcipiat ꝙ istã q falsũ est sicut fuerat instructꝰ. et q fortes videat istã propõnẽ cõtinue quousqz corrũpant oẽs alie ab illa: et q nulla alia sit nisi ista. hoc posito sortes cõcipit ꝙ illã qõ falsũ est: ergo sic sibi significat q falsũ est. ꝓa ptz ꝑ septimã suppoem. et nulli alii a sorte aliter significat: ergo ista solũ sibi significat q falsũ est. et sic imponit vltimo ad significandũ/et tñ ista est. ergo totus casus est possibilis. Itẽ cũ hoc q tñ ista sit ois propõ põt principaliꝝ significare minus ex impõne vel maius: ergo ex impõne põt sic principaliꝝ significare. Itẽ talis propõ deus est. potest principaliter significare q deꝰ est cũ hoc q illa sit et nulla alia. et talis propõ homo est asinus. potest principaliter significare q homo est asinus. cũ hoc q tñ ista propõ sit et nulla alia. et non põt assignare causam quare vna istaꝝ potest sic significare cũ hoc q tantũ ista foret. quia eadem rõne vel cõsimili potest ista propõ falsũ est principaliter significare q falsus est. dato q tantũ ista foret propõ: ergo si iste casus est possibilis de ista/deus est. eadem ratione est iste casus possibilis: de ista falsum est.

Sed hic fingitur vna causa. Dicitur enĩ q licet
talis propõ/deꝰ est: foret et nulla alia/et q illa principaliꝝ significat q deus est. ex ista nõ sequit aliqd impossibile. sed si tñ ista foret propõ falsũ est. et q principaliꝝ significaret q falsum est. sequerent impossibilia plura. Sed vt patebit posteriꝰ ista causa est nisi fatuoꝝ qui nesciunt aliter respondere ad insolubilia nisi possibile foret impossibile sustinere.

Admittendus est igitur casus et qñ ꝓponitur
falsũ est: cõcedat. et concedat q ista est falsa/et neget ꝓa: ergo ista significat aliter ꝙ est. sed oportet addere in añte q non falsificat se. sed hoc est falsum. Nam sequitur falsũ est: et nulla est propositio nisi ista. s. falsum est: ergo hec est falsa. et sic est pertinens medium ad inferendum seipsam fore falsam. et vltra. ergo est falsa. vt patet per secundam suppositionem.

¶ Ad secundum argumentum negetur consequentia: ꝙ añs sit vr. nam consequentia nō valet. eo ꝙ bene rñdēdo in aliquo casu possibili posito esse cōcedendū falsum scitū fore falsum ⁊ impossibile scitū est impossibile. vt si poneret ꝙ ista ꝓpositio. deus est. ⁊ quelibet talis significaret principaliter ꝙ homo est asinus. ⁊ hoc bñ sciatis. Adhuc ista foret concedenda. deus est. ⁊ tamen ista est falsa et impossibilis. et añs similiter est negādum. Nam ꝙ falsum est sequitur ex casu. Nam casu non poterit stare ꝙ illa sit vera: et ex casu sequitur ꝙ illa est ꝓpositio de presenti significans principaliter sicut est vel aliter ꝙ̄ est. ergo sequitur ex casu ꝙ illa sit falsa.

¶ Ad tertium argumentum cōcedatur prima consequentia. ꝙ falsum est. et ꝙ ista significat principaliter qđ falsum est. et negetur alia ꝓa qñ ꝓcluditur. ergo (est vera. eo ꝙ aliqua propositio falsa significat principaliter sicut est. vt patet per primam conclusionem. vt de propositione falsificante sibi. et sic est in proposito. sicut prius est declaratum.

¶ Contra istum modum soluendi insolubilia arguitur sic. Aristoteles. ii. elenchorum capitulo de solutione paralogi mor fm qđ ad simpliciter. Solvit insolubilia per fallatiā fm qđ ad simpliciter. sed ista solutio non sic facit ꝙ̄ peccat cōtra solutionē Aristo. ergo non valet. ¶ Dico ꝙ si fiat talis ꝓa. hec propō sīgt principaliter sicut est ꝙ̄ hec est vera. Ibi est fallatia fm qđ ad simpliciter. eo ꝙ ꝓs significat duo: et añs vnum. nā ad hoc ꝙ aliqua ꝓpō sit vera requiritur ꝙ illa significat principaliter sicut est. et similiter ꝙ illa non falsificat ie. Sed añs illius ꝓie solum ponit vnā partem sui significati. ⁊ non totum significatum. ideo a tali añte ad tale ꝓs est fallatia fm quid ad simpliciter. vt si argueretur sic. Ille homo est albus fm dentes. ergo ille homo est albus. Et qille sit intellectus aristo. patet p cū ibidē vbi solvit paralogismū fundatum super talem casum. ¶ Ponēdo ꝙ aliquis iuret seipsū esse periuratum: tunc textus est talis (Nam qui iurat seipsum esse periuratum bene iurat. S. est periuratus) ergo non iurat v. ꝛ. nō iurat verū et iurat. ergo iurat falsum. iurat falsum. et solum iurat istam. ergo illa est falsa. (Jurans hoc solum dum autē periurat seipsum esse periuratum non bene iurat). Ex quo tertio plane patet ꝙ illa ꝓpō quā talis iurat est falsa nam si foret vera. et solum iuret istam per ꝓs non foret periuratus. Et per hoc ꝙ dicit in tertio (bene iurat) in eo ꝙ iurat ꝓp oīmodam significantem sicut est. sed propter hoc ꝙ ponit in fine tertius vn̄ negationem non valt intelligere in textu ꝙ iurat verum. ita ꝙ ibi est fallatia sc̄m quid ad simpliciter. Ille iurat propositionem sicut est principaliter significantē. ergo iurat verum.

¶ Item patet per textum. paulopost sequētem qui talis est. Nihil autē ꝓhibet eundē simul esse mendacē. ⁊ dicere ꝓpōem sīgnem sicut est (qđ āūt est vex) Ubi intendit soluere paralogismū fundatū super talem casum. ponēdo ꝙ sortes dicat istā. sortes est mendax. Ex quo tertio patet ꝙ non est inconueniēs eundē esse mendacē. ⁊ dicere ꝓpōnē significantē sicut est. ex quo patet. ꝙ nō sequitur. dico ꝓpōnē significantē sicut est. ergo dico vex. sed est fallatia secundum quid ad simpliciter. vt prius dictum est.

¶ Aliud sophisma. ⁊ casus. Ponatur ꝙ ista ꝓpō. Nullū vex est. sit eis propō. ⁊ ꝙ nulla alia ab ista sit. ⁊ ꝙ illa sīgt principaliter. ꝙ nullū vex est. Tunc ꝓpono. Nullum vex est. Si negetur vel dubitet. cōtra. nulla ꝓpō que nō est. ista est vera. et ista nō est vera. ergo nullū vex est. maior ꝑz ex casu. et minor est sequens ex casu. qđ probat sic. oppositum minoris repugnat casui. ergo ꝛē. Assꝫ probatur sic. et nulla nō repugnat casui: cum sit possibilis ponatur cum casu. ꝙ ita est sicut illa principaliter significat. Et tūc sic arguitur. hoc est ve-

rum. nullum verus est. ergo ita est sicut illa principaliter significat. ꝓ̃a patet per diffinitionem secundam. et illa principaliter significat q̃ nullum verū est. ergo ita est q̃ nullum verum est. et sic sequitur q̃ illa non est vera. Si concedatur q̃ nullum verum est. tunc sic. nullum verum est. et illa principaliter significat q̃ nullum verum est. ergo ita est sicut illa significat. ergo illa est vera. et vltra. ergo aliquid verum est. quod est oppositum concessi.

¶ Solutio. concedendo q̃ nullum verum est. & q̃ illa principaliter sic sig̃t. et neganda est ꝓ̃a. que cōcludit. ergo illa est vera. q̃ falsificat se. eo q̃ est ꝑtinens medium ad inferendū seipsam esse falsam. nā sequit. Nullum verū est. et illa ꝓ̃o significat sicut est: vel aliter q̃ est. ergo illa est falsa.

¶ Aliud sophisma. Casus. Ponatur q̃ A/ & B/ sint oēs ꝓ̃ones. quarū A/ sit illa. deus est. et B/ sit ista. omne verū est A. et q̃ significaret ꝑincipaliter sicut termini pretendunt. tūc proponat. omne verū est A. Si negetur vel dubitetur. Cōtra. A est vera. et nulla est ꝓpositio vera alia ab A. Goinne verū est a. Maior ꝑz ex casu. et minor est sequens ex casu. qđ probatur sic. oppositū minoris est propositio possibilis. et si poneret. cū casu sequitur oppositum casus. ergo minor sequit ex casu. Assumptū probat sic. vel ponat oppositū minoris cū casu. et arguitur sic. alia est propō vera ab a. et nulla est propō alia ab a. nisi b. ergo b est vera. et b principaliter sig̃t. q̃ omne verū est a. ergo ita est. sed nullū b est a. ergo nullū b est verū. et ꝓ ꝓ̃a nulla propō alia ab a est vera. qđ est oppositum concessi. Si concedatur. q̃ omne verū est a. et tunc sic. omne verū est a. b non a. ergo b non est verū. ꝓ̃a patet. et minor est concedenda. et maior est posita ergo ꝓ̃a est concedenda. tunc sic. B non est verū. et b est propō de presenti signs principaliter sicut est. vel aliter q̃ est. ergo b est falsū. & vltra. ergo non est ita sicut illa significat. et illa significat. q̃ omne verum est. ergo non est ita q̃ omne verus a. cuius oppositum est concessum.

¶ Solutio. concedendo q̃ omne verum est a. et cō cedendū q̃ B est falsum. et negetur ꝓ̃a. que concludit. ergo B significat aliter q̃ est. quia oportet addere q̃ non falsificat se. quod est falsum.

¶ Aliud sophisma. Casus. Ponatur q̃ ille tres ꝓpōnes sint oēs. Deus est. que est vera. homo est animal. q̃ est vera. et quelibet ꝓpositio vniuersalis est dissimilis istis. demōstrādo ꝑ istis istas duas propōnes primas. et q̃ sig̃nt principaliter sicut termini cōiter pretendunt. deinde proponat quelibet propō vniuersalis est dissimilis istis. Si negetur vel dubitet. cōtra ista est dissimilis istis. et ista est quelibet propō vniuersalis. ergo quelibet ꝓpō vniuersalis est dissimilis istis. Minor ꝑz de se. et maior ꝓbo sic. Nā ista est falsa demonstrata cadē vniuersali. et iste sunt vere demonstrando duas primas. ergo ista est dissimilis istis. ꝓ̃a ꝑz ex cōi modo loquendi. Ans probat sic. illa falsificat se. ergo est falsa. ꝓ̃a patet per suppositionē ic̄bam. et ans probat. nō sequitur. ista est dissimilis istis. et iste sunt vere. ergo ista est falsa. Si concedatur. tunc sic. quelibet propositio vniuersalis est dissimilis istis. ista principaliter sic significat. ergo principaliter significat sicut est. et vltra. ergo est vera. ergo est similis istis. et vltra. ergo non est dissimilis istis. et ista est quelibet propositio vniuersalis. ergo nulla ꝓpositio vniuersalis est dissimilis istis. cuius oppositum concedatur.

¶ Solutio. concedendum est q̃ quelibet propositio vniuersalis. cē. Et ꝓcedatur q̃ illa sig̃t principaliter sicut est. & negetur illa ꝓ̃a. q̃ concludit. ergo illa est vera. eo q̃ falsificat se. vt patet.

¶ De copulatiuis sit hec sophisma. Pono tibi ista copulatiuā. deus est. et ista copulatiua est falsa. principaliter sig̃ns q̃ deus est. et q̃ ista copulatiua est falsa. et q̃ ꝓ̃a pars sig̃t q̃ de⁹ est. & ista q̃ ista copulatiua

De modo soluendi insolubilia.

sit falsa: et demonstro p ly ista eandē copulatiuā. deinde, pponak ista copulatiua est falsa. Si cōcedak: tūc sic. deus est/et ista copulatiua est falsa: ergo ista copulatiua est falsa, et vltra: ergo ista copulatiua significat aliter q̄ est. et vltra: q̄ nō est ita q̄ deus est et ista copulatiua est falsa. Si negetur vel dubitetur. cōtra. ista copulatiua falsificat se: ergo est falsa. Antecedens probatur sic, deus est: et ista copulatiua est falsa/ergo ista copulatiua est falsa.

¶ Solutio. concedatur q̄ ista copulatiua est falsa & neget ꝓna: ergo significat aliter q̄ est. sicut prius in eo q̄ falsificat se.

¶ De diiunctiuis sit hoc sophisma. Pono q̄ homo est asinus. vel nulla diiunctiua est vera. sit hec. omnis diiunctiua principaliter significans sic. et prima pars significat quod homo est asinus: et secunda qđ nulla diiunctiua sit vera. et quod non sit diiunctiua alia ab hac.

¶ Tunc dicendum est q̄ ista diiunctiua est falsa eo q̄ falsificat se. vñ debet concedi. quando proponatur eo q̄ significat sicut est. et negāda est ista cōsequentia: ergo ista est vera/sicut prius.

¶ De exclusiuis sit hoc sophisma. Pono q̄ A sit ista propō de⁹ est: q̄ sit vera. & b/ista exclusiua, tm̄ a est verū: & nō sit alia ab altera ista rū. et figē principalr sicut termini prędū. Isto posito ꝓcedēdū est q̄ tm̄ a/est vera eo q̄ ita est sicut illa ꝓncipalr significat & quod illa est falsa eo quod falsificat se.

¶ De exceptiuis sit hoc sophisma. pono q̄ A sit ista exceptiua. nulla propō ꝓter A est falsa et qđ nō sit, ppō alia ab a. et sit tm̄ vnum a et significat qđ nulla ppō ꝓter a/ē falsa. isto posito. concedendū est qđ nulla ppō ꝓter a est falsa & qđ a/ē falsa/eo qđ falsificat se sicut prius.

¶ Hec de insolubilibus ex proprietate vocis generans sufficiunt.

Modo soluenda sūt insolubilia ex actibus nostris nascentia. Pro quibus est sciendum.

¶ Actus nostri sunt duplices & tū spectat ad ꝓpositū. Quidā sunt ex quibus sine proprietate vocis sunt nata insolubilia puenire et quidā sunt ex quibus sine ꝓprietate vocis nunq̄ nata sunt insolubilia peruenire. Actus primi sunt sicut perturare mentiri. decipi et his similia. Actus secundi sunt sicut videre/audire/dicere: et his similia. De quibus in particula proxima dicitur.

¶ Quo ad primos actus sit hoc sophisma. Sortes decipiē. Et ponak q̄ sit tm̄ vn⁹ S. qui credit istā propōem sortes decipiē. & nullā aliā. et significat principalr q̄ sortes decipiē & decipiak solū talis qui credit falsū. Deinde, pponak sortes decipiē. Si negek vel dubitek. contra. oppositū illius repugnat casui. ergo illa sequē ex casu. Añs probak sic. et si non repugnat stat oppositū minoris cū casu quod sortes non decipiē. Tunc sic. sortes non decipitur. et ois talis decipiē qui credit falsū: ergo sortes non credit falsū. Et vltra, sortes non credit falsū et credit propōem significantē sicut est vel aliter q̄ est. ergo credit verū. et solū credit istā sortes decipitur: ergo ista est vera. sortes decipitur. et ista ꝓncipaliter significat quod sortes decipiē: ergo sortes decipiē quod est oppositū istius propōnis positi in casu. Si concedak ista. sortes decipiē. tunc sic. sortes decipitur. et ois talis credit falsū: ergo sortes credit falsū. et solum credit istam. Sortes decipitur, ergo illa est falsa. sortes decipitur. Et vltra. ergo illa significat aliter q̄ est. et solum significat quod sortes decipitur: ergo non est ita quod sortes decipitur, cuius oppositum est concessum.

Solutio cōcedendum est q̄ sortes decipiē. Et conce

dendū est q̄ ista est falsa ⁊ negāda est ista p̄ña. ergo significat aliter q̄ꝫ est. Sed oportet addere q̄ non falsificat se. Nam sequitur. Sortes decipitur. ergo credit falsum. ⁊ solum credit istam. Sortes decipitur. ergo ista est falsa. ergo. ⁊c.

¶ Simile est. si ponaꝫ q̄ sortes credit istā ꝓpositionē .P. decipiē. ⁊ .P. istā. sortes nō decipiē. ⁊ q̄ non credāt alias ꝓpositiones. ⁊ ab istis: ⁊ q̄ille propositiones significant sic principaliter. ⁊ sit tantum vnus sortes. et vnus plato. isto posito concedendū est. q̄ S. non decipiē. ⁊ q̄ plato decipiē. ⁊ q̄ illa sit vera. plato decipitur. ⁊ q̄ illa sit falsa. sortes non decipitur. eo q̄ falsificat se nam sequitur. Sortes nō decipitur. ergo non credit falsum. ⁊ credit propositionē significantem sicut est vel aliter q̄ꝫ est. ergo credit verum: ⁊ solum credit istam. plato decipitur: ⁊ vltra. ergo ita est sicut illa principaliter significat. sed illa solum per casum significat. q̄ .P. decipitur. ergo ita est q̄ .P. decipitur. ⁊ vltra. ergo. P. credit falsum. ⁊ solum credit istam. sortes non decipitur. ergo illa est falsa. sortes non decipitur. ⁊ sic falsificat se. ⁊ ista propositio dicta a sorte. significat principaliter sicut est. ⁊ non falsificat se. ideo illa est vera.

¶ Simile est. si ponatur q̄ sortes dicat istam ꝓpositionem. S. mentiē ⁊ q̄ illa p̄incipaliē sigt q̄ S. mentiē. ⁊ sit tm̄ vnus S. ⁊ q̄ omne mentiēs ōt falsū. Deinde ꝓponaꝫ. S. mentiē. ſ. negeꝫ: vel dubiteꝫ. Cōtra. sortes ōt falsū. q̄ S. mentiē. Añs ptz ex casu. nō sequiē. S. ōt istā. S. mentiē. ⁊ ista principaliter sigt q̄ S. mentiē. tm̄ vnus est S. ergo solum dicit falsum. ⁊ solū dicit istā sortes mentiē. ergo ista est falsa. ⁊ habet contrarium. ergo eius cōtrariū est verū sez q̄ sortes. nō mēntur. Si cōcedaꝫ q̄ S. mentiē. ergo dicit falsuz ⁊ solum dicit istā ergo ista est falsa. S. mentitur: ⁊ habet oppositum. ergo eius oppositum est verū. tunc sic. eius oppositū est verū. q̄ significat sicut est. ergo ita est sicut illa significat. q̄ꝫ sigt q̄ S. nō mēntiē. q̄ꝫ sic est q̄ S. nō mēntiē. qđ est oppositū ꝑcessi. ¶ Solutio ꝑcedaꝫ. q̄ sortes mēntur. ⁊ est falsum. ⁊ q̄ habet cōtradictoriū. ⁊ negeꝫ ꝑña. que cōcludit. ergo illud est verū: eo q̄ eius oppositū significat principaliter aliter q̄ꝫ est. et sic duo contradictoria sunt simul falsa: vt patet per tertiā conclusionem.

¶ Simile est. si ponaꝫ. q̄ sortes iuret solum q̄ ipse est periurat⁹. ⁊ sit tm̄ vnus sortes. ⁊ q̄ ista significat principaliter q̄ ipse est periurat⁹. isto posito ꝑcedū est. q̄ S. est periurat⁹. ⁊ q̄ illa est falsa eo q̄ falsificat se.

¶ Ulteri⁹ restat soluere insolubilia que ex imixtione actus nostri cū ꝓprietate vocis nascūtur. ¶ Insolubile sic sumptū est triplex. Quedā sunt in q̄bus ponunt signa significantia ex impositione proprietate vocis ⁊ actus ex q̄bus fit insolubile. ¶ Aliud est in quo ponunt signa ex impositione significantia ꝓprietē vocis ⁊ ꝓpriatione actus in quo fit insolubile. ¶ Tertiū est in quo nec ponit aliq̄ signū significans ex impositione proprietatem vocis: nec actum vel p̄priationem actus in quo fit insolubile. Exemplum primi. vt sortes dicit falsum. Et his similia. Exemplum secundi vt ista propositio nō sciatur a te. ista propositio non creditur a te. Exēplum tertij. S. dicit falsum. S. mentiē. S. est albus. S. est niger. aliq̄bus casibus positis ⁊ his similia. De istis positis in ordine dicetur. ⁊ primo de primis.

¶ Sit hoc sophisma. Sortes dicit falsū. posito isto casu. q̄ sit tm̄ vnus S. ⁊ q̄ille dicit istā. ꝓponē S. ōt falsum ⁊ nullā aliā. ⁊ q̄ illa significat principaliter. q̄ S. ōt falsum. Deinde ꝓponaꝫ. S. dicit falsū. si negeꝫ vt dubiteꝫ. ꝓbatur. oppositū illi⁹ repugnat casui. q̄ illud sequit ex causis. Añs sic. ex cōtradictorio illius: ⁊ ex casu sequit oppositū sc̄de partis. ⁊ casus est ꝑ se possibilis q̄ꝫ ꝓtradictoriū illius repugnat casui. añs sic. ponaꝫ ei⁹ cōtradictoriū cū casu vz. S. non dicit falsum. ⁊ dicit propositionem significantem sicut est vel aliter q̄ꝫ est. ergo dicit verum. ⁊ solum dicit istam. S. dicit falsum. ergo ista est vera: ⁊ vltra. ergo ita est sicut illa principaliter significat. sed illa principaliter significat q̄ sortes dicit

falſum. ergo ita eſt q̄ ſortes dicit falſum. ⁊ vltra, ergo ſortes dicit falſuz: quod eſt oppoſitum ſcōe partis caſus. Si conceditur q̄ ſortes dicit falſum, ⁊ ſolum dicit iſtam. ergo iſta eſt falſa, ⁊ habet oppoſitū. ergo hoc eſt verū. videlicet ſortes non dicit falſum: ergō ſortes nō dicit falſum: qō eſt oppoſitū primi conceſſi.

¶ Solutio concedatur q̄ ſortes dicit falſum ⁊ q̄ illa eſt falſa. ⁊ q̄ illa hꝫ cōtradictoriū: ſed neget p̄ma. ꝯ eius oppoſitū eſt verū. quia eius cōtradictoriū ſignificat aliter ꝯ eſt. ⁊ q̄ p̄ma non valet. p̄z p̄ tertiā excluſionē.

¶ Aliud ſophiſma. Simile eſt ſi ponatur q̄ ſint tm̄ duo ſortes. ⁊ vterq; illoꝝ ſimul dicat cū altero iſtā. S. dicit falſum: vel cōſimile. ⁊ q̄ nō dicat aliā, pponē: nec aliōs alias: ⁊ q̄ vtraq; illaꝝ ſigt̄ precise. ⁊ p̄marie q̄ S. dicit falſum. Deinde, pponat. S. dicit falſū. ſi neget vel dubitet, petra. arguit oppoſitū re pugnat caſui. ꝯ illud ſequit ex caſu. Aſſis ſic. ⁊ ponat̄ p̄tradictoriū illi⁹ cū caſu. tūc arguit ſic. S. nō dicit falſū. ⁊ dicit, pponē ſignificē ſicut eſt vt̄ aliter ꝯ eſt. ꝯ dicit vez. ⁊ ois S. eſt alter iſtoꝝ. ergo alter iſtoꝝ dicit vez. ⁊ quia rōne alter iſtoꝝ dicit vez. eadē ratione vterq; iſtoꝝ dicit vez. ⁊ vterq; iſtoꝝ ſolum dicit propoſitionē ſignificantem q̄ ſortes dicit falſum. ergo ita eſt q̄ ſortes dicit falſum: quod eſt oppoſitū vni⁹ partis caſus. ¶ Si concedat̄ q̄ ſortes dicit falſum, tūc ſic ſortes dicit falſum. ⁊ vtraq; iſtarum dictionum ſic puncipaliter ſignificat. ergo vtraq; iſtarum ſignificat ſicut eſt. neutra iſtarum falſificat ſe. ergo vtraq; iſtarum eſt vera.

¶ Solutio. concedendū eſt. q̄ ſortes dicit falſum ⁊ cōcedatur q̄ vtraq; iſtaꝝ ſigt̄ ſicut eſt p̄cipiuntur. ⁊ dicendū eſt q̄ vtraq; iſtaꝝ falſificat ſe. ⁊ hoc p̄mo mō ſortes dicit falſum. ⁊ ois ſortes eſt alter iſtoꝝ. ⁊ ō eſt maior cauſa quare vnus dicit falſum. quā conſimili cauſa alius dicit falſum. ergo vterq; dicit falſū. ⁊ ita duo ſoluz dicūt iſtas duas, ppones. ſortes dicit falſum. ⁊ ſortes dicit falſum. ergo iſte due ſunt ſimul falſe. ⁊ ſic vtraq; iſtarum falſificat ſe.

¶ Simile eſt. ſi ponatur q̄ ſortes dicit iſtam p̄poſitionē. P. dicit falſū. ⁊ P. ſortes nō dicit falſum. ⁊ q̄ nō dicunt aliquas alias. ⁊ q̄ iſte due propoſitiones ſic ſignificant puncipaliter. ⁊ q̄ ſit tantum vnus ſortes et vnus P. uto poſito concedatur q̄ ſortes nō dicit falſum. ⁊ q̄ iſta eſt falſa. ſortes nō dicit falſum. eo q̄ falſificat ſe. ⁊ ſignificat ſicut eſt. ⁊ q̄ P. dicit falſum. ⁊ q̄ iſta eſt, vera: q̄ puncipaliter ſignificat ſicut eſt. et non falſificat ſe.

¶ Simile eſt. ſi ponatur q̄ ſit tantum vnus ſortes ⁊ q̄ dicat ſolū talem, ppōem P. dicit falſum. ⁊ ſit tm̄ vn⁹ P. q̄ dicat iſtā, ppōnem. ſortes dicit falſum. et illa puncipaliter ne ſignificat hoc poſito concedendum eſt. q̄ ſortes dicit falſum. ⁊ plato ſimiliter. ⁊ vtraq; illarum dictarum eſt falſa. eo q̄ vtraq; illarum falſificat ſe. et hoc mediate. Nam dictum a ſorte falſificat dictum a platone. et dictum a platone falſificat dictum a ſorte. ⁊ ſic vtraq; illarum falſificat ſe immediate: vt patet in ſecunda diffinitione.

Solutis inſolubilibus p̄imi membri iſtius diuiſionis. Jam reſtat ſoluere inſolubilia ſecundi membri eiuſdem diuiſionis. ¶ Sit igitur hoc ſophiſma. a propoſitio neſcitur. ⁊ ponatur q̄ A. ſit iſta propoſitio. A neſcitur. ⁊ q̄ vnū a ſit omne a. ⁊ q̄ iſta propoſitio puncipaliter ſignificat q̄ a neſcitur. Deinde proponatur. a neſcitur. ſi negetur vel dubitetur, petra cum caſu nō ſtat q̄ a, ppoſito ſcitur. ⁊ a eſt vna propoſitio. ⁊ caſus eſt admittendus. ergo cōcedendū eſt q̄ a neſcitur. primū aſſis, probatur. quia ex iſta propoſitione a ſcitur. cum caſu ſequit oppoſituz iſti⁹. A ſcitur. ergo iſta a ſcitur. non ſtat in caſu. Aſſumptum probatur. A ſcitur. ergo ſcitur eſſe ſicut illa ſignificat. ⁊ vltra. ergo ita eſt ſicut illa ſignificat. ſed per caſum. a, puncipaliter ſignificat q̄ a neſcitur. ergo a neſcitur. ⁊ ſic exiſta a ſcitur. cum caſu ſequitur ſuum oppoſitum. ¶ Si concedatur q̄ a neſcitur. tunc ſic a neſcitur. ergo ita eſt q̄ a neſcitur. Et ſu

firmiter cõsideras ꝙ nõ dubitas de ista ꝓpõne. ꝙ a nescit. ergo tu scis ꝙ a nescit et sic tu scis ꝙ a nescitur. ꝙ tu scis ꝙ a principaliter sic sign. ergo tu scis a. ꝙ vltrã. ergo a scitur a te. qõ est oppositũ istius. a nescitur. ¶ Solutio. admisso casu. ꝙ cessio pcedat ꝙ a nescitur. ꝙ pcedendũ est. ꝙ tu scis ꝙ a nescitur. ꝙ pceditur ꝙ tu scis a sic principaliter significare. ꝙ negetur ꝓña. ergo tu scis a. qz oportet addere ia ãte ꝙ. Et nõ est pertinẽs medium ad inferendum seipsam forte nescitam. ꝙ si illud sit additum est negandum. Nam sequitur, immediate a nescitur. ergo a nescitur.

¶ Simile est. si ponatur ꝙ tantum ista ꝓpositio sit oĩs ꝓpõ. oĩs propõ nescitur. ꝙ ista principaliter sign ꝙ oĩs ꝓpõ nescit. ꝙ hoc ꝓ scitur. hoc posito cõcedendũ est ꝙ oĩs ꝓpositio nescit. ꝙ scitur sic esse sicut illa significat. ꝙ scitur illam sic significare. ꝙ negetur ꝓña. ergo illa scitur. qz ista est pertinens mediũ ad inferẽdum seipsam forte nescitam sicut patet. ideo est nescita. Assumptum patet. nam sequitur. omnis propositio nescitur. ipsamet est propositio. ergo ipsamet nescitur. ꝙ vltra. ergo ipsa est nescita.

¶ Simile est. si ponatur ꝙ hec ꝓpõ hoc nõ creditur sign principaliter ꝙ hoc nõ credit. ꝙ demõstret ꝑ ly hec eadẽ ꝓpõ. hoc posito cõcedat ꝙ hec nõ credit. ꝙ pcedat ꝙ tu credis ita esse sicut illa sign. ꝙ credis illã sic significare. negetur ꝓña. Quilla est credita. qz est pertinẽs mediũ ad inferendũ seipsam forte non creditam. ꝙ quelibet talis non est credita.

¶ Pro quo est sciendũ. ꝙ quelibet ꝓpõ ptinẽs medium ad inferẽdũ seipsã forte falsã est falsa. ꝙ ẽt ꝓpõ ptinẽs mediũ ad inferẽdũ seipsam forte nescitã vel nõ creditã est nescita vel nõ credita. ꝙ sic nõ est ꝙ pertinẽs mediũ ad inferendũ seipsam forte veram est vera. nec oĩs ꝓpõ ptinens medium ad inferendum seipsam forte scitam vel creditam. est scita vel credita.

SOlutis insolubilibus secundi membri diuisionis. iam sunt soluenda insolubilia tertij membri diuisionis. sit ergo hoc sophisma. sortes est eger. ꝙ pono istum casum. ꝙ eis homo eger dicit falsum. ꝙ oĩs hõ sanus dicit verum. ꝙ ista principaliter significat ꝙ sortes est eger. ꝙ negat vel dubitet. Cõtra. cuius oppositũ repugnat casui. ergo isto casu admisso ista est concedenda. Assumptũ probatur. ex opposito illius cum casu sequitur ista ꝓpõ. sortes est eger. ergo oppositũ istius repugnat casui. Quod probatur sic. sortes non est eger. ꝙ est. ergo est sanus. ꝙ omnis homo sanus dicit verum. ergo ita est sicut illa principaliter significat. sed per casum ista significat ꝙ sortes est eger. ergo sortes est eger. quod est oppositum illius. sortes non est eger. ꝙ cõceditur ꝙ sortes est eger. tunc sic. sortes est eger. ꝙ sortes est homo. ergo sortes est falsum. ꝙ solum dicat istas. sortes est eger. ergo hec est falsa. sortes est eger. ꝙ ista habet oppositum. ergo eius oppositum est verum scilicet. ꝙ sortes non est eger. et vltra. ergo ista significat principaliter sicut est. sed ista principaliter significat ꝙ sortes non est eger. ergo ita est ꝙ sortes non est eger. quod est oppositum concessi. ¶ Solutio. concedendum est. ꝙ sortes dicit falsum. ꝙ concedendum est ꝙ ista sit falsa. sortes est eger. quia falsificat se. et concedendum est. ꝙ habet oppositum. et nganda est consequentia. ergo eius oppositum est verum. sicut patet per tertiam conclusionem.

¶ Simile est. si ponatur ꝙ oĩs homo albus videat falsum. ꝙ nullus alius. ꝙ sortes videat istã solum. sortes est albus. ꝙ ista principaliter significat ꝙ sortes est albus. ꝙ sit tm̃ vnus sortes. hoc posito concedẽdũ est ꝙ sortes est albus. ꝙ est falsa. qz falsificat se. qz sequitur sortes est albus et oĩs homo albus vidit falsum. ergo sortes vidit falsum. ꝙ solũ videt istã. Sortes est albus. ergo ista est falsa. Sortes est albus. ꝙ sic falsificat se. ꝙ oppositum est falsum. sortes non est albus. quia significat aliter ꝙ̃ est.

¶Simile est. si ponat q̄ omne currēs audiat falsū et solum tale et q̄ S. audiat istā. sortes est currēs: et nulla aliā. et q̄ ista principaliter sic significat: et q̄ sit tantū vnus sortes hoc posito concedēdum est q̄ sortes est currens et q̄ ista est falsa sicut in principali sophismate.

SEd quia ista rñsio principaliter cōsistit circa hoc q̄ aliqua propō falsificat se. ideo contra hoc alique obiectiones sunt dicēde. et vt veritas magis eluceſcat illis obiectionibus rñdebit in fine. Ex rñsione data sequit cōtradictio: ergo illa est impossibilis. Añs ꝓbat sic. illa positio ponit q̄ non ois propō falsa falsificat se. sed rñ ex illa sequit q̄ ois ꝓpō falsa falsificat se: ergo ꝛc. añs probat sic. qz si foret aliqua propō falsa q̄ non falsificat se: sit gr̄a exēpli. hō est asinus principaliter significādo q̄ homo est asinus et q̄ ista falsificat se. ꝓbat. nā sequit hō est asinus ꝛ nunc hō est asin⁹ qñ hec non est falsa: hō est asinus. ergo hec est falsa hō est asinus. et sic ex ipsa et vna alia sequit illā fore falsā. hō est asin⁹. et ex nulla alia siue illa hō est asin⁹ sequit illud: ergo ista est pertinēs mediū ad iferendū seipsā fore falsā: ergo falsificat se.

¶Secundo sic. Aliqua est propositio vera que falsificat se: ergo a fortiori ois ꝓpō falsa est falsificās se. Añs probat sic et ponit q̄ ista propō hō est asinus principaliter significat q̄ nullus hō est asinus tunc motū est q̄ ista est vera. et q̄ ista falsificat se. ꝓbat. nā sequit hō est asin⁹ ꝛ ista principaliter significat q̄ null⁹ hō est asin⁹: ergo hec est falsa. hō est asin⁹. et sic est impertinens mediū ad inferendū seipsā fore falsā. ex quo sequit q̄ ista falsificat se.

¶Tertio sic. Sit hec propō principaliter significās q̄ hec est propō demōstrando p̄ hec istā eandē propōnē. s. hec est propō. isto casu posito. tūc sic. hec est vera hec est propō. et tñ ista falsificat se. et hoc ꝓbatur. nā sequit hec est propō. et hec nō est vera: ergo hec est falsa. igit illa falsificat se.

¶Quarto aliqua propō falsificās se nō falsificat se: ergo posito ipossibilis. probatur sic et ponat q̄ tñ ista propō sit vera nullū verū est. tunc icōm ista opinione ista falsificat se: et q̄ ista nō falsificat se. ꝓbat. nā si falsificaret se tūc sic esset arguendū nullū verū est ꝛ ista propō est: ergo ista nō est vera. tūc sic ista nō est vera et est propō principaliter significans sicut est vel aliter ℔ est: ergo hec est falsa: sed non sequit q̄ falsificat se. eo q̄ non est ptinēs mediū ad inferendū seipsā fore falsam. Nā ex premissis captis in antecedente sine illa sequitur q̄ ista sit falsa: ergo sumēdo istam cum istis premissis superflut. et per consequens ista non est pertinens medium ꝛc. Antecedēs probatur sic. nam sequitur sine ista. hec non est vera ꝛ ꝑn cipaliter significat sicut est vel aliter ℔ est: ergo est falsa. ex quo sequitur q̄ ista propositio non falsificat se isto modo nec aliquo alio: ergo nullo modo falsificat se cuius oppositum ponit ista positio.

¶Quinto sic. Aliqua est propositio neq̄ vera neq̄ falsa que falsificat se: ergo non ois ꝓpō que falsificat se est falsa cuius oppositum ponit ista positio. Añs sic. hec est hmōi demōstrādo istā: hec significat aliter ℔ est demonstrando p̄ hec eandē. et pono q̄ significat principaliter aliter ℔ est hoc posito probatur q̄ est neq̄ vera neq̄ falsa: eo q̄ est pertinens medium ad inferēdum seipsam significare principaliter sicut est vel aliter ℔ est. et per consequens non significat sicut est principaliter nec aliter ℔ est. consequentia patet superius et quod ista falsificat se: probatur. nam sequitur immediate. hec propositio significat aliter ℔ est: ergo hec est falsa. Multe alie obiectiones possunt fieri siue reduci quas causa brevitatis omitto.

¶Jam ad obiectiones dicendū ꝓmo ad ꝓmā negando antecedēs et negā q̄ ista. hō est asinus falsificat se. ꝛ quādo arguitur sic.

homo est asinus et nunc̄ hō est asin°:qn̄ hec nō est falsa hō est asinus: ergo ista est falsa/hō est asinus.negef ꝓña et añs silr. ꝓña nō valet:eo qō maior est vna tē poralis cōuertibilis cū ista copulatiua.nunc̄ hō est asinus:et hec nō est falsa. Sz manifestū est qō hec ꝓña nō valet hō est asinus et nunc̄ hō est asinus.qn̄ hec nō est falsa/hō est asinus:ergo hec est falsa.sed oportet addere qō ista ꝓpō signifi cat sicut est vel aliter c̄ est.et si illa particula addaf cōclusio sequit sicut alie parti cula hō est asinus in primo capta/et añs est falsū eo quod est vna temporalis cō uertibilis cum vna copulatiua facta sicut prius declaratum est. ¶ Nam hec est falsa/hec non est falsa demonstrando per ly hec:homo est asinus.

¶ Ad secundū dicit negādo assumptū / et ad ꝓbam factā hō est asinus.et hec principalr figt qō nullus hō est asinus:ergo ista est fal sa cōcedaf ꝓbs/et tn̄ dicaf q ꝓña nō valet de forma eo qō sine aliquo casu possibi li posito non foret concedēda et p ꝓbs quocunq casu posito non est cōcedenda.q qō ꝓña nō valet manifeste ptz sumat ꝓpositio cōuertibilis cū ista.hō est asinus.q ponaf in loco istius nullus hō est asinus.sic significando notū est qō hoc argumē tū nō valet.null° hō est asin°:ergo hec est falsa.sed magis sequit et° oppositū scz quod ista est vera et ista ꝓña cōuer̄f cū priori ergo prior non valet.

¶ Ad tertium argumētum negetur assumptum et dicaf quod illa nō falsificat.scz hec est ꝓpositio.et qn̄ arguit sic-hec est propō.et hec est vera:ergo est falsa negaf ꝓña.et dato quod foret bonū argumentū non p cederet qz minor est falsa scz ista non est vera. ¶ Pro quo sciendū est quod ꝓpō falsificat se dupliciter sicut prius dicit in secūda diuisione:mediate et immediate Mediate qn̄ falsificat aliā a se falsificantē se. Immediate qn̄ aliqua propō signi ficat sicut est vel aliter c̄ est et ex ipsa sola sequit illā fore falsā. vel ex illa cū tota liter sic esse sicut est sequitur illā fore falsā.et sic non est in proposito.nam ista mi nor significat aliter c̄ est:eo quod significat quod a/non est vera.

¶ Ad quartā negetur assumptum et admittaf ca sus.et nunc dico quod ista falsificat se sed non isto modo sicut prius ibi arguitur sed sic nullū verū q est hec ꝓpō significat principaliter sicut est vel aliter c̄ est ista demōstrata nullū verū est:ergo ista est falsa.et notum est qz ex minore in se nō se quitur illa et significat sicut est.et ideo ista propositio falsificat se.

¶ Ad quintum negetur assumptum et quando dici tur hec significat aliter c̄ est demonstrando eandē cōcedaf . cōcedaf qz est neq vera neq falsa et negetur q falsificat se.et negef qz ex ista imediate sequit qz est falsa:et negetur qz ista falsificat se.qz oportet addere qz ista significat sicut est vel aliter c̄ est principaliter sed sic non:ergo ꝛc.

Modo restat soluere quedā que videnf esse in solubilia et tamen non sunt cuiusmodi sunt

isti. A est scitū a te.ista significat aliter c̄ est.ista non significat sicut est et his simi lia. Sit ergo hoc sophisma. est scitum a te et ponitur iste casus q a sit altera illa rū deus est:que est vera q A nescitur a te que principaliter significat q hoc bene scias.et sit tn̄ vnum a/et lateat vos que istarū sit a. Deinde proponf a/est scitū a vobis. Si concedaf vel dubitef. Contra.nullo casu posito ista foret neganda q adhuc ista nō est ptnēs medij ad inferendū seipsā fore scitā: ergo adhuc est ne ganda.minor ptz per eo qz nō sequf a/est altera istop:ergo a/scif. Si negef qz a scif Contra.a est ista propō. de° est q est scita:ergo a scif. ꝓña est bona/et añs est tibi dubiū:ergo cōsequēs nō est a te negandū. ¶ Itē negata ista a est scitum.pponaf ista a nescif a te qua cōcessa arguit sic.ita est qz a nescif a te et de ista firme cons dera as et scis qualiter ista propō significat q non dubitas qz a nescitur:ergo scis qz a propō nescif a te:ergo scis qz a nescif. tunc sic. A nescif a te et tu scis istam sic il

gnificare. et ista non est pertinēs mediū ad inferendū seipsā forte nescitā: ergo scio istā qua cōcessa. tūc pponsk vtraq; istarū scik. Si negek vel dubitek. Cōtra. Deꝰ est scik a te: ulla ppō a/nescik scik a te/a tm̄ ille duc demonstrenk p ly ista. ū: ergo vtraq; istarū scik a te si concedak tunc sic. vtraq; istarū scik a te a est alter istarū: ergo a scitur a te et vltra: ergo a est scitum quod fuit primo negatum.

¶ Solutio admisso casu negādū est q; a est scitum a tūc ad primā cōsequentiā cōcedak prias pñs scz q; a est ista/deus est: q̄ est scita. ergo a est scius. et sēa pñs est dubitāda scz ista pñs est bona. totū añs est dubiū: ergo añs non est a te negandū: eo q; licet añs sit tibi dubiū/tn̄ pñs est a te negandū: et per pñs/pñs non est a te concedendū nec dubitandum.

¶ Ad scām negek q; A/est scitū: et cōcedak q; A/ne

scik cōcedak totū subsequēs donec eyenisk advlimū discursū factū negando. añs. scz copulatiuā factā ex pertinente falsa et impugnente vero si tñ post concessū primie partis ponatur prima pars siue secunda. tunc post impositionē illius et concedendum est q; a/est scitum tanq; sequens ex posito/a tunc negandum est q; a/ est ista a/nescitur a te: quia est falsa et impertinens.

¶ Aliud sophisma sit hoc. Ista ppō significat aliter

q̄ est et ponik pncipalr̄ sic sigt et p ly ista demonstrek ista eadē. Deinde pponsk. ista significat pncipalr̄ sicut est vel aliter q̄ est. Si cōcedak vel dubitek. Cōtra. ex ista cū casu primo sequik oppositū ponit: ergo ista est negāda. Assūptū. pbak sic. q; sequik ista. ppō significat aliter q̄ est: ergo nō est ita sicut illa significat scz soluz significat q; illa significat aliter q̄ est: ergo nō est ita q; illa significat aliter q̄ est a vltra: ergo illa est ppō et nō significat aliter q̄ est q̄ē oppositū pcessi. Si negek. Cōtra. et pponak sūū oppositū q; ista nō significat aliter q̄ est. qua pcessa arguik sic ista non significat aliter q̄ est a illa significat cōplere: ergo ista significat sicut est et vltra/ergo ita est sicut illa significat: sed solū significat q; significat aliter q̄ est: ergo ita est sicut illa significat aliter q̄ est quod fuit negatum.

¶ Solutio. Admisso casu negetur illa propō propo

sita et negek pñs ista. ista significat aliter q̄ est et ista signik. cat cōplere: ergo ista significat sicut est. Ad oppositū addere q; ista nō est primēs ad inferendū seipsam non significare sicut est q̄d est negandū. Nā sequik immediate ad ista significat aliter q̄ est: ergo non significat sicut est. Sed cōtra. ista solutione arguik sic. data illa solutione: sequik illa cōclusio q; aliqua sunt cōtradictoria sibi inuicē cōtradicēta/ quorum vnum significat sicut est et aliud non significat sicut est pncipaliter nec aliter q̄ est pncipaliter. Probatur sic. nam ista propositio significat aliter q̄ est demonstrando per ly ista contradictoriorum illoꝝ scz illa non significat aliter q̄ est: et ita est q; non significat aliter q̄ est. et illa negatur non est pertinens mediū ad inferendum seipsam non significare sicut est pncipaliter: ergo significat sicut est et tamen affirmativa contradicēs huic non significat aliter q̄ est. eo q; ista est pertinens ad inferendum seipsā non significare sicut est: sic sequitur conclusio. Dicēdum est concedendo conclusionem sine aliquo casu q; generaliter vbi altera pars contradictionis est pertinens mediū ad inferendum seipsam non significare sicut est qualiter est in proposito.

¶ Simile est. si ponatur q; tantū ista propositio sit:

¶ Ista significat aliter q̄ est: et q; illa pncipalr̄ sic significat. illo casu posito negandū est q; ois ppō significat aliter q̄ est: et dicendū est q; illa pncipalr̄ non significat aliter q̄ est. nec sicut est: vt in priori sophismate manifestabat eo q; illa est primēs mediū ad iferēdū seipsā nō pncipalr̄ sigre sicut est. ¶ Sike est si ponak q; ista sit ois propō: ista nō significat sicut est. et demōstrek p ly illa eadē: et q; ista pncipaliter sic significat. Deinde pponk ista nō significat sicut est. Si negetur vel dubitetur: cōtra. oppositū illius non pōt stare cum casu. Nam si ponatur cum

casu arguitur sic. ista significat sicut est: ergo ista est sicut illa significat. et solum significat q̃ ista non significat sicut est: ergo illa non significat sicut est. et sic sequũtur duo contradictoria. Si cõcedaf q̃ ista non significat sicut est. tunc proponaf: ita est q̃ illa non significat sicut est. qua concessa arguit sicuta est q̃ ista nõ significat sicut est. et ista principalf sic significat: ergo ita est sicut illa principalit significat et vltra: ergo significat sicut est/quod est oppositum concessi.

¶ Solutio. Cõcedatur q̃ illa nõ significat sicut est/ & q̃ illa principaliter sic significat/et negef ꝓña: ergo ita est sicut illa principaliter significat. sed oportet addere: q̃ illa non est pertinens mediũ ad inferendũ seipsã non significare sicut est/quod est negandum: nam sequitur, immediate ista nõ significat sicut est: ergo non significat sicut est.

¶ Simile est. si ponatur q̃ illa propositio sit omnis propõ. Nõ est ita sicut ista. ppõ principalf significat: et q̃ sic principalf significat q̃ nõ est ita sicut illa. ppõ principalf significat. et p ly ista demonstrf hec eadem 3sto posito concedenduꝫ est q̃ non est ita sicut illa. ppõ principaliter significat. Et dicendum est q̃ illa non significat sicut est. nec aliter ꝯ̃ est.

¶ Simile est. si ponatur q̃ tãtum ista propõ sit. Falsũ est: et q̃ ista principalf significat q̃ falsũ est/et quelz propõ q̃ significat sicut est sit vera. et quilibet significãs aliter ꝯ̃ est/sit falsa. deinde proponaf falsum est. Si concedaf vel dubitet contra. falsũ est. & ois propõ est ista/falsũ est: ergo ista est falsa. tũc sic. ista est falsa: ergo significat aliter ꝯ̃ est. Et vltra: ergo nõ est ita sicut illa significat principaliter/et solũ significat qõ falsũ est: ꝙ nõ est ita/qõ falsũ est. Et vltra: ergo nullũ falsũ est. & sic ex ista cũ casu sequif suũ oppositũ. Si negef q̃ falsũ est: contra. ista ppõ est: et non est vera. et significat sicut est. vel aliter ꝯ̃ est: ergo est falsa. & et vltra: ergo falsum est.

¶ Responsio admittatur casus: et negetur q̃ falsũ est. Et tamẽ concedaf q̃ ista propõ est: et illa non est vera. et negetur q̃ illa significat sicut est. vel aliter ꝯ̃ est: eo q̃ est pertinens ad inferendum seipsam nõ significare sicut est. ꝙ Nam sequitur: falsum est. et omnis propõ est ista: ergo ista est falsa. Et vltra: ergo significat aliter ꝯ̃ est. et vltra: ergo illa non significat sicut est. et p consequens ista nec significat sicut est nec aliter ꝯ̃ est. ¶ Sed si ponatur ille casus q̃ illa propositio sit: falsum est. et nulla alia et ꝯ̃ principaliter significat q̃ falsum est. et quod omnis propositio significat sicut est: vel aliter ꝯ̃ est. et q̃ omnis propositio significans sicut est sit vera. & omnis propositio significans aliter ꝯ̃ est sit falsa. tunc iste casus non est admittendus/eo quod includit contradictionem. Et similiter eadem propositio est vera et falsa/propter illud principale significatũ. quod non est impossibile. vel melius negatur casus prior: quia parteo repugnãt. si bene inspiciantur.

¶ Hec de sophismatibus insolubilibus

¶ Sequitur liber apparentiarum.

PRo materia apparentie multa occurrũt dubia. Primum est quid sit apparere. Secundum est quot modis potest sumi iste terminus apparere. Et plura alia que postmodum patebunt. ꝛc.

¶ Primo intelligendũ est q̃ apparere est sentire vel intelligere. Cũ si aliqõ apparet michi. tunc sentit vel intelligit a me. Et sentire est ab aliquo sensu iterum percipere.

murilegi illuminat medium in quod dirigit visum. ita q̄ per illud lumen satis bene videt in tenebris: cum illius oculi copora fuerint luminosa.

¶ Ad secundum dicitur, q̄ infectio basilisci qua alios

quid interficit ex rōne humoris venefici in eius oculo inficientis aerē oculo immediatū: q̄ aer inficit aerē sibi immediatū. ⁊ sic, procedendo quousq̄ illud venenū deuolat ad visibile: ⁊ illud est tante infectionis q̄ p nullā artē p̄t hoies medere. Et sic est dicendū de multere menstruosa: que ratione sue menstrue habet humores in oculis quod sanis bene euidet in illa per oculorum eius luorem.

¶ Ad illud contra p̄mā responsionē dicitur negā

do q̄ sensibile vel visibile positū supra sensū v. sus videt. q̄ hec intētio nō est sensibilis ꝓpe, nec sentit respectu sensus visus, sed p illud aliud sentit: ⁊ ita textus intelligitur. q̄ sensibile ꝓprie p aliud nō sentit positū supra sensum visus.

¶ Ad aliud dicitur negādo q̄ vna res apparet due

res: q̄ ois res apparēs duob⁹ oculis apparet per triangulū: cui⁹ basis est ad visibile: ⁊ cornua eius in nūero optico vtrāq; linea lateralis trianguli capiat vnū oculum: vna vnū: ⁊ alia altū. ⁊ sic illa res vtrog; oculo dz esse eadē. ibi visus est vnius q̄n deuenit ad nūer⁹ opticū. ⁊c. Jā probat q̄ nihil pōt apparere summe albū nec vniuersale album. q̄ si sit arguit sic. ponat q̄ a sic appareat. tūc hoc a non apparet summe album. q̄ res pōt apparere albior. ꝑ iā apparet, sed nihil pōt apparere albius summe albo. ꝯ. ⁊c. Maior sic. ⁊ nota B. summe nigrū iuxta A. summe albū positū: tūc a apparet intēnus ꝯ primus apparuit. sed primus apparuit summū album. ergo. ⁊c. maior patet. quia opposita iuxta se posita magis apparent.

¶ Simliter si esset vnum remisse album cui iuxta

ponit remisse nigrū. tūc illud album apparet intēnus ꝯ primus apparuit: propter appositionem illius nigri. ergo ita est de summo albo: vel demonstretur causa diuersitatis. Ideo forte dicitur. q̄ summū non apparet intentius in albedine ꝯ primus apparuit. sed apparet distinctius ꝯ primus apparuit. ¶ Cōtra. intentum sensus occupatur circa pluratum tanto plus iudicat de quolibet illoꝝ per se. ergo oppositū rñsionis. ⁊ñs p̄z ex hoc. q̄ tot pōt sensus habere intēnones. q̄ de nullo illoꝝ bene iudicat. Sed hoc non esset verum nisi q̄ deuno iudicat primus ꝯ de alio. ergo huic respondetur, negando q̄ hoc a potest apparere albius ꝯ apparuit. ⁊ negetur q̄ apparet intentius ꝯ apparuit. tamen concedetur q̄ hoc a ⁊ b. magis appareant ꝯ si separatum ponerentur.

¶ Ad istum sensum q̄ magis ponit distinctius et

idem textus habet intelligi. Opposita iuxta se posita magis elucescunt. id est distinctius apparent.

¶ Et tunc ad argmentū in oppositū factū. Negetur ⁊ñs. q̄ sensus iste occupat circa plura. q̄ iste sensus nō occupatur circa summe nigr. sed solū occupat circa summe albū. q̄ si occuparetur circa idē nigr. tūc sequit illud q̄d dictū est. iam apparet q̄ A non apparet vniuersaliter album. nā nulla pars alicuius vniuersalis sufficit agere in oculum eque intēsum intentionē. sicut fuit totū cuius est pars. ⁊ hoc est in equali distantia. sed quelibet pars istius a apparet solum per intentionē ad eo causatam. ergo nulla pars illius apparet ita intensa sicut cuius est pars. ergo in tantum ad hoc.

¶ Respondetur. Concedendo q̄ hoc a apparet vni

uersaliter album. et negetur q̄ nulla pars istius a. agit eque intēsum intentionē sicut totū: ⁊ quelibet eius pars saltē obiectari in agit. sed hoc accidēs: ⁊ nō per se.

¶ Et si arguitur. Contra. Quelibet eius pars obie

ctis visui agit eque intensam intentionem per se sicut totum. ergo quelibet pars visui obiecta apparet per se. Negetur ꝓña: quia tunc hec ꝓña esset bona. Quelibet pars visui obiecta apparet p se. ergo tunc quelibet pars istius obiecta visui apparet per se. agit per se eque fortem intentionē sicut totum a. consequens est falsum Quia, vt notum est, q̄ licet hec sint duo summe calida eque intensa. non tamen se quitur. q̄ sint equiporentia. quia stat q̄ vnum sicut in duo sit magis potens alio. licet ista sunt eque intensa. ¶ Ulterius concedatur. q̄ eadem mentio in numero est acta a parte: a toto: vt patet. sed hoc est per accidens: et non per se.

¶ Sed cōtra sic. si eadem intentio numero est acta in virtute visiua a toto q̄ a parte. ergo mediante ista intentione sensus non iudicaret diuersitatem inter totum et partem alicuius. probatur ꝓña. homo non iudicat diuersitatem inter res: nisi ꝓpter diuersas intentiones captas ab eis. ergo ista que apparent per eandem intentionem non apparent diuersa: sed eadem confirmatur ꝓña. omnis virtus vnita fortior est seipsa dispersa. quia si omnes partes istius hominis per imaginationē forent disperse ab inuicem quelibet illarū pars haberet intentionem sibi appropriatam ergo cum sint iam vnite adinuicem. sic se habent consiquens contra responsionem.

¶ Secundo sic arguitur. Similiter sequitur q̄ medietas istius magis distans frustrat eius agit. quia medietas ꝓpinquior agit eandē intentionē cū medietate remotione. g̃ remotior medietas in agendo eandē intentionem superfluc agit. ¶ Huic dicatur. negando primum argumentum ac etiam ad secundum pro eius confirmatione. quia ad hoc q̄ valeret oportet addere in maiori q̄ omnis intentio acta a parte et a toto sit eadem. et non diuersa. qui oppatet esse falsum. quia diuersa est intētio per se acta a parte q̄ a toto. licet eadem sit intentio virtualiter per accidens acta.

¶ Ad secundum argumentum dicitur. negando q̄ secunda medietas remotior frustratorie agit. licet medietas propinquior agat intentionem eandem cum medietate remotiori. hoc enim non est per se. sed per accidens. quod est requisitum ad concludendum intentum. et sic patet responsio.

¶ Ulterius pono q̄ a sit vnum quadratū apparens solum secundum suum latus. q̄ diuidatur idem in partes proportionabiles minores versus vnum extremū visum a vobis. ita q̄ prima pars proportionabilis obliquatur in prima parte proportionabili istius forte. et secunda pars pro secunda. et sic de infinitis. Tunc nunq̄ infinitum modicum apparebit ante finem illius horre. Dicatur. q̄ non est dare terminum ad quem terminatur virtus visiua. sed sic hoc non potest videri. sed quodlibet maius vel cuilibet maiori aliquod equale. et sic in casu ad dubium. q̄ a sit vnum pedale quadratum apparens vnum pedale quadratū fortificata q̄ remouetur a forte. quousq̄ dispergat eidem intendente cuius virtute visiua fere ita velociter sicut idem remittit intentionem suam quo ad virtutem visiuam viz. est dare primū instans in quo non apparebit pedalis q̄tas.

¶ Ad istud dicatur sic. q̄ quādo illud primo disperditur tunc non apparebit pedalis quantitas. sed immediate ante idem sic exparebat. Et si arguitur sic. tunc apparebat pedalis. quia immediate ante illud apparebat pedale. et non plus tunc distabit ꝗ primo. et virtus visiua melioratur. ergo est tunc eque visibile sicut primo. ergo tunc apparebat pedale. ¶ Negetur consequentia. et tunc ad confirmationem tale ꝑ aliquā distantiam hoc potest apparere. Et per aliquam non. ergo est dare maximam per quam potest apparere. minimam per quam nō dicitur quemodo est dare maximam per quam cum sit dare optimum medium et optimam virtutem visiuam. et sic est finis.

¶ Finis apparentiarum libri.

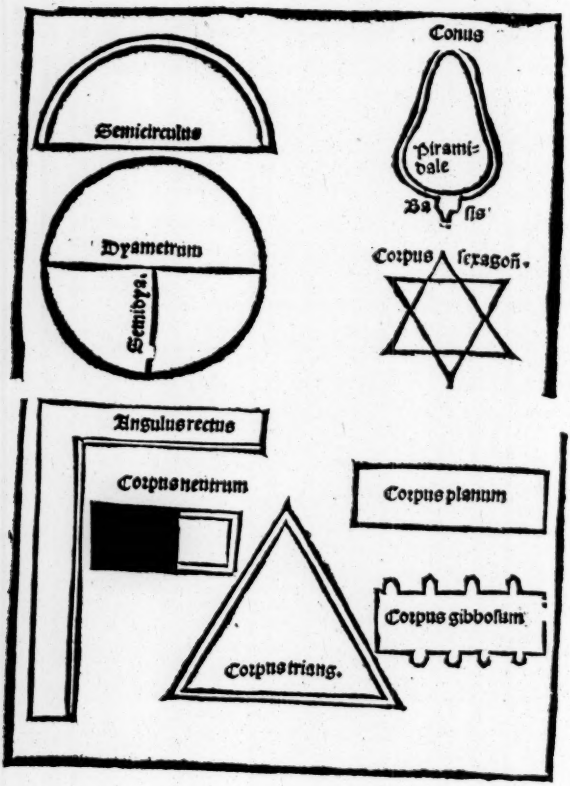
Conus
Semicirculus
Piramidale
Basis
Dyametrum
Semidya.
Corpus sexagon.
Angulus rectus
Corpus neutrum
Corpus planum
Corpus gibbosum
Corpus triang.

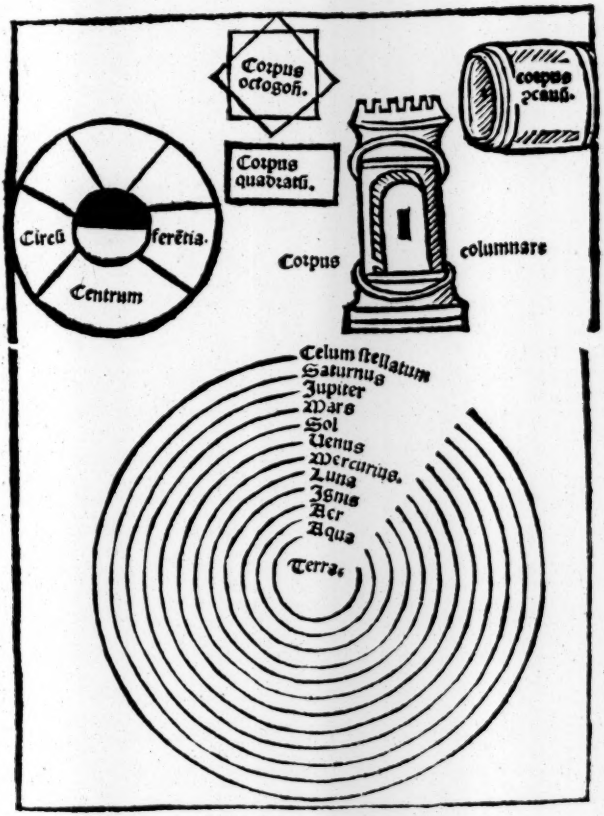
Corpus octogon.
Corpus quadratū.
corpus ꝓcūū.
Circū
ferētia.
Centrum
Corpus
columnare
Celum stellatum
Saturnus
Jupiter
Mars
Sol
Uenus
Mercurius.
Luna
Ignis
Aer
Aqua
Terra.

¶ Tractatus de naturalibus.

Natura est duplex scz natura naturās/ꝛ nā⁹ tura naturata. Natura naturans est pma cā.i. deus. Et natura naturata est triplex.s. materia ꝑma/forma/ꝛ ꝓpositū ex his Uñ de natura que dr forma in presenti. Restat sermo qui describitur isto modo. Natura est principiū motus et quietis eius in quo est primo et principaliter per se: et nō per accidēs. Istā diffinitionē ponit phs. ij. phisicoꝝ. et etiā ꝑmentator. v. methꝫ. ꝛ in ista diffinitione. ꝛ tenet copulatiue: ꝛ nō copulatim. Uñ natura est ꝑncipiū motus eius in quo est ꝛ quietis: ñ diuersimode. nā natura est ꝓncipium motꝰ et⁹ in ꝙ est qñ ponit extra suū locū naturalē. Et natura est principiū ḟcionis et⁹ in quo est qñ existit in loco suo naturali. vñ si terra ponat in aere ursū: ꝛ nō impedit stati descēdet. et hoc naturaliter. qz forma tre est causa istius motus. ¶ Et nota ꝙ forma terre nō est grauitas. sed vocatur terreitas ad quā sequitur grauitas Similiter si ponatur ira in loco suo naturaliter quiescit. et hoc naturaliter. et ideo natura est principium quietis. ꝛ forma est causa quietis.

¶ Et nota ꝙ duplex est moueri. scz per se/et per accidēs. ¶ Moueri ꝑ se est mouere a ꝓncipio intrinseco. Mouere p accidēs est moueri ab extrinseco vel ad motū alterius. vt qñ hō mouetur ꝑ se mouet a ꝓncipio intrinseco. videlicet ab aia. ꝛ aia mouet p accidens. qz per motū totius corporis. Nam primo mouet corpus. ꝛ ex ꝑte aia mouet ꝑ motū corporis. sicut nauta primo mouet nauē. ꝛ ex ꝑte mouet nauta p motū nauis. Similiter caput hois mouetur per accidens. quia mouetur per motum totius corporis.

¶ Motus dicitur duobus modis. scz subitus/ꝛ successiuus. Motus subitus est talis qui causatur sine aliqua resistentia reali. vt inductio luminis. Nam corpus luminosum inducens lumen in aliquod medū: qđ non habet resistentiam realem: subito inducit illud lumen. ꝛ talis non dicitur motus proprie dictus: sed mutatio quedam. ¶ Motus successiuus est talis qui causatur ex certa proportione potentie ad suam resistentiam realem. ꝛ talis vocatur motus proprie dictus. Unde non est motus proprie dictus nisi sit successio. et non potest esse successio nisi sit partialis acquisitio. ꝛ non potest esse partialis acquisitio: nisi sit acquisitio partis post partē. ꝛ non potest esse acquisito partis post partem: nisi sit ibi resistentia. ergo patet ꝙ non potest esse motus sine resistentia. ¶ Motus a philosopho sic diffinitur. Est actus entis in potētia secundum quod est in potentia. ¶ Motus a cōmentatore sic diffinitur. Est acquisito partis post partem illius termini ad quem tēdit res mota. ꝛ ista diffinitio est formalis. Secunda materialis. Per istas diffinitiones patet ꝙ oportet ꝙ sit partialis acquisitio: ꝛ successio partis ad partem in motu proprie dicto. ¶ Et nota ꝙ duo sunt termini in motu. scilicet terminus a quo. ꝛ terminus ad quem. Terminus a quo est illud terminus in quo incipit motus et deperditur ad motū. Terminus ad quē est illud terminus ad quem tendit res mota per motum. Medium est illud totum quod est inter terminum a quo: et terminum ad quem. Unde si quis iret a cantibrigia vsqz londonias: tunc est cantibrigia a quo: ꝛ londonias ad quem.

¶ Et notandum est. ꝙ decem sunt predicamenta. s. Substantia/qualitas/quantitas/vbi/relatio/actio/passio/ quando habitus/et positio. Et in quattuor istorum inuentur motus scilicet substantia/qualitate/ꝙtitate/ꝛ vol. ¶ In predicamento substantie inuenitur due species motus oppositi. scilicet generatio/ꝛ corruptio. Generatio est mutatio de non esse ad esse. Corruptio est mutatio de esse ad non esse. vnde generatio ꝛ corruptio nō sunt motus proprie dicti: quia non sunt successiue.

¶ Motus enim proprie dictus dicitur tripliciter scz naturalis/reflexus/ꝛ violentus. ¶ Motus naturalis est talis ꝙ causat a ꝓncipio

intrinseco materia rei inclinãte. vt ẽra naturalit mouet descendẽ. ¶ Motus re-
flexus est talis q̃ causat ab aliquo ꝓncipio intrinseco materia rei inclinãte: vt radi-
us solis. ¶ Motꝰ violentus est talis q̃ causat ab aliq̃ ꝓncipio extrinseco materia
rei nõ inclinãte. vt si q̃s pellat siue ꝓiciat sursum lapidẽ: tũc ille lapis mouet violẽt.
¶ Ad hoc q̃ i ꝑdicamẽto sit motꝰ ꝑpe dicꝰ requirit q̃ subiectũ recipiẽs formã
acquirit ꝑ motũ sit ens in actu de se: ꝛ ꝓsitũ ex materia ꝛ forma. sed nihil est sub-
iectũ immediate recipiẽs formã substãtialẽ q̃ acquirit ꝑ motũ ḡnationis: nisi ma-
teria a se est nõ ens i actu nec ꝓponit ex materia ꝛ forma. sed est solũ in potẽcia. g ḡna-
tio ꝛ corruptio nõ sũt motus ꝑpe dicti. q: añ aduentũ illi⁹ forme inducẽde subie-
ctũ ẽ solũ ens i potẽcia. Ḡnatio est duplex. s. simplex ꝛ ꝫ q̃. Ḡnatio simplex est ḡ-
natio subẽ. Ḡnatio ꝫ q̃ est ḡnatio accidẽtis. ꝛ sic de colore. Corruptio ẽ duplex sim-
plex/ꝫ q̃. Corruptio simplex ẽ corruptio subẽ. Corruptio ꝫ q̃ ẽ corruptio accẽtis

¶ In ꝓdicamento qualitatis reperitur motus ꝑ
ꝓpie dict⁹: q̃ dr alteratio. Vñ alteratio est trãsmutatio de vna qualitate ad aliam
codẽ subiecto manẽte a ꝓncipio vsq; ad ad finẽ cui⁹ sunt talia. Nigrefactio/albi
factio/calefactio: ꝛ hmõi. In alteratione vã est successio. q: in alteratione vera
est resistentia que causatur ex vera qualitate contraria qualitati inducende.

¶ In ꝓdicamento quantitatis. sunt due ꝑspecies
motus ꝑpie dicti. scz augmẽtatio: ꝛ diminutio. Augmentatio est motus siue mu-
tatio de minori ẽntitate ad maiorẽ. Diminutio est mutatio de maiori quantitate
ad minorem. Et ad veram augmentationẽ tria requirunt. Primũ est q̃ subiectũ
recipiens illam augmentationem manebit idem a principio vsq; ad finẽ augmẽ
tationis. Scõm est q̃ quelibet pars augmentabilis aucti sic aucta. Tertiũ est. q̃
illa augmẽtatio fiat ꝑ aliqđ corporeũ de nouo aduenies. ꝛ ecõtra dicẽdũ est de di
minutione. ideo nullũ augmentat ꝑpie nisi res aliata. ideo si res maiata augmẽ
tat. hoc est impꝛopie scz q̃n rare fiunt vel condensant. Rarefactio est partiũ int
se remotio sine aliqua noui corporis acquisitione. Nam rarum est illud cuius par
tes remote iacent. vt ponit philosophus capitulo de quantitate. ¶ Condensatio
est partium inter se constrictio vel compressio sine aliqua noui corporis deperdi-
tione. Nam densum est illud cuius partes propinque iacent.

¶ Quãtitas dicitur dupliciter. scz cõtinua ⁊ discre
ta. Quãtitas ꝓpria est cui⁹ ꝑtes copulant ad aliquẽ terminũ cõem. ꝛ tales sunt
quisq;: vt ꝑz cap̃o de ẽntate. scz linea/superficies/corpus/locus/ꝛ tẽpus. ¶ Linea
est res longa sine latitudine ꝛ profunditate: cuius extrema sunt duo puncta. ¶ Su
perficies est longitudo ꝛ latitudo sine profunditate: cuius extrema sunt due linee
¶ Corpus est quoddã longũ latũ ꝛ profundũ: cui⁹ extrema sunt due superficies.
et ideo de nũero istoꝝ corpus dr perfectissimũ. qr nõ deficit sibi aliqua dimensio
¶ Et nota q̃ sunt tres dimensiones. scz longitudo/latitudo/ꝛ ꝓfunditas. ¶ Cor
pus dr dupliciter. scz corpus de ḡne substãtie/ꝛ corpus de ḡne ẽntatis. Corpus
de ḡne substantie est substantia de se nõ longa/lata/nec profunda. Corpus de ge
nere ẽntatis est longitudo/latitudo/ꝛ ꝓfunditas. cuius partes copulant ad su
perficiẽ. ¶ Locus ẽ vltima superficies corporis continentis locatũ ꝛ est immobi
lis. ¶ Tempus est mensura motus secundũ ꝓius ꝛ posterius. ¶ Quantitas di-
screta est talis cuius partes copulantur ad nullum terminum communem. ꝛ ta-
les sunt due. numerus: ꝛ oratio. ¶ Numerus est quantitas discreta resultans ex
collectione vnitatum adinuicem.

¶ Numerus dicitur tripliciter. scz numerus nume
rans/numerus numeratus/ꝛ numerus a quo numeramus. ¶ Numerus nume-
rans est talis numerus/homo/anima/deus. ¶ Numerus numeratus est talis vt
reo numerate. vt duo homines. tres lapides ¶ Et numerus a quo numeramus
est talis: vt duo. tres/quattuor. Unde numerus est quãtitas discreta resultans ex
collectione vnitatum adinuicem.

¶ Oratio est mensura intrinseca vocis prolate. tempus/motus/et hmõi dr̃ res successiue. Vñ quedã est res successiua/et quedã res permanẽs. ¶ Res pmanẽs est cuius oẽs partes manẽt simul in actu cũ suo toto: vt hõ/domus/et hmõi. ¶ Res successiua est talis cuius non oẽs partes manent simul i actu cũ suo toto. Nã existente prĩa hora dici est dies: ꝛ tũc hora scõa nõ est. Esse talium successiuorum est simul cũ cor̃ actu fieri. Unde bene sequit. dies est in fieri: ergo dies est. Et esse permanentũ presupponit fieri in eisdem: vt pr̃ est domus in fieri q̃ in facto esse. quia non sequitur/domus est in fieri: ergo dom⁹ est sed potius sequitur oppositum.

¶ Nota q̃ oratio dicitur tripliciter. Jn voce/in mẽte/et in scripto. Oratio in scripto est substantia. Oratio in voce est quantitas. Oratio in mente est qualitas. ¶ Nota q̃ punctus est quoddã indiuisibile in linea ad quem copulantur sue partes sine determinantur partes linee. Puncta extrinseca in linea sunt primus punctus et ultimus. Puncta intrinseca sunt omnia pũcta inter primum et ultimum. Et sic de instanti respectu temporis.

¶ Nota q̃ non sũt plura pũcta in linea centipedali q̃ in linea bipedali/neq; pauciora. Ideo tot sũt pũcta in linea minori quot sunt in linea maiori: q̃ in quacũq; linea sunt infinita pũcta/et nullũ infinitũ est aliquo infinito maius neq; minus/neq; alia infinita sunt alijs finitis plura neq; pauciora.

¶ Jn predicamento ubi: reperit motus ppzie dict⁹ Qui dicit loci mutatio/vel motus localis: qđ idẽ est. Mot⁹ localis est mutatio de vno loco in aliũ: eodẽ subiecto manente a principio vsq; ad finem. ꝛ iste mot⁹ solũ conuenit corporibus: vt pz p Autor ẽ. vi. principio ĩ. cap'o de actione: vbi dicit. Solum corpus mouetur per se: eo q̃ de loco ad locum transit.

¶ Corpus dicitur dupliciter. scz corpus simplex/et corpus mixtũ siue cõpositũ. ¶ Corpus simplex est tale qđ non cõponit ex contrijs elemẽtis: vt aqua vel aliqđ aliud elementũ. ¶ Elementũ est illud qđ cõponitur ex materia prima ꝛ forma elemẽtari. ¶ Materia prima est maxime simplex q̃ non cõponit ex materia priori. Vñ materia est illa q̃ est prima in via ꝓpositõis. id est gñationis. et vltima in via resolutionis i. corruptiõis. Et materia prima est indifferens ad oẽs formas suscipiẽdas vel sibi imponẽdas: ꝛ nullã certã formã sibi determinat. ¶ Corpus mixtũ est istud corpus qđ cõponit ex cõtrarijs elemẽtis distinctis in specie. et corpus illud vocatur elemẽtatũ: vt lapides/aialia: ꝛ hmõi.

Corpus mixtũ dicitur duobus modis. Perfectum/scz et imperfectũ. Corpus pfectũ dr̃ illud qđ cõponit ex quatuor elemẽtis i specie. Corpus pfectũ est illud qđ cõponit ex tribus vel duob⁹ elemẽtis. ¶ Adhuc corpus mixtũ dr̃ dupliciter. aiatum scz et inaiatum. Corpus aiatum est illud cui⁹ forma ꝑ quã vltimate actuat est aia. Et hoc põt cẽ tripliciter. Uel cuius forma vltimata est aia vegetatiua: vt arbor/planta/et hmõi. Uel cui⁹ forma vltimata est aia vegetatiua et sensitiua: vt brutũ asinus. ꝛc. Uel cuius forma vltimata est aia vegetatiua sensitiua/et intellectiua: vt hõ. ¶ Corpus inanimatũ est illud quod non actuatur per aiam: vt aurum/et huiusmodi vel argentum/cuprum. ꝛc.

¶ Differentie positionum sunt sex. scilicet sursum/deorsum/dextrorsum/sinistrorsum/antrorsum/et retrorsum. Unde omne quod mouetur motu proprio: mouetur versus vnam differentiã positionis. et hoc loquẽdo de natura elemẽtari. a hoc est verũ tã de simplici corpore/q̃ de corpore mixto siue ꝓpositõ. et tã de corpore aiato q̃ de corpore inaiato. Nã ignis q̃ est corp⁹ simplex mouetur naturaliter versus vnã differentiã positiõis. Vñ illud est mixtũ qđ mouetur ad motum elemẽti dñantis in co. nis illud mixtum in quo dñatur ignis

mouet ascendēdo: et hoc naturaliter et sic est de mixto aiato: nā aial secūdū q̄ est graue mouet deorsū (loquendo de natura elemētari) sed loquendo de natura sē sibili. i. de natura aialis, aial mouet ad oēs differentias positionis. Vñ oē corpus quod mouetur: mouetur ex certa proportione potentie ad suā resistentiam.

¶ Duplex est resistentia. scz extrinseca ⁊ intrinseca

¶ Resistēna intrinseca est illa q̄ est i re mota, et causak ex cōpositione et ꝓportione cōtrariorū elementoꝝ. Et ista repik i corporibus mixtis solū. q nō in corporib⁹ simplicibus. Vñ si sit aliq̄ mixtū ex igne et tra. i quo dñak terra. tunc illud mixtū mouek versus deorsū: qz oē mixtū mouek ad motū elemēti dñantis i co/nō tñ ita velociter mouek illō mixtū sicut tra pura p se: qz ille ignis q̄ est i mixto contrariak illi terre. et nitk moueri motu contrario illius mixti resistendo/inquātum potest: et illa est resistentia intrinseca.

¶ Rcsistēna extrinseca est illa que est extra rem mo tā et causak ex den itate medij: vt aerꝭ vel aq̄ humōi. Ut si mixtū ponak surſū i ae re: cui⁹ grauitas est maior ꝙ dēsitas aerꝭ mouek descēdēdo. et tūc dēsitas aeris resistit sibi extrinsece. et elemētū subdomunās resistit sibi itrinsece. Vñ si corp⁹ mixtū mouek i medio vel i plano/qō idē est. tūc mouek ex ꝓpōne potēne ad resistēnā intrinsecā et extrinsecā. scz corp⁹ simplex mouek ex certa ꝓportiōe potētie suue ad resistentiā extrinsecā solū: qz corp⁹ simplex nō hz aliquā resistēnā itrinsecā. Vñ si imaginarek vacuū ⁊ corp⁹ mixtū ponerek i eo. tūc illō mixtū mouek ab illo vacuo ex ꝓportiōe potēne ad resistēnā intrinsecā solū. Sed si corp⁹ simplex ponerek in illo vacuo. tūc illud corpus moueri nō pōt successiue: qz nō hēret aliquā resistēnā.

¶ Motus localis est duplex. naturalis et violētus.

¶ Mot⁹ naturalis est ille q̄ ꝓcedit a ꝓncipio itrinseco. natura rei iclināte: vt descē sus est motus naturalis terre/⁊ ascēsus est mot⁹ naturalis ignis. ¶ Mot⁹ violēt⁹ est ille q̄ ꝓcedit ex ꝓncipio extrinseco/natura rei nō inclināte: vt si terrā cōpellare tur ſsus surſū tūc mot⁹ ille ascēsus est mot⁹ violēt⁹/et mot⁹ descēsus est mot⁹ naturalis et⁹. ¶ Mot⁹ naturalis sēp intēdit ſsus finē. et hoc velociꝰ: ita q̄ i q̄lz istāti posteriori erit mot⁹ velocior ꝙ in aliquo istāti priori. Motus violētus remittitur ſsus finē: ita q̄ in q̄lz istāti posteriori sit mot⁹ tardior ꝙ i aliquo instanti priori.

¶ Motus rectus est ille mediante quo describitur

rectꝰ linea. et sic est mot⁹ elemētoꝝ existentiū extra loca sua naturalia. ¶ Mot⁹ circularis est ille mediāte quo describit linea circularis mot⁹ celi. Et nota q̄ nullus motus potest esse motus perpetuus neq; continuus nisi motus circularis.

¶ Tria requirūtur ad vnitatem motus. scz vnitas

motoris/vnitas rei mobilis/et vnitas tp̄is. Unitas motoris est qñ idē motor manet a ꝓncipio vsq; ad finē. Unitas rei mobilis est vnū mobile qō manet a ꝓncipio vsq; ad finē. Sed vnitas tp̄is est q̄ maneat idē tempus a principio vsq; ad finem.

¶ Motus reflexus est talis qñ aliq̄ obuicitur cōtra

aliquod obstaculū et statim reflectit vel reuertit in contrariū. Unde motus reflexus non pōt esse mot⁹ ꝓpetuus nec motus cōtinuus: qz inter quoscūq; duos contrarios cadit quies media. vñ oīe quod mouek: successiue mouetur/mouebak/ mouebiturtus q̄ non est primum instans/motus successiui nec vltimum

¶ Jdeo generaliter quicquid incipit moueri succes

siue incipit moueri ꝓ remotionē de ꝓsenti/et positionē de futuro. Et si ipsū desi: sit moueri: desinit moueri ꝓ remotionē de ꝓsenti/et positionē de ꝓterito. hoc intelligimus de oī motu successiuo. Vñ oīs motus successiuus est tp̄alis/⁊ mēſura per tēpus. Sed subitus est instantaneus qz tñ mensurak ꝓ instans. Ergo talū motuum est dare primum instans et vltimum satis bene.

¶ Omnis latitudo alicuius rei est tota distantia inter non gradum et gradum summum: continens in se omnes gradus illius latitudinis vniformiter difformis dispersionis.

¶ Gradus summus est ille qui nō est admixtus cum suo cōtrario. et est ita intensus in natura q̄ nullus gradus illi⁹ nature est co intēsior. continens in se virtualiter oēm gradū potentialē illius nature. Ut gradus summus albedinis est ille qui non est admixtus cum suo cōtrario. scilicet nigredine. Unde summus gradus albedinis est prima privatio nigredinis.

¶ Locus figure graduum.

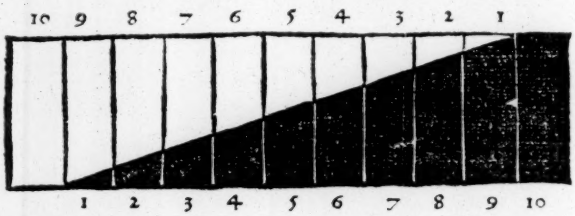

¶ Etiam non gradus albedinis est pura privatio albedinis: sicut nigredo summe que nichil habet albedinis. ¶ Latitudo est distantia graduum per quam vnus gradus distat ab alio. ¶ Latitudo albedinis est tota natura albedinis cōtinens in se omnem gradum albedinis vniformiter difformiter dispositum secūdum intensius et remissius a non gradu albedinis exclusiue vsq; ad summum gradum inclusiue. Et eodem modo est de latitudine aliarum qualitatum.

¶ Unde in omni latitudine sunt infiniti gradus sicut in omni tēpore sunt infinita instantia: et inter quoscūq; duos gradus cadit latitudo media sicut inter quecūq; duo instāntia cadit tēpus medium. Unde gradus dr̄ intensi vel remissi penes participationē cū suis cōtrarijs secundum magis et minus. Et ideo albedo dr̄ intensa eo q̄ modicū habet de suo cōtrario secū admixto. Et dicit remissa q̄ multū habet de suo contrario. ¶ Unde si sint duo gradus albedinis in quanto vnus illorū minus habuerit de suo cōtrario secum admixto ꝑ alter illorum in tanto dicitur intensior illo. Et in quāto magis habuerit de suo contrario secum admixto in tanto remissiorem. Et si nichil habuerit de suo ctrario secum admixto dicitur intensissimus vel summus (quod idem est.)

¶ Alio modo dicuntur gradus intensi vel remissi penes ꝓpinquitatē vel distantiā a suo non gradu. ¶ Unde gradus dicitur intensus: quia per magnā latitudinē distat a non gradu. Et dicit remissus eo q̄ p modicam latitudinē distat a non gradu. ideo si sint duo gradus intensi: ille gradus d̄ per maiorē latitudinē distat a non gradu dicit intensior: et alius dicit remissior. Ideo in qualibet latitudine aliquis gradus est intēsior: et aliquis remissior: quia nullus est gradus inter non gradum et gradum summum: quin ille est intensus vel remissus. Summus gradus est intensus et non remissus.

¶ Intendere est per aliquam latitudinem mediam gradum perfectiorem acquirere. ¶ Remittere est per aliquam latitudinem mediam gradum perfectiorem deperdere.

¶ Intẽdere ad aliquam gradum est dupler. Inclu
siue scz ⁊ exclusiue. ¶ Intẽdere p aliquẽ gradũ inclusiue est per aliquã latitudinẽ
mediã gradum aliꝰ acquirere. et in illo gradu in fine intentionis existere. ¶ In
tendere ad aliquem gradũ exclusiue est aliquã latitudinẽ mediam terminatã ad
aliquem gradum acquirere non acquirendo illum gradum. ¶ A non gradu intẽ
dere est a non gradu: gradum perfectionem acquirere.

¶ Remittere ad aliquem gradum est dupliciter In
clusiue scz et exclusiue. ¶ Remittere inclusiue est totã latitudinẽ citra aliquẽ gra
dum habitũ deperdere: ⁊ sub illo gradu in fine remissionis non existere. ¶ Remit
tere exclusiue est totam latitudinem citra aliquem gradum deperdere: et nõ de=
perdendo illum gradum: sed sub illo gradu in fine remissionis existere.

¶ Ad nõ gradum remittere est totam latitudinem
vsqꝫ ad purã privationẽ illius qualitatis deperdere. A non gradu remittere est a
pura privatione illius qualitatis aliquem gradũ deperdere. ¶ A non gradu intẽ
dere est a pura privatõe illius qualitatis aliquẽ gradũ acquirere. ¶ Adhuc intẽ
dere ad aliquẽ gradũ sine exclusiue sine inclusiue est duplicit: vniformiter ⁊ diffor
miter. ¶ Intendere vniformiter est totam latitudinem acquirere in vna parte tẽ
poris sicut in alia sibi equali. ¶ Intendere difformiter est latitudinem maiorem
acquirere in vna parte temporis q̃ in aliqua sibi equali.

¶ Remittere etiam dupliciter dicitur vniformiter ⁊
difformiter. Remittere vniformiter est tantã latitudinẽ deperdere in vna parte tẽ
poris sicut in alia sibi equali. ¶ Remittere difformiter est maiorẽ latitudinem de
perdere in vna parte tẽporis q̃ in alia sibi equali. Unde si quis intendat motum
suũ sine vniformiter sine difformiter semp difformiter mouet et non vniformiter.
nam qui vniformiter mouet cõtinue sub eodẽ gradu mouet nec acquirẽdo nec
deperdẽdo latitudinem. Nã vniformiter moueri est tantũ spaciũ pertrãsire vna
parte tẽporis sicut in alia sibi equali. Sed quicunq; intẽdit motũ suũ difformiter
sine remittit ille acquirit vel deperdit latitudinẽ mot⁹. et sic mouetur alio gradu
intẽnoꝰ vel alio gradu remissioꝰ: ergo quicunq; intendit motum suũ siue remit=
tit siue non semper difformiter mouetur et non vniformiter.

¶ Notandum est q̃ ad hoc q̃ aliqua sint actiua et
passiua adinuicẽ duo requirũtur. Primũ est q̃ illa sint similia quo ad materiam
et quo ad ꝓcomitantiã. Secundum est q̃ sint dissimilia contraria quo ad formã.
ita q̃ forme earũ sint cõtrarie. vñ ad actionem requirit fikitudo materialis ⁊ simi
litudo materiarum ad passionẽ requiritur dissimilitudo formarũ. ¶ Ad hoc q̃ fit
actio oportet q̃ sit predominatio agentis supra passum: ita q̃ passũ patiatur ab
illo agente et q̃ debita sit approximatio inter agentem et passum. Unde omne a=
gens habet se ad suum passum in proportione maioris inequalitatis, quia sic po
tentia illius agẽtis excedit potentiam illius ꝓpatientis.

Proportio dicitur tripliciter. proportio maio
ris inequalitatis, proportio minoris inequa
litatis: et proportio equalitatis ¶ Proportio maioris inequalitatis est habitudo
maioris quantitatis ad minorem quantitatem vt sex ad quattuor. ¶ Proporti=
tio minoris inequalitatis est habitudo minoris quantitatis ad maiorem vt duo
ad quattuor. ¶ Proportio equalitatis est habitudo equalium adinuicẽ compa=
ratarum: vt quattuor ad quattuor.

¶ Pro quo notandum est. q̃ solum ex proportione

maioris inequalitatis prouenit motus. et ille potest agere in aliud dupliciter. scz ex proportione totius ad totum: vel ex proportione totius ad partē. Agens agit in passum ex proportione totius in totum. hoc est quando totum agens dominatur super totum passum. ꝛ huiusmodi actio est actio propria que accidit inter maius et minus. Agens agit in passum ex proportione totius ad partem. quando totum agens dominatur supra partem passi. et non supra totum passum. huiusmodi est actio ex proportione totius agentis ad illam partem. et hoc vocatur agere: et talis reactio est inter maius et minus et equalia.

¶ Similiter aliquid potest pati dupliciter. scilicet

Secundum totum et secundum partem. et passum proprie dicitur repati. ꝛ non pati. Ideo omne communicans in materiam cum sua passa repatitur in agendo. Unde partes elementorum sunt maxime actiue et passiue. sed omnia elemēta suis spheris sunt equalis virtutis. Similiter inter elementa in suis spheris est actio et repassio. quia elemēta agunt ad inuicem. et patiuntur secundum partes mediatas.

¶ Nota ꝙ quattuor sunt elemēta. scilicet ignis aer/aqua/et terra.

Et quattuor sunt qualitates prime. scilicet caliditas/frigiditas humiditas: ꝛ siccitas. secundum quarum cōbinationes resultat numerus elementorum. ¶ Nota ꝙ ser sunt cōbinationes primarum qualitatum. quarum due sunt impossibiles et quattuor possibiles. Et tot sunt ꝓbinationes primarum qualitatum possibiles. quot sunt elementa. et sic inuestigatur a philosopho libro de generatione. et tantum quattuor sunt elementa in specie. Qualitates prime sunt ille ex quibus resultant omnes alie. et ille non resultant ex aliquibus.

¶ Prima cōbinatio est caliditas et siccitas/cui correspondet ignis. n[illegible] ignis est calidus et siccus. in quo caliditas habet predominium: quia in omn[illegible]emento sunt due qualitates. quarum vnum se habet in predominio. ¶ Secunda combinatio est caliditas et humiditas: cui correspondet aer. Nam aer est calidus et humidus in qua dominatur humiditas. ¶ Tertia combinatio est frigiditas et humiditas: cui correspōdet aqua. Nam aqua est frigida et humida. in qua dominatur frigiditas. ¶ Quarta combinatio est frigiditas ꝛ siccitas. cui correspondet terra. Nam terra est frigida ꝛ sicca. in qua dominatur siccitas. ¶ Quinta combinatio est caliditas et frigiditas. ꝛ huic non correspondet aliquod elementū. quia est impossibilis. quia frigiditas et caliditas sunt qualitates contrarie. et non possunt simul inesse vni corpori. et hoc denominatiue ¶ Serta combinatio est humiditas et siccitas. cui non correspondet aliquod elementum. propter causam predictam.

¶ Hec melius discerni possunt in figura sequenti.

¶ Figura quattuor elemẽtorum/& qualitatũ primarum.

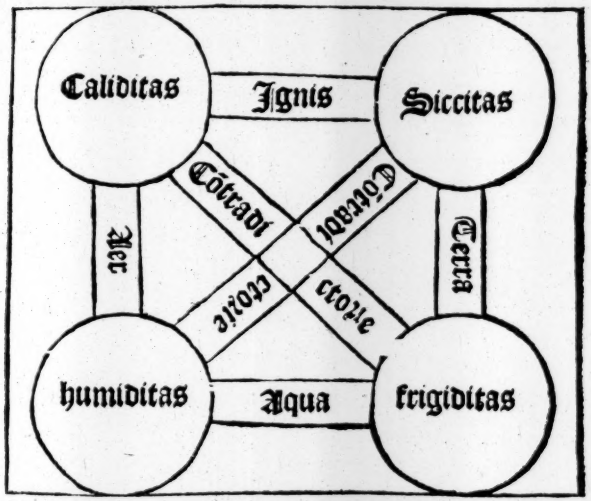

¶ Ignis est elementum nobilissimũ/subtilissimum et rarissimũ. & ideo collocat in supremo loco regionis elementaris/ et sub cõcauo orbis lune. Et sub igne imediate est aer, et sub aere est aqua et sub aqua est terra: que est elementũ grauissimũ/densissimũ/& vilissimũ. et iõ collocat in infimo loco. ¶ Similiter ignis est in decuplo maioris ẽntitatis q̃ aer. et in decuplo maior magis est aer q̃ aqua. et sic de alijs. Tã elementũ in quanto maioris ẽntitatis est in tanto rarius est: et in ẽpto maioris quantitatis est: in tanto densius est.

¶ Quedã sunt eleméta simbola: et quedam dissimbola. ¶ Elementa simbola sunt illa que conueniunt in aliqua qualitate prima. vt ignis et aer/aer et aqua/aqua et terra. ¶ Eleméta dissimbola sunt illa que in nulla qualitate conueniunt: vt ignis et aqua/aer et terra. Inter eleméta simbola fa cilior est actio: q̃ inter elementa dissimbola. vt patet in li. de gñaĩ.

¶ Quedã sunt corpora homogenea/et quedã etherogenea. ¶ Corpa homogenea sunt illa quor̃ oẽs ptes sunt eiusdẽ nature: & eiusdẽ denoiationis cũ suo toto. nã q̃libet ps aque est aq̃. & quelibet pars aeris est aer ¶ Corpa etherogenea sunt illa quor̃ nõ oẽs partes sunt eiusdẽ nature nec eiusdẽ denoiationis cũ suo toto. vt hõ: et hmõi. nã quelibet pars hois non est homo.

¶ De numero qualitatũ primarum. quedam dicũtur actiue/quedã passiue. Actiue sunt caliditas/et frigiditas. Passiue sunt humiditas/et siccitas. et sic est in elemẽtis in quibus denoiantur. nõ tñ dicũtur actiue. qr non patiuntur. sed quia principaliter agunt: et er ꝑte dicuntur passiua.

¶ Quattuor sunt qualitates prime. Caliditas. Fri-

giditas. Siccitas. et humiditas. ex quibus resultant omnes alie qualitates. que non causantur ex aliis qualitatibus. ¶ Qualitates secundarie sunt ille que resultant ex certa proportione primarum qualitatum adinuicem. sicut nigredo. et albedo. amaritudo dulcedo. et sic de aliis. quarum quelibet dicitur vniformis: vel difformis sicut et prime.

¶ Qualitas vniformis est cuius quelibet pars est eque intēsa cū suo toto. et si sit qualitas vniformis: tūc aliqua pars est maior alia nō tn intensior illa. Unde nō eadē de causa dicitur albedo intensior alia: et maior nam albedo dicitur intensior alia. q̄ per maiorē distantiam distat a non gradu. et albedo dicitur maior alia: q̄ extenditur per maius subiectū ex alia. vnde intensio qualitatis est ratione distantie a suo non gradu. sed magnitudo qualitatis est ratione subiecti. Un intensum et remissum sunt proprie differētie q̄litatis. Ideo qualitas dr intensa vel remissa. Sed magnū et paruū. ppie sunt differentie q̄titatis ideo q̄titas dr magna et parua per se rone diminutionis vel augmētationis. Sz tamē qualitas dr magna et parua. sed hoc non est per se. sed per accidens. q̄ ratione alterius puta subiecti. Et quantitas dicitur intensa vel remissa. sed non per se. sed per accidens. quia ratione alterius puta qualitatis.

¶ Qualitas difformis est illa cuius vna pars est intensior alia. Et illa est dupler. scz vniformiter difformis. et difformiter difformis. Qualitas difformiter difformis est. cui⁹ ptes sunt immediate fm extensionem: tn multū distāt fm intensionē. i. cui⁹ partes terminant ad eundē punctū in q̄titate. et nō determinantur ad eundem punctū in qualitate. vt si a sit corpus cui⁹ vna medietas sit alba in summo gradu fm se totū. et alia medietas eiusdē sit alba gradu medio fm se totū. tunc tota illa albedo est difformiter difformis. et hoc corpus est albū difformiter difforme. cuius aliquot partes sunt immediate fm extensionē. i. fm quantitatē. et tn multū distāt fm intentionē. i. fm qualitatē. Nā due medietates istius a. sunt immediate fm extensionē. q̄ terminantur ad eundē punctū medium illi⁹ a. Iste tn medietates distāt fm intensionē. q̄ nō terminantur ad eundē gradū in qualitate. sed distāt̄a qualitate p intensiuā qualitatē totus latitudinis albedinis Aliqua duo esse immediata est dupliciter. scz fm intensionē. et extensionē sunt illa que terminant ad eundē punctū in quantitate. sed illa sunt immediata secundum intensionem que terminātur ad eundem gradum in qualitate.

¶ Qualitas vniformiter difformis est illa cuius omnes partes que sunt immediate fm extensionē. sunt immediate fm intensionē. et terminant ad eundē gradū. nā ille gradus ad quē terminantur ille partes est intensissimus: q̄ nō est parte intensiori. et ille gradus ad quem sic terminatur est intentissim⁹ eor. q̄ nō est in parte intēsiori. Et dr remississim⁹ q̄ nō est in pte remissiori. sed quilibet gradus intensior illo est in parte intensiori citra certum gradum in gradū summū. Ideo dr intensissimus. qui non est in parte intensiori. Et etiam ille gradus est remississimus: q̄ nō est in parte remissiori: quia ille non est in parte remissa. sed quilibet illo remissior est in parte remissiori.

¶ Omnis qualitas vniformiter difformis terminatur ad duos gradus. vz. ad non gr̄adū: et ad gradū summū. Un quelibet latitudo teriata ad duos grad⁹. quoz neut est summus ordinat ad vnū fm extremū fuit intensius. et ad aliū gradū fm extremū fuit remissius. et ille gradus ad quē terminat fm extremū fuit intensius. dr remississimus. q̄ nō est in ista latitudine. nā ille gradus non est in illa latitudine. sed quilibet illo remissior circa certū gradū est in ista latitudie. ergo. ꝛc. Et ille gradus ad quē terminat fm extremū fuit remissus dr intensissimus. qui non est in ista latitudine. Cop̄ sic arguitur. iste non est in ista latitudine. sed quilibet illo intensior citra certum gradum est in illa latitudine. ꝛc.

¶ Quelibet qualitas vniformiter difformis termi

natur ad duos gradus ad quos terminat extensiue. sed qualitas difformiter difformis aliqñ terminat ad duos gradus extensiue: a aliqñ intensiue. Qualitas vero vniformis non terminat: sed potius terminat. qz qualitas vniformis se habet per modū termini. Quelibet qualitas vniformis difformis seu latitudo q' ibē est coarñdet gradui suo medio etiā est equalis intensionis cū gradu suo medio: et minus intensa cñ sua mediocritas intensior. a magis intensa cñ sua mediocritas remissior. Unde latitudo a non gradu ad gradum medium. vt octo est equalis intensionis cum qualitate vniformi. vt quattuor. et sic alijs.

¶ Motus dicit quadrupliciter. Motus vniformis motus difformis/motus vniformiter difformis/et motus difformiter difformis. ¶ Motus vniformis est ille motus p quē in tpe equali spacia pertranfit equale. Unde mouere vniformiter est tñ spaciū pertransire in vna parte temporis sicut in alia sibi equali. ¶ Motus difformis est talis p quē in tpe equali spaciū pertransitur in equale. Unde mouere difformiter est plus de spacio pertransire de tpe cñ in alio sibi equali. ¶ Motus vniformiter difformis est qñ vniformiter acquiritur latitudo motus. vel vniformiter deperdit latitudo motus. Uñ mouere vniformiter difformē est vniformiter acq̄rere latitudinē mot⁹. vel vniformē deperdere latitudinē motus. ¶ Motus difformē difformis est qñ difformiter acquiritur latitudo motus. vel difformiter deperditur latitudo modus. Uñ mouere difformē difforme est difformiter acquirere latitudinē motus. vel difformiter perdere latitudinem motus. Et quot modis dr motus tot modis dr intensio motus: et remissio motus. qz sicut motus se habet ad spaciū ad extra: sic se habet intensio motus ad latitudinē ad infra. et sicut p motū acquirit spaciū ad extra. sic per intensionē motus acquirit latitudo ad infra. Ideo intensio est acq̄sitio latitudinis mot⁹. Intendere motū est acq̄rere latitudinē mot⁹. Remissio motus est deperditio latitudinis motus. et remittere motum est deperdere latitudinem motus.

¶ Unde intensio motus dicitur quadrupliciter. scz vniformis/difformis/vniformiter difformis/difformiter difformis. ¶ Intensio motus vniformis est qñ in tpe equali latitudo motus acq̄ritur equalis. ¶ Intensio motus vniformē est tñ de latitudine mot⁹ acq̄rere in vna parte tpe sicut in alia sibi equali. Remissio motus vniformis est qñ in tpe aliquali latitudo motus deperdit eq̄lis. nō remittere motū vniformē est tñ de latitudine mot⁹ deperdere in vno tpe sicut in alio sibi equali. ¶ Intensio motus difformis est qñ in tpe equali latitudo mot⁹ acq̄rit inequalis. Uñ intēdere mot⁹ difformē est plus de latitudine motus acq̄rere in vna pte tpis cñ in alia sibi equali. Sed remissio motus difformis est qñ in tpe equali latitudo motus deperditur inequali. Unde remittere cñ in alio sibi equali. ¶ Intensio motus vniformiter difformis est illa motū difformiter est plus de latitudine motus deperdere in vno tpe mediāte qua in tpe equali latitudo motus intensionis acq̄ritur equalis. Uñ vniformē difformem intēdere est motū tñ de latitudine intēsionis mot⁹ acq̄rere in vno tpe sicut in alio sibi inequali. Sed remissio motus vniformiter difformis est illa qua in tpe equali latitudo mot⁹ cōis deperdit equalis. Uñ remittere motuz vniformiter difforme est tñ de latitudine motus deperdere in vna parte tpis sicut in alia sibi equali. ¶ Intensio motus difformiter difformis est illa qua in tpe equali latitudo motus acq̄ritur inequalis. Unde intēdere difformiter difforme est plus de latitudine motus acq̄rere in vna pte tpis cñ in alia sibi equali. ¶ Aliquid moueri vniformiter dr dupliciter. s. Quo ad tps/et quo ad subiectū. Illud mouetur vniformiter quo ad tps cui⁹ pūctus velocissimo motu mouet vniformiter. Illud mouetur vniformiter quo ad subiectū cuius quelibet pars equaliter mouetur cū suo toto. et sic est difformiter moueri. Solum motus successiuus est velox et tardus. sed motus subitus non.

Quattuor modis dicitur causa. scilicet materialis/formalis/efficiens/et finalis.

De figuris corporum.

¶ Materialis est illa ex qua cōponit res primo et manet in re. Unde causa materialis et materia sūt idē. ¶ Formalis est illa p quā res est talis qualis est qua posita ponit ꝛ res: qua ablata auferꝝ et res. ¶ Efficiens est illud agens qō cōponit illā rē vel efficit eandē. ¶ Finalis est illa ꝓpter quā res ꝓdu fit et principalit (verbi gra) vt ligna/lapides/et hmōi sūt causē materiales dom⁹. et talis fōa resultās ex quētiōe partū adiuicē est cā fōalis dom⁹. Ille carpētari⁹ est cā efficiēs dom⁹. Sz cōseruatio corporis vt a frigore et a tēpestate est cā finalis domus ꝛc.

¶ Due caularū istarū sunt intrinsece/et due extrinsece. ¶ Intrinsece sunt materialis et fōalis. ¶ Extrinsece sūt [illegible]ens et finalis.

Uā in primo phīcoꝝ tradita sūt tria ꝓncipia rerū naturaliū intrinseca sz materia et forma et ꝓuatio: sed due prime sūt per se/tercium per accidens. ¶ Et sciendum est q ꝓuatio forme inducte est quando homo facit cultellum. ꝛ non habet formam illius. tunc idem est q carēta forme inducte.

¶ Modo restat dicere de figuris corporū, ꝓpter ꝓdictas naturales diuersimode politas.

¶ Corpus colūnare est corpus longum figuratum ad modum colūne vt postis.
¶ Corpus piramidale quod est figuratum ad modum p ri cuius extremum acutum vocatur conus/et extremum obtusum vocatur basis.
¶ Corpus circulare vel sphericum est corpus rotūdum/in cuius medio est vnus punctus a quo omnes linee recte ad circunferentiam extracte sunt equales. et tale punctus vocatur centrum sphere vel circuli.
¶ Circūferētia sphere vel circuli est extrema superficies illi⁹ extra q̄ nichil est illi⁹
¶ Dyametrum circuli est linea recta extensa ab vno puncto circunferentie ad pūctum sibi oppositū: que transiens per centrū diuidit circulū in duos semicirculos.
¶ Semidyametrū est linea recta extensa a cētro circuli ad circunferentiā eius.
¶ Semicirculus est medietas circuli.
¶ Corpus triangulum vel trigonū est corpus habens tres angulos.
¶ Corpus quadrangulū est corpus habēs quattuor latera ꝛ quattuor angulos. et hoc duplr. Uel hz quattuor angulos rectos/et oia latera equalia: et sic est quadratū. Uel hz quattuor angulos rectos et nō oia latera eqlia. ꝛ sic est q̄drāgulū.
¶ Corpus pentagonum est corpus habēs quinq; angulos et quinq; latera. et sic de singulis alijs.
¶ Angulus rectus est quando vna linea recta perpendiculariter ducte cadit supra aliam rectam lineam.
¶ Angulus acutus est quilibet angulus minor recto.
¶ Angulus obtusus est quilibet angulus maior recto.
¶ Corpus planum est cuius superficies est plana et nullaten⁹ acuta. vt tabula.

¶ Corporum fere omniū ꝓdictorū huiusmodi figuras inuenies circa ꝓncipium libri naturarum.

¶ Incipit tractatus de ꝓportionibus.

Omnis ꝓportio aut est communiter dicta/aut ꝓprie dicta/aut magis ꝓprie dicta.

¶ Proportio cōiter dicta est duorum comparatorū cuiuscūq; generis fuerint in aliquo in quo comparat vnius ad alterū habitudo. et talis proportio potest dici inter omnia equalia et inequalia: hoc est secundum magis et minus se habentia.

et inter omnia similia. ideo inter ea ad que potest esse apparatio: aliquo modo pōt esse inter ea proportio cōmuniter dicta. ¶ Proportio proprie dicta est duorum cōparatorū adinuicē eiusdē generis vnī ad alteram habitudo. sed talis proportio non solum est inter quantitates / sed etiā inter qualescūq; res eiusdem generis siue sunt qualitates siue sunt quātitates. et sic de ceteris reperitur. ¶ Proportio magis proprie dicta solum est inter quātitates. et diffinitur sic. Est duarum quātitatum eiusdem generis vnius ad alterū habitudo. Per hoc quod dicit eiusdem generis excludit q; inter substantiam et accidens non est proportio magis ꝓprie dicta: quia substantia et accidens non sunt eiusdem generis.

¶ Proportio magis proprie dicta dicit duobus modis. Quedā est rationalis / et quedā irrationalis. Rationalis est illa q̄ immediate denotatur ab aliquo certo numero: vt ꝓportio dupla imediate denotat a duob⁹ ¶ Proportio irrationalis est illa q̄ mediate denotat ab aliquo certo numero: vt medietas ꝓportionis duple imediate denominat a proportione dupla: et proportio dupla imediate a duobus: ergo mediate ꝓportionis duple denotat a duob⁹ ¶ Proportio rationalis differt a ꝓportione irrationali: qz ꝓportio rationalis solū est inter quātitates cōmensurabiles seu cōicātes. ꝓportio irrōnalis solū est inter quantitates incōmensurabiles seu non cōmunicantes reperitur.

¶ Quātitates aūt cōmensurabiles rōnales seu cōicantes sunt ille q̄bus est vna mensura cōis qualibet illarū precise mēsurans sicut linea bipedalis et tripedalis. quarū vtrāq; mensurat linea pedalis. Linea enim pedalis bis sumpta mensurat precise et reddit bipedale. ter vero sumpta precise mensurat et reddit tripedale. ideo linea bipedalis et tripedalis sunt quantitates commensurabiles rationales seu cōmunicantes.

¶ Quātitates aūt incōmensurabiles / irrationales seu nō cōicantes. sūt ille q̄bus nō est vna mēsura cōis quālibet illarū precise mensurans: sicut dyametrū ⁊ costa quadrati / qz medietas coste quadrati bis sumpta minꝰ reddit q̄ eq̄liter dyametrū. sūf si ter sumak magis reddit q̄ eq̄lf dyametrū. Similiter medietas dyametris bis sumpta equaliter reddit dyametrū. et si bis sumak nō mensurat equaliter costā quadrati. ꝓz ergo q̄ dyametrū ⁊ costa quadrati sūt quātitates incōmensurabiles / irrationales / seu nō cōicātes.

¶ Figura.

Costa quadrati.

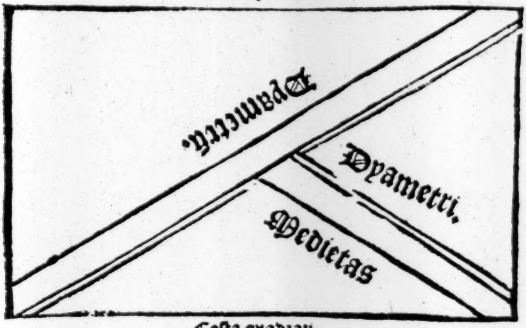

Costa quadrati.

¶ Proportio rationalis in numeris reperitur: et in aliis quibuscūq; quātitatib⁹. Proportio irrationalis non inter numeros reperit. sed inter alias quātitates pōt esse/et causa est: quia non sunt aliqui duo numeri significandi quin inter illos est proportio rationalis. quia illis est vna mensura cōmunis quālibet illarum precise mensurans: scilicet vnitas.

¶ Proportio magis proprie dicta dicitur dupliciter Quedā est equalitatis/et quedam est inequalitatis. ¶ Proportio equalitatis est duar⁹ quātitatū equaliū adinuicē habitudo: sicut inter vnū et vnum/duo et duo. ¶ Proportio inēqlitatis est duarū quantitatū inequaliū adinuicē habitudo. Et hec est dupler. q̄dā est maioris inēqlitatis/et q̄dā minoris inēqlitatis ¶ Proportio maioris inēqlitatis est habitudo maioris quātitatis ad minorē: vt duo ad vnū. tria ad duo. ¶ Proportio minoris inequalitatis est habitudo minoris quātitatis ad maiorem: vt vnum ad duo. duo ad tria.

¶ Proportio maioris inequalitatis dicitur quinq; modis. Multiplex. Superparticularis. Superpartiens. Multiplex superparticularis. Et multiplex superpartiens.

¶ Multiplex est habitudo maioris quantitatis ad minorē illā multotiens cōtinens. Et hec in species infinitas partitur. Si enim maior numerus bis contineat minorē: tunc est proportio dupla. et si ter tripla/et sic infinitum. Exemplum proportionis duple: vt duo ad vnū. quattuor ad duo. Exēplum proportionis triple: vt tria ad vnum. ix. ad. iij.

¶ Superparticularis est habitudo maioris quantitatis ad minorē semel illā continens et eius partē aliquotā vltra. Pars aliquota est illa que aliquotiens sūpta reddit equaliter suum totū. Pars vero nō aliquota est illa que multotiens sūpta non reddit equaliter suum totum. Ut binarius respectu quinarij: et binarius respectu septenarij/et sic de singulis.

¶ Hec vero proportio infinitā recipit sectionē. Unde si maior numerus semel cōtineat minorem et medietatem minoris numeri vltra seq; altera proportio vocatur: qualis est proportio iij. ad. ij. ser ad quattuor: notē ad ser. et sic de singulis vsq; in infinitū. Si autē maior numerus semel minorē numerū contineat. et eius tertiam partē vltra se seq; tertia proportio vocatur sicut quattuor ad tria. octo ad sex. xvi. ad. xij. et sic in infinitum. ¶ Si autē maior numerus minor est numer⁹ semel contineat et eius quartā partē vltra se. seq; quarta vocatur vt. v. ad. iij. x. ad octo. xx ad. xvi. et sic de aliis. ¶ Si autē maior quātitas semel minorem et ei⁹ quintā partem contineat seq; quinta vocatur: vt sex ad quinq. et sic procedēdo vt prius in numeris duplicando eos.

¶ Superpartiens proportio est habitudo maioris quantitatis ad minorem illam semel cōtinens et aliquas partes vltra ex quibus non fit aliqua pars aliquota respectu minoris numeri. Et talis ꝓportio infinitā recipit sectionē. vñ si maior numerus semel minorē numerū cōtineat et duas partes vltra quarū quelibet est tertia pars respectu minoris numeri ex quibus non fit aliqua pars aliquota respectu minoris. talis proportio dicitur superbi partes tertias: vt. v. ad. iij. x. ad. vi. xx. ad. xij. et sic infinitum. ¶ Si enim maior numerus semel minorem contineat/et tres partes aliquotas vltra. ex quibus non fit vna pars aliquota respectu minoris quantitatis quarū quelibet est quarta pars respectu minoris. dicitur ꝓportio supertripartiens quartas qualis est hec proportio. vij ad iij. &c. ¶ Et si maior quantitas semel contineat minorem et tales tres partes vltra cuiuslibet quelibet est quinta pars respectu minoris quantitatis. dicitur ꝓportio supertripartiens quintas: vt octo ad quinq. &c.

¶ Multiplex est superparticularis/et habitudo ma

iotis quantitatis ad minorē illā multociēs cōtinens. et eius partē aliquotā vltra Unde si maior numerus bis cōtinet minorē et eius medietatē vltra. proportio dupla sexq; altera vocat. Si ter minorē cōtineat. proportio tripla sexta; altera. Exē plū primū. v. ad. ij. x. ad. iij. exēplū secūdi. vij. ad. ij. xiij. ad. iij. Si cui maior nūerus bis minorē numerū contineat. et eius tertiā partē vltra. proportio dupla. sexq; tertia vocat: vt septē ad tria/et dupla sexq; quarta: vt nouem ad quattuor.

¶ Multiplex vero superpartiēs est habitudo maioris numeri ad minorē illā multotiens continens ad aliquas partes vltra ex q̄bus non fit vna pars aliquota respectu minoris numeri. ¶ Unde si maior numerus bis minorē cōtineat et duas partes vltra: quarū quelibet est tertia pars respectu minoris numeri. Unde si maior numerus bis minorem contineat. ⁊ duas partes vltra. quarum quelibet est tertia pars respectu minoris numeri. dicitur proportio dupla superbipartiens tertias: qualis est hec. proportio octo ad tria. ¶ Si vero maior numerus ter minorem contineat et tres partes vltra. quarū quelibet est quarta pars respectu minoris numeri. ex quibus non fit vna pars aliquota respectu minoris numeri dicitur proportio dupla supertripartiens quartas. qualis est hec proportio inter vndecim et quattuor.

¶ Proportio minoris inequalitatis est habitudo minoris quātitatis ad maiorē: cuius tot sūt species quot sunt proportiōes maioris inequalitatis. et eisdē noībus et ꝑfixibus appellant̄ isto termino sub supaddito: vt subdupla. subtripla/⁊ sic de aliis subsupartiēt̄/subsuppartiēs. Et ita de oīb⁹ aliis modis. quarū oēs diffinitiōes cū exēplis prioribus innotescūt. ¶ Ex istis no tandū est q̄ ois proportio inter duos terminos reperit̄. Et scias q̄ quanta est vna quantitas ad aliā tanta est vna proportio ad aliā: vt manifestum est.

Hec de proportionibus/nunc de proportionalitate dicetur.

Modo sequit̄ scda pars hui⁹ capituli. que de proportionalitate proportionū determinat

¶ Proportionalitas est ordo proportionū. ⁊ dicitur tripliciter: scz proportionalitas arithmetrica/geometrica/⁊ armonica. ¶ Proportionalitas arithmetrica est quando sunt duo termini vel plures et equalis est excessus primi ad secundū. et secūdi ad tertiū: sicut duo ad tria. et sic de aliis. Ut sex ad quinq; quinq; ad quattuor/quattuor ad ad tria/tria ad duo/duo ad vnum. ¶ Differentia siue excessus vnius quantitatis ad aliā est illud per q̄d minor quātitas excedit̄ a maiori. ¶ Proportionalitas geometrica est q̄n sunt tres termini vel plures et equalis est proportio inter primū et secundū: sicut inter secundum et tertium. Exemplum: vt octo ad quattuor/quattuor ad duo. duo ad vnum. ¶ Proportionalitas armonica est quando sunt tantum tres termini et equalis est proportio inter primum et secundū: sicut est inter excessum primi ad secundū/et secundi ad tertium. Exemplū. sex quattuor et tria inter se: et tria est proportio dupla. et inter duo que est excessus primi ad secundū. et vnum que est excessus secundi ad tertiū est. proportio dupla: ergo eadē est proportio inter primū et tertiū q̄ est inter differentiam primi ad secundum/secundi ad tertium.

¶ Et iste proportionalitates differunt adinuicem quia tam arithmetrica q̄z geometrica in trib⁹ terminis ad min⁹ reperiunt̄ et in q̄ buscūq; nūeris pluribus. sed armonica tm̄ in trib⁹ terminis reperit̄. ⁊ in alio etiā differūt: qz vltima. scz armonica semp̄ cōtinua manet. sz arithmetrica ⁊ geometrica ꝓt esse discōtinue ⁊ cōtinue. ¶ Proportionalitas arithmetrica primus est equalis

tas differentiaꝝ p terium cōem vel terios cōes copulata p vnū terminū cōem videlicet sicut tria ad duo/sic duo ad vnū. Discōnua est equalitas differētiaꝝ per nullū terminum cōem copulata nec p aliquos terminos cōes copulata vt sicut se hꝫ ter ad ꝫtuor:ita tria ad duo, vel sicut q̄nq; ad quatuor:ita tria ad duo. ¶ Proportionalitas geometrica p̄tinua est similitudo ꝓportionū per vnū terminū cōem medium/vel per plures terios medios copulata per vnū terminū, vt sicut se hꝫ .viij. ad .ij. ita .ij. ad vnū.p plures terios. vt sicut se hꝫ .viij. ad .iij. ita .ij. et .ij. ad vnum.

¶ Discontinua est similitudo proportionū per nullū terminū cōemnec per aliquos terminos cōes copulata. vt sicut se habet .viij. ad quattuor ita duo ad vnum. ¶ Medietas sme proportionalitas geometrica continua:et discontinua differunt inter se. in hoc q̄ continua in tribus terminis: vel pluribus quibuscunq; inuenitur. Discontinua vero in quattuor terminis ad minus:et in quibusdā pluribus inuenitur. Aliter etiam iste differunt in hoc. q̄ in proportione continua oportet oēs tres terminos in genere conuenire. sed in discontinua possunt aliqui termini in genere diuersari. vt sicut se habet chorda ad chordam. sic se habet sonus ad sonū. et sicut se habet hoc corpus ad hoc corpus. sic se habet hec potentia ad potentiam.

Proportionalia sunt illa que in aliqua ꝓportionalitate conueniunt. Et dicuntur tripliciter. Quedā dicūtur proportionabilia proportionalitate arithmetrica/quedā geometrica/et quedā armonica. Proportionalia proportionalitate arithmetrica sūt illa quorum differentie sunt equales. Proportionalia proportionalitate geometrica. sunt illa quorum proportiones sunt eedem vel equales. Proportionalia ꝓportionalitate armonica sunt illa quorum extremorum ꝫ differentiarum proportiones sunt similes vel equales. Et hec omnia in suis exemplis possunt per predicta patere. et quo patet q̄ terminarius numerus est paucissimus numer⁹ in quo proportionalitas reperitur:et nullus est maximus in quo ꝓportionalitas existit

¶ Proportionalia proportionalitate geometrica dicitur duobus modis. scz permutatim proportionabilia. et econtrario.

¶ Proportionalia proportionalitate permutatim Sunt illa. quoꝝ sicut se habet aīs vnius proportionis ad aīs alterius proportionis. ita se habet ꝑīs vnius et cōsequens alterius/verbi grana/sicut se habet octo ad quattuor.ita duo ad vnū. ergo nunc permutatim. sicut se habet octo ad duo/ita quattuor ad vnum. et ideo ibi quattuor termini proportionabiles permutati existunt: e cōtrario. Proportionalia proportionalitate geometrica sunt illa quorum sicut se habet consequens vnius ad antecedens suum: sic se habet consequēs alterius ad antecedens suū. verbi gratia. sicut octo ad quattuor. ita duo ad vnū. et econtra. sicut quattuor ad octo. sic vnum ad duo.

¶ Proportionalitas geometrica dicit quattuor modis. Disiuncta scilicet Coniuncta. Euersa. et econtra. ¶ Discūcta est quotūlibet antecedentium ad sua consequentia separatim proportionum equalitas: vt sicut se habet octo ad quattuor.ita duo ad vnum. ¶ Coniuncta proportionalitas geometrica est quotūlibet antecedentū cum suis consequentibus in disiuncta. seu ꝓportionalitate simplici vnius antecedentis cum suo consequente ad proprium cōsequens proportionū similitudo. vt. viij. iij. quattuor et vnū. vt sicut se habet. viij et .iij. ad .iij. et vnum. ita duo et vnū ad vnū. ¶ Euersa est quotūlibet antium cū suis ꝑīs in disiuncta seu proportionalitate simplici vnius antecedentis cum consequente ad aliud aīs: et cuiuslibet alterius aīs istarum cū suo ꝑīte ad proprium aīs proportionum similitudo: vt sicut octo et quattuor ad octo. ita duo et vnum ad duo. ¶ Econtra est quando sunt duo ordines numerorum: et in vtroꝝ

numero ſunt tres vel plures termini: ⁊ ſicut ſe habet primus terminus primi ordinis ad ſuum ſecundum, ſic ſe habet primus terminus ſecundi ordinis ad ſuum ſecundum: et ſicut ſe habet ſecundus terminus primi ordinis ad ſuum tertium, ſic ſe habet ſecundus terminus ſecundi ordinis ad ſuum tertium. vt

Octo/quattuor/duo. 8.4.2.
Quattuor.ſecundo.vno. 4.2.1.

¶ Cõſimiles etiam diffinitiones proportionalitate arithmetica et proportionalibus illis proportionalitate equaliter differentiarum poterunt adoptari.

Nunc ſupeſt tertia pars huius capituli. Premittẽs quaſdem ſuppoſitiones. Prima eſt

hec. Oẽs ꝓportiones ſunt ecdẽ: vel equales. quarũ denoiationes ſunt eedem: vel equales. ¶ Secunda ſuppõ eſt hec. ſi ſint tres termini ⁊m quoꝝ ꝑmus eſt maior ſecũdo, ſecũs maior tertio. ꝓportio ꝑmi ad vltimũ ꝓponitur ex illis. hoc eſt cõponitur ex ꝓportione ꝑmi ad ſecm̃/⁊ ſecũi ad tertiũ. ¶ Tertia ſuppoſitio eſt. ſi ſint tres termini vel plures: quoꝝ primus eſt maior ſecõ/ſecũs maior tertio. ꝓportio primi ad vltimũ ꝓponit ex illis. ¶ Quarta eſt hec. ſi ſint duo equalia cõparata ad aliqd̃ tertiũ. eadẽ erit ꝓpõ inẽ vnũ illoꝝ ⁊ illud tertiũ ſicut inẽ reliquũ illoꝝ: ⁊ illud tertium. ¶ Quinta. ſi ſint due q̃titates inequales ꝓparate ad aliqd̃ tertiũ. maioꝛ erit ꝓportio minoris q̃titatis ad illud tertiũ q̃ maioris ad illud tertiũ: ⁊ ecõtra. maioꝛ erit ꝓportio ecũ ad maioꝛẽ q̃ ad minoꝛẽ. ¶ Sexta ſuppoſitio eſt hec. qñ aliqd̃ cõponitur ex duobus equalibus. illud compoſitum eſt duplum ad quodlibet illoꝝ. Et ſi fuerit compoſitum ex tribus: eſt tertium ad quodlibet illorum. ¶ Septima ſuppoſitio eſt. qñ aliquid cõponit ex duobus inequalibus. illud cõpoſitũ eſt plus q̃ duplum ad minus. et minus q̃ duplum ad maius. Exemplum. tripedale componitur ex pedale et bipedale: et eſt plus q̃ duplum ad pedale: et minus q̃ duplum ad bipedale. qđ eſt maius. ¶ Eſt et vna ſuppoſitio ſi fuerint quattuor quãtitates proportionales adinuicem. ſi fuerit prima illarum maxima: ⁊ vltima iſta rumminima. primam ⁊ vltimam pariter acceptis ceteris duobus maiores neceſſe eſt eſſe.

¶ Iſte autem quinq̃ prime ſuppoſitiones ſunt probate per enchidem: et due vltime ſatis patens per rationem.

¶ Prima concluſio eſt hec. Si ſint tres termini proportionales proportionalitate geometrica. ⁊ primus terminus eſt maior ſecũdo. ſecundus maior tertio. et ſi fuerit proportio maioris inequalitatis proportionalitate geometrica. vt vnum ad duo/duo ad tria. proportio primi ad vltimũ eſt prie eſſe dupla ad proportionem primi ad ſecundum/et ſecundi ad tertiũ. Et hoc probatur. et capio iſtos tres terminos. octo/quattuor/et duo. tunc arguitur ſic. inter octo et quattuor eſt proportio dupla. et inter duo et quattuor eſt eadem proportio. ergo ille proportiones ſunt ſimiles. conſequentia patet per primam ſuppoſitionem. Tunc arguitur ſic. per ſecundã ſuppoſitionem. qñ ſunt tres termini. ⁊c. et hic ſunt tales tres termini. ergo proportio primi ad vltimum componitur ex illis. et iſti ſunt equales. vt probatum eſt. ergo componitur ex duobus equalibus. ergo eſt dupla ad quodlibet illorum. conſequentia tenet per ſecundam ſuppoſitionem.

¶ Secunda concluſio eſt hec. Si ſint quattuor termini proportionales proportionalitate geometrica. proportio primi ad vltimuꝫ eſt tripla ad proportionem primi ad ſecundum. ⁊c. Hoc probo ſic: et capio iſtos quattuor terminos. octo/quattuor/duo/⁊ vnum. Tunc ſic. hic ſunt quattuor termini: et primus eſt maior ſecundo/ſecundus maior tertio. ⁊c. ergo proportio pu-

mi ad vltimum componitur ex illis.consequentia tenet per tertiam suppositionē sed equalis est proportio primi ad secundum:et sic de alijs.ergo proportio primi ad vltimum cōponitur ex tribus equalibus: et per consequens est tripla ad quēlibet istarum.consequentia tenet per sextam suppositionē. ¶ Et si sint quinq; termini proportio primi ad vltimum est quadrupla.ꝛc.et sic in infinitum.

¶ Tertia cōclusio est hec. Si fuerint tres termini.

et primus fuerit plus ꝙ duplus secūdi.secūdusq; equaliter duplus tertij.proportio primi ad tertium erit minor ꝙ dupla ad proportionē primi ad secundū.ꝛ maior ꝙ dupla ad proportionem secundi ad tertiū. Hoc probo sic.ꝛ capio istos tres terminos.ser/duo/vnum. Tunc arguo per secundam suppositionem. Si sint tres termini.ꝛc.sed hic sunt tres tales termini.ergo proportio primi ad vltimum componitur ex illis.sed maior est proportio primi ad secundum:ꝙ secundi ad tertiū. ecbo proportio primi ad vltimum componitur ex duobus inequalibus. ergo est plus ꝙ dupla ad minus.et minus ꝙ dupla ad maius.consequētia tenet per septimam suppositionem.sed maior est proportio primi ad secundum:ꝙ secundi ad tertiū.ergo ꝓportio primi ad vltimū est minor ꝙ dupla ad ꝓportionē primi ad secundum.et maius ꝙ dupla ad proportionē secundi ad tertium.sed proportio primi ad vltimum est proportio sextupla:et proporno primi ad secundū est proportio tripla:et proportio secundi ad tertium est dupla. ergo proportio est minor ꝙ dupla ad proportionem triplam:et maior ꝙ dupla ad propositionem duplam.

¶ Quarta conclusio est hec. Si fuerit primū equaliter duplum secundi.fuerit secundum maius ꝙ duplum tertij.ꝓportio primi ad vltimum erit minor ꝙ dupla ad proportionem secundi ad tertium. probatur sic. et capio istos terminos.ser/tria/vnum. Tunc arguo per secundam suppositionē si sint tres termini.ꝛc.sed hic sunt tales tres termini.ergo proportio primi ad vltimum componitur ex illis.sed maior est proportio secundi ad tertiuꝫ ꝙ primi ad secundum.ergo componitur ex duobus inequalibus.et per consequens est plus ꝙ dupla ad minus:et minus ꝙ dupla ad maius.sed maior est proportio secundi ad tertium ꝙ primi ad secundum.ergo proportio primi ad vltimum est minor ꝙ dupla ad proportionem secundi ad tertium.sed proportio primi ad vltimum est proportio sextupla.et proportio primi ad secundum est proportio dupla. et proportio secundi ad tertium est proportio tripla.ergo proportio sextupla est minor ꝙ dupla ad proportionem triplam.et maior ꝙ dupla ad proportionem duplam.

¶ Quinta conclusio est. Si fuerit primum minus

ꝙ duplum secūdi fuerit ꝙ secundus equaliter duplum tertij.proportio primi ad vltimum erit maior ꝙ dupla ad proportionem primi ad secundum: et minor ꝙ dupla ad proportionem secundi ad tertium. hoc probatur.et capio istos tres terminos.ser quatuor/duo. Tunc arguo per secundam suppositionem. Si sint tres termini.ꝛc.sed hic sunt tales tres termini.ꝙ proportio primi ad vltimum componitur ex illis.sed iste proportiones sunt inequales.ergo ꝓportio primi ad vltimū componitur ex inequalibus.ergo est plus ꝙ dupla ad minus. et minus ꝙ dupla ad maius.sed maior est proporno secundi ad tertium ꝙ primi ad secundum.ergo proportio primi ad vltimum est maior ꝙ dupla ad proportionem primi ad secundum.et minor ꝙ dupla ad proportionem secundi ad tertium.et sic tripla maior est ꝙ dupla ad ser qui alteram minor ꝙ dupla ad proportionem duplam.ꝛc. vt patet intuenti.ergo.ꝛc.

¶ Sexta conclusio est hec. Si fuerint tres termini

quorum primus est duplus ad secundum fueritq; secundus minus ꝙ secundus ad tertium proportio primi ad vltimum erit maior ꝙ dupla ad proportionem secundi ad tertium.probatur sic.et capio istos tres terminos.octo/quattuor/tres. Tunc arguo per secundam suppositionem, Si sint tres termini.ꝛc.sed hic sunt ta

les tres termini. ergo .c̄. ſed ille ſunt inequales. ergo proportio primi ad vltimū componitur ex inequalibus duobus. ergo .c̄. Sed maior eſt proportio primi et ſecundi q̄ ſecundi ad tertium. et proportio primi ad vltimum eſt dupla ſuperbipartiens tertias. et proportio primi ad ſecundum eſt dupla. et ſecundi ad tertium ſeq̄ tertia. ergo proportio dupla ſuperbipartiens tertias eſt maior q̄ dupla ad ſeq̄ alteram et minor q̄ dupla ad proportionem duplam.

¶ Sexta concluſio eſt hec. in ꝓportione equalitatis nulla eſt maior nec minor proportio equalitatis. ꝓbatur. q̄ omnes proportiones equalitates ſunt equales. ergo nulla eſt alia maior neq̄ minor. nec proportio inequalitatis eſt maior equalitatis. ꝓportione. q̄ nō ꝓportio minoris nec maioris inequalitatis: et omnis proportio inequalitatis: aut eſt minoris inequalitatis aut maioris inequalitatis. ergo concluſio vera. Probatum eſt nunc q̄ proportio equalitatis. ꝓportione equalitatis non eſt maior neq̄ minor. Jam ꝓbatur q̄ proportio maioris inequalitus non erit maior proportione equalitatis nec minor. q̄ ſi ſit maior ergo. ꝓportio que eſt inter quattuor et vnū eſt dupla ad. ꝓportionem que eſt inter .ij. et .ij. et cū arguitur ſic. proportio .uij. ad .i. eſt dupla ad proportionē ſcī ad ſcm. ergo proportio .ij. ad .ij. eſt ſubdupla ad iſtam. et ꝓportio dupla ad vnum: et ſubdupla ad eā. ergo ille ꝓportiones ſunt equales. ij. ad .ij. et .i. ij. ad .i. ꝑña ꝑz per primā ſuppoſitionē. Tunc arguitur ſic. ille ꝓportiones .ij. ad .ij. et .ij. ad .i. ſunt equales. et añita ſunt equalia. et añita ſe habent inequali proportione ad ſua ꝑña. ergo ꝑña ſunt equalia. ſed illud eſt impoſſibile. ergo illud ex quo ſequitur. Jam probat ecōtra. q̄ proportio equalitatis nō ſit maior ꝓportione maioris inequalitatis: q̄ ſi ſit. ꝙ proportio .uij. ad .uij. eſt dupla ad ꝓportionē .ij. ad .i. tunc arguitur ſic. proportio .uij. ad .uij. eſt dupla ad proportionē ij. ad .i. et proportio .ij. ad .i. eſt dupla ad eā. ergo iſte proportiones .uij. ad .uij. et .ij. ad .i. ſunt equales et añita ſunt equalia. et añita ſe habent inequali ꝓportione ad ꝑña. ergo ꝑña ſunt equalia. ergo .uij. et .i. ſunt equalia quod eſt impoſſibile. ergo illud ex quo ſequit.

¶ Jam arguo. q̄ proportio minoris inequalitatis non ſit minor proportione equalitatis: nec minor. et primo probo q̄ non ſit maior quia ſi ſic probatur q̄ proportio vnius ad duo eſt dupla ad proportionem vnius ad vnum. ergo proportio vnius ad vnum eſt ſubdupla ad eam. et proportio vnius ad .uij. eſt ſubdupla ad eam. ergo ille proportiones vnius ad .uij. et vnum ad vnum ſunt equales. conſequentia tenet: vt patuit. et ille ꝓportiones ſunt equales et antecedentia ſunt equalia. et antecedentia ſe habent in equali proportione ad ſua conſequentia. ergo ſua conſequentia ſunt equalia. ergo quattuor in vnum ſunt equalia. conſequens eſt impoſſibile. ergo illud ex quo ſequitur.

¶ Jam ꝓbatur ecōtra q̄ proportio equalitatis non ſit maior proportione minoris inequalitatis. et arguitur ſic. et ponatur q̄ proportio vnius ad vnū ſit dupla ad proportionē vnius ad quattuor: tunc arguitur ſic. proportio vnius ad vnum eſt dupla ad proportionē vnius ad duo. et proportio vnius ad duo eſt dupla ad eam. ergo iſte proportiones ſunt equales vnius ad vnū: et vnius ad duo. ꝑña tenet ſicut patuit. et añita ſunt equalia. et añita ſe habēt in equali proportione ad ſua ꝑña. ergo ſua ꝑña ſunt equalia. ergo duo et quattuor ſunt equalia quod eſt impoſſibile. ꝙ illud ex quo ſequit. Quintā ſequitur concluſionem eſſe verā per quamlibet eius partem. ¶ Sed contra iſtam cōcluſionē arguo ſic et capio iſtos tres terminos. ſex/quattuor/ſex. tunc per ſecundam ſuppoſitionē proportio primi ad vltimū componitur ex proportione primi ad ſcm: et ſecundi ad tertium. et omne compoſitum quacūq̄ parte ipſius eſt maius. ergo proportio primi ad vltimum eſt maior ꝓportione primi ad duo. et etiam duo ad tres. et proportio primi ad vltimum eſt proportio equalitatis. et proportio primi ad ſecundum eſt proportio maioris inequalitatis. et proportio ſcī ad tertiū. eſt proportio minoris inequalitatis. ergo proportio equalitatis eſt maior proportione maioris inequalitatis. et etiam minoris inequalitatis.

¶ Pro illo dicitur q̄ secūda suppō intelligitur. prout ipsa ibidē inscribit. et hoc est si primus terminus est maior secūdo: et secūdus maior tertio, sed sic non est in proposito. Aliter cōtra eandē conclusionē arguit sic: et capio istos terminos. sex/quattuor: et quattuor. tunc arguo p quintā suppōnem maior est ꝓportio inter sex et quattuor: q̄ inter quattuor et quattuor. et ꝓportio sex ad. iij. est ꝓportio maioris iequalitatis: et ꝓportio quattuor ad quattuor est proportio equalitatis: ergo ꝓportio maioris inequalitatis est maior ꝓportiōe equalitatis. Pro isto dicitur q̄ quinta suppositio intelligitur de duobus inequalibꝫ cōparatis ad aliquod tertium in eodem genere/sed sic non est hic.

¶ Tercio contra istā cōclusionem arguitur sic. et capio istos terminos. sex/sex/sex. tunc p primā cōclusionē adiucta secūda suppōne proportio primi ad vltimū est dupla ad qōlz earū: ergo vna ꝓportio equalitatis alia est maior. Pro illo dr̄ q̄ prima cōcluso est fa vbi ost ꝓportio maioris iequalitatis primi ad secūm: et secūi ad tertiū. et intellectus secūe suppōnis ptz ex predictis. et sic cessat obiecto. ¶ Hic sequit̄ de ista opinione geometrica. suppō est q̄ nulla proportio maioris inequalitatis proportiōe minoris est maior vel minor. Ista sicut precedenꝫ. per impossibile declarabis et deduces ad hoc impossibile. s. q̄ aliqua proportio maioris inequalitatis et aliqua minoris sunt equales/et per cōsequēs aliquod et minus illo adinuicem adequatur quod est impossibile.

SEquitur iam quarta pars huius tractatus in qua determinatur penes quid habet velocitas in motubus attendit diuersas opiniones ptractans: quaruꝫ prima est hec. et ponit velocitatē in motubus sequi excessū potentie motoris ad potentiā rei mote. hoc est si sint due potentie et due resistentie et p maiorē excessū excedit pria potentia suā resistentiā q̄. ij. ad suā. tunc maiori velocitate mouet prima potēcia suam resistentiā q̄. ij. suā. Exemplū. vt si A sit vna potentia vt octo. et B sua resistētia vt quattuor. C vna alia potentia duo. D/sua resistentia vt vnū. tunc per istā opinionem in quadruplo maiori velocitate mouet prima potēcia suā resistentiā q̄ secūda suā. quia in quadruplo per maiorem excessum excedit prima potentia suā resistentiā q̄ secunda suā. Prima eni excedit suā resistentiā per quattuor. i. ij. per. i. et excessus vt quattuor est quadruplus ad vnum: ergo i quadruplo maior est excessus prime potentie ad suam resistentiam q̄ duo ad suam.

¶ Pro ista opinione videtur esse philosophus secundo de celo in fine. vbi vult q̄ proportionaliter secundum equipollentias cōtingit moueri id est secundū excessus. et ex dictis autoris septimo phisicorum commēto. xl. xv. vbi dicit q̄ velocitas proprie vnicuiq̄ motui sequitur excessum potentie motoris supra potentiam moti.

¶ Ista tamen opinio multis modis destrui potest.

Contra quam opinionem arguitur sic. Data ista opinione sequitur q̄ aliquo motore potentie motiue mouetur aliquod mobile potentie resistentie per aliqō spatium in aliquo tempore medietaꝫ motoris non moueret medietate moti p equale spacium in equali tempore. sed totum per medietatem spaci: quia totꝰ motor vel tota potentia motiua excedit totum motum vel totam resistentiam per totum excessum. sed medietas motoris excedit motionem moti per medietatē excessus: ergo in duplo velocius penes hanc opinionem mouetur totꝰ motor cum tota resistentia q̄ medietas motoris cum medietate resistentie: ergo i equalitatem partis totus motor mouetur tantam resistentiam per totum spacium in quo tempore medietas motoris mouebit motum resistentie totum per medietatem spaci. Et falsitas patet per Aristotelem septimo phisicorum. vbi dicit in fine/ et probat hanc conclusionem. Si aliqua potentia moueat ad mobile per aliquod spacium

in aliquo tempore inequaliter mouebit inequaliter per idem ſpacium i equali tẽ
pore. Dicit enim q̃ tus eſſe habet et ſecundum eandem ꝓportionem inequalita
tis ad medietatem ſicut totum ad totum: ergo motus ſunt equinoceꝛ. Secundo
data iſta opinione ſequitur ex duobus motoꝛibus diuiſim mouentibus duo mo
bilia per equale ſpacium in equali itempoꝛe ſecundi duo motoꝛes non mouerũt
coniunctim iſta duo mobilia coniuncta per equale ſpacium in equali tempoꝛe.
Sed per ſecundum ſpacium conſequentia tenet: quia exceſſus iſtoꝛum duoꝛum
cõiunctoꝛ. adinuicem duo mobilia coniuncta eſt duplus ad exceſſum vnius mo
toꝛis iſtoꝛum ſuper ſuum mobile vbi ergo in numeris quib⁹ binarius excedit vni
tatẽ ꝓportionẽ. Duo aũt binarij qui quaternariũ cõſtituunt excedunt duplas. du
plas vnitates que exiſtunt illa qualitas per equalitatem que eſt dupla ad exceſ
ſum binarij ſuper vnitatem. et ita eſt in omnibus alijs vbi dupla exceſſa a dupla
exceſſibus equaliter extẽduntur. Et falſitas iſtius concluſionis patet per Ariſto
telem ſecundo phyſicoꝛum vbi primus probat hanc concluſionẽ. Si due potẽtie di
uiſim mouent duo mobilia diuiſa per equalia ſpacia in equali tempoꝛe. iſte due
potentie coniuncte mouebunt iſta duo mobilia cõiuncta per equale ſpacium in
equali tempoꝛe. ſicut enim ſe habet motus compoſitus ad motum compoſitum.
ſic motus ſimplex ad motum ſimplicem.

¶ Tertio contra hanc opinionem arguitur ſic. Da
ta illa opinione ſeq̃t q̃ ex ꝓportione geometrica ſunt ſimilis. nature ꝓportionum
motoꝛis ad ſua mota nõ ſequit equalitas velocitatũ motuũ. et hoc q̃ non eſt ibi
eq̃litas exceſſũ. eadẽ eni ꝓpoꝛtio eſt duo ad vnũ: et ſex ad tria. exceſſu tñ vni⁹ eſt
vnitas: et exceſſus alteri⁹ eſt ternari⁹. et illud eſt directe cõtra Ariſtotel. vij. phyſi
coꝛ. i fine ⁊ i multis alijs locis: vbi ſẽp ex eq̃litate ꝓportionũ motoꝛis ad ſua mo
ta arguit velocitatẽ in motib⁹. nec pot dici q̃ Ariſtotel. intẽdit ꝑpter ꝓportionẽ
ꝓportionalitate arithmetica vbi eſt equalitas exceſſũ: vt dicũt quidẽ. Secundo
enĩ phyſicoꝛ. probat philoſophus ſcẽam concluſionẽ. Si aliqua potentia moue
ret aliq̃ mobile ꝑ aliq̃ ſpaciũ in aliquo tẽpe inequalitas motoꝛũ. mouebit media
tatẽ moti ꝑ equale ſpaciũ inequaliter: q̃ ſic ſe habebit et ſecundum eadem ꝓpoꝛ
tionem inequalitas ad inequalitatem. ſicut totus motoꝛ ad totum motum.

Sequitur de quinta opinione que eſt vera. Et ponit q̃ velocitas motus ſequitur ꝓpoꝛtionem geometricam.

¶ Sententia illi⁹ opinionis eſt hec. Si ſint due potẽtie et due reſiſtẽtie ⁊ maioꝛ eſt
ꝓportio inter primã potentiã et ſuã reſiſtentiã. ẽt inter ſecundã ⁊ ſuã reſiſtentiã.
velocius mouebit pria potentia ad ſuã reſiſtentiã ẽt ſecunda ad ſuã reſiſtẽtiam.
ſicut vna ꝓportio eſt alia maioꝛ: ita vna velocitas eſt alia maioꝛ. Exẽplũ. Sit A/
vna potentia vt octo. B/ ſua reſiſtentia: vt duo. ſit C/ vna potẽtia: vt quattuoꝛ. D
vna reſiſtẽtia: vt duo. moueat A/ cũ B: et C/ cũ D. ſũt ꝑ illã opinionẽ in duplo ve
locius mouebit A/ cũ B: ẽt C cũ D. q̃ in duplo eſt maioꝛ ꝓportio inter a/ et b: ẽt
inter c/ et d. illa opinio ꝓz ꝑ Ariſtotel. vij. phyſicoꝛ. et vbi dicit velocitas mot⁹ ſe
quit ad ẽntitatis ꝓportionẽ. ideo ſi fuerit ꝓportio maioꝛ/ tanto velocioꝛ erit mo
tus. et q̃cunq̃ erit ꝓportio minoꝛ tanto motus erit tardioꝛ ꝑ Ariſtotel. vij. et cõ
mento. lij. et. viij. Ex duplicatione ꝓportiõis potẽtie motoꝛis ad motũ arguit du
plationẽ velocitatis in motu. ſic dicẽs. Si proportio potẽtie motoꝛis ad motũ ſit
dupla illius ꝓportionis. ſic velocitas erit dupla ad aliam velocitatem: ergo. ꝛc.

¶ Preterea non videtur alia poſitio qua poteſt ra
tionaliter ſaluari poꝛportio velocitatum i motibus niſi aliqua dictarum quinq̃.
quattuoꝛ prime ſunt deſtructe. tantum ergo remanet quinta vera. ſic ergo patet
concluſio q̃ proporno velocitatum in motibus ſequitur proportionem geometri
cam. ꝛc.

De motu proportionis.

¶ Juxtà illam opinionem sunt cõclusiones plures concedende. Quarum prima est hec.

¶ Si vna potentia et se habeat in proportione dupla ad suã resistentiã duplata potentia stante resistentia duplicabit et motus. Hoc probo sic. Et sit A vna potẽtia vt octo. B vna potentia vt quattuor. C vna resistentia vt duo. Tunc per illam conclusionẽ: si fuerit proportio maioris inequalitatis primi ad secũdũ. ꝛ. ij. ad. iij. ꝛc. sed hic sunt tales tres termini ꝛ equalis proportio primi ad secũm. ꝛ secũdi ad tertiũ. ergo proportio primi ad vltimũ est dupla ad quãlz earũ. et motꝰ sequit ꝓportionẽ: ergo i duplo mouebit velociꝰ A cũ C/ꝯ B cũ C. sed si. viij. duplek tanta velocitate B cum C/sicut A nunc mouetur cum C. ergo conclusio vera.

¶ Secunda conclusio est hec. Si aliqua potentia se habeat i proportione dupla ad suã resistentiã in duplo velociꝰ sufficit illa potẽtia moueri cũ medietate illius resistentie ꝯ cũ tota resistentia. Hoc probaꝫ sic. sit A vna potentia vt octo. B sua resistẽtia vt quattuor. ꝛ C alia resistẽtia vt duo. Tũc arguo p primã conclusionẽ. Si fuerit proportio maioris inequalitatis primi ad secundũ. secũdi ad tertiũ. ꝛc. sed hic sunt tales tres termini: ergo proportio primi ad vltimũ erit dupla ad quãlz illarũ. et motꝰ sequit ꝓportionẽ: ergo in duplo velocius sufficit A mouere cum C/ꝯ cum B. et C est medietas B. ergo ꝛclusio ꝛa.

¶ Tercia conclusio est hec. Si fuerit aliqua potentia se habens i maiori ꝓportione ꝯ dupla ad resistentiã. duplicata potentia stãte resistentia: non duplicabitur motus. Probaꝫ ista conclusio sic. Sit A vna potentia vt sex. B sua resistentia vt duo. C vna potentia vt duodecim. Tunc arguo per quartã conclusionẽ secunde partis. scz si fuerit primum equaliter duplũ. ij. fuerit ꝯ secundũ maius ꝯ duplũ tercij ꝛc. sed sic est in proposito: ergo proportio primi ad vltimum est minor ꝯ dupla ad proportionẽ secundi ad tercii. sed motus sequitur ꝓportionem: ergo non in duplo velocius mouebitur B cum C/ꝯ A cuz B. sed cum sex. ꝛ. a dupletur. tunc tanta velocitate sufficeret a moueri cum b. sicut C/nũc sufficit moueri cum b. ergo conclusio vera.

¶ Quarta conclusio est hec. Si fuerit vna potẽtia se habens in maiori proportione ꝯ dupla ad suã resistentiã nõ in duplo velocius sufficit illa potentia mouere cum mediante illius resistẽtie ꝯ cũ tota illa resistentia. Hec conclusio probatur sic. sit a vna potẽtia vt sex. b sua resistentia vt duo. C alia resistentia vt vnũ. tunc arguitur p tercią conclusionẽ tertie partis. Si fuerit primũ maius ꝯ duplũ secundi. fuerit ꝯ secundũ equaliter duplũ tertij. ꝛc. sed hic est in proposito. ergo proportio primi ad vltimũ erit minor ꝯ dupla ad proportionẽ primi ad secũm. sed motus sequitur proportionẽ: ergo nõ in duplo velocius sufficit a/mouere cũ b ꝯ c. et c/est medietas b: ergo conclusio vera.

¶ Quinta conclusio est ista. Si sit vna potentia se habẽs in minore ꝓportione ꝯ dupla ad suã resistentiã duplata potentia stãte resistentia plus ꝯ duplo velocius erit motus. Hoc ꝓbatur sic. sit A vna potentia, vt sex. B sua resistentia vt quattuor. C/alia potentia vt duodecim. tunc arguo per sextam conclusionem tertij partis si fuerit primũ duplũ secundi. ꝛ secũm minus ꝯ duplũ tercij. ꝓportio primi ad vltimũ erit maior ꝯ dupla ad ꝓportionẽ. ij. ad. iij. ꝛ minor ꝯ dupla ad ꝓportionẽ primi ad secz. scz motꝰ sequit ꝓportionẽ: ergo plꝰ ꝯ duplo velocius mouebit C cũ B ꝯ A cũ B: sed si A/duplaret tanta velocitate sufficeret A mouere cum B sicut C cum B. nunc sufficit: ergo conclusio vera.

¶ Sexta conclusio est hec. Si aliqua potẽtia se habet in minore proportione ꝯ dupla ad suã resistentiam plus ꝯ in duplo velocius sufficit illa potentia mouere cum medietate illius resistentie ꝯ cũ tota resistentia

probatur sic. Sit A potentia vt sex. B sua resistentia vt quattuor. C alia resistentia vt duo. tunc arguo per quintam conclusionem tertie partis. Si fuerit primū minus q̄ duplum secundi. secundum equale duplum tertii. ꝛc. sed sic est i proposito: ergo proportio primi ad vltimum est maior q̄ dupla ad proportionez primi ad secundum. sed motus sequitur proportionem: ergo plus q̄ duplo velociꝰ sufficit A mouere cum C q̄ cum A/et C est medietas B. ergo conclusio vera.

¶ Contra istam opiniōem arguitur sic. quia ex illa opinione videtur sequi tria inconuenientia. Primū est hoc q̄ ex proportionibus equalibus prouenient motus inequales. ¶ Secundum est q̄ ex minore proportione prouent tanta velocitas quanta ex maiori ¶ Tercium est hoc q̄ ex minore proportione prouenit maior velocitas q̄ a maiori.

¶ Pro primo arguit sic. Pono q̄ a sit vna pura terra. cuius potentia sit octo. B alia pura terra cuius potentia sit vt. nū. et pono q̄ C et D/ sint duo aeres vnifformiter proportionabiles resistentes a b sit resistentia c vt duo resistentia d vt vnum. et pono q̄ a pertranseat c et b/d/et sit c pedalis quātitatis. et d semipedalis quantitatis. tunc quero nunquid inequali tempore pertransibit a c sicut b d vel non. q̄ sic probatur quia inequali proportione se habet a ad c sicut b ad d: ergo inequali tempore pertransibit a c. sicut b d. ꝛ tamen plus a pertransibit q̄ b/et ex proportionibus inequalibus mouebuntur. ꝛ sic primum inconueniens sequitur. ¶ Secundum inconueniens probo sic. maior est resistentia c quouisq; a sufficit pertransire medietatē c in eodem tempore precise i quo b/ pertransibit totū b q̄ est subdupla respectu ad illam. Tunc sic. equalis est ꝓportio a ad c sicut b ad d. et in fine maioris rationis c resistentie minor erit proportio a ad c. q̄. nunc est c. resistentia: tunc erit maior q̄ nunc est. et tunc tāta proportio b ad d/sicut nūc est: ergo in fine maioris rationis proportio ad c/ erit minor q̄ proportio b ad d. Et motus a ad c erit eque velox cum b ad d. quia pertransibit spacia equalia in rpe equali: ergo secundū inconueniēs verum. ¶ Tercium inconueniēs sic ostenditur minor est resistēcia quodāmodo nō tm ad equalitatē secūde resistētie in casu tunc minori erit ad huc proportio a ad c. q̄ in secūdo casu. et ꝓportio b ad d tanta sicut in ꝓmo casu. et tanta fuit ꝓportio in ꝓmo pradi a/ ad c. sicut b/ ad d. ergo in isto casu est minor proportio a ad c q̄ b ad d. ꝛ motus a erit velocior in casu illo q̄ motus B. quia A nunc pertransibit plus q̄ in secundo casu. et b tm sicut in secundo casu. et in isto casu tantū sufficiebat pertransire sicut in b tēpore equali: ergo a in casu illo sufficit plus pertransire q̄ b. ꝛ per consequens motus a erit velocior q̄ motus b. et a mouebitur in C/a proportione minore q̄ b/in d. ergo tercium inconueniens erit verum.

¶ Pro illo dicitur q̄ in tempore in quo B/ pertansibit D. A solū ptransibit medietatē. et tunc ad argumentū A se hz inequali ꝓportione ad C sicut B ad D. ergo inequali tēpore sufficit a pertransire c sicut b d. negetur ꝓña: quia aliqua se habere ad sua media est dupliciter. scz in equali ꝓportione aut quātitate aut qualitate. ¶ Scōo modo q̄ hoc verū q̄ a se habet i equali ꝓportione qualitatue. hoc est ad medietatē sup suū mediū sicut b sup suū mediū. primo modo hoc est falsū q̄ a se habet in equali ꝓportione quātitatue sup suū mediū sicut b super suū mediū. hoc est ad pertranseundū: quia a in duplo magis pertransibit de spacio q̄ b. ideo non sequitur q̄ a/ in equali tempore sufficit p transire C/sicut B D. ergo ꝛc.

QOtandū est q̄ nullus motus pōt ꝓuenire a ꝓportione minoris icqualitatis/ aut equalitatis. sz a ꝓportiōe maioris icqlitatis. Qualitercūq; fuerit vnū mutū grauis simplici pōt in eodē mō maiori velocitate et minori velocitate et equali velocitate mouere cū vltis simplici pōt i eodē modo maiori velocitate ꝛ minori velocitate ꝛ

equali velocitate mouere cum illo simplici. Hoc probatur sic. Sit A/vnus graue mixtum cuius grauitas sit vt octo: et sua leuitas vt duo. et sit B/vnum graue simplex: cuius grauitas sit vt quattuor. et sit C/vnum medium: cuius resistentia sit vt duo: incipiant A/et B/mouere in C. tunc sic. tanta velocitate mouetur A/in C. sicut B/in C. et cõtra. quia potentia A/est vt octo sua resistẽtia intrinseca vt duo et sua resistentia extrinseca vt duo. tota resistẽtia est sicut quattuor. sed inter octo et quattuor est proportio dupla. ergo A/et B/monebuntur equaliter et eque velociter in illo medio. Et probatur q̃ in minori velocitate potest A/mouere in C. ꝙ B/in C. quia diminuatur resistentia quousq; fuerit sicut vnum. Tunc sic. A/potẽtia erit sicut octo. sua resistentia intrinseca sicut duo. et extrinseca sicut vnum. ergo tota resistentia erit tres. sed inter octo et tres. est proportio superbipartiens tertias. Sed potentia B/est sicut quattuor. sua resistentia sicut vnum. ergo B/mouetur ex proportione quattuor. sed A/non tãtum. ergo A/minore velocitate mouetur A/ꝙ B. et crescente resistentia vsq; ad quattuor mouetur A/a maiori velocitate in C/ꝙ B/in C. sic patet finis.

Laus deo.

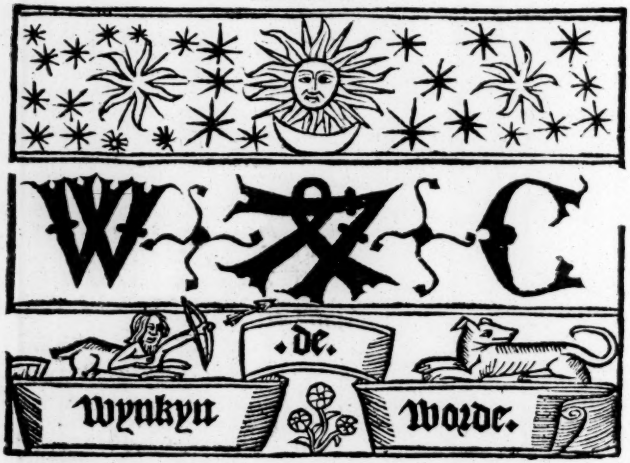

¶ Finis libelli sophistaꝝ ad vsũ Oxoneñ Londoniis impressi/p Wynandũ de Worde/in parrochia sancte Brigide/in vico anglice nũcupato (the fletestrete) ad signum solis ꝛ morantẽ. Anno dñi. M. cccc. x. die vero decima quinta mensis Aprilis.